

***STRATEGIA DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ A
JUDEȚULUI
PLAN DE ACȚIUNE***

PARTEA a III-a și PARTEA a-IV

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII

Prezentul raport a fost elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare / Banca Mondială. Constatările, interpretările și concluziile exprimate în acest document nu reflectă neapărat punctele de vedere ale directorilor executivi ai Băncii Mondiale sau ale guvernelor pe care aceștia le reprezintă. Banca Mondială nu garantează acuratețea datelor cuprinse în această lucrare.

DECLARAȚIE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR

Materialele din această publicație sunt protejate prin drepturi de autor. Copierea și/sau transmiterea anumitor secțiuni din acest document fără permisiune poate reprezenta încălcarea legislației în vigoare.

Pentru permisiunea de a fotocopia sau retipări orice secțiune a prezentului document, vă rugăm să trimiteți o solicitare conținând informațiile complete la: (i) Consiliul Județean Cluj (Calea Dorobanților, No. 106, Cluj-Napoca, România); sau (ii) Grupul Banca Mondială în România (Strada Vasile Lascăr, nr. 31, et. 6, Sector 2, București, România).

Acest raport a fost transmis în iulie 2020, în conformitate cu Acordul pentru Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind Planul de amenajare a teritoriului județean Cluj, semnat între Consiliul Județean Cluj și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare în data de 8 mai 2019. Acesta corespunde Livrabilului 3.2. *Strategia de dezvoltare teritorială a județului (contextul planificării, viziune privind dezvoltarea, obiective, priorități teritoriale, măsuri obiective generale și specifice - pentru orizontul 2030); strategia de identificare și de atenuare a riscurilor sociale/de mediu; cadru de punere în aplicare și propuneri de consolidare a capacităților; măsurile propuse pentru facilitarea implementării PATJ; mecanismele de monitorizare și evaluare a implementării, inclusiv indicatorii de impact și de rezultat; implicarea părților interesate (inclusiv un rezumat al procesului de consultare în perioada de planificare); planul de comunicare și diseminare, parte a Livrabilului 3 - Raport final asupra activităților desfășurate de Bancă, așa cum este descris în Livrabilului 1 - Raportul inițial, din cadrul acordului mai sus-menționat.*

MULȚUMIRI

Acest raport este transmis în conformitate cu Acordul pentru Servicii de Asistență Tehnică Rambursabile privind Planul de amenajare a teritoriului județean Cluj și a fost elaborat sub conducerea și îndrumarea dlui David N. Sislen (Manager operațional în domeniul social, urban, rural și reziliență pentru Europa și Asia Centrală) și a dnei Tatiana Proskuryakova (Manager de țară, România și Ungaria). Raportul a fost elaborat de o echipă aflată sub coordonarea lui Dean Cira (Specialist principal în domeniul urban) și alcătuită din Ștefana Varvari (Expert Senior Dezvoltare Regională), Benedek Jozsef (Expert Senior Dezvoltare Regională), Marius Cristea (Expert Senior Dezvoltare Regională), Ciprian Moldovan (Expert Senior Planificare Spațială), și Marcel Ionescu-Heroiu (Specialist Senior Dezvoltare Urbană). Echipa a beneficiat de suportul tehnic oferit de Cosmina Ursu (Expert Operațiuni), Oana Franț (Expert Operațiuni), Adina Vințan (Expert Operațiuni), Bianca Butacu (Expert Operațiuni) și George Moldoveanu (Asistent Informații).

Echipa își exprimă recunoștința pentru excelența cooperare a reprezentanților Consiliului Județean Cluj și pentru îndrumarea și suportul oferit de aceștia, în special Președintelui Consiliului Județean, Alin Tișe, Arhitectului Șef, Claudiu Salanță, dar și numeroșilor actori locali și regionali care au contribuit la elaborarea acestui raport.

ABREVIERI SI ACRONIME

8 POR	Programe operaționale regionale
ACOR	Asociația Comunelor din Române
ADI	Asociația de dezvoltare intercomunitară
ADI - ZMC	Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Zona Metropolitană Cluj
AFE	Administrarea fondului de mediu
AMR	Asociația Municipiilor din România
ANCOM	Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
ANIF	Agencia Națională de Îmbunătățiri Funciare
ANM	Administrația Națională de Meteorologie
ANPIS	Agencia Județeană pentru Plăți și Inspecție Socială
AOR	Asociația orașelor din Romania
APM	Agencia pentru Protecția Mediului
ARACIP	Agencia Română pentru Asigurarea Calității în Învățământul Preuniversitar
CAEN	Clasificarea activităților în economia națională
CCSP	Planul spațial al județului Cluj
CDI	Cercetare, Dezvoltare și Inovare
CE	Comisia Europeană
CESTRIN	Centrul de Studii Tehnice Rutiere și Informatică
CGD	Centrul de gestionare a deșeurilor
CJC	Consiliul județean Cluj
CNI	Compania Națională de Investiții
CSJ	Planul spațial județean
CTATU	Comisia tehnică de amenajare a teritoriului și urbanism
CTE	Cooperarea teritorială europeană
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DJ	Drum județean
DN	Drumul național
DPFBL	Direcția Politici Fiscale și Bugetare Locale
FAMI	Fondul pentru azil și migrație
FEADR	Fondul Agricol European pentru Dezvoltare Rurală
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FEG	Fondul european de ajustare la globalizare
FEGA	Fondul european de garantare agricolă
FEMP	Fondul european maritim și pentru pescuit
FSE +	Fondul social european plus
FSI	Fondul de securitate internă
FZMAUR	Federația Zonelor Metropolitane și Aglomerărilor Urbane din România
GAL	Grup de acțiune locală
GECT	Grupul european privind cooperarea teritorială
GTMP	Planul general de transport general
GUP	Planul Urbanistic General
IMM-uri	Întreprinderile mijlocii mici
INS	Institutul Național de Statistică
IPA	Instrument pentru preaderare
ISU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IT&C / TIC	Tehnologia informației și comunicare
ITI	investiții teritoriale integrate
KIS	servicii intensive în cunoștințe
MLPDA	Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației

NGN	Rețeaua de generație următoare
NUTS	Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică
NZEB	Clădiri de energie aproape zero
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
ONG	Organizație non-guvernamentală
OP	Obiectivul politicii
OSIM	Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci
PAC	Politica agricolă comună
PATJ	Planul spațial județean /Planul de amenajare a Teritoriului Județean
PC	Politica de coeziune
PCIP	Prevenirea și controlul integrat al poluării
PIB	Produsul intern brut
PIEE	Planul de îmbunătățire a eficienței energetice
PLP	Planuri locale de peisaj
PMCA	Planul de întreținere a calității aerului
PMUD	Planul de mobilitate urbană durabilă
PNCCA	Programul Național de Cadastru și Carte Funciara
PNCDI	Programul național de cercetare, dezvoltare și inovare
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNGD	Planul național de gestionare a deșeurilor
PNIDESC	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice
PNS	Programul național de sănătate (mai multe fonduri)
POAD	Program operațional Ajutorarea Persoanelor Defavorizate
POAT	Programul Operațional de asistență tehnică (mai multe fonduri)
POC	Programul Operațional de competitivitate
POCID	Programul Operațional Creștere Inteligentă și Digitalizare
POCS	Programul Operațional Combaterea Sărăciei
POCU	Programul Operațional de capital uman
PODCA	Programul Operațional Capacitate Administrativă
PODD	Programul Operațional de dezvoltare durabilă
PODTIF	Programul Operațional de dezvoltare teritorială integrată (mai multe fonduri)
POIM	Program Operațional de infrastructură mare
POR	Programul Operațional Regional
POT	Programul Operațional de transport
PPP	Parteneriat public-privat
PPT	Planul principal de transport
PTD	Programul transnațional al Dunării
PUG	Planuri urbane generale
PUGD	Planul județean de gestionare a deșeurilor
PUZ	Plan Urbanistic Zonal
PV	Sistem fotovoltaic
PZ	Planul Zonal
RES	Sisteme de energie regenerabilă
RIS 3	Strategia de specializare inteligentă pentru regiunea Nord-Vest (Strategii de cercetare și inovare pentru specializarea inteligentă)
SCI	Site-uri de importanță comunitară
SDL	Strategia de dezvoltare locală
SDTR	Strategia de dezvoltare teritorială a României
SIDU	Strategie integrată de dezvoltare urbană
SIDUD	Strategia integrată de dezvoltare urbană durabilă
SIMLM	Sistem integrat de management al locului de muncă

SMTFE	Sistemul și managementul traficului feroviar european
SMURD	Serviciul Mobil de Urgenta, Reanimare și Descarcerare
SNE	Sistemul național de alimentare
SNTGN	Sistemul național de transport a gazelor naturale
SUERD	Strategia UE pentru regiunea Dunării
TEN	Rețele transeuropene
TEN-E	Rețele transeuropene pentru energie
TI	Tehnologia de informație
TIC	Tehnologia informației și a comunicațiilor
CCD	Casei Corpului Didactic
TVA	Taxa pe valoare adăugată
UAT	Unitatea de administrare teritorială
UE	Uniunea Europeană
UICN	Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii
UNCJR	Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România
UPT	Unitatea de planificare teritorială
VAB	Valoarea adăugată brută
VMI	Venit minim garantat
ZMC	Zona Metropolitană Cluj
ZMCN	Zona Metropolitană Cluj-Napoca
ZPS	Zona de protecție specială / Arie specială de protecție
ZUM	Zonele urbane marginalizate

CUPRINS

INTRODUCERE	1
I. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORĂRII PATJ	1
CONTEXTUL DE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE	1
CONTEXTUL DE LA NIVELUL ROMÂNIEI.....	4
CONTEXTUL DE LA NIVELUL REGIUNII NORD-VEST (TRANSILVANIA DE NORD)	16
CONTEXTUL DE LA NIVELUL JUDEȚULUI CLUJ	17
II. SCENARIILE DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI CLUJ PENTRU PERIOADA 2020-2030	1
III. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE PE TERMEN LUNG A JUDEȚULUI CLUJ	4
IV. OBIECTIVE STRATEGICE, PRIORITĂȚI ȘI MĂSURI DE DEZVOLTARE ALE JUDEȚULUI CLUJ PENTRU PERIOADA 2020-2030	5
V. IDENTIFICAREA ȘI ATENUAREA RISCURILOR	36
PLANUL DE ACȚIUNE	42
VI. CADRUL DE PUNERE ÎN APLICARE ȘI PROPUNERI DE CONSOLIDARE A CAPACITĂȚILOR	42
ASIGURAREA NECESARULUI DE FINANȚARE PENTRU IMPLEMENTAREA PATJ	42
ASIGURAREA RESURSELOR UMANE PENTRU IMPLEMENTAREA PATJ	47
ASIGURAREA RESURSELOR TEHNICE / PATRIMONIALE PENTRU IMPLEMENTAREA PATJ.....	48
ASIGURAREA RESURSELOR INFORMAȚIONALE PENTRU IMPLEMENTAREA PATJ	49
VII. MĂSURI PROPUSE PENTRU FACILITAREA IMPLEMENTĂRII PATJ CLUJ	51
VIII. MECANISME DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMENTĂRII PATJ	54
METODOLOGIA DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE.....	54
INDICATORII DE REZULTAT (MONITORIZARE) – LA NIVEL DE PRIORITATE	56
INDICATORII DE IMPACT (EVALUARE) – LA NIVEL DE OBIECTIV STRATEGIC	59
IX. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE	61
SONDAJ DE OPINIE	62
GRUPURI DE LUCRU	63
PAGINA DE FACEBOOK PATJ CLUJ	65
PAGINA DE WEB A PLANULUI DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚULUI CLUJ	65
X. PLANUL DE COMUNICARE ȘI DISEMINARE	67
ANEXE	70
ANEXA 1. DOCUMENTE STRATEGICE DE LA NIVELUL U.E.	70
ANEXA 2. DOCUMENTE STRATEGICE DE LA NIVEL NAȚIONAL	101
ANEXA 3. PRINCIPALELE CONCLUZII ALE ATELIERELOR DE LUCRU	135

LISTA TABELELOR

Tabel 1 - Documente strategice sectoriale	3
Tabel 2 - Conexiunea între propunerile naționale și cele cinci obiective de politici ale Politicii de Coeziune 2021-2027	7
Tabel 3 - Documente strategice sectoriale aplicabile la nivel național	15
Tabel 4 - Scenariile sectoriale pentru 2020-2030	1
Tabel 5 - Obiective strategice - priorități și măsuri pentru perioada 2020-2030.....	5
Tabel 6 - Obiectivul strategic nr. 1	6
Tabel 7 - Obiectivul strategic nr. 2	10

Tabel 8 - Obiectivul strategic nr. 3	14
Tabel 9 - Obiectivul strategic nr. 4	16
Tabel 10 - Obiectivul strategic nr. 5	29
Tabel 11 - Obiectivul strategic nr. 6	31
Tabel 12 - Identificarea și atenuarea riscurilor	36
Tabel 13 - Propuneri prioritare pentru consolidarea capacității.....	44
Tabel 14 - Măsuri propuse pentru a facilita implementarea CCSP	51
Tabel 15 - Indicatori de rezultat - după prioritate.....	56
Tabel 16 - Indicatori de impact - după obiectiv strategic.....	59
Tabel 17 – Componenta zonelor urbane din județul Cluj	63
Tabel 18 – Tematica atelierelor de lucru	64
Tabel 19 – Plan de comunicare	67

LISTA FIGURILOR

Figura 1 - Scenarii de dezvoltare ale județului Cluj pentru perioada 2020-2030.....	1
Figura 2 - Obiective intermediare ale viziunii de dezvoltare pe termen lung, pentru județul Cluj.....	4
Figura 3 - Împărțirea pe zone de eșantionare a județului Cluj.....	62

INTRODUCERE

Acest raport reprezintă a treia mare secțiune dezvoltată în cadrul Planului de amenajare a județului Cluj. În primul rând, au fost elaborate o serie de unsprezece *Studii de fundamentare* pentru a prezenta situația existentă în diferite domenii. Pe baza acestor studii a fost elaborată o sinteză care prezintă principalele aspecte din fiecare sector, subliniind cele mai importante aspecte pozitive și negative la nivelul județului Cluj. Pe baza concluziilor identificate în studiile de fundamentare și prezentate în sinteză, a doua mare secțiune a fost dedicată *Diagnosticului general și prospectiv*, unde în afară de punctele forte ale județului, principalele probleme și disfuncționalități au fost subliniate și justificate (pe baza datelor din studiile de fundamentare) și, de asemenea, au fost identificate scenarii și măsuri posibile de dezvoltat în județul Cluj pentru fiecare dintre domeniile analizate. Problemele și disfuncționalitățile sectoriale sunt, de asemenea, prezentate într-o serie de Planșe, care arată situația la nivel de UAT. Aceste diagnostice au contribuit și la identificarea principalelor obiective pe care județul ar trebui să le țintească pentru 2030. Astfel, această a treia parte este dedicată **Strategiei de dezvoltare teritorială a județului**, care a fost elaborată ținând cont de informațiile prezentate în studiile de fundamentare și în special principalele aspecte (pozitive și negative) prezentate în diagnosticul general și scenariile identificate în diagnosticul prospectiv. Strategia acoperă următoarele aspecte:

- *contextul strategic european, național, regional, județean;*
- *scenarii și viziune de dezvoltare, obiective, priorități teritoriale și măsuri - pentru orizontul 2030;*
- *strategia de identificare și de atenuare a riscurilor;*
- *cadru de implementare și propuneri de consolidare a capacității;*
- *măsuri propuse pentru facilitarea implementării PATJ;*
- *mecanisme de monitorizare și evaluare a implementării;*
- *implicarea părților interesate; și*
- *plan de comunicare și diseminare.*

Ultima parte a CCSP va fi dedicată Planului de acțiune teritorială, în care lista intervențiilor teritoriale va fi propusă pe baza diagnosticului general și prospectiv și a strategiei teritoriale, incluzând o serie de hărți sectoriale cu propuneri de intervenții la nivel de UAT și o bază de date GIS.

I. CONTEXTUL STRATEGIC AL ELABORĂRII PATJ

Contextul de la nivelul Uniunii Europene

Agenda teritorială 2030 (draft 2019)

Propunerea pentru Agenda Teritorială 2030 prezintă două obiective majore: *O Europă Justă (echitabilă)* și *O Europă Verde*, precum și șase priorități pentru dezvoltarea teritoriului european în ansamblul său și a tuturor teritoriilor sale:

- *O Europă Justă (echitabilă)* – care oferă perspective de viitor pentru toate locurile și toți oamenii
  - *Europă echilibrată* – dezvoltare teritorială mai echilibrată, utilizând diversitatea Europei. Încurajarea cartierelor, municipalităților, județelor, regiunilor și statelor membre să coopereze pentru îmbunătățirea calității lucrului și a vieții. Investirea în toate teritoriile și consolidarea prosperității economice și a competitivității în toată Europa. Factorii de decizie de la toate nivelurile de guvernare vor fi invitați să promoveze modele de dezvoltare policentrică, care oferă un rol pentru toate orașele. Încurajarea decidenților de la toate nivelurile de guvernare să utilizeze potențialul unic al teritoriilor cu specific geografic și să răspundă în mod corespunzător constrângerilor acestora, prin abordări integrate și cooperative.
  - *Regiuni funcționale* – dezvoltare locală și regională și mai puține inegalități între teritorii. Se va stimula dialogul cu factorii de decizie din orașe de toate mărimile pentru a aplica o abordare integrată de guvernare pe mai multe nivele. Implicarea actorilor de la diferite nivele de guvernare, sectoare de politică și grupuri ale societății. Decidenții de la nivel local și regional își vor întări cooperarea în cadrul strategiilor pe termen lung bazate pe teritoriu (paced-based strategies) pentru zonele urbane, periurbane, rurale, periferice și slab populate și vor aborda legăturile funcționale dintre zonele învecinate.
  - *Integrare și dincolo de frontiere* – trăind și muncind peste granițele naționale. Încorporarea stabilă a cooperării transfrontaliere, transnaționale și macroregionale în strategiile de dezvoltare naționale, regionale și locale. Cooperarea strategică interregională, grupările europene de cooperare teritorială, regiunile funcționale și acordurile juridice transfrontaliere sunt exemple de abordări stabile care facilitează cooperarea între diferite domenii administrative și depășesc proiectele de cooperare unică. Intensificarea dialogului cu factorii de decizie de la toate nivelurile pentru a coordona între țări, politicile sectoriale relevante la nivel național și pentru a diminua obstacolele existente în calea cooperării.
- *O Europă Verde* – care ne protejează traiul comun și modelează procesele de tranziție a societății
  - *Medii sănătos* – medii ecologice mai bune și orașe și regiuni neutre din punct de vedere climatic. Dezvoltarea de soluții bazate pe natură (nature-based solutions) și de rețele de infrastructură ecologică, care leagă ecosistemele și zonele protejate, în domeniul planificării spațiale și a altor politici relevante. Respectarea limitelor naturale ale traiului comun și creșterea rezilienței tuturor teritoriilor la impactul schimbărilor climatice. Concentrarea muncii pe întărirea conștientizării și abilitarea comunităților locale și regionale pentru protejarea, reabilitarea, utilizarea și reutilizarea mediilor (construite), peisajelor, culturilor și a altor valori unice.
  - *Economie circulară* – economii locale puternice și durabile într-o lume globalizată. Sprijinirea tranziției Europei spre o economie circulară și dezvoltarea proceselor de simbioză industrială bazată pe teritoriu. Sprijinirea dezvoltării de strategii locale și regionale de economie circulară care leagă economiile locale și economiile globale.

Încurajarea diversificării economiilor locale și a eforturilor de întărire a capacităților de inovare în toate regiunile.

- *Conexiuni durabile* – conectivitate digitală și fizică durabilă a teritoriilor. Inițierea unor dialoguri între actorii relevanți pe tema necesității unui acces corespunzător la rețele de internet de mare viteză și de telefonie mobilă în toate teritoriile și a nevoii unei infrastructuri digitale cu o amprentă scăzută de carbon. Îmbunătățirea, în continuare, a legăturii dintre planificarea regională și dezvoltarea rețelelor transeuropene (TEN), având în vedere că legarea tuturor teritoriilor cu noduri majore de transport sprijină conexiunile comerciale internaționale și oportunitățile de dezvoltare locală. Planificatorii spațiali și planificatorii din transport vor explora noi modele pentru mobilitate locală și regională, ca un serviciu, și vor coopera pentru accesul multimodal și ecologic la centrele urbane.

Politica de coeziune a UE 2021-2027

Pentru perioada 2021-2027 se propun cinci obiective de politică :

- *O Europă mai inteligentă* – o transformare economică inovatoare și inteligentă;
- *O Europă mai ecologică* – cu emisii scăzute de carbon;
- *O Europă mai conectată* – mobilitate și conectivitate TIC regională;
- *O Europă mai socială* – implementarea Pilonului european al drepturilor sociale;
- *O Europă mai aproape de cetățeni* – dezvoltarea sustenabilă și integrată a zonelor urbane, rurale și de coastă prin inițiative locale.

De asemenea, Politica de Coeziune are în vedere și două aspecte orizontale, respectiv: *Consolidarea capacității administrative și Cooperarea în afara zonei de program.*

În anul 2018, Comisia Europeană a publicat propunerea privind pachetul legislativ privind Politica de Coeziune (PC) 2012-2027, care cuprinde

- **Regulamentul privind prevederile comune (CPR)** - COM (2018) 375 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize;
- **Regulamentul privind Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC)** - COM (2018) 372 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune;
- **Regulamentul privind cooperarea teritorială** - COM (2018) 374 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă;
- **Regulamentul privind mecanismul de cooperare transfrontalieră** - COM (2018) 373 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind un mecanism de soluționare a obstacolelor juridice și administrative în context transfrontalier;
- **Regulamentul privind Corpul european de solidaritate** - COM (2018) 440 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a programului "Corpul european de solidaritate" și de abrogare a Regulamentului privind Corpul european de solidaritate și a Regulamentului (UE) nr. 375/2014;

- **Regulamentul privind „Fondul social european plus” (FSE+)** - COM (2018) 382 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul social european Plus (FSE+);
- **Regulamentul privind planurile strategice PAC** - COM (2018) 392 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în carul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013;
- **Regulamentul privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești (FEAM)** - COM (2018) 390 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european pentru afaceri maritime și activități pescărești și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 508/2014;
- **Regulamentul privind Fondul european de ajustare și globalizare (FEG)** - COM (2018) 380 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI privind Fondul european de ajustare la globalizare (FEG);
- **Regulament privind sprijinul pentru reforme** - COM (2018) 391 final Propunere de REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI de instituire a Programului de sprijin pentru reforme.

Regulamentul privind prevederile comune conține un set unic de norme pentru 7 fonduri UE implementate în gestiune partajată, respectiv: Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european+, Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), Fondul pentru azil și migrație (FAMI), Fondul pentru securitate internă (ISF) și Instrumentul pentru frontiere externe și vize (IBMF). Comparativ cu actuala perioadă de programare, CPR nu mai acoperă Fondul european pentru agricultură și dezvoltare rurală (FEADR).

La aceste linii directoare cu privire la dezvoltarea și coeziunea teritorială, economică și socială se adaugă numeroase alte documente strategice sectoriale de la nivelul Uniunii Europene, care au fost avute în vedere la momentul elaborării strategiei teritoriale fiind prezentate schematic în tabelul de mai jos și detaliate în Anexa 1.

Tabel 1 - Documente strategice sectoriale

Sectorul	Denumirea documentului strategic
Dezvoltare urbană și teritorială	Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027) Programul URBACT (2021-2027) Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019) Noua Agendă Urbană (2016) Principalele propuneri ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027 în domeniul dezvoltării teritoriale și urbane
Dezvoltare sustenabilă	Agenda 2030 pentru dezvoltare sustenabilă
Schimbări climatice	Politica UE în domeniul schimbărilor climatice Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027)
Protecția mediului	Pactul ecologic european (European Green Deal)
Dezvoltare economică	Politica UE în domeniul IMM-urilor Programul InvestEU (2021-2027) Programul privind piața unică Investiții într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE
Cultură	O nouă agendă europeană pentru cultură

Sectorul	Denumirea documentului strategic
	Programul Europa Creativă (2021-2027)
Turism	Politica UE în domeniul turismului
Cercetare-inovare	O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018 Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)
Incluziune socială	Pilonul european al Drepturilor sociale
Educație, tineret, sport	Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027)
Guvernanță	Bună guvernare pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative
Energie	Politica UE în domeniul energiei până în 2030 Politica UE în domeniul energiei până în 2050 Rețeaua transeuropeană pentru energie (TEN-E)
Digitalizare	Programul Europa Digitală pentru perioada 2021-2027
Transport	Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027) CARTE ALBĂ Foaie de parcurs pentru un spațiu european unic al transporturilor – Către un sistem de transport competitiv și eficient din punct de vedere al resurselor EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată (2018) Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre "Viziune Zero"
Agricultură și dezvoltare rurală	Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027
Cooperare teritorială	Obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) pentru perioada 2021-2027 Programul Transnațional Dunărea 2021-2027 – în lucru (document de poziție)

Contextul de la nivelul României

Planul de Amenajare a Teritoriului Național

Reprezintă o bază de amenajare pentru programele sectoriale strategice, determinând scopul și prioritățile pentru dezvoltarea teritorială a țării în relație cu politicile UE și cuprinde următoarele secțiuni:

- Secțiunea I – Rețele de transport;
- Secțiunea a II-a – Apa;
- Secțiunea a III-a – Zone protejate;
- Secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități;
- Secțiunea a V-a – Zone de risc natural;
- Secțiunea a VI-a – Zone turistice;
- Secțiunea a VII-a – Infrastructura pentru educație (în curs de elaborare);
- Secțiunea a VIII-a – Zone rurale (în curs de elaborare).

Conform PATN secțiunea a IV-a Rețeaua de localități - unitățile administrativ-teritoriale de bază se clasifică după *criterii administrative și funcționale* astfel:

- a) clasa A: capitala României – municipiul București;

- b) clasa B: municipii poli regionali – identificate conform metodologiei prevăzute în anexa nr. 1;
- c) clasa C: municipii reședință de județ, altele decât cele prevăzute la lit. b) – stabilite prin *Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României*, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- d) clasa D: municipii, altele decât cele prevăzute la lit. a), b) și c) – stabilite prin *Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României*, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- e) clasa E: orașe – stabilite prin *Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României*, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- f) clasa F: comune poli rurale – identificate conform metodologiei prevăzute în anexa nr. 1;
- g) clasa G: comune periurbane – acele comune situate în cadrul zonelor urbane funcționale identificate conform metodologiei prevăzute în anexa nr. 1; și
- h) clasa H: comune, altele decât cele prevăzute la lit. f) și g) – stabilite prin *Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

De asemenea, au fost identificate, *unități administrativ-teritoriale de bază cu specificități geografice* care reprezintă acele municipii, orașe și comune cu caracteristici fizico-geografice și socio-economice specifice, care necesită acțiuni prioritare de sprijin și revitalizare, și se clasifică astfel:

- a) municipii, orașe și comune cu declin demografic important, prevăzute în anexa nr. 2;
- b) municipii, orașe și comune din zona costieră, definită conform Strategiei de dezvoltare teritorială a României, stabilită prin alin. (3) al art. 14 din *Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, cu modificările și completările ulterioare;
- c) municipii, orașe și comune din zona montană, aprobate conform *Legii muntelui nr. 197/2018*;
- d) orașe cu caracteristici rurale, prevăzute în anexa nr. 2;
- e) municipii, orașe și comune din zona transfrontalieră, definită conform Strategiei de dezvoltare teritorială a României, stabilită prin alin. (3) al art. 14 din *Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul*, cu modificările și completările ulterioare;
- f) municipii, orașe și comune cu statut de stațiune balneară sau balneoclimatică, acordat conform *Hotărârii Guvernului nr. 1016/2011 privind acordarea statutului de stațiune balneară și balneoclimatică pentru unele localități și areale care dispun de factori naturali de cură, cu modificările și completările ulterioare*; și
- g) municipii, orașe și comune atestate ca stațiuni turistice, aprobate conform *Hotărârii Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, cu modificările și completările ulterioare*.

Strategia pentru Dezvoltare Teritorială a României. România policentrică 2035. Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni

Prin SDTR este stabilit cadrul strategic de fundamentare a dezvoltării teritoriale a României pe termen lung, necesar pentru sprijinirea și ghidarea procesului de dezvoltare teritorială la nivel național, cu scopul valorificării oportunităților și a nivelului de dezvoltare al fiecărui teritoriu. Scenariul România Policentrică urmărește, în perspectiva anului 2035, dezvoltarea teritoriului național la nivelul unor nuclee de concentrare a resurselor umane, materiale, tehnologice și de capitaluri (orașe mari/medii) și conectarea eficientă a acestor zone de dezvoltare cu teritoriile europene.

În cadrul Strategiei au fost identificate 5 obiective generale și obiectivele specifice aferente:

1. *Asigurarea unei integrări funcționale a teritoriului național în spațiul european prin sprijinirea interconectării eficiente a rețelelor energetice, de transporturi și broadband*

- Dezvoltarea unei rețele de transport eficientă și diversificată capabilă să asigure gestionarea fluxurilor de oameni și mărfuri generate de schimburile economice între teritoriul național și piețele din spațiul european;
  - Dezvoltarea și extinderea infrastructurii portuare și aeroportuare, precum și a legăturii acestora cu centrele urbane naționale în scopul consolidării poziției României de nod logistic regional;
  - Consolidarea infrastructurii de transport a energiei și conectarea acesteia la proiectele pan-europene cu impact regional și național.
2. *Creșterea calității vieții prin dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitară și a serviciilor publice în vederea asigurării unor spații urbane și rurale de calitate, atractive și incluzive*
- Asigurarea unei echipări complete cu infrastructură de utilități publice a localităților urbane și rurale;
  - Asigurarea unei accesibilități crescute la nivelul teritoriului și a unei conectivități eficiente între orașele mari și zona urbană funcțională;
  - Creșterea atractivității spațiilor urbane și rurale prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale, dezvoltarea unor spații publice de calitate și a unor servicii de transport adaptate nevoilor și specificului local;
  - Furnizarea unor servicii sociale de calitate prin asigurarea unei diversificări a acestor servicii la nivelul teritoriului și îmbunătățirea gradului de acces a populației.
3. *Dezvoltarea unei rețele de localități competitive și coezive prin sprijinirea specializării teritoriale și formarea zonelor funcționale urbane*
- Dezvoltarea unor centre urbane specializate și inteligente cu vocație de poli internaționale și racordarea lor eficientă la rețeaua urbană europeană;
  - Încurajarea dezvoltării zonelor urbane funcționale în jurul orașelor cu rol polarizator la nivelul teritoriului;
  - Consolidarea rolului localităților rurale cu potențial de polarizare în scopul asigurării unei accesibilități crescute a populației rurale la servicii de interes general;
  - Sprijinirea dezvoltării sistemelor urbane și a axelor de dezvoltare de la nivelul teritoriului prin asigurarea unor intervenții integrate teritorial.
4. *Protejarea patrimoniului natural și construit și valorificarea elementelor de identitate teritorială*
- Protejarea patrimoniului și promovarea măsurilor de regenerare a capitalului natural;
  - Protejarea și reabilitarea patrimoniului construit în scopul conservării identității naționale și creșterii atractivității spațiilor culturale cu potențial turistic deosebit;
  - Reducerea vulnerabilității zonelor supuse riscurilor naturale;
  - Asigurarea echilibrului în dezvoltarea mediului rural și urban prin protejarea resurselor funciare agricole și limitarea extinderii intravilanului localităților.
5. *Creșterea capacității instituționale de gestionare a proceselor de dezvoltare teritorială*
- Consolidarea capacității structurilor de guvernare la niveluri multiple și diversificarea formelor de cooperare între structurile administrației publice;
  - Consolidarea instrumentelor de planificare spațială și a instituțiilor cu rol în gestionarea și planificarea proceselor de dezvoltare a teritoriului (sau de amenajare a teritoriului);
  - Consolidarea capacității de cooperare și planificare în domeniul transfrontalier și transnațional.

De asemenea, au fost definite măsuri, acțiuni și exemple de proiecte pentru zone urbane, zone rurale, zone montane, zone transfrontaliere și zona costieră. SDTR instituie următoarele linii directoare de planificare:

- Încurajarea concentrării locuirii în interiorul intravilanului localităților și limitarea dezvoltării urbane în zone care nu sunt deja echipate cu infrastructura tehnico-edilitară;

- Încurajarea concentrării activităților industriale în parcuri tehnologice din exteriorul localităților și limitarea amplasării lor în intravilanul localităților;
- Încurajarea construirii în zone industriale deja utilizate (brownfields) și interzicerea construirii în zone verzi;
- Încurajarea locuirii sustenabile în centrele istorice ale localităților orașelor;
- Dezvoltarea complementarității între zonele urbane și zonele rurale;
- Încurajarea dezvoltării care utilizează energie verde și interzicerea construirii de imobile care utilizează în exploatare exclusiv combustibili fosili;
- Luarea măsurilor necesare pentru diminuarea efectelor negative ale riscurilor naturale și industriale;
- Încurajarea transportului sustenabil și obligativitatea elaborării planurilor de mobilitate;
- Încurajarea planificării și proiectării de calitate și limitarea derogării de la planurile de dezvoltare urbană și teritorială în vigoare;
- Încurajarea implicării cetățenilor și comunităților în elaborarea strategiilor de dezvoltare și obligativitatea consultării publicului asupra fiecărei etape ale acestora.

Propuneri arhitectură Programe Operaționale 2021-2027

Pentru perioada 2021-2027 la nivelul României se propune următoarea arhitectură a programelor operaționale aferente implementării politicii de coeziune la nivel național:

1. Programul Operațional **Dezvoltare Durabilă (PODD)**
2. Programul Operațional **Transport (POT)**
3. Programul Operațional **Creștere Inteligentă și Digitalizare (POCID)**
4. Programul Național de **Sănătate (multifond) (PNS)**
5. Programul Operațional **Capital Uman (POCU)**
6. Programul Operațional **Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)**
7. Programul Operațional de **Dezvoltare Teritorială Integrată (multifond) (PODTI)**
8. Programele Operaționale **Regionale** – implementate la nivel de regiune (**8 POR**)
9. Programul Operațional **Asistență Tehnică (multifond) (POAT)**

Legătura dintre propunerile naționale și cele cinci obiective de politică ale Politicii de coeziune stabilite la nivelul UE pentru perioada 2021-2027 e prezentată în tabelul de mai jos:

Tabel 2 - Conexiunea între propunerile naționale și cele cinci obiective de politici ale Politicii de Coeziune 2021-2027

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
OP 1 – O Europă mai inteligentă		
Cercetare și inovare	Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)
		Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)
		Srijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora
		Consolidarea CDI în domeniul sănătății
Digitalizare	Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al	Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească
		Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate și transport
		Soluții IT și digitizare în sănătate

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	companiilor și al guvernelor	
Competitivitate	Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor	Facilitarea accesului la finanțare pentru IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat
		Consolidarea competitivității economiei românești
		Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora
Specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat	Dezvoltarea unor competențe profesionale adecvate cerințelor mediului de afaceri în contextul unei economii bazate pe cunoaștere
		Susținerea capacității administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional și național de descoperire antreprenorială
OP 2 – O Europă mai verde		
Energie	Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice
		Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică
		Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive
		Măsuri de sprijin pentru ESCOs
		Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată
		Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților
	Promovarea energiei din surse regenerabile	Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor
		Măsuri de creștere a adecvării rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă
	Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E	Echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice
		Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie
		Digitalizarea stațiilor de transformare și soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA
		Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier
Schimbări climatice, riscuri, apă	Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor	Managementul inundațiilor
		Reducerea impactului manifestării secetei și furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.
		Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională.
		Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere.

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	Promovarea gestionării sustenabile a apei	<p>Continuarea acțiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă și apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea a operatorilor regionali.</p> <p>Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare</p> <p>Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile.</p>
Economia circulară	Promovarea tranziției către o economie circulară	<p>Extinderea schemelor de gestionare a deșeurilor la nivel de județ, inclusiv îmbunătățirea sistemelor integrate existente de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri, în conformitate cu nevoile identificate în PNGD și PJGD-uri</p> <p>Investiții individuale suplimentare pentru închiderea depozitelor de deșeuri.</p> <p>Investiții în consolidarea capacității părților interesate fie publice sau private, pentru a susține tranziția la economia circulară și care să promoveze acțiuni/ măsuri privind economia circulară, inclusiv conștientizarea publicului, prevenirea deșeurilor, colectarea separată și reciclarea.</p>
Biodiversitate	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	<p>Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice</p> <p>Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi</p> <p>Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate</p>
Aer	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	<p>Dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE și achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE.</p> <p>Implementarea măsurilor care vizează creșterea calității aerului: măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ;</p>

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
		finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.
Situri contaminate	Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării	Măsurile de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor
		Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcțională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate și reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condițiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.
Mobilitate urbană	Mobilitate națională, regională și locală sustenabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă și intermodală, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Dezvoltarea rețelelor regionale și locale de transport pe cale ferată și cu metroul și de acces la TEN-T centrală și globală de transport, inclusiv soluții combinate.
		Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și în municipii și zona lor funcțională prin investiții bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă
OP 3 – O Europă mai conectată		
Conectivitate	Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală	Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport rutier
		Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de transport pe calea ferată
		Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă
		Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea impactului asupra mediului
		Investiții în infrastructură și suprastructură portuară situate pe rețeaua TEN-T centrală și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere
		Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces și echipamente
		Investiții în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T centrală și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a timpilor de

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
		trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.
		Asistență tehnică acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor
	Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	Dezvoltarea rețelelor rutiere naționale de acces la TEN-T centrală și globală de transport Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrală și globală de transport
Broadband	îmbunătățirea conectivității digitale	Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)
OP 4 – O Europă mai socială		
Ocupare	Îmbunătățirea accesului pe piața muncii pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, șomeri de lungă durată și grupurile dezavantajate pe piața muncii, persoane inactive, prin promovarea angajării pe cont propriu și a economiei sociale	Dezvoltarea mecanismului de integrare multidisciplinară a politicilor din ocupare, educație, asistență socială și sănătate prin armonizarea cadrului legal între serviciile oferite forței de muncă de cele patru sectoare
		Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor
		Valorificarea potențialului economic al tinerilor (inclusiv NEETs)
		Asigurarea forței de muncă necesare în zonele care înregistrează deficite
		Promovarea spiritului antreprenorial, sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale
		Facilitarea accesului la ocupare a persoanelor dezavantajate
	Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistența personalizată și în timp real urmărind asigurarea	Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă.	
	Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată	Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru întâmpinarea nevoilor de competențe pe piața muncii
	Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății	Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)
Educație	Îmbunătățirea calității, eficacității și a relevanței sistemului de educație și formare pentru piața muncii, pentru a sprijini dobândirea de competențe cheie, inclusiv a competențelor digitale	Adaptarea programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale
		Creșterea calității, eficacității și relevanței ofertei și serviciilor de educație (la toate nivelurile)
		Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere
		Îmbunătățirea formării cadrelor didactice pentru creșterea calității și eficacității procesului educativ
	Promovarea accesului egal la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii, completarea studiilor și a absolvirii acestora, în special pentru grupurile defavorizate, începând de la educația și îngrijirea copiilor preșcolari, continuând cu educația și formarea generală și profesională și până la învățământul terțiar	Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii.
		Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă
		Proiectarea și furnizarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii
	Promovarea învățării pe tot parcursul vieții,	Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități
Creșterea participării la formare profesională continuă (sistem de educație)		

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	În special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale	<p>Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții.</p> <p>Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii</p>
Incluziune socială	Promovarea integrării socio-economice a resortisanților țărilor terțe și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii	<p>Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate</p> <p>Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice</p> <p>Integrarea socio-economică a migrantilor</p>
	Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal
		Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost
		Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale
	Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor	Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate
		Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune
		Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active
Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv	Abordarea deprivării materiale	
		Sprijinirea dezinstituționalizării

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	prin măsuri de acompaniere.	
Sănătate	Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile; modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, a eficacității și a rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată	Continuarea investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale (lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ Construcția spitalelor județene și spitale prioritare naționale și dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire și perfecționare resursă umană
		Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează prevenirea și controlul bolilor netransmisibile
		Sprijinirea programelor dedicate de sănătate, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare
		Creșterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunității/ Asistență medicală de bază în comunitățile sărace/marginalizate/dezavantajate
		Dezvoltarea și îmbunătățirea sistemului de pregătire pentru personalul cu atribuții în domeniul asistenței medicale de urgență . Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență
		Dezvoltarea serviciilor de îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă
		Creșterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor măsuri care vizează îmbunătățirea capacităților de diagnostic și supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora și îmbunătățirea măsurilor de prevenire și control
OP 5 – O Europă mai aproape de cetățenii săi		
Turism, patrimoniu, cultură, securitate urbană	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane	Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes național
		Investiții în infrastructura din domeniul cultural
		Investiții în patrimoniul cultural
		Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice
Dezvoltare teritorială integrată	Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală	Sprijin pentru structurile de guvernare ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale
		Sprijin pentru structurile de guvernare CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare
		Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare

Domeniu	Obiectiv specific	Priorități de investiții naționale/regionale
	plasată sub responsabilitatea comunității	

La acestea se adaugă o serie de documente strategice sectoriale de la nivel național, indicate în tabelul de mai jos și prezentate în detaliu în Anexa 2.

Tabel 3 - Documente strategice sectoriale aplicabile la nivel național

Sectorul	Denumirea documentului strategic
Dezvoltare metropolitană, urbană și locală	Orașe Magnet – Migrație și navetism în România Orașe Competitive - Remodelarea economiei geografice a României Programul Național de Dezvoltare Locală I și II Criterii de prioritizare îmbunătățite pentru proiectele PNDL
Dezvoltare sustenabilă	Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României – orizonturi 2013-2020-2030
Schimbări climatice	Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 (2023)
Protecția mediului	Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 (2023) și Planul Național privind Managementul Deșeurilor
Dezvoltare economică	Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 (2023) Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020 (2023)
Cultură	Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2016-2022
Turism	Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026 Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România
Cercetare-inovare	Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 (2023)
Incluziune socială și sănătate	Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (2023) Strategia pentru Sănătate 2014-2020 (2023) Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020 (2023) Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 (2023) Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 (2023) Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 (2023) Strategia națională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități" 2015-2020 (2023)
Educație, tineret, sport	Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 (2023) Strategia Națională pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 (2023) Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023 Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

Sectorul	Denumirea documentului strategic
	Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020 (2023) Strategia națională pentru sport 2016-2032
Guvernanță	Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 (2023) Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 (2023)
Energie	Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050
Digitalizare	Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România (2023) Planul Național de Dezvoltare a Infrastructurii – NGN (Next Generation Network)
Transport	Master Plan General de Transport al României Strategia de transport intermodal în România 2020 (2023)
Agricultură și dezvoltare rurală	Strategia pentru Dezvoltarea Sectorului Agro-Alimentar pe termen mediu și lung (orizontul 2020-2030) Planul Strategic Național Multianual privind Acvacultură
Cooperare teritorială	

Contextul de la nivelul regiunii Nord-Vest (Transilvania de Nord)

Programul Operațional Regional pentru Regiunea Nord-Vest 2021-2027 (variantă de lucru Iunie 2020)

Priorități regionale:

- Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
- Prioritatea 2 - O regiune cu orașe Smart
- Prioritatea 3 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul
- Prioritatea 4 - O regiune accesibilă
- Prioritatea 5 - O regiune educată
- Prioritatea 6 - O regiune atractivă

Obiective specifice:

- Dezvoltarea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate
- Impulsionarea creșterii și competitivității IMM-urilor
- Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor
- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
- Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării
- Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile
- Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și inter-modale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontalier
- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate și favorabile incluziunii în educație, formare și învățarea pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în zonele urbane
- Favorizarea dezvoltării integrate sociale, economice și de mediu la nivel local și a patrimoniului cultural, turismului și securității în afara zonelor urbane

Strategia de Specializare Inteligentă pentru Regiunea Nord-Vest (RIS 3)

Viziunea: *Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest va intra până în 2034 în topul celor mai inovative regiuni din Europa Centrală și de Est, valorificând activitatea de cercetare-dezvoltare- inovare în scopul creșterii veniturilor, a numărului locurilor de muncă și a standardului de viață.*

Obiective strategice:

- Alinierea la tendințele europene și globale prin adoptarea/crearea și diseminarea de noi tehnologii în scopul transformării activităților economice și schimbarea structurală a economiei regionale
- Sprijinirea dezvoltării prin inovare în domeniile economice cu tradiție din regiune
- Reducerea ecartului de dezvoltare față de regiunile mai dezvoltate, prin adaptarea rapidă la a 4-a revoluție industrială (digitalizare socială și economică)
- Utilizarea rațională și eficientă a resurselor conform principiilor economiei circulare
- Gestionarea inovativă a provocărilor societale

Domeniile prioritare cu impact asupra economiei regionale sunt:

- Agroalimentar
- Cosmetice și suplimente alimentare
- Sănătate
- Materiale noi
- Tehnologii de producție avansate
- TIC

Contextul de la nivelul județului Cluj

Strategia de Informatizare a CJ Cluj 2019-2025

Viziune: *Fiind pe deplin conștienți de necesitatea asigurării unei reziliențe și sustenabilități sporite a sistemului informatic la diverse atacuri cibernetice externe sau interne, de necesitatea conformării cu agenda digitală națională și europeană, de necesitatea asigurării unui spațiu de muncă cât mai ridicat calitativ, de necesitatea digitalizării extinse pentru a crește calitatea serviciilor către cetățean și pentru a deveni mai agili și flexibili la evoluțiile viitoare, considerând și importanța construirii unui parteneriat interinstituțional extins pentru transformarea digitală a organizației, până în 2025 Consiliul Județean Cluj reușește să devină cea mai avansată instituție publică din țară în domeniul adopției tehnologiilor digitale în derularea activităților interne și de furnizare a serviciilor către cetățeni, compatibilă și comparabilă cu instituții similare din țările avansate economic, capabilă să adopte rapid soluții inteligente de management a proceselor organizaționale, bazate pe tehnologia informației și comunicațiilor, integrate în sisteme cloud, interoperabile, bazate pe standarde internaționale în ceea ce privește securitatea și comunicarea, prin care se susțin la parametri superiori acele elemente care creează avantaje competitive și factori de atractivitate pentru cetățeni și alte părți deservite. Consiliul Județean Cluj devine o instituție puternic centrată pe cetățean și capabilă să-l deservească prompt și la parametri calitativi ridicați, iar din punct de vedere al proceselor interne, până în 2025 deține capacitatea de trecere înspre o organizație „digitalizată 5.0”.*

Până la finalul anului 2020, elementele de progres ale viziunii trebuie să se reflecte în cel puțin următoarele rezultate:

- Implementarea tuturor recomandărilor generate de auditul tehnic al sistemului informatic actual
- Implementarea tuturor proiectelor de informatizare critice
- Implementarea majorității proiectelor suport pentru informatizare și digitalizare indicate în cadrul strategiei de informatizare

Strategia de digitalizare a identificat patru obiective strategice:

- Obiectivul strategic 1: Creșterea calității actului de guvernare la nivelul județului prin facilitarea cu ajutorul tehnologiei digitale a serviciilor către părțile interesate într-o formulă transparentă, rapidă și adecvată cerințelor exprimate și implicite, iar în limitele posibilului de a veni în întâmpinarea unor așteptări ale comunității încă nearticulate în mod explicit
- Obiectivul strategic 2: Îmbunătățirea infrastructurii informatice suport pentru a permite conectarea proceselor din Consiliul Județean la rețeaua națională de date și informații și pentru facilitarea conectivității extinse cu sistemele de activitate ale altor instituții publice partenere sau beneficiare ale serviciilor Consiliului Județean
- Obiectivul strategic 3: Creșterea securității datelor cu caracter public și utilizarea controlată, sigură și adecvată a acestora de către oricine are permisiunea legală să o facă, oricând și de oriunde
- Obiectivul strategic 4: Diversificarea și nuanțarea serviciilor furnizate de către Consiliul Județean ca urmare a capacității de colectare exhaustivă a datelor referitoare la județul Cluj, a capacității de analiză și sinteză a datelor pe baza facilităților noi deschise de un sistem informatic inteligent

II. SCENARIILE DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI CLUJ PENTRU PERIOADA 2020-2030

Pornind de la diferitele scenarii sectoriale propuse în cadrul Diagnosticului prospectiv, au fost identificate trei scenarii de dezvoltare posibile la nivelul județului. Astfel, județul Cluj este considerat ca un motor de creștere inteligentă de importanță 1. regională, 2. Națională, respectiv și 3. transnațională. Al treilea scenariu este de preferat.

Figura 1 - Scenarii de dezvoltare ale județului Cluj pentru perioada 2020-2030

Tabel 4 - Scenarii sectoriale pentru 2020-2030

Scenariul	Descriere
Scenariul 1: Motor de creștere inteligentă de importanță regională	<p>În acest scenariu, eforturile de la nivel județean sunt focalizate pe preservarea resurselor deja atrase de județ și pe menținerea rolului de centru polarizator al Clujului la nivelul regiunii de dezvoltare Nord-Vest. Așadar, vorbim mai degrabă de o viziune de conservare a nivelului actual de dezvoltare al județului, de stabilizare pe termen lung a resurselor (mai ales umane) deja atrase din zonele înconjurătoare.</p> <p>În acest scenariu de tip conservator, pe un model inspirat din cel japonez, politicile publice de la nivel județean nu încurajează atragerea de noi resurse din exterior (exceptând județele din imediata apropiere), de exemplu prin stimularea dezvoltării de noi funcțiuni rezidențiale sau economice, ci mai degrabă utilizarea la maxim a celor deja atrase până în prezent (investiții în zonele deja construite). Așadar, accentul cade pe creșterea calității vieții populației existente și pe continuarea deservirii județelor din jur cu unele servicii cu profil unic în context regional: de ex. o ofertă diversificată de specializări ale diferitelor universități, o gamă largă de spitale și clinici universitare, facilități de cercetare și inovare, un număr mai mare de curse aeriene etc.</p>

Scenariul	Descriere
	<p>Efectele punerii în aplicare a acestui scenariu vor conduce, inevitabil, la scăderea treptată a fluxului de talente către Cluj (numărul de absolvenți de liceu din regiunea Nord-Vest a scăzut de la 28.000 în 2009 la 18.000/an în prezent, mai puțini decât numărul de locuri oferite cumulativ de universitățile clujene). Acest lucru va atrage după sine îmbătrânirea populației, numărul celor intrați în câmpul muncii fiind mai redus decât al adulților care ating vârsta de pensionare.</p>
<p>Scenariul 2: Motor de creștere inteligentă de importanță națională</p>	<p>În acest scenariu, județul Cluj își consolidează rolul polarizator inter-regional, consemnat mai ales în ultimul deceniu. Practic, pentru a compensa scăderea bazinului demografic tradițional (județele din jurul său), acesta și-a extins deja aria de polarizare dincolo de granițele regiunii Nord-Vest, atrăgând tot mai multe resurse umane din regiunile Nord-Est (mai ales Suceava și Botoșani), Centru (Alba, Mureș, Sibiu, Harghita, Covasna, Brașov) și Vest (Hunedoara, Arad). Acest scenariu își propune să contribuie la creșterea acestor fluxuri și arii de captare a resurselor, prin concurența directă cu alți poli de creștere naționali (de ex. Timiș, Iași, Brașov sau chiar București).</p> <p>Măsurile și investițiile asociate acestui scenariu sunt mai complexe, fiind vizate spre exemplu conexiuni de transport rapid cu alte regiuni, construcția și extinderea facilităților care să deservească mai multe regiuni (de ex. Spitalul Regional de Urgență, Aeroportul Internațional "Avram Iancu", campusuri universitare etc.), dezvoltarea de noi zone rezidențiale și economice, care să acomodeze forța de muncă suplimentară atrasă.</p> <p>Acest scenariu este, spre deosebire de scenariul conservator, unul de consolidare a ritmului de dezvoltare din prezent al județului, care a câștigat teren în fața celorlalți competitori regionali, ajungând după anul 2017 să aibă cel mai ridicat PIB, număr de locuri de muncă, de studenți, cele mai mari salarii etc. după Capitală. Totuși, contextul demografic național este unul defavorabil menținerii trendului de creștere din prezent (rata natalității a atins în anul 2019 un minim istoric, ajungând la 60% din cea înregistrată în 1989), fără a mai ține cont de migrația externă și de faptul că și competiția între polii de creștere din țară este încă serioasă (Iași în regiunea Moldovei, Timișoara în Banat, București în toată zona de sud a țării).</p>
<p>Scenariul 3: Motor de creștere inteligentă de importanță transnațională</p>	<p>Scenariul 3 este, spre deosebire de cele conservatoare și de consolidare, unul ambițios, de poziționare strategică dincolo de granițele României. Acesta impune o schimbare de paradigmă, dinspre competiția internă între polii de creștere ai României, către una externă, în care Clujul trebuie să concureze cu regiuni din țările învecinate sau din Statele Membre pentru a atrage resurse și a continua să se dezvolte accelerat. Dacă modelul conservator este unul de inspirație japoneză, scenariul 3 este unul bazat mai</p>

Scenariul	Descriere
	<p>degrabă pe modelele canadian sau neozeelandez, respectiv atragerea selectivă de imigranți înalt calificați prin oferirea unor condiții de viață net superioare altor zone.</p> <p>În acest scenariu, politicile județene sunt focalizate pe alinierea rapidă la trendurile globale în materie de calitate a vieții, precum și pe valorificarea unor avantaje competitive unice ale județului pentru a atrage noi locuitori și a crea un mediu cosmopolit. Unii pași în acest sens s-au făcut deja în domeniul învățământului universitar clujean, care atrage mii de studenți străini mai ales în domeniul medical. Și din perspectivă culturală, Clujul este recunoscut pe plan internațional, mai ales prin festivaluri sau tot mai proeminenta școală de pictură, iar multitudinea de concursuri internaționale de soluții pentru regenerarea urbană poate aduce județului un imens beneficiu de imagine.</p> <p>Provocarea majoră a acestui scenariu rămâne însă de a extinde aceste exemple încă particulare la toate aspectele calității vieții (locuire de calitate, mobilitate, siguranță publică, sănătate, servicii sociale etc.), dar și în sfera economică, făcând din județ o destinație preferată pentru tinerii cu spirit antreprenorial sau cei pasionați de inovații. Nemaifiind condiționat de limitările demografice de la nivel național, în acest scenariu județul poate aspira la ținta de 1 mil. de locuitori, cea mai ridicată calitate a vieții din România și un PIB/capita peste media U.E.</p>

III. VIZIUNEA DE DEZVOLTARE PE TERMEN LUNG A JUDEȚULUI CLUJ¹

Județul Cluj va fi în anul 2050 regiunea din România cu cel mai ridicat nivel al calității vieții, precum și cea mai atractivă destinație pentru talente, antreprenori și investitori din teritoriul delimitat de principalele capitale central și sud-est-europene: Budapesta, Belgrad, Sofia, București și Kiev. Cu o economie inteligentă, bazată pe un ecosistem care excelează prin învățare, colaborare și deschidere, spiritul său cosmopolit și grija pentru bunăstarea fiecărui clujean, județul va crește în armonie cu mediul înconjurător și încurajând spiritul civic.

Chiar dacă viziunea acoperă o perioadă mai lungă de timp, aceasta are o serie de ținte intermediare pentru anul 2030:

Figura 2 - Obiective intermediare ale viziunii de dezvoltare pe termen lung, pentru județul Cluj

¹ Adaptată după viziunea din Strategia de Dezvoltare a Județului Cluj pentru perioada 2014-2020

IV. OBIECTIVE STRATEGICE, PRIORITĂȚI ȘI MĂSURI DE DEZVOLTARE ALE JUDEȚULUI CLUJ PENTRU PERIOADA 2020-2030

Obiectivele strategice ale PATJ, precum și corelarea acestora cu obiectivele de politică ale U.E. pentru perioada 2021-2027, respectiv cu obiectivele de dezvoltare sustenabilă (SDG) ale Națiunilor Unite, sunt prezentate sintetic în tabelul de mai jos:

Tabel 5 - Obiective strategice - priorități și măsuri pentru perioada 2020-2030

Obiectivele strategice ale PATJ	Obiectivele de politică U.E. 2021-2027	Obiectivele de dezvoltare sustenabilă (SDG) ale UN
O.S.1: Asigurarea unei creșteri economice inteligente, bazate pe talente, inovare, creativitate, antreprenoriat, cooperare și deschiderea către piețele globale, în vederea atingerii unui PIB/locuitor în termeni comparabili ai puterii de cumpărare egal cu media U.E. – 27 în anul 2030	O.P. 1 "O Europă mai inteligentă"	SDG 2. Foamete "zero" SDG 8. Muncă decentă și creștere economică SDG 9. Industrie, inovație și infrastructură SDG 12. Consum și producție responsabile
O.S.2: Reducerea poluării, a emisiilor de carbon și a impactului la nivel județean al schimbărilor climatice, astfel încât în anul 2030 să nu se înregistreze nicio depășire a pragurilor maxime admise ale poluanților	O.P. 2 "O Europă mai ecologică"	SDG 6. Apă curată și sanitație SDG 7. Energie curată și la prețuri accesibile SDG 12. Consum și producție responsabile SDG 13. Acțiune climatică SDG 14. Viața acvatică SDG 15. Viața terestră
O.S.3. Asigurarea conectării județului la coridoarele majore de transport și piețele globale, concomitent cu promovarea mobilității durabile în interiorul acestuia, în vederea asigurării accesului direct în maxim 3 ore la orice Stat Membru U.E. până în anul 2030.	O.P.3 "O Europă mai conectată"	SDG 9. Industrie, inovație și infrastructură
O.S.4. Asigurarea accesului populației, inclusiv a celei provenite din comunități dezavantajate, la infrastructură, servicii și oportunități educaționale, medicale, sociale, cultural-sportive, recreaționale și de locuire la standarde similare cu cele din U.E.-27, astfel încât ponderea populației	O.P. 4 "O Europă mai socială"	SDG 1. Fără sărăcie SDG 2. Foamete "zero" SDG 3. Sănătate și bunăstare SDG 4. Educație de calitate SDG 5. Egalitate de gen SDG 8. Muncă decentă și creștere economică SDG 10. Inegalități reduse

Obiectivele strategice ale PATJ	Obiectivele de politică U.E. 2021-2027	Obiectivele de dezvoltare sustenabilă (SDG) ale UN
care trăiește în zone urbane și rurale marginalizate să scadă la maxim 1% din total		
O.S.5. Susținerea consolidării rolului de oraș-magnet al municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, respectiv de conurbații cu rol de echilibru teritorial și de deservire microregională a celorlalte municipii și orașe din județ (inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora), în vederea atingerii unui grad urbanizare de 80% în anul 2030	O.P.5 "O Europă mai aproape de cetățeni"	SDG 11. Orașe și comunități durabile
O.S.6. Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice ușor accesibile, eficiente și de încredere, de a planifica și gestiona în mod participativ și transparent dezvoltarea comunităților locale, astfel încât aceasta să atragă finanțări europene de minim 3 miliarde de Euro în perioada 2021-2030	O.P.5 "O Europă mai aproape de cetățeni"	SDG 16. Pace, justiție și instituții eficiente SDG 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor

Obiectivul strategic nr. 1: Asigurarea unei creșteri economice inteligente, bazate pe talente, inovare, creativitate, antreprenoriat, cooperare și deschiderea către piețele globale, în vederea atingerii unui PIB/locuitor în termeni comparabili ai puterii de cumpărare egal cu media U.E. – 27 în anul 2030

Tabel 6 - Obiectivul strategic nr. 1

Priorități subscrise O.S. 1	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 1	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 1
P.1.1. Atragerea de noi investiții private și crearea de locuri de muncă în sectoare cu valoare adăugată ridicată	M.1.1.1. Dezvoltarea rețelei de parcuri industriale și logistice publice și private și creșterea gradului de ocupare a celor existente	Înființare Parc Industrial TETAROM V Luna Finalizarea Parcului Industrial TETAROM IV Feleacu
	M.1.1.2. Încurajarea reconversiei fostelor platforme industriale pentru noi funcțiuni economice (de ex. reglementări urbanistice)	Înființarea biroului pentru relația cu investitorii în cadrul CJ Cluj Inventarul (baza de date digitală) activelor imobiliare puse la dispoziția investitorilor și a

Priorități subscrise O.S. 1	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 1	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 1
	<p>M.1.1.3. Dezvoltarea serviciilor-suport (one-stop shop) pentru investitori</p> <p>M.1.1.4. Program de măsuri active de promovare a județului ca destinație de afaceri (portal Web, parteneriate, târguri etc.)</p> <p>M.1.1.5. Acordarea de facilități (de ex. scheme locale de minimis) pentru atragerea de investiții</p>	<p>analizei de preabilitate a acestora</p> <p>Portal WEB de promovare economică a județului</p>
<p>P.1.2. Încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului, cu precădere în rândul tinerilor</p>	<p>M.1.2.1. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale, cu precădere în rândul tinerilor</p> <p>M.1.2.2. Susținerea dezvoltării infrastructurii și a serviciilor-suport pentru antreprenoriat</p> <p>M.1.2.3. Implementarea de măsuri active de stimulare a antreprenoriatului în PPP</p> <p>M.1.2.4. Modernizarea târgurilor, piețele și a centrelor de marketing a produselor agroalimentare</p>	<p>Hub educațional în domeniul antreprenoriatului pentru elevi și studenți (preferabil în cadrul Clusterului de Educație C-EDU, format din CJ Cluj, Municipiul Cluj-Napoca, universitățile de stat, ISJ Cluj și Fundația "Transylvania College")</p> <p>Proiect complex privind identificarea și pregătirea valorificării de spații și clădiri existente sau în construcție pentru a găzdui incubatoare, acceleratoare, hub-uri, spații de creație, inventică și prototipare și funcțiuni suport, inclusiv promovare și testare a aplicațiilor și produselor noi realizate de starup-urile inovatoare din județ.</p> <p>Program de stimulare a antreprenoriatului prin co-finanțarea, pe bază de apel de proiecte, a organizațiilor specializate în oferirea de servicii pentru antreprenori, precum: educație antreprenorială pentru tineri, atât din mediul urban cât și rural, servicii de incubare/asistență start-up/accelerare, finanțare pentru debut ("seed-funding"),</p>

Priorități subscrise O.S. 1	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 1	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 1
		<p>Înființarea de instrumente de capital de risc.</p> <p>Dezvoltarea centrului AgroTransilvania</p>
<p>P.1.3. Consolidarea poziției competitive a firmelor clujene pe piețele naționale și globale, inclusiv prin digitalizare</p>	<p>M.1.3.1. Sprijinirea realizării de investiții fizice în întreprinderile și fermele din județ</p> <p>M.1.3.2. Susținerea activității de internaționalizare a întreprinderilor</p> <p>M.1.3.3. Promovarea digitalizării întreprinderilor și a comerțului electronic</p> <p>M.1.3.4. Sprijinirea certificării produselor tradiționale și a celor ecologice realizate în județ</p>	<p>Construcția centrului regional de expoziții și conferințe</p> <p>Dezvoltarea magazinului online "Made in Cluj" și transformarea lui într-o platformă de comerț electronic cu adresabilitate internațională</p> <p>Susținerea participării firmelor clujene la târguri interne și internaționale, în cadrul unui stand al județului</p> <p>Promovarea firmelor locale pe portalul de afaceri al județului</p>
<p>P.1.4. Încurajarea cooperării pe orizontală și verticală a întreprinderilor și încurajarea structurilor asociative</p>	<p>M.1.4.1. Susținerea înființării de noi cluster și a dezvoltării celor existente</p> <p>M.1.4.2. Încurajarea înființării de noi cooperative agricole și grupuri de producători și susținerea celor existente</p>	<p>Înființarea unui cluster în domeniul medicinei / sănătății publice</p>
<p>P.1.5. Dezvoltarea cercetării aplicative și promovarea transferului tehnologic între sectorul CDI și cel antreprenorial</p>	<p>M.1.5.1. Creșterea vizibilității activității de cercetare județene pe plan intern și internațional</p> <p>M.1.5.2. Stimularea activă a inovării, cu precădere în rândul tinerilor</p> <p>M.1.5.3. Dezvoltarea facilităților și serviciilor de cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic de la nivelul universităților și institutelor / stațiilor / centrelor de cercetare din județ, precum și a centrelor de proprietate intelectuală</p> <p>M.1.5.4. Sprijinirea inițiativelor private și în PPP din domeniul</p>	<p>Dezvoltarea Parcului Științific și Tehnologic "TETAPOLIS"</p> <p>Implementarea proiectului Cluj Innovation City</p> <p>Dezvoltarea unei rețele de demo-labs, living labs, fab labs, makers spaces și alte facilități și servicii inovative pentru transferul tehnologic</p> <p>Înființarea unui Centru de cercetare-dezvoltare-inovare și transfer tehnologic în domeniul "Info-bio-nano for health" – în parteneriat între universitățile clujene</p>

Priorități subscrise O.S. 1	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 1	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 1
	cercetării aplicative și a transferului tehnologic	<p>Construcția Centrului de Transfer Tehnologic "CTT-Biotech" al USAMV Cluj-Napoca.</p> <p>Înființarea Institutului de Cercetare în Inteligență Artificială (ICIA) al UTCN</p> <p>Dezvoltarea și acreditarea centrelor de transfer tehnologic ale universităților clujene, inclusiv afilierea lor la organizații europene de profil</p> <p>Organizarea unor târguri de inovații clujene (inclusiv în mediul online) și premierea inventatorilor</p> <p>Organizarea de evenimente de tip hackathon pentru elevii și studenții clujeni (cu precădere în domeniul soluțiilor de digitalizare a administrației locale)</p> <p>Acordarea de burse și alte facilități fiscale pentru cercetători</p> <p>Implementarea proiectelor cuprinse în Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Nord-Vest care vizează județul Cluj, din domeniile de specializare: agroalimentar, cosmetice și suplimente alimentare, sănătate, materiale noi, tehnologii avansate de producție, TIC.</p>
<p>P.1.6. Valorificarea durabilă a patrimoniului județean în vederea dezvoltării sectorului turistic</p>	<p>M.1.6.1. Restaurarea și introducerea în circuitul turistic a monumentelor istorice din județ</p> <p>M.1.6.2. Atestarea de noi stațiuni turistice și dezvoltarea infrastructurii suport pentru turism de la nivelul acestora</p>	<p>Restaurarea, conservarea și punerea în valoare a Ansamblului monument istoric Castel Banffy din Răscruci</p> <p>Includerea în Programul Național de Restaurare a monumentelor</p>

Priorități subscrise O.S. 1	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 1	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 1
	M.1.6.3. Accesibilizarea și dotarea minimală în scop turistic a obiectivelor greu accesibile	istorice de importanță națională degradate din județ
	M.1.6.4. Conservarea și promovarea arhitecturii și a patrimoniului tradițional din satele județului	Preluarea și finalizarea proiectului "Schi în România – Băișoara"
	M.1.6.5. Încurajarea și sprijinirea investițiilor private în facilități cu profil turistic și de agrement	Preluarea Muntelui Vlădeasa (comuna Săcuieu) și amenajarea unei stațiuni de schi
	M.1.6.6. Conservarea și promovarea patrimoniului imaterial al județului	Amenajarea de drumuri de acces și facilități minimale de vizitare la obiectivele turistice greu accesibile din județ
	M.1.6.7. Promovarea eficientă și activă a județului ca destinație turistică	Dezvoltare portal WEB de promovare turistică a județului (CNIPT Cluj)
	M.1.6.8. Îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de informare și orientare a turiștilor, inclusiv marcarea traseelor	Reabilitarea și modernizarea infrastructurii taberelor școlare Implementarea Ghidului de arhitectură pentru încadrarea în specificul local pentru noile construcții autorizate de CJ Cluj în mediul rural. Conceperea și promovarea unor produse turistice care să valorifice patrimoniul construit și imaterial din mediul rural, inclusiv gastronomia locală

Obiectivul strategic nr. 2: Reducerea poluării, a emisiilor de carbon și a impactului la nivel județean al schimbărilor climatice, astfel încât în anul 2030 să nu se înregistreze nicio depășire a pragurilor maxime admise ale poluanților

Tabel 7 - Obiectivul strategic nr. 2

Priorități subscrise O.S. 2	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 2	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 2
P.2.1. Reducerea poluării aerului și a poluării fonice	M.2.1.1. Creșterea calității aerului	Extinderea rețelei de stații de monitorizare a calității aerului din județ
	M.2.1.2. Prevenirea și reducerea zgomotului ambiant	Actualizarea și implementarea Planului de Menținere a Calității Aerului pentru

Priorități subscrise O.S. 2	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 2	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 2
		<p>județul Cluj și a Planului Integrat de Calitate a Aerului pentru Aglomerarea Cluj</p> <p>Actualizarea și implementarea hărților strategice de zgomot și a Planurilor de Acțiune pentru diminuarea nivelului de zgomot în municipiul Cluj-Napoca</p> <p>Actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului aeroportuar la Aeroportul Internațional "Avram Iancu" Cluj</p> <p>Actualizarea și implementarea Planului de Acțiune pentru prevenirea și reducerea zgomotului pentru drumurile cu un trafic mediu zilnic de peste 8.000 vehicule</p>
<p>P.2.2. Reducerea poluării resurselor de apă, conservarea și valorificarea durabilă a acestora</p>	<p>M.2.2.1. Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate, inclusiv protecția resurselor de apă potabilă</p>	<p>Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din județele Cluj și Sălaj, în perioada 2014-2020</p> <p>Proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată din regiunea Turda – Câmpia Turzii, în perioada 2014-2020</p> <p>Finalizarea lucrărilor de extindere a rețelei de apă și de canalizare / epurare a apelor uzate realizate cu fonduri PNDL, AFM, PNDR 2014-2020</p>
<p>P.2.3. Asigurarea unui management integrat al deșeurilor și promovarea economiei circulare</p>	<p>M.2.3.1. Operaționalizarea SMID județul Cluj</p> <p>M.2.3.2. Încurajarea colectării selective a deșeurilor, inclusiv prin investiții în infrastructură și măsuri de informare / conștientizare</p> <p>M.2.3.3. Gestionarea durabilă a deșeurilor din construcții și demolări</p>	<p>Finalizarea lucrărilor la CMID Cluj</p> <p>Atribuirea contractelor de operare a sistemului și a infrastructurii dezvoltate prin proiectul SMID</p> <p>Actualizarea și implementarea Planului Județean de Gestiune a Deșeurilor</p> <p>Digitalizarea monitorizării operării CMID</p> <p>Proiectare Faza III</p>

Priorități subscrise O.S. 2	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 2	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 2
	<p>M.2.3.4. Îmbunătățirea activității de salubritate și deszăpezire a localităților, inclusiv combaterea și eliminarea depozitelor ilegale de deșeuri</p> <p>M.2.3.5. Promovarea utilizării materialelor reciclate ca materii prime</p>	<p>Construire instalație de tratare levigat Pata Rât și instalație cogenerare gaz depozit</p> <p>Extindere sistem de management integrat al deșeurilor prin construirea celulei 2 de depozitare</p> <p>Modernizarea sistemului de colectare și transport a deșeurilor precum și a infrastructurii fixe (stație de sortare, stație de tratare cu bioușcare și digestia anaerobă)</p> <p>Dotarea primăriilor rurale cu echipamente de salubritate (GAL)</p> <p>Amenajarea de pubele (semi)îngropate de colectare selectivă</p>
<p>P.2.4. Încurajarea producției și consumului de energie din surse regenerabile</p>	<p>M.2.4.1. Sprijinirea investițiilor publice și private pentru valorificarea potențialului de producere a energiei din surse regenerabile (cu respectarea strictă a legislației din domeniul protecției mediului și a biodiversității) și a cogenerării</p> <p>M.2.4.2. Asigurarea necesarului de consum energetic al zonele rurale greu accesibile</p>	<p>Implementarea proiectului strategic energetic național de construcție a Hidrocentralei cu Acumulare prin Pompaj de la Tarnița-Lăpușești</p> <p>Dotarea cu panouri solare a gospodăriilor situate în localitățile izolate din județul Cluj</p>
<p>P.2.5. Reducerea poluării și a degradării solurilor</p>	<p>M.2.5.1. Identificarea și reabilitarea siturilor contaminate, potențiale contaminate și a terenurilor degradate</p> <p>M.2.5.2. Extinderea și reabilitarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare</p>	<p>Reabilitarea și modernizarea infrastructurii principale și secundare de irigații din amenajarea Turda-Câmpia Turzii</p> <p>Reabilitarea lucrărilor de desecare și de combatere a eroziunii solului din subordinea ANIF Cluj</p>
<p>P.2.6. Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și creșterea suprafețelor plantate</p>	<p>M.2.6.1. Elaborarea / actualizarea și implementarea planurilor de management și a regulamentelor aferente siturilor Natura 2000 de pe teritoriul județului</p>	<p>Elaborare studiu privind analiza și nevoia de reglementare a protecției ariilor naturale protejate de interes județean</p> <p>Revitalizarea zonei Parcului Etnografic Romulus Vuia Cluj-Napoca – Pădurea Hoia (1. Centrul de vizitatori al Parcului, 2.</p>

Priorități subscrise O.S. 2	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 2	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 2
	<p>M.2.6.2. Inventarea și reglementarea corespunzătoare a protecției pentru ariile naturale protejate de interes județean și local, inclusiv monumente ale naturii</p> <p>M.2.6.3. Împădurirea terenurilor degradate și neproductive</p> <p>M.2.6.4. Amenajarea de noi spații verzi în intravilanul localităților, inclusiv parcuri-pădure, și modernizarea celor existente</p> <p>M.2.6.5. Amenajarea de perdele de protecție de-a lungul principalelor căi de comunicații</p>	<p>Centrul administrativ al Parcului, 3. Satul de vacanță, 4. Amenajare pădure – Parc Hoia). Program multi-anual de expropriere și amenajare de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene</p>
<p>P.2.7. Îmbunătățirea capacității de adaptare și de răspuns a județului la riscuri naturale asociate schimbărilor climatice și situații de urgență</p>	<p>M.2.7.1. Extinderea și reabilitarea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor, inclusiv a rețelei de canalizare pluvială din localități</p> <p>M.2.7.2. Extinderea și reabilitarea lucrărilor de stabilizare a suprafețelor afectate de alunecări de teren</p> <p>M.2.7.3. Implementarea de măsuri pentru prevenirea, stoparea extinderii și reducerea intensității insulelor de căldură urbană</p> <p>M.2.7.4. Îmbunătățirea dotării sistemelor profesioniste și voluntare pentru situații de urgență și salvamont, inclusiv a infrastructurii de avertizare a populației</p> <p>M.2.7.5. Creșterea gradului de pregătire a populației în vederea adoptării unui comportament adecvat în cazul situațiilor de urgență</p>	<p>Dotarea cu mijloace de intervenție și reabilitarea sediilor ISU Cluj-Napoca</p> <p>Dotarea cu mijloace de intervenție a SVSU, cu precădere în zonele rurale greu accesibile</p> <p>Elaborarea și implementarea de strategii / planuri locale de acțiune pentru zonele urbane în vederea adaptării la schimbările climatice (de ex. permeabilizare spații publice, adaptare materiale și tehnologii de construcție, dezvoltarea rețea de coridoare verzi-albastre, limitare trafic motorizat, monitorizare urbană a parametrilor climatici etc.)</p>

Obiectivul strategic nr. 3. Asigurarea conectării județului la coridoarele majore de transport și piețele globale, concomitent cu promovarea mobilității durabile în interiorul acestuia, în vederea asigurării accesului direct în maxim 3 ore în orice Stat Membru U.E. până în anul 2030.

Tabel 8 - Obiectivul strategic nr. 3

Priorități subscrise O.S. 3	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 3	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 3
<p>P.3.1. Asigurarea conectării rapide a județului la coridoarele majore de transport și la hub-urile de transport din Europa</p>	<p>M.3.1.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru transport aerian de mărfuri și persoane</p>	<p>Construcția unei căi de rulare paralelă cu pista</p> <p>Extinderea și echiparea pistei de aterizare-decolare la 2500 m și suprafețe de mișcare aferente. Construcția unui terminal nou de pasageri</p> <p>Construcție turn de control nou</p> <p>Amenajarea unei stații de transport public electric în incinta aeroportului</p> <p>Construcția unui aeroport cargo în zona Câmpia Turzii, inclusiv a unui terminal intermodal de mărfuri cu rol de deservire regională</p>
	<p>M.3.1.2. Construcția de autostrăzi, drumuri expres și legături la acestea, reabilitarea drumuri naționale</p>	<p>Finalizarea tronsonului Câmpia Turzii-Chețani din Autostrada Transilvania</p> <p>Construcția subsecțiunilor 3A2 Nădășelu-Mihăiești și 3B1 Mihăiești-Zimbor din Autostrada Transilvania</p> <p>Construcția drumului expres DN1-A3 (Tureni)</p> <p>Construcție drum expres "Someș Expres" Turda-Dej, inclusiv varianta de ocolire Dej</p> <p>Reabilitarea DN 75, DN 1G, DN 1R, DN 18B</p>
	<p>M.3.1.3. Reabilitarea, modernizarea și electrificarea rețelei și a stațiilor de cale ferată</p>	<p>Modernizarea și electrificarea liniei CF Cluj Napoca – Oradea – Episcopia Bihor</p> <p>Elaborarea documentațiilor tehnico-economice pentru reabilitarea și</p>

Priorități subscrise O.S. 3	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 3	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 3
		<p>modernizarea liniei CF Dej-Apahida-Coșlariu</p> <p>Modernizarea Gării Dej Călători</p> <p>Reparația Capitală a Gării Câmpia Turzii</p> <p>Construcția unui pasaj rutier de acces în Parcul Industrial Tetarom III</p>
<p>P.3.2. Creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor în interiorul județului, cu precădere la nivelul zonelor urbane, metropolitane și urbane funcționale</p>	<p>M.3.1.4. Construcția de variante de ocolire (aferente drumurilor europene) ale principalelor aglomerări urbane din județ</p>	<p>Construcție Drum TransRegio "Feleac" (centura metropolitană) Cluj-Napoca</p> <p>Construcția variantei de ocolire Huedin</p>
	<p>M.3.2.1. Reabilitarea, modernizarea și rețelei de drumuri județene</p>	<p>Finalizarea lucrărilor de reabilitare la "Drumul Apuseni" (DJ 108K și DJ 764B), "Drumul Bistriței" (DJ 109, DJ 161, DJ 172A, DJ 161G)</p> <p>Finalizarea lucrărilor de reabilitare la cele 9 trasee județene (DJ 108C, DJ 107P, DJ 107M, DJ 150, DJ 109A, DJ 108B)</p> <p>Reabilitarea: DJ 182F, DJ 161E, DJ 161A, DJ 109S, DJ 109V, DJ 103G, DJ 107N, DJ 103K, DJ170B, DJ105T</p> <p>Construire pasaj denivelat pentru creșterea siguranței rutiere în zona Jucu-Bonțida</p>
	<p>M.3.2.2. Reabilitarea și modernizarea drumurilor de interes local și a străzilor, inclusiv drumuri de exploatare agricolă și forestieră, poduri, podețe, rigole etc.</p>	<p>Finalizarea lucrărilor de modernizare drumuri comunale și străzi în curs, finanțate din PNDL, PNDR, POR</p> <p>Finanțarea proiectelor contractate, dar nefinanțate prin PNDL de modernizare / reabilitare drumuri comunale și străzi</p> <p>Implementarea proiectelor depuse spre finanțare în cadrul fostului FDI (de ex. Dej, Frata, Mociu, Iara, Fizeșu Gherlii, Ciurila etc.)</p>

Priorități subscrise O.S. 3	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 3	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 3
		Amenajarea de coridoare de mobilitate urbană și metropolitană durabilă
	M.3.2.3. Îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor pentru transport public județean și inter-județean	Construcția de terminale intermodale (autogări) în Cluj Napoca, Turda și Dej Actualizarea periodică a programului județean de transport persoane prin curse regulate
	M.3.2.4. Încurajarea deplasărilor velo și pietonale inter-comunale	Elaborarea documentației tehnico-economice pentru amenajarea de trasee pietonale și pentru bicicliști în coridorul râului Someșul Mic, pe relația Gilău – Florești – Cluj Napoca – Apahida – Jucu – Bonțida – Iclod – Gherla – Dej -
P.3.3. Accesibilizarea și creșterea siguranței în trafic	M.3.3.1. Accesibilizarea infrastructurii de transport pentru persoanele cu dizabilități M.3.3.2. Măsuri de creștere a siguranței infrastructurii rutiere, feroviare și aeriene M.3.3.3. Promovarea educației rutiere, cu precădere în rândul copiilor	Echipe destinate îmbunătățirii siguranței traficului
P.3.4. Asigurarea conectării județului la infrastructura și serviciile de internet în bandă largă	M.3.4.1. Extinderea infrastructurii și a serviciilor 5G pe teritoriul județului M.3.4.2. Extinderea rețelei de facilități și spații publice cu acces gratuit la internet wireless	

Obiectivul strategic nr. 4. Asigurarea accesului populației, inclusiv a celei provenite din comunități dezavantajate, la infrastructură, servicii și oportunități educaționale, medicale, sociale, cultural-sportive, recreaționale și de locuire la standarde similare cu cele din U.E.-27, astfel încât ponderea populației care trăiește în zone urbane și rurale marginalizate să scadă la maxim 1% din total

Tabel 9 - Obiectivul strategic nr. 4

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
P.4.1. Asigurarea de forță de muncă suficientă, competentă și flexibilă pentru sectorul privat și public	M.4.1.1. Îmbunătățirea infrastructurii educaționale preuniversitare și adaptarea	Construcția de noi creșe în zonele urbane și metropolitane / urbane funcționale

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
	acesteia la noile standarde și trenduri, inclusiv demografice	<p>Construcția de noi grădinițe și școli în zonele de dezvoltare rezidențială, cu precădere cele din ZMC și din zonele urbane funcționale ale celorlalte municipii</p> <p>Restructurarea rețelei educaționale, cu precădere în mediul rural, în vederea eliminării grupelor combinate și a claselor cu predare simultană</p> <p>Reabilitarea și modernizarea unităților de învățământ viabile în vederea adaptării lor la noile standarde educaționale și de confort, în urma organizării unor concursuri de soluții</p> <p>Extinderea capacității școlilor și liceelor cu predare în două / trei schimburi</p> <p>Reconversia unor licee tehnologice cu promovabilitate redusă în campusuri pentru învățământul profesional dual</p> <p>Extinderea sistemului de transport școlar la nivelul ZMC și a zonelor periurbane Dej-Gherla și Turda-Câmpia Turzii, inclusiv achiziția de flotă în acest scop și amenajarea de stații.</p> <p>Extinderea și modernizarea parcului de microbuze școlare al UAT-urilor din mediul rural</p> <p>Construcția de săli de sport școlare și terenuri sintetice la unitățile de învățământ, mai ales gimnazial și liceal</p> <p>Implementarea măsurilor necesare pentru obținerea autorizațiilor sanitare de funcționare și a celor de incendiu</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
		<p>Accesibilizarea instituțiilor de învățământ pentru copii și tinerii cu dizabilități</p> <p>Reabilitarea clădirii C3 și construirea unei săli de sport și a unei baze de tratament pentru hidroterapie în cadrul Școlii Gimnaziale Speciale pentru Deficienți de Auz Kozmutza Flora</p> <p>Reabilitarea Taberei de la Leghia</p> <p>Reabilitare, modernizare, dotare școli speciale</p> <p>Achiziție microbuze electrice pentru școli</p>
	M.4.1.2. Creșterea calității actului educațional în învățământul preuniversitar, inclusiv prin soluții de tip e-educație	<p>Acordarea de facilități / stimulente pentru profesorii care predau în zone rurale greu accesibile</p> <p>Sprrijinirea activității de formare continuă a cadrelor didactice, mai ales prin intermediul CCD Cluj</p>
	M.4.1.3. Implementarea de programe integrate pentru prevenirea și combaterea părăsirii timpurii a școlii, respectiv promovarea educației remediale	<p>Înființarea de noi clase de tip "A doua șansă" și de învățământ cu frecvență redusă, precum și furnizarea de servicii de suport educațional pentru tinerii și adulții care au părăsit școala</p> <p>Dezvoltarea centrelor și serviciilor de tip before și after-school</p> <p>Derularea de programe de suport educațional pentru copii expuși riscului de abandon</p> <p>Implementarea programelor sociale de prevenție a abandonului</p>
	M.4.1.4. Stimularea formării și specializării forței de muncă, cu precădere a celei provenind din comunități defavorizate și grupuri vulnerabile, în vederea adaptării la provocările viitorului și la cerințele mediului de afaceri	<p>Actualizarea și implementarea curriculei la standarde europene și adaptate noilor cerințe din diferite domenii</p> <p>Înființarea de noi clase de învățământ profesional dual, în PPP</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
		<p>(administrație, licee tehnologice, ISJ, companii / clustere etc.)</p> <p>Programe de alfabetizare și de dezvoltare a competențelor digitale</p> <p>Derularea de programe de îmbătrânire activă</p>
	M.4.1.5. Dezvoltarea infrastructurii educaționale și conexe a universităților clujene	<p>Elaborare documentații tehnico-economice pentru dezvoltarea unui campus universitar metropolitan</p> <p>Construcția de noi spații de cazare pentru studenți (de ex. extindere campusuri Hașdeu, Observator)</p> <p>Extinderea și reabilitarea / modernizarea clădirilor cu destinație educațională și de cercetare a universităților (de ex. Biobaza Hoia a USAMV, UT Hub a UTCN, noul sediu al AMGD, construcție și renovare amfiteatre UMF etc.)</p>
	M.4.1.6. Creșterea calității învățământului universitar, în vederea sporirii gradului de angajabilitate a absolvenților și a deservirii cu forță de muncă înalt calificată a economiei județene, dar și a atragerii unui număr mai mare de studenți străini	<p>Dezvoltarea de noi produse educaționale în PPP între universități – companii / clustere – administrație locală</p> <p>Încurajarea mobilității internaționale a studenților și cadrelor didactice</p> <p>Sprijinirea activităților de practică a studenților în sistemul public și privat</p> <p>Dezvoltarea de noi produse educaționale în limbi străine</p> <p>Atragerea la nivel județean a unor sucursale ale universităților de prestigiu din Europa și din lume</p> <p>Operaționalizarea Asociației "Cluster de Educație C-EDU"</p>
	M.4.1.7. Sprijinirea dezvoltării învățământului privat, cu precădere a școlilor / liceelor internaționale	

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
	<p>pentru comunitatea de străini din județ</p> <p>M.4.1.8. Dezvoltarea serviciilor de asistență psihopedagogică, logopedie, orientare școlară și profesională</p>	
<p>P.4.2. Îmbunătățirea stării de sănătate și creșterea speranței de viață a populației</p>	<p>M.4.2.1. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de medicină de urgență</p> <p>M.4.2.2. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor medicale și chirurgicale de tip ambulatoriu și spitalizare de zi</p>	<p>Construcția Spitalului Regional de Urgență</p> <p>Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea Spitalului Județean de Urgență</p> <p>Realizarea Centrului STROKE în cadrul Spitalului Județean de Urgență</p> <p>Extinderea, modernizarea și dotarea unităților și a compartimentelor de primire a urgențe ale spitalelor</p> <p>Dotarea cu ambulanțelor a SAJ și SMURD Cluj</p> <p>Acordarea de stimulente pentru atragerea și retenția personalului medical din sistemul de urgență</p> <p>Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea ambulatoriilor integrate din cadrul spitalelor</p> <p>Modernizarea infrastructurii spitalicești pentru reconversia / reorganizarea unor unități sanitare cu paturi de acuți în paturi de spitalizare de zi</p> <p>Sprijinirea investițiilor private în domeniul asistenței medicale de tip ambulatoriu și spitalizare de zi</p> <p>Acordarea de stimulente pentru atragerea și retenția medicilor specialiști în unitățile de tip ambulatoriu, cu precădere în municipiile și orașele mici</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
	<p>M.4.2.3. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor medicale primare și comunitare, cu precădere în zonele rurale și în comunitățile marginalizate</p>	<p>Formarea continuă a personalului din domeniul asistenței medicale în ambulatoriu și spitalizării de zi</p> <p>Construcția, reabilitarea, modernizarea și dotarea dispensarelor umane / cabinetelor de medicină de familie și a centrelor de permanență</p> <p>Înființarea, dezvoltarea și dotarea de centre medico-sociale / de asistență medicală comunitară</p> <p>Dezvoltarea rețelei de cabinete medicale și stomatologice școlare</p> <p>Acordarea de stimulente pentru atragerea și retenția medicilor de familie în zonele deficitare</p> <p>Formarea continuă a personalului din domeniul asistenței medicale primare și comunitare</p> <p>Recrutarea și finanțarea de noi mediatori sanitari și asistenți medicali comunitari, cu precădere în zonele cu comunități marginalizate</p> <p>Implementarea soluțiilor de telemedicină, cu precădere în zonele rurale izolate</p>
	<p>M.4.2.4. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor de recuperare, paliative și îngrijire pe termen lung, cu precădere pentru persoanele vârstnice cu afecțiuni cronice și populația dezavantajată din mediul rural</p>	<p>Înființarea de secții / centre de recuperare (medicală, neurologică, post-traumatică) și îngrijiri paliative, inclusiv prin reconversia unor unități sanitare pentru acuți, precum și extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea celor existente</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de servicii medico-sociale care furnizează servicii de îngrijire pe termen lung</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
	<p>M.4.2.5. Investiții în rețeaua de unități spitalicești din județ în vederea creșterii eficacității acestora</p>	<p>Construire Centru Îngrijiri Paliative în cadrul Spitalului Clinic de Boli Infecțioase Cluj-Napoca</p> <p>Construcția Spitalului Monobloc Pediatric Cluj-Napoca</p> <p>Construcția Centrului Integrat de Transplant Cluj-Napoca</p> <p>Construcția unei noi maternități în municipiul Cluj-Napoca</p> <p>Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea spitalelor municipale și a celor de specialitate, inclusiv a laboratoarelor acestora</p> <p>Construirea Centru Regional de Boli Cerebro-Vasculare și Neurochirurgie</p> <p>Reabilitarea hidrotermică a clădirilor Spitalului Clinic de Recuperare</p> <p>Reabilitarea termică a Spitalului Clinic de Boli Infecțioase</p> <p>Construire corp nou de clădire și dotare pentru Spitalul de Boli Psihice Cronice Borșa</p> <p>Dotarea Ambulatoriului Spitalului Clinic de Boli Infecțioase</p> <p>Extindere, reabilitare, modernizare și dotare Ambulatoriu Spitalului Clinic de Boli Infecțioase</p> <p>Dotarea Ambulatoriului Spitalului Clinic de Recuperare Cluj-Napoca</p> <p>Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea Ambulatorului Spitalului Clinic de Recuperare Cluj-Napoca</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
		<p>Dotarea Ambulatoriului Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Leon Daniello</p> <p>Extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea Ambulatoriului Spitalului Clinic de Pneumoftiziologie Cluj Napoca</p>
	<p>M.4.2.6. Promovarea unui stil de viață sănătos, prevenirea și depistarea precoce a bolilor</p>	<p>Dezvoltarea și implementarea de programe de screening pentru afecțiuni cardiovasculare, cancer, boli transmisibile, psihice, afecțiuni prenatale și postnatale etc.</p> <p>Promovarea de campanii și măsuri de schimbarea a stilului de viață, nutriție, mișcare</p> <p>Remodelarea circuitelor funcționale și de deșeuri spitalicești în vederea reducerii riscului de transmitere a infecțiilor</p>
	<p>M.4.2.7. Dezvoltarea capacității infrastructurii și serviciilor de sănătate publică</p>	<p>Extinderea, reabilitarea, modernizarea, dotarea laboratoarelor de sănătate publică și microbiologie</p> <p>Formarea continuă a personalului din domeniul sănătății publice</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
<p>P.4.3. Reducerea numărului de persoane care aparțin unor grupuri vulnerabile și/sau care trăiesc în comunități urbane și rurale dezavantajate / marginalizate</p>	<p>M.4.3.1. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii centrelor și a serviciilor sociale pentru copii și tineri aflați în situații de risc social</p>	<p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de zi și serviciilor mobile de abilitare / reabilitare pentru copii cu dizabilități și părinții acestora</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de zi pentru prevenirea separării copilului de familie</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de zi și de terapie pentru copii și tinerii cu probleme de comportament</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de asistență pentru tinerii care au părăsit sau urmează să părăsească sistemul de protecție specială</p>
	<p>M.4.3.2. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii centrelor și a serviciilor sociale pentru adulți cu dizabilități, adicții, fără adăpost, victime ale violenței domestice și aflați în alte situații de risc social</p>	<p>Înființarea unui serviciu de tip echipă mobilă pentru persoanele cu dizabilități care asigură la domiciliu servicii de abilitare/reabilitare</p> <p>Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de servicii specializate de zi și a locuințelor protejate pentru persoanele cu dizabilități</p> <p>Înființarea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor / serviciilor de cazare, consiliere și suport material pentru victimele violenței domestice (inclusiv copiii acestora)</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor și serviciilor destinate persoanelor dependente de droguri și alcool</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor și</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
		<p>serviciilor destinate persoanelor eliberate din penitenciar</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea, modernizarea și dotarea centrelor de adăpost, asistență, consiliere pentru persoanele fără locuință</p>
	<p>M.4.3.3. Dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii centrelor și serviciilor sociale pentru vârstnici, inclusiv promovarea îmbătrânirii active</p>	<p>Extinderea serviciilor de îngrijire la domiciliu pentru bătrânii singuri, dependenți și cu venituri reduse</p> <p>Înființarea de centre de zi inter-generaționale și de programe de voluntariat pentru vârstnici</p> <p>Dezvoltarea serviciilor de tip call-center și echipă mobilă pentru asistența vârstnicilor singuri</p> <p>Implementarea soluțiilor de telemedicină pentru monitorizarea stării de sănătate a persoanelor vârstnice singure</p>
	<p>M.4.3.4. Elaborarea și implementarea de strategii integrate (servicii de asistență socială, educație, ocupare, sănătate, locuire) pentru incluziunea comunităților marginalizate din mediul urban și rural</p>	<p>Elaborarea / actualizarea și implementarea Strategiilor de dezvoltare locală elaborate de GAL-uri</p>
	<p>M.4.3.5. Acordarea de asistență alimentară persoanelor celor mai defavorizate</p>	<p>Acordarea de pachete cu alimente de bază și obiecte de igienă</p> <p>Înființarea, extinderea, reabilitarea și dotarea serviciilor de tip cantină socială</p>
	<p>M.4.3.7. Dezvoltarea serviciilor-suport pentru integrarea pe piața muncii a persoanelor vulnerabile, inclusiv a mamelor singure, persoanelor cu dizabilități, a celor de etnie romă</p>	<p>Înființarea și dezvoltarea centrelor de zi pentru copii proveniți din familii monoparentale și de consiliere a părinților singuri</p> <p>Acordarea de vouchere pentru copii proveniți din familii monoparentale</p> <p>Organizarea de burse de locuri de muncă pentru persoanele cu dizabilități și acordarea de asistență</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
		<p>vocațională, psihologică, financiară etc. acestora</p> <p>Certificarea competențelor dobândite pe căi informale</p> <p>Organizarea de cursuri de calificare a adulților, respectiv integrarea tinerilor în ciclul de învățământ profesional / liceal</p>
<p>P.4.4. Asigurarea accesului egal la locuire de calitate și facilități conexe</p>	<p>M.4.3.8. Dezvoltarea capacității de furnizare de servicii a sectorului public și non-guvernamental (privat)</p>	<p>Suplimentarea fondurilor alocate de la bugetul CJ și al UAT-urilor pentru finanțarea nerambursabilă a ONG-urilor din domeniul serviciilor</p> <p>Acreditarea SPAS-urilor din cadrul primăriilor rurale ca furnizori de servicii sociale</p> <p>Formarea continuă a personalului din domeniul serviciilor sociale</p> <p>Digitalizarea sectorului de servicii sociale</p>
	<p>M.4.4.1. Dezvoltarea fondului de locuințe publice și implementarea de măsuri pentru asigurarea accesului la locuire</p>	<p>Construcția, achiziționarea, extinderea, reabilitarea locuințelor sociale și de necesitate</p> <p>Identificarea, evaluarea, cadastrarea zonelor cu locuire informală și acordarea de suport administrativ rezidenților</p> <p>Extinderea, reabilitarea și gestionarea eficientă a fondului de locuințe în sistem de închiriere pentru tineri</p> <p>Acordarea de loturi de casă pentru construcția de locuințe de către tineri</p>
	<p>M.4.4.2. Dotarea tehnico-edilitară și cu funcțiuni / echipamente publice a zonelor viitoare de dezvoltare rezidențială</p>	<p>Elaborarea de PUZ-uri de către autoritățile locale pentru noile zone rezidențiale și realizarea de investiții pentru dotarea acestora (accese, rețele edilitare, echipamente publice etc.), inclusiv prin exproprieri</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
P.4.5. Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de creație și consum cultural	M.4.5.1. Sprijinirea sectorului industriilor culturale și creative	<p>Înființarea Hub Cultureprenors la CRAIG</p> <p>Înființarea Cluj Science and Knowledge Centre</p> <p>Construcția Science Museum</p> <p>Suplimentarea fondurilor alocate finanțărilor nerambursabile pentru activități culturale non-profit</p> <p>Achiziționarea și amenajarea clădiri de către administrația județeană și locală pentru găzduirea operatorilor culturali (de ex. Clujana)</p>
	M.4.5.2. Dezvoltarea infrastructurii culturale	<p>Construcția Centrului Cultural Transilvania</p> <p>Amenajarea Centrului de Resurse pentru Sectorul Cultural Garnizoana Culturală</p> <p>Construcția Centrului European de Artă Contemporană Cluj</p> <p>Amenajarea de spații multi-funcționale cultural-comunitare</p> <p>Amenajarea Pavilioanelor Clujene (10 localități din județul Cluj)</p> <p>Construcția noului sediu al Academiei de Muzică "Gheorghe Dima"</p> <p>Construcție sală de repetiții Dealul Lombului a Operei Române Cluj</p> <p>Extinderea Parcului Etnografic Național "Romulus Vuia"</p> <p>Reabilitarea și extinderea Muzeului Etnografic al Transilvaniei</p> <p>Reabilitare și extinderea Muzeului Octavian Goga</p>

Priorități subscrise O.S. 4	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 4	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 4
	M.4.5.3. Conservarea și promovarea patrimoniului cultural	Înființarea centrului pentru cercetarea și restaurarea patrimoniului cultural Arhiva comună a Muzeelor de Artă Digitalizarea patrimoniului muzeal și asigurarea accesului publicului la tururi virtuale Susținerea activității CJCPCT Cluj
	M.4.5.4. Susținerea organizării de evenimente culturale	Elaborarea și implementarea unei agende culturale județene Susținerea financiară a activității instituțiilor de cultură din subordinea CJ și a CL-urilor Sprijinirea festivalurilor organizate în județ
P.4.6. Asigurarea sprijinului financiar și logistic pentru afirmarea sportului de masă și a celui de performanță	M.4.6.1. Dezvoltarea infrastructurii pentru sportul de masă și cel de performanță	Finalizarea Sălii Polivalente Turda Construcția și modernizarea de baze sportive Construcția de bazine de înot didactice și de polo
	M.4.6.2. Sprijinirea asociațiilor și cluburilor sportive	Suplimentarea alocațiilor pentru finanțările nerambursabile acordate asociațiilor sportive
	M.4.6.3. Susținerea organizării de competiții și evenimente sportive	Sprijinirea competițiilor sportive organizate în județ (Cluj Arena, BT Arena, maratoane etc.)

Obiectivul strategic nr. 5. Susținerea consolidării rolului de oraș-magnet, al municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, respectiv a rolului de conurbații cu rol de echilibru teritorial și de deservire microregională a celorlalte municipii și orașe din județ (inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora) municipiilor Dej-Gherla și Turda-Câmpia Turzii (inclusiv a zonelor urbane funcționale ale acestora), în vederea atingerii unui grad urbanizare de 80% în anul 2030

Tabel 10 - Obiectivul strategic nr. 5

Priorități subscrise O.S. 5	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 5	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 5
<p>P.5.1. Reducerea congestiei și a emisiilor generate de traficul motorizat din zonele urbane, inclusiv metropolitane și urbane funcționale</p>	<p>M.5.1.1. Promovarea transportului public ecologic și autonom, la nivelul zonelor urbane și metropolitane / urbane funcționale</p>	<p>Înființarea de noi trasee de transport metropolitan (Inelul II Cluj-Napoca, ZUF Turda – Câmpia Turzii, ZUF Dej-Gherla)</p> <p>Extinderea infrastructurii de transport public rapid electric în ZMC, pe traseele Gilău – Florești – Cluj Napoca, Baciul -Cluj Napoca - Apahida – Jucu – Bonțida</p> <p>Modernizarea flotei de mijloace de transport public ecologic și autonom a operatorilor publici de profil</p> <p>Modernizarea stațiilor de transport public, dotarea acestora cu sisteme dinamice de informare a pasagerilor, automate de bilete etc.</p> <p>Amenajarea de benzi dedicate pentru transportul public în zonele de congestie a traficului</p> <p>Înființarea de parcări de tip park&ride la principalele intrări în municipii / zonele metropolitane / zonele urbane funcționale (DN 1, DN 1C, DN 1F, DN 15)</p> <p>Extinderea sistemelor de e-ticketing</p> <p>Modernizarea și echiparea depourilor</p>
	<p>M.5.1.2. Construcția de noi drumuri de legătură și variante de ocolire a localităților de importanță județeană, metropolitană și locală</p>	<p>Construcția drumului de legătură Gilău Vest - Florești Sud – Cluj Napoca</p> <p>Construcția drumului de legătura Cluj Napoca – Baciul</p> <p>Elaborare documentații tehnico-economice pentru stabilirea traseului optim al construcției variantei de ocolire Cluj Napoca Nord (de ex. aliniamentul Răscruci – Borșa – Vultureni – Mihăiești)</p>

Priorități subscrise O.S. 5	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 5	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 5
	M.5.1.3. Promovarea mobilității nemotorizate în zonele urbane și metropolitane / urbane funcționale	<p>Extinderea sistemului de piste de biciclete și de bike-sharing, inclusiv locuri de parcare / rasteluri pentru acestea</p> <p>Amenajarea / reabilitarea / modernizarea de zone pietonale și de tip shared-space</p>
	M.5.1.4. Promovarea mobilității urbane multimodale și a altor forme de transport sustenabil la nivelul zonelor urbane și metropolitane / urbane funcționale	<p>Dezvoltarea unor culoare de mobilitate urbană durabilă (transport public, electric, pietonal, velo, management trafic etc.)</p> <p>Extinderea rețelei de stații de încărcare a vehiculelor electrice</p> <p>Srijinirea inițiativelor private de tip ride sharing</p> <p>Dezvoltarea de sisteme și aplicații de tip mobility as a service</p>
P.5.2. Creșterea accesibilității la spații publice și spații verzi de calitate în zonele urbane, metropolitane / urbane funcționale	M.5.2.1. Regenerarea urbană a spațiilor publice din zonele urbane, metropolitane și urbane funcționale	<p>Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice din zonele centrale ale orașelor</p> <p>Reabilitarea și modernizarea spațiilor publice din marile ansambluri de locuințe colective</p> <p>Amenajarea de spații publice, în special în noile zone de dezvoltare rezidențială, inclusiv prin exproprierea și conversia unor terenuri abandonate / degradate / neutilizate</p>
	M.5.2.2. Extinderea și modernizarea infrastructurii verde-albastră din zonele urbane, metropolitane și urbane funcționale	<p>Amenajarea de noi parcuri și alte spații plantate (de ex. păduri-parc, grădini urbane), în special în zonele cu deficit de vegetație, inclusiv prin exproprieri</p> <p>Modernizarea spațiilor verzi existente</p> <p>Implementarea unor măsuri de sprijinire a amenajării de acoperișuri și fațade verzi la clădirile publice și rezidențiale</p>

Priorități subscrise O.S. 5	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 5	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 5
		Programe multi-anuale de plantare de copaci aliniamente stradale și spații publice Amenajarea în scop de agrement a malurilor cursurilor și luciurilor de apă
P.5.3. Creșterea performanței energetice a fondului construit din zonele urbane	M.5.3.1. Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor de locuit, cu precădere a celor colective	Elaborarea și aprobarea de către autoritățile locale a unor ghiduri pentru reabilitarea termică a blocurilor de locuințe
	M.5.3.2. Îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor publice	Creșterea eficienței energetice a spitalelor din subordinea CJ Cluj, inclusiv dotarea acestora cu panouri solare
	M.5.3.3. Promovarea construcției de clădiri noi cu consum de energie aproape de zero (NZEB)	Acordarea de facilități fiscale pentru construcțiile private noi "verzi"
	M.5.3.3. Dezvoltarea și modernizarea sistemelor de încălzire centralizată	Implementarea sistemelor de producție a energiei termice pe bază de combustibili alternativi la SACET Cluj-Napoca
P.5.4. Consolidarea rețelei de așezări urbane din județul Cluj	M.5.4.1. Înființarea de noi așezări urbane	Trecerea localităților Florești, Apahida, Baciș și Gilău în categoria așezărilor urbane (fie prin contopirea administrativă cu municipiul Cluj-Napoca, fie prin obținerea statutului de oraș, în urma referendumurilor locale). Dezvoltarea unui oraș-satelit nou în zona Jucu-Bonțida (inclusiv în PPP)

Obiectivul strategic nr. 6. Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice ușor accesibile, eficiente și de încredere, de a planifica și gestiona în mod participativ și transparent dezvoltarea comunităților locale, astfel încât aceasta să atragă finanțări europene de minim 3 miliarde de Euro în perioada 2021-2030

Tabel 11 - Obiectivul strategic nr. 6

Priorități subscrise O.S. 6	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 6	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 6
P.6.1. Întărirea capacității de planificare și analiză la nivelul administrației publice locale din județ	M.6.1.1. Elaborarea/actualizarea documentelor de planificare, amenajare a teritoriului și urbanism	Actualizare SIDU, PMUD și strategii de dezvoltare locală Elaborare / actualizare strategii sectoriale (de ex. în domeniul serviciilor sociale, locuirii, gestionării riscurilor, calității

Priorități subscrise O.S. 6	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 6	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 6
		<p>aerului, managementului deșeurilor etc.)</p> <p>Actualizarea PUG-urilor pentru toate UAT-urile</p> <p>Elaborarea de PUZ-uri pentru noi dezvoltări</p>
	M.6.1.2. Elaborarea de studii și analize de interes în diferite sectoare la nivelul județului	Realizare inventar active de interes pentru investitori și analiză de preabilitate a acestora pentru diferite funcțiuni
	M.6.1.3. Înregistrarea imobilelor în sistemul integrat de cadastru și publicitate imobiliară	Implementarea PNCCF la nivelul UAT-urilor din județ
	M.6.1.4. Operaționalizarea conservării și a valorificării peisajelor culturale din județul Cluj	Elaborarea documentațiilor urbanistice de tipul planurilor urbanistice zonale (PUZ) intercomunitare, pentru reglementarea regimului de protecție în cele patru macro-peisaje culturale și în mezo-peisajul cultural din județul Cluj
	M.6.1.5. Actualizarea periodică a inventarului monumentelor istorice cuprinse în Lista monumentelor istorice (LMI)	Fișa de evaluare a monumentelor istorice (LMI) va fi verificată și, dacă este cazul, actualizată, cel puțin o dată la cinci ani începând cu adoptarea prezentei documentații
	M.6.1.6. Actualizarea periodică a prognozelor, scenariilor și alternativelor de dezvoltare	Prognozele, scenariile și alternativele de dezvoltare vor fi revizuite, cel puțin o dată la cinci ani, începând cu adoptarea prezentei documentații, ulterior actualizării periodice a fișei de evaluare a monumentelor istorice (LMI)
P.6.2. Întărirea cooperării teritoriale interne și externe	M.6.2.1. Înființarea de noi structuri asociative de tip ADI și GAL și consolidarea capacității celor existente	<p>Consolidarea capacității de planificare, implementare și monitorizare a ADI ZMC</p> <p>Elaborarea și implementarea strategiei ITI Munții Apuseni</p>
	M.6.2.2. Încheierea de noi parteneriate externe și promovarea cooperării teritoriale europene	<p>Încheierea de acorduri de înfrățire</p> <p>Implementarea de proiecte de cooperare teritorială europeană</p>

Priorități subscrise O.S. 6	Măsurile subscrise priorităților din O.S. 6	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 6
	M.6.2.3. Încheierea de noi parteneriate cu mediul de afaceri, cel non-guvernamental și academic (PPP)	Înființarea de noi clustere în sectoare de interes județean
	M.6.2.4. Implicarea activă în structuri asociative și de reprezentare, precum și schimbul de bune practici cu alte administrații	Participarea activă la activitățile UNCJR; AMR, AOR, ACOR, FZMAUR
P.6.3. Asigurarea unui management de calitate al administrației publice locale, bazat pe transparență, implicare, integritate	M.6.3.1. Promovarea eticii și a integrității, respectiv prevenirea corupției	Elaborarea de proceduri, coduri și ghiduri în domeniul eticii, integrității, incompatibilităților, conflictelor de interese
	M.6.3.2. Implementarea sistemelor de management al calității la nivelul instituțiilor administrației publice locale	Implementarea ISO 9001 și BSC
	M.6.3.3. Stimularea implicării active a actorilor relevanți în procesul decizional, de implementare și monitorizare a politicilor publice	Formarea Grupului Operativ Metropolitan Cluj-Napoca – instrument în dezvoltarea parteneriatelor și capacității administrațiilor publice la nivel local Crearea Centrului Metropolitan Cluj - for public destinat dezvoltării comunicării între administrație și cetățeni
	M.6.3.4. Implementarea de măsuri de transparentizare a activității administrației publice locale	Actualizarea site-urilor WEB ale Primăriilor Transmiterea live a ședințelor de consiliu județean și local
P.6.4. Consolidarea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice	M.6.4.1. Formarea continuă a personalului din administrația publică locală	Derularea de programe de formare în domeniul digitalizării, eticii, integrității, prevenirii corupției, achizițiilor publice
	M.6.4.2. Asigurarea unui management financiar adecvat al bugetelor locale și atragerea de resurse externe pentru dezvoltare	Înființarea și consolidarea unităților de implementare a proiectelor la nivelul CJ și a UAT-urilor
	M.6.4.3. Dotarea logistică a serviciilor publice	Extinderea sediului CJ Cluj Dotarea primăriilor cu utilaje pentru realizarea de lucrări publice în regie proprie Construcția / reabilitarea de sedii de primării

Priorități subscrise O.S. 6	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 6	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 6
		Reabilitarea și modernizarea Direcției Județene de Evidența Populației
P.6.5. Digitalizarea administrației publice locale din județ și implementarea conceptului de "smart territory / city"	M.6.5.1. Dezvoltarea de servicii publice online	SMART TERRITORY- (Aplicație Atlas Teritorial dezvoltată și implementată la nivelul UAT Județul Cluj, Aplicație Ghiseu unic pentru cetățeni dezvoltată și implementată la nivelul UAT Județul Cluj, Arhivă digitalizată la nivelul UAT Județul Cluj) Înscrierea tuturor primăriilor din județ pe platforma Ghiseul.ro în vederea asigurării serviciilor de plată online a taxelor și impozitelor locale
	M.6.5.2. Crearea de baze de date, asigurarea interoperabilității, a securității și a accesului publicului larg la acestea (<i>open data</i>)	Bază de date integrată pentru toate instituțiile publice din județ Big Data ZMC - implementarea unei platforme ce unifică toate datele culese de la senzori și mașini inteligente, indiferent de tipul senzorului/echipamentului sau infrastructura de comunicație Realizarea unui atlas digital al cetăților și al domeniilor medievale din județul Cluj Realizarea unei baze de date cu reconstituirile digitale (presupuse) ale cetățitorilor regale, a celor voievodale, a celor episcopale, a celor nobiliare și, acolo unde e cazul, a celor comunitare. Realizarea unui portofoliu digital al circuitelor istorice din județ. Portofoliul va folosi atât modelele digitale construite la punctul anterior, cât și traseele existente pentru drumeții și pentru mersul cu bicicleta.
	M.6.5.3. Implementarea sistemelor GIS și dezvoltarea bazelor de date urbane, inclusiv dotarea cu	Portal GIS CJ Cluj Dezvoltarea și activarea unei platforme „Open Data” și

Priorități subscrise O.S. 6	Măsuri subscrise priorităților din O.S. 6	Exemple de acțiuni / proiecte aferente priorităților din O.S. 6
	infrastructură pentru colectarea datelor din teren	alimentarea continuă a acestora cu date de către toate instituțiile publice locale și zonale
	M.6.5.4. Dotarea cu aparatură hardware a instituțiilor și serviciilor administrației publice locale	Implementarea Strategiei integrate de informatizare a județului Cluj
	M.6.5.5. Implementarea de soluții de management al documentelor, semnătură și arhivă electronică la nivelul instituțiilor administrației publice locale	Implementarea Strategiei integrate de informatizare a județului Cluj
	M.6.5.6. Dezvoltarea de platforme și aplicații online pentru comunicarea cu actorii relevanți și implicarea acestora în procesul decizional	Implementarea Strategiei integrate de informatizare a județului Cluj

V. IDENTIFICAREA ȘI ATENUAREA RISCURILOR

Tabel 12 - Identificarea și atenuarea riscurilor

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsuri de minimizare / eliminare a riscului
Caracterul director al PATJ / PATZ, care nu au putere de reglementare cu efecte juridice	Ridicată	Ridicat	Lobby la nivel guvernamental pentru modificarea Legii nr. 350/2001 în sensul transformării PATJ și PATZ în documente cu caracter regulator.
Lipsa de corelare între propunerile de dezvoltare din PATJ și cele din PUG-uri / strategii și planuri de dezvoltare locală, precum și între reglementările PUG-urilor unor UAT-uri învecinate, determinate inclusiv de calitatea precară a documentațiilor de urbanism elaborate	Ridicată	Ridicat	<p>Crearea unui portal GIS al județului care să permită accesul liber al proiectanților, personalului de specialitate din primării și al altor categorii de utilizatori la planșele în format vectorial cu disfuncționalitățile și propunerile de dezvoltare din PATJ, precum și la alte planșe din studiile de fundamentare</p> <p>Elaborarea PATZ Zona Metropolitană Cluj Napoca, Zona Urbană Funcțională Turda – Câmpia Turzii, Dej – Gherla, Munții Apuseni, Culoarul Someșului (Gilău – Câțcău/Vad)</p> <p>Elaborarea unui ghid de elaborare a PUG-urilor în județul Cluj, care să cuprindă un set de cerințe obligatorii de corelare a PUG-urilor cu PATJ care trebuie respectate de către proiectant și care condiționează obținerea avizului CTATU din cadrul CJ</p> <p>Sprijinirea financiară a UAT-urilor în vederea actualizării PUG-urilor (generația a III-a și a IV-a)</p> <p>Actualizarea strategiilor și planurilor de dezvoltare locală (SIDU, PMUD, SDL, PIEE, PMCA etc.) în strânsă</p>

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsurile de minimizare / eliminare a riscului
			corelare cu prevederile PATJ și ale strategiei teritoriale județene,
Lipsa terenurilor / clădirilor aflate în proprietate publică pentru realizarea unor proiecte de investiții de interes general sau a atragerii de investiții private	Ridicată	Ridicat	Finalizarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară (inclusiv sectoare cadastrale) Elaborarea registrului spațiilor verzi la nivelul primăriilor Realizarea de exproprieri pentru cauze de utilitate publică Achiziționarea / schimbul de terenuri și clădiri cu proprietarii privați Implementarea conceptului de contract de restructurare la nivelul PUG-urilor nou-adoptate
Durata ridicată de obținere a autorizațiilor de construire (inclusiv avize), cu impact negativ asupra investițiilor publice și private	Ridicată	Ridicat	Operaționalizarea Ghișeului Unic (inclusiv platforma online) de la nivelul CJ
Accesul limitat la date, inclusiv geospațiale, care să permită design-ul corespunzător fundamentat al intervențiilor propuse prin PATJ și alte documentații de amenajarea teritoriului și urbanism	Ridicată	Ridicat	Operaționalizarea Atlasului Teritorial de la nivelul CJ Cluj Implementarea de sisteme GIS și de baze de date urbane la nivelul primăriilor Asigurarea interoperabilității între sistemul GIS de la nivelul CJ, respectiv de la nivelul primăriilor
Tergiversarea unor investiții publice din cauza prelungirii procedurilor de achiziție publică și a litigiilor cu contractorii privați	Medie	Ridicată	Formarea continuă a personalului propriu din instituțiile administrației publice locale în domeniul achizițiilor publice

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsurile de minimizare / eliminare a riscului
			Contractarea de expertiză externă pentru pregătirea temelor de proiectare, a documentelor de achiziție publică (caiete de sarcini, contracte), respectiv reprezentarea în justiție a intereselor UAT-urilor cu calitatea de autoritate contractantă
Deficitul de personal și competențe în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului de la nivelul primăriilor	Ridicată	Mediu	<p>Semnarea de convenții între CJ Cluj și toate UAT-urile rurale din județ (la cerere, și cu cele municipiile și orașele) pentru preluarea activității de emitere a certificatelor de urbanism și a autorizațiilor de construcție de către instituția județeană</p> <p>Formarea continuă a personalului din domeniul urbanismului și amenajării teritoriului de la nivelul CJ și al primăriilor, inclusiv prin organizarea de vizite de studiu și schimb de bune practici cu alte UAT-uri din țară și străinătate</p>
Insuficiența resurselor financiare proprii ale UAT-urilor pentru implementarea propunerilor din PATJ	Medie	Ridicat	<p>Emiterea de obligațiuni municipale / contractarea de credite pentru finanțarea unor lucrări de investiții publice, asigurarea cofinanțării și a fluxului de numerar pentru cele realizate cu fonduri externe</p> <p>Lobby la nivel parlamentar și guvernamental, dar și al structurilor asociative (de ex. UNCJR, AMR, AOR, ACOR, FZMAUR etc.) pentru lansarea unor programe guvernamentale pentru realizarea de investiții de interes județean și local</p>

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsurile de minimizare / eliminare a riscului
			<p>Consolidarea capacității interne de pregătire (maturizare) a proiectelor de investiții (documentații tehnico-economice) în vederea atragerii cu prioritate a resurselor guvernamentale și europene pentru implementarea acestora</p> <p>Solicitarea de prefinanțări de la autoritățile de management pentru implementarea proiectelor cu finanțare externă</p> <p>Valorificarea eficientă a activelor publice și atragerea de investiții private în vederea creșterii încasărilor la bugetele locale (concesiuni, închirieri, vânzări, IVG, impozite persoane juridice)</p> <p>Înființarea unor instrumente financiare de tip revolving-fund pentru UAT-urile rurale, prin intermediul GAL-urilor și al ADI-urilor (de ex. ADI ZMC), în vederea asigurării necesarului de flux de numerar pentru pregătirea și implementarea proiectelor de investiții</p>
<p>Deficitul de personal și de competențe în domeniul managementului de proiecte de investiții</p>	<p>Medie</p>	<p>Ridicat</p>	<p>Achiziționarea de expertiză externă în domeniul managementului de proiecte (în cazul primăriilor care nu dispun de resurse pentru recrutarea de personal suplimentar)</p> <p>Extinderea sferei de activitate a GAL-urilor și ADI-urilor astfel încât să ofere servicii de pregătire și de implementare a proiectelor</p>

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsuri de minimizare / eliminare a riscului
			<p>de interes comun pentru UAT-urile membre</p> <p>Recrutarea de personal suplimentar specializat în domeniul managementului de proiecte și constituirea la nivelul CJ și a primăriilor de municipii a unor Unități de Implementare Proiecte (task force), care să dispună de personal specializat dedicat proiectelor de investiții (un manager de proiect la proiect de maxim 10 mil. Euro, jurist, economist, inginer constructor, expert achiziții publice, expert comunicare)</p>
<p>Reducerea apetitului pentru investiții private în județ și chiar restructurarea / închiderea unor unități economice, pe fondul pandemiei instalate în anul 2020 și temerilor de recesiunea asociată acesteia, cu implicații sociale (de ex. șomaj) și financiare (de ex. scăderea veniturilor proprii ale UAT-urilor)</p>	<p>Ridicat</p>	<p>Mediu</p>	<p>Lobby parlamentar și guvernamental pentru accelerarea proiectelor majore de infrastructură din județ (de ex. autostrăzi, cale ferată, aeroport, spital regional, rețele de apă-canal etc.) pentru a face zona mai atractivă pentru investiții și pentru a antrena sectorul de construcții</p> <p>Facilitarea de către CJ și UAT-uri, inclusiv entitățile din subordinea lor, a absorbției unui volum cât mai mare de fonduri europene și guvernamentale adresate depășirii dificultăților provocate de pandemie și a relansării economice</p> <p>Înființarea unui birou pentru investitori în cadrul CJ Cluj care să implementeze o politică (pro)activă de atragere de investiții private (de ex. inventariere active și analiză de pretabilitate a terenurilor, concesionare de</p>

Riscuri potențiale identificate	Probabilitatea de manifestare	Impactul asupra implementării PATJ	Măsurile de minimizare / eliminare a riscului
			<p>terenuri, dezvoltare parcuri industriale și științifice, acordare de facilități fiscale locale, formare profesională a forței de muncă în sistem dual, încheierea de acorduri de promovare cu organizații-catalizator pentru atragerea de investitori străini, portal pentru investitori, turiști etc.)</p> <p>Elaborarea de PUZ-uri pe bază de concurs internațional de soluții și extinderea infrastructurii publice în zone cu potențial de expansiune rezidențială, în vederea relansării ofertei și cererii de locuințe la prețuri accesibile</p> <p>Continuarea implementării unei strategii puternic de marketing teritorial, promovând Clujul ca destinația de top din România din perspectiva calității vieții, a oportunităților de afaceri, a atractivității turistice pe nișele sale de piață (de ex. festivaluri)</p>

PLAN DE ACȚIUNE

VI. CADRUL DE PUNERE ÎN APLICARE ȘI PROPUNERI DE CONSOLIDARE A CAPACITĂȚILOR

Asigurarea necesarului de finanțare pentru implementarea PATJ

Implementarea măsurilor prevăzute în PATJ implică un efort investițional estimat la circa 10,9 md. Euro, dintre care 40% ar trebui să provină din fonduri europene, 26% din fonduri private, 19% de la bugetul de stat, iar 15% din veniturile proprii ale UAT-urilor sau din creditele contractate de acestea.

În cazul fondurilor europene, estimările de 4,4 md. Euro se bazează pe unele proiecte mature de amploare, care se află deja în faza de pregătire sau chiar de implementare, precum: Spitalul Regional de Urgență Cluj-Napoca (investiție de circa 500 mil. Euro), finalizarea tronsoanelor de autostradă în lucru/licitație de pe teritoriul județului și demararea construcției unui drum expres (circa 500 mil. Euro), construcția centurii metropolitane a municipiului Cluj-Napoca (circa 500 mil. Euro), modernizarea tronsonului din județ al liniei CF Cluj-Episcopia Bihorului (circa 700 mil. Euro), extinderea și modernizarea Aeroportului Internațional Cluj-Napoca (circa 200 mil. Euro), extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată gestionată de cei doi operatori regionali (circa 300 mil. Euro). La acestea, se adaugă și sumele ce vor fi absorbite de instituțiile, companiile, universitățile, ONG-urile din județ din diferite programe operaționale aferente perioadei rămase din perioada de programare actuală și din cea următoare. Astfel, circa 500 mil. Euro ar putea fi absorbite doar din POR 2014-2020 și POR 2021-2027 pentru drumuri județene, dezvoltare urbană durabilă, investiții în întreprinderi, monumente istorice, educație, sănătate, servicii sociale, smart city etc. Fonduri importante pot fi atrase și din POCU 2014-2020, POCs 2021-2027 (pentru măsuri de ordin social sau educațional), POC 2014-2020 și POCID 2021-2027 (cercetare-dezvoltare-inovare, digitalizare), POIM 2014-2020 și POC 2021-2027 (management deșeurii, adaptare la schimbări climatice, situații de urgență, energie regenerabilă etc.), PNDR 2014-2020 și 2021-2027 (agricultură și dezvoltare rurală) etc. În plus, o parte din județ va face parte din ITI Munții Apuseni, având acces la finanțări dedicate.

În cazul fondurilor private, estimările de circa 2,9 md. Euro se referă mai ales la investiții realizate de companiile private, fie că vorbim despre investiții noi (estimate la circa 750 mil. Euro), de investiții în companiile existente (circa 1 md. Euro), de inițiative antreprenoriale (200 mil. Euro) sau de tip PPP (circa 250 mil. Euro – prevăzute mai ales pentru proiectul Hidrocentralei Tarnița). De asemenea, sunt prevăzute investiții private majore în domeniul medical (150 mil. Euro) și IT&C (circa 250 mil. Euro – în principal pentru dezvoltarea infrastructurii 5G). Estimarea este totuși una precaută (dat fiind și contextul pandemiei), dacă luăm în considerare faptul că între 2008 și 2018 investițiile nete ale întreprinderilor non-agricole din județ s-au ridicat la aproape 7 md. Euro (din care circa 4 md. au fost din fonduri proprii, iar restul din ajutoare de stat și fonduri europene).

În cazul fondurilor de la bugetul de stat, estimarea de circa 2 md. Euro se bazează pe sumele pe cofinanțarea unor investiții majore realizate în PPP (de ex. Hidrocentrala Tarnița) sau cu fonduri europene (de ex. Spitalul Regional, tronsoanele de autostradă, drum expres, cale ferată etc.), precum și pe sumele pe care județul le va atrage din diferite programe: programe de susținere a antreprenoriatului (de exemplu, de tip Start Up Nation), de atragere de investiții (de ex. ajutoare de stat), de subvenții pentru ferme, de cercetare-dezvoltare (de ex. PNCDI), de dezvoltare a infrastructurii turistice, de îmbunătățiri funciare (de ex. prin ANIF), de dezvoltare locală (de ex. PNDL, CNI), de mediu (de ex. AFM), sociale etc.

În cazul resurselor provenite din bugetele CJ și ale UAT-urilor, estimarea este de 1,4 md. Euro, adică aproximativ 30% din încasările proprii estimate ale acestora pentru perioada 2020-2030 (plecând de

la ipoteza că restul de 70% vor merge pentru cheltuieli curente ale acestora), la care se adaugă și circa 300 mil. Euro previzionate ca împrumuturi. Cele mai mari resurse pentru investiții sunt cele ale municipiilor și comunelor din Zona Metropolitană Cluj-Napoca, iar principalele lor destinații vor fi proiectele de mobilitate (străzi, poduri, pasaje, transport public, parcări, trotuare / zone pietonale etc.), locuire (echiparea noilor zone rezidențiale, asigurarea necesarului de locuințe publice etc.), servicii sociale (finanțarea investițiilor și serviciilor derulate de DGASPC, direcțiile / compartimentele de asistență socială din cadrul primăriilor), cultură (de ex. construcția Centrului Cultural Transilvania – investiție de aproape 100 mil. Euro, finanțări pentru activitățile non-profit din sfera culturii), sănătate (de ex. investiții în unitățile sanitare din subordine) etc.

Tabel 13 - Propuneri prioritare pentru consolidarea capacității

Prioritatea	Buget total (mil. Euro), din care:	Fonduri proprii ale UAT-urilor (inclusiv credite)	Fonduri de la bugetul de stat	Fonduri europene	Fonduri private
P.1.1. Atragerea de noi investiții private și locuri de muncă în sectoare cu valoare adăugată ridicată	1125	25	150	200	750
P.1.2. Încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului, cu precădere în rândul tinerilor	515	15	250	50	200
P.1.3. Consolidarea poziției competitive a firmelor clujene pe piețele naționale și globale, inclusiv prin digitalizare	1200	0	100	100	1000
P.1.4. Încurajarea cooperării pe orizontală și verticală a întreprinderilor și încurajarea structurilor asociative	110	5	5	75	25
P.1.5. Dezvoltarea cercetării aplicative și promovarea transferului tehnologic între sectorul CDI și cel antreprenorial	180	5	50	100	25
P.1.6. Valorificarea durabilă a patrimoniului județean în vederea dezvoltării sectorului turistic	110	15	35	50	10
P.2.1. Reducerea poluării aerului și a poluării fonice	25	10	5	10	0
P.2.2. Reducerea poluării resurselor de apă, conservarea și valorificarea durabilă a acestora	370	20	50	300	0
P.2.3. Asigurarea unui management integrat al deșeurilor și promovarea economiei circulare	80	10	10	50	10
P.2.4. Încurajarea producției și consumului de energie din surse regenerabile	510	10	250	0	250
P.2.5. Reducerea poluării și a degradării solurilor	70	10	20	30	10
P.2.6. Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și creșterea suprafețelor plantate	40	5	10	20	5
P.2.7. Îmbunătățirea capacității de adaptare și de răspuns a județului la riscuri naturale asociate schimbărilor climatice și situații de urgență	60	10	30	20	0

Prioritatea	Buget total (mil. Euro), din care:	Fonduri proprii ale UAT-urilor (inclusiv credite)	Fonduri de la bugetul de stat	Fonduri europene	Fonduri private
P.3.1. Asigurarea conectării rapide a județului la coridoarele majore de transport și la hub-urile de transport din Europa	2500	50	450	2000	0
P.3.2. Creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor în interiorul județului, cu precădere la nivelul zonelor urbane, metropolitane și urbane funcționale	650	250	100	300	0
P.3.3. Accesibilizarea și creșterea siguranței în trafic	50	20	20	10	0
P.3.4. Asigurarea conectării județului la infrastructura și serviciile de internet în bandă largă	260	10	0	0	250
P.4.1. Asigurarea de forță de muncă suficientă, competentă și flexibilă pentru sectorul privat și public	300	50	100	100	50
P.4.2. Îmbunătățirea stării de sănătate și creșterea speranței de viață a populației	850	50	150	500	150
P.4.3. Reducerea numărului de persoane care aparțin unor grupuri vulnerabile și/sau care trăiesc în comunități urbane și rurale dezavantajate / marginalizate	250	100	50	100	0
P.4.4. Asigurarea accesului egal la locuire de calitate și facilități conexe	160	100	30	30	0
P.4.5. Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de creație și consum cultural	270	150	50	50	20
P.4.6. Asigurarea sprijinului financiar și logistic pentru afirmarea sportului de masă și a celui de performanță	150	70	30	0	50
P.5.1. Reducerea congestiei și a emisiilor generate de traficul motorizat din zonele urbane, inclusiv metropolitane și urbane funcționale	320	150	20	150	0
P.5.2. Creșterea accesibilității la spații publice și spații verzi de calitate în zonele urbane, metropolitane / urbane funcționale	150	70	10	70	0

Prioritatea	Buget total (mil. Euro), din care:	Fonduri proprii ale UAT-urilor (inclusiv credite)	Fonduri de la bugetul de stat	Fonduri europene	Fonduri private
P.5.3. Creșterea performanței energetice a fondului construit din zonele urbane	130	20	10	50	50
P.5.4. Consolidarea rețelei de așezări urbane din județul Cluj	100	20	0	0	80
P.6.1. Întărirea capacității de planificare și analiză la nivelul administrației publice locale din județ	100	50	50	0	0
P.6.2. Întărirea cooperării teritoriale interne și externe	90	10	0	80	0
P.6.3. Asigurarea unui management de calitate al administrației publice locale, bazat pe transparență, implicare, integritate	20	10	0	10	0
P.6.4. Consolidarea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice	110	50	10	50	0
P.6.5. Digitalizarea administrației publice locale din județ și implementarea conceptului de "smart territory / city"	120	20	20	80	0
TOTAL	10975	1370	2065	4585	2855

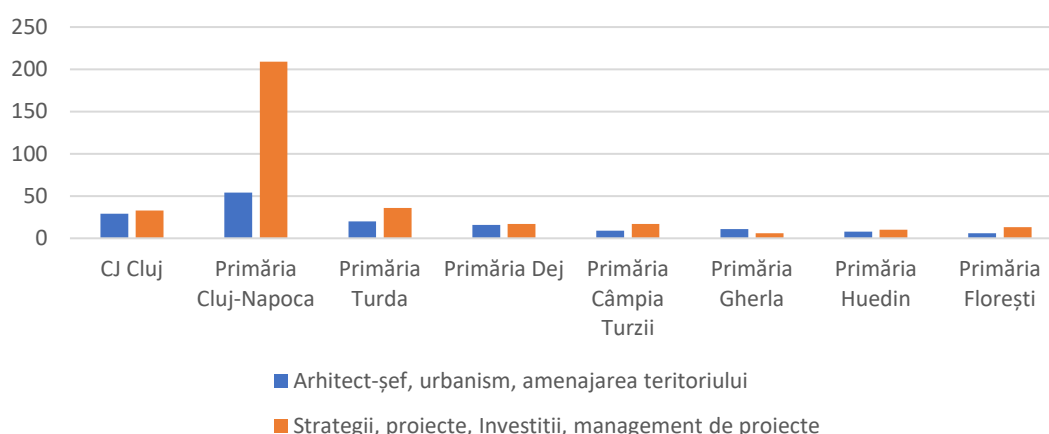
Asigurarea resurselor umane pentru implementarea PATJ

Organigrama CJ Cluj cuprinde o Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului (Arhitect-Şef), cu două servicii (Urbanism și Amenajarea Teritoriului, respectiv Autorizări, Disciplină în Construcții, GIS) și două compartimente (Mediu, Ghişeu Unic) – cu un număr total de 29 de posturi (3 de conducere și 26 de execuție). Aceasta joacă rolul principal în ceea ce privește planificarea, reglementarea și gestionarea dezvoltării teritoriale a județului. În anul 2018, Direcția a emis 620 de autorizații de construire și 1.252 de certificate de urbanism, termenul de emisie fiind de 14,4, respectiv de 12,5 zile, în scădere față de anii anteriori și cu mult sub termenul maxim legal de 30 de zile. În același an au fost avizate și aprobate 5 PUG-uri noi elaborate de UAT-uri, 232 de avize ale arhitectului șef și 77 de avize de oportunitate pentru elaborarea de PUZ-uri, respectiv 603 avize de specialitate care au stat la decizia emiterii de autorizații de către primari. Toate acestea vin în contextul în care CJ Cluj este primul din țară care a încheiat convenții cu peste 80% din primăriile rurale pentru emiterea autorizațiilor de construire și a certificatelor de urbanism. În plus, CJ este structură de specialitate (cu rol de avizare a documentațiilor) în domeniul urbanismului pentru 74 de comune, singura excepție fiind comuna Florești. Acest lucru a adus un plus calitativ remarcabil cu privire la calitatea acestor documentații, dar și un volum de muncă mult mai ridicat.

Comisia Tehnică de Urbanism și Amenajarea Teritoriului (CTUAT) este un organ consultativ cu atribuții de analiză, expertizare tehnică și consultanță, care asigură fundamentarea tehnică a avizelor emise de Arhitectul-Şef al județului, în scopul îmbunătățirii calității acestora. Aceasta este formată din specialiști atestați în domeniu (arhitecți, urbanisti, geografi, sociologi, economiști, ingineri etc.) – în total 44 de membri permanenți și 43 supleanți. Comisia a analizat în anul 2018 un număr de aproape 300 de documentații (PUG, PUZ, PUD, avize de oportunitate).

În ceea ce privește situația de la nivelul UAT-urilor, aceasta variază. Astfel, Primăria Cluj-Napoca dispune de Direcția Generală de Urbanism, cu un număr total de 54 de posturi în organigramă, aproape dublu față de direcția de profil din cadrul CJ Cluj, precum și de o Comisie Tehnică de Urbanism și Amenajarea Teritoriului cu 15 specialiști. Alocarea acestor resurse este justificată de volumul mare de activitate (1.863 de autorizații de construire emise în anul 2019). La Primăria Turda, Direcția Arhitect Şef dispune de 20 de posturi, la Primăria Dej de 16, la Primăria Gherla de 17 posturi, la Primăria Câmpia Turzii tot de 17 posturi, în timp ce la Primăria Huedin există un serviciu cu 8 posturi. Primăria Florești are un arhitect-şef și un birou urbanism cu doar 5 posturi, deși numărul de autorizații de construire emise este de circa 300/an, iar cea al certificatelor de urbanism de circa 500/an, volum mult mai ridicat decât în municipiile de talie mică și mijlocie sus-menționate.

Numărul de posturi din administrația publică locală

În ceea ce privește activitatea de investiții (inclusiv management proiecte, investiții, planificare strategică, relații internaționale), situația variază de la o instituție la alta. Consiliul Județean dispune de Direcția Dezvoltare și Investiții (Serviciul Lucrări și Achiziții Publice, Serviciul Managementul Proiectelor, Unitatea de Monitorizare Servicii de Utilități Publice) cu 33 de posturi, la care se adaugă serviciile și companiile din subordinea instituției, care derulează și ele proiecte de investiții (DGASPC, Serviciul Salvamont, Compania de Apă Someș, Aeroportul Internațional "Avram Iancu", TETAROM SA, UNIVERS T SA, Centrul Agro Transilvania, Clujana, Drumuri și Poduri Județene, 10 instituții de cultură – muzee, filarmonică, bibliotecă, reviste, teatru de păpuși, centru pentru cultură tradițională, 5 spitale, 11 unități de învățământ special).

La Primăria Cluj-Napoca există Direcția Generală Comunicare, Dezvoltare Locală și Management Proiecte cu 104 posturi, Direcția Tehnică cu 105 posturi, Serviciul Strategii de Informatizare (8 posturi), Biroul Relații Externe și Investitori (7 posturi) – deși este greu de determinat exact câte din aceste posturi sunt implicate efectiv în activitatea de investiții și câte vizează activități curente. În plus, și alte direcții, servicii sau companii din subordinea Consiliului Local derulează proiecte de investiții (de exemplu operatorul de transport public CTP, Sala Polivalentă, Cluj Innovation Park, RADP etc.). Primăria Gherla dispune de un birou pentru investiții și achiziții în cadrul Direcției Urbanism cu 6 posturi, la Primăria Câmpia Turzii există un Serviciu Investiții cu 8 posturi sub Direcția Tehnică condusă de Arhitectul-Şef, dar și un Serviciu Relații Internaționale și achiziții publice cu 9 posturi. La Primăria Florești există compartimente de implementare și post-implementare proiecte, respectiv de achiziții sub Direcția Tehnică, cu 13 posturi. La Primăria Dej există Biroul Dezvoltare-Programe cu 6 posturi, Compartimentul Achiziții Publice cu 2 posturi și un Serviciu tehnic, gospodărie comunală și protecție civilă în cadrul Direcției Tehnice cu 9 posturi. La Primăria Turda există un Serviciu Dezvoltare Publică și Investiții (12 posturi), respectiv un Compartiment Achiziții Publice (4 posturi) în cadrul Direcției Tehnice, dar și un Serviciu Finanțări Externe și Relații Internaționale (20 de posturi). La Primăria Huedin există un Compartiment Achiziții Publice cu 2 posturi și un Compartiment Tehnic-Administrativ cu 8 posturi.

Ceea ce se poate observa din cele indicate mai sus este faptul că activitatea de urbanism / amenajarea teritoriului și cea de elaborare și implementare strategii / proiecte / management fonduri europene funcționează în cele mai multe cazuri în cadrul unor direcții diferite, ceea ce crește riscul apariției unor corelări la nivel de priorități și chiar intervenții cu impact strategic dar și teritorial. În altă ordine de idei, numărul de posturi (lăsând deoparte faptul că nu toate sunt ocupate) alocate activități de urbanism și management de proiecte pare insuficient în raport cu dinamica pieței imobiliare, reflectată în numărul mare de autorizații de construire emise mai ales la nivelul CJ, Primăriei Cluj-Napoca, Primăriei Florești, respectiv în raport cu volumul fondurilor alocate investițiilor publice.

Asigurarea resurselor tehnice / patrimoniale pentru implementarea PATJ

Resursele tehnice ale instituțiilor administrației publice locale variază și el funcție de posibilitățile financiare ale acestora. Astfel, companiile, instituțiile și serviciile din subordinea CJ Cluj au o bază materială solidă, precum: șantiere și baze de producție materiale de construcții pentru drumuri, laborator de încercări, utilaje de construcții, parc auto, depozite de materiale, ateliere de reparații (Drumuri și Poduri Județene S.A.); 198 ha de terenuri cu statut de parc industrial, spații de producție, de depozitare, de birouri etc. (Tetarom S.A.); clădiri cu destinație aeroportuară, administrativă, comercială etc., terenuri, platforme, piste, mijloace de transport, echipamente etc. (Aeroportul Internațional "Avram Iancu"), utilaje și echipamente de producție (Clujana S.A.), clădiri cu destinație administrativă, de depozitare, producție, rețele, stații de tratare, epurare, parc auto și de utilaje etc. (Compania de Apă Someș S.A.), spații de cazare și de alimentație publică (Univers T S.A.), spații logistice, parcuri, terenuri (Agro Transilvania S.A.) etc. O situație similară se înregistrează și în cazul entităților cu personalitate juridică din subordinea CL Cluj-Napoca, de exemplu terenurile, spații de producție, creație, birouri etc. din administrarea Cluj Innovation Park S.A., parcul de utilaje, auto și

baza de producție a RADP, spațiile cu destinație sportivă, de evenimente și comercială ale Sălii Polivalente, clădirile, rețelele, echipamente de producție ale Companiei de Termoficare, spațiile, terenurile și parcul auto al operatorului de transport public CTP etc.

Existența acestui patrimoniu impresionant permite entităților sus-menționate să furnizeze nu doar lucrări și servicii de interes public (de ex. transport urban, întreținere drumuri, spații verzi etc.), fără a fi necesară externalizarea acestora, ci să realizeze și venituri proprii (de ex. închirieri spații, servicii de cazare, producție, furnizarea de servicii către terți etc.), cea mai mare parte din profiturile obținute fiind dirijate către investiții. Un alt avantaj competitiv al CJ Cluj și al CL Cluj-Napoca este că poate juca un rol activ în dezvoltării economice, a atragerii de investiții private, a sprijinirii antreprenoriatului, cercetării și inovării, prin prisma companiilor proprii de administrare infrastructuri și servicii de afaceri (Tetarom, Agro Transilvania, Cluj Innovation Park).

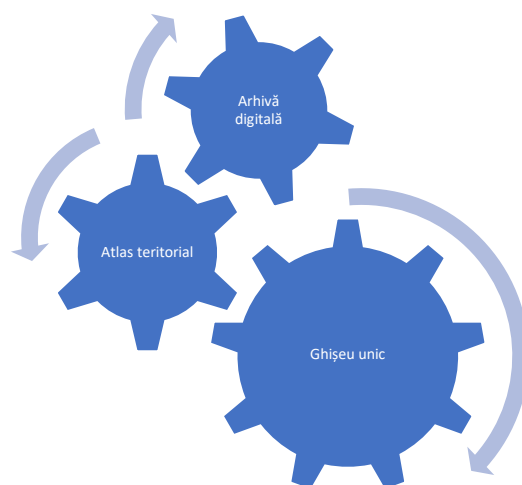
În cazul majorității primăriilor rurale, patrimoniul se rezumă cel mai adesea la clădirile cu destinație publică și terenurile aferente lor, suprafețe de pădure și pășune care sunt valorificate economic (exploatare masă lemnoasă, închiriere pășune), fără însă a genera venituri considerabile. Dotarea cu tehnică de calcul sau cu utilaje pentru executarea de lucrări în regie proprie este precară, context în care multe primării optează pentru externalizarea acestora către companii private. În plus, lipsa proprietății UAT-urilor asupra unor terenuri din intravilan și extravilan îngreunează dezvoltarea unor funcțiuni de interes public sau atragerea de investiții private.

Problema proprietății asupra terenurilor (sau a litigiilor cu privire la aceasta) este valabilă și în centrele urbane din județ. CJ, Primăria Cluj-Napoca și, mai nou, Primăria Florești au implementat unele măsuri pentru depășirea acestui impediment în calea implementării de investiții publice, apelând la exproprieri pentru extinderea pistei aeroportului, amenajarea de spații verzi, lărgirea unor străzi etc., respectiv preluarea, pe bază de act notarial și de HCL, a unor străzi private în vederea modernizării. În plus, PUG-ul municipiului Cluj-Napoca a introdus contractul de restructurare între dezvoltatori și primărie, care permite dezvoltarea unor funcțiuni de interes public (de ex. creșe, grădinițe, spații verzi, primării de cartier etc.) pe terenuri private vizate de dezvoltări imobiliare, cedate de către proprietari, în vederea obținerii unor condiții mai permissive de construcție prin PUZ-ul aprobat de instituție. Totuși, astfel de practici rămân mai degrabă excepții, existând încă o reticență a administrațiilor locale față de instrumentul exproprieri, din varii motive (resursele financiare limitate ale bugetului local, suspiciunile de corupție și criticile din spațiul public, riscul unor litigii în instanță etc.).

Asigurarea resurselor informaționale pentru implementarea PATJ

CJ Cluj implementează în prezent, cu finanțare din POCA 2014-2020, proiectul "Smart Territory", care își propune să contribuie la îmbunătățirea capacității de planificare strategică și dezvoltarea de servicii publice online în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului. Acesta are 3 rezultate principale:

Atlasul teritorial va reuni, în format digital, indicatori din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, locuirii, infrastructurii publice etc., care se află în prezent în bazele de date ale diferitelor instituții, permițând utilizatorilor un acces interactiv, facil și permanent la informații temporale și spațiale care să le permită luarea unor decizii strategice fundamentate, mai ales în ceea ce privește investițiile publice.

Arhiva digitală a instituției presupune scanarea și retro-digitalizarea arhivei cu documentele emise de-a lungul timpului de CJ Cluj, ceea ce va ușura semnificativ accesul la informații de interes public.

Nu în ultimul rând, ghișeul unic va permite depunerea și ridicarea, fie fizică, fie electronică, printr-o platformă dedicată, de către cetățeni a documentelor de urbanism într-un/dintre-un loc, fără a mai fi necesară deplasarea fizică a acestora la diferite instituții care emit avize. Un rezultat concret asumat prin proiect este reducerea timpului de obținere a unei autorizații de construcții, cu toate avizele necesare, la maxim 60 de zile lucrătoare, față de o medie națională de 269 de zile, conform Băncii Mondiale.

Primăria Cluj-Napoca permite emiterea, în sistem online, a unor documentații de urbanism, precum: certificate de urbanism (și prelungirea acestora), prelungirea autorizațiilor de construire / desființare, avize și acorduri, notificări ale începerii execuției de lucrări etc. În total, utilizatorii pot depune peste 90 de cereri/solicitări online instituției.

Dacă procesul de digitalizare a serviciilor publice (de ex. depunere cereri, programări, sesizări, reclamații, solicitări finanțări, plată online de taxe și impozite etc.) și de înființare de ghișee unice este în plină desfășurare, infrastructura de colectare a datelor spațiale este aproape inexistentă. Astfel, nicio instituție a administrației publice locale din județ nu dispune în prezent de un sistem GIS complet (server de bază de date, server WEB, WebGIS, aplicații pentru dispozitive mobile etc.) și de baze de date urbane actualizate. O altă problemă este legată de lipsa unui cadastru general și a unor baze topografice complete și la zi, cu precădere în centrele urbane și în comunele vizate de dezvoltări imobiliare intense.

VII. MĂSURI PROPUSE PENTRU FACILITAREA IMPLEMENTĂRII PATJ CLUJ

Tabel 14 - Măsuri propuse pentru a facilita implementarea CCSP

Măsuri propuse	Termen începere	Termen finalizare	Responsabil
Obținerea tuturor avizelor și intrarea în vigoare a PATJ	2021	2021	CJ Cluj Consultant
Lansarea portalului GIS al județului Cluj și actualizarea permanentă a acestuia	2021	2021	CJ Cluj Consultant
Semnarea de convenții între CJ Cluj și UAT-uri pentru preluarea activității de emitere certificate de urbanism și autorizații de construcții	2021	2021	CJ Cluj UAT-uri
Înființarea biroului pentru investitori la nivelul CJ Cluj, elaborarea și implementarea strategiei de atragere a investițiilor private	2021	2022	CJ Cluj Consultant
Înființare unități de management a proiectelor la nivelul CJ Cluj și a primăriilor de municipii	2021	2022	CJ Cluj Primării
Formarea continuă a personalului din administrația publică locală din domeniul urbanismului, amenajării, achizițiilor publice, managementului de proiecte de investiții	2021	2030	CJ Cluj Primării ADI-uri GAL-uri Consultanți
Acțiuni de lobby la nivel parlamentar, guvernamental, al structurilor profesionale și de reprezentare etc. în vederea trecerii PATJ și PATZ în categoria documentațiilor de amenajare a teritoriului cu caracter regulator	2021	2021	CJ Cluj Asociația Arhitecților Șefi OAR RUR Parlament Guvern
Finalizarea lucrărilor de înregistrare sistematică a imobilelor în sistemul de cadastru și publicitate imobiliară	2021	2023	ANCPI Primării CJ Cluj Consultanți
Elaborarea, pe bază de concurs de soluții internaționale, a PUZ-urilor pentru zonele de extindere propuse prin PATJ	2021	2022	CJ Cluj Primării Consultanți
Implementarea de sisteme GIS la nivelul primăriilor de municipii și a UAT-urilor din ZMC Cluj-Napoca, asigurând interoperabilitatea cu sistemul GIS al CJ Cluj	2021	2023	Primării CJ Cluj ADI ZMC
Elaborarea registrelor de spații verzi ale municipiilor	2021	2023	Primării
Elaborarea PATZ ZMC, Munții Apuseni, Culoarul Someșului, ZUF Dej-Gherla, ZUF Turda-Câmpia Turzii	2021	2023	CJ Cluj ADI ZMC UAT-uri

Măsuri propuse	Termen începere	Termen finalizare	Responsabil
			Consultant
Elaborarea și diseminarea ghidului pentru elaborarea PUG-urilor	2021	2021	CJ Cluj CTATU Consultant
Actualizarea PUG-urilor UAT-urilor, în corelare cu PATJ Cluj, inclusiv cu sprijinul financiar al CJ Cluj	2021	2023	Primării Consultanți CTATU CJ Cluj
Elaborarea / actualizare strategiilor sectoriale ce cad în sarcina CJ Cluj (de ex. gestiune deșeuri, servicii sociale etc.), în corelare cu strategia teritorială a PATJ Cluj	2021	2021	CJ Cluj Instituții din subordine Consultanți
Actualizarea strategiilor și planurilor de dezvoltare ale UAT-urilor, GAL-urilor, ADI-urilor, în corelare cu strategia teritorială a PATJ Cluj	2021	2022	Primării Consultanți ADI-uri GAL-uri
Finalizarea proiectelor finanțate în perioada de programare 2014-2020 (de ex. extindere și reabilitare apă-canal, drumuri județene etc.)	2021	2023	CJ Cluj Primării Instituții din subordine GAL-uri ADI-uri Alte categorii de beneficiari Consultanți AM/OI
Înființarea revolving fund pentru pregătirea și implementarea de proiecte la nivelul primăriei cu resurse limitate	2021	2022	CJ Cluj ADI ZMC GAL-uri
Lansarea de obligațiuni municipale / contractarea de credite pentru realizarea de investiții publice, asigurarea cofinanțării și fluxului de numerar pentru proiecte cu fonduri externe	2021	2021	CJ Cluj Primării
Pregătirea (exproprieri, întabulări, pregătire documentații tehnico-economice etc.) proiectelor de investiții cuprinse în strategia teritorială a PATJ Cluj, inclusiv depunerea cererilor de finanțare pentru cele care vizează atragerea de fonduri europene / guvernamentale	2021	2023	CJ Cluj Primării Instituții din subordine GAL-uri ADI-uri Alte categorii de beneficiari Consultanți AM/OI

Măsuri propuse	Termen începere	Termen finalizare	Responsabil
Contractarea și implementarea proiectelor de investiții din strategia teritorială a PATJ Cluj	2021	2030	CJ Cluj Primării Instituții din subordine GAL-uri ADI-uri Alte categorii de beneficiari Consultanți AM/OI
Monitorizarea periodică a stadiului de implementare a țintelor asumate prin PATJ Cluj	2022	2030	CJ Cluj CTATU (Comitet de Monitorizare)
Actualizarea permanentă a site-ului și paginii de Facebook a PATJ Cluj	2021	2030	CJ Cluj
Evaluarea finală a implementării PATJ Cluj și pregătirea actualizării documentului pentru perioada post 2030	2030	2031	CJ Cluj CTATU Consultant

VIII. MECANISME DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE A IMPLEMENTĂRII PATJ

Metodologia de monitorizare și evaluare

După cum a fost prezentat pe larg în subcapitolele anterioare, implementarea PATJ Cluj este expusă unor riscuri interne (legate în principal de resurse și competențe ale instituțiilor administrației publice locale în domeniul urbanismului și amenajării teritoriului, managementului activelor și a resurselor financiare, atragerii de fonduri europene, pregătirii și implementării proiectelor, achizițiilor publice, comunicării și coordonării insuficiente între nivelul local, metropolitan și județean etc.), respectiv externe (contextul economic și social global – mai ales de după pandemia instalată în anul 2020, legislația și politicile guvernamentale în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului, achizițiilor sau investițiilor publice, disponibilitatea fondurilor europene, calitatea lucrărilor executate de contractori, deciziile investitorilor privați etc.).

În acest context, monitorizarea periodică, respectiv evaluarea finală a implementării PATJ devine un aspect esențial. La nivelul instituțiilor publice și chiar a societății civile din România nu există încă o cultură bine sedimentată a monitorizării politicilor publice, așadar propunerea de mecanism de implementare și evaluare a PATJ Cluj este una relativ simplă, bazată pe proceduri mai degrabă informale, participative și pe un set de indicatori ușor de comunicat și de documentat, proveniți preponderent din surse publice.

Astfel, procedura de monitorizare a PATJ cuprinde următoarele etape:

1. Înființarea, prin emiterea unei dispoziții a arhitectului-șef/președintelui CJ, a unui **Comitet de Monitorizare al PATJ Cluj**, cu rol consultativ pentru Arhitectul-Șef, care îl va și prezida, similar Comisiei Tehnice de Amenajare a Teritoriului și Urbanism. Acesta va fi formată din maxim 40 de persoane, provenind din: *aparatul propriu al CJ Cluj (câte un reprezentant de la Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului, Direcția Dezvoltare și Investiții, Direcția Generală Buget-Finanțe, Direcția Juridică, Direcția Administrare a Domeniului Public și Privat, Direcția Administrație și Relații Publice), câte un reprezentant al instituțiilor și întreprinderilor publice subordonate CJ Cluj (Tetaron, Agro Transilvania, DGASPC, Compania de Apă Someș, Aeroportul Internațional "Avram Iancu", Spitalul Județean de Urgență, Spitalul Clinic de Urgență pentru Copii, Spitalul Clinic de Boli Infecțioase, Spitalul Clinic de Recuperare, Spitalul de Boli Psihice Borșa, Spitalul Clinic de Pneumoftiziologie, CJCPCT, Filarmonica "Transilvania", Biblioteca Județeană, Muzeul Etnografic, Muzeul de Artă, Teatrul Puck), un reprezentant al ADI ZMC, un reprezentant al AMR Cluj, un reprezentant al ACOR Cluj, un reprezentant al FNGAL, un reprezentant al ADI Eco-Metropolitan, un reprezentant RUR, un reprezentant OAR, un reprezentant al UBB/UTCN/UMF/USAMV/UAD/AMGD, un reprezentant al fiecărui cluster din județ (IT, Mobilă, Agro etc.), un reprezentant al DRDP, CFR, ISJ, DSP, Instituției Prefectului, Companiei de Apă Arieș, câte un reprezentant al ONG-urilor din domeniul social, cultural, sportiv, educațional.*

2. Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul CJ Cluj va asigura secretariatul tehnic al Comitetului de Monitorizare și va pregăti anual (preferabil în Semestrul I al anului curent pentru anul anterior) un scurt **Raport anual de monitorizare al implementării PATJ**, care va consta din următoarele secțiuni:

- *introducere (scopul raportului, aspecte metodologice – de ex. sursele de date folosite, perioada de monitorizare acoperită de acesta, eventualele dificultăți în colectarea datelor necesare);*
- *documentarea indicatorilor de rezultat pentru anul monitorizat (pe baza tabelului de mai jos, care indică inclusiv sursa de documentar);*
- *o analiză succintă a valorii indicatorilor în raport cu țintele asumate pentru anul 2030 (a se vedea tabelul de mai jos), dar și cu valorile din anii precedenți, indicând domeniile în care*

progresele stagnează, precum și potențialele cauze ale acestei stări de fapt (de ex. contestare licitație, reziliere contract, contractarea cu întârziere a proiectului etc.);

- *recomandări pentru depășirea barierelor în calea implementării măsurilor din PATJ;*

3. Convocarea unei **întâlniri anuale a Comitetului de Monitorizare a PATJ Cluj** cu scopul de prezenta și dezbate varianta draft a Raportului Anual de Monitorizare pregătită în etapa anterioară. Direcția Urbanism și Amenajarea Teritoriului va întocmi minuta întâlnirii și va integra concluziile în varianta finală a raportului, preferabil într-o a 5-a secțiune a acestuia, dedicată Comitetului de Monitorizare.

4. **Prezentarea** de către Arhitectul-Şef a **Raportului Anual de Monitorizare al PATJ Cluj** în cadrul unei şedințe ordinare a CJ **și diseminarea acestuia către publicul larg**, prin încărcarea pe site-ul WEB al proiectului (eventual și pe pagina de Facebook).

În ceea ce privește evaluarea finală a PATJ Cluj, aceasta se va face doar după finalizarea perioadei de valabilitate a documentului (preferabil în jurul anului 2030/2031), cu expertiză externă, în cadrul procesului de actualizare a documentului de amenajare a teritoriului pentru perioada post-2030. În acest sens, proiectantul actualizării PATJ Cluj va elabora, ca cerință explicită în caietul de sarcini pregătit de CJ Cluj, un Raport de evaluare (finală) a implementării PATJ Cluj, care va conține următoarele secțiuni:

- *Introducere: informații succinte privitoare la perioada acoperită de raportul de evaluare, obiectivele evaluării, metodologia și sursele de date utilizate, dificultăți întâmpinate în aplicarea metodologiei;*
- *Prezentarea gradului de realizare a indicatorilor de impact (prezentați în tabelul de mai jos);*
- *Analiza detaliată a impactului efectiv în termeni de eliminare a disfuncționalităților identificate în etape de diagnostic a PATJ*
- *Evaluarea sustenabilității rezultatelor obținute (de ex. gradul de utilizare a infrastructurii sau serviciilor dezvoltate, costuri de operare și mentenanță etc.);*
- *Analiza motivelor care au stat la baza succesului sau insuccesului în implementarea măsurilor cuprinse în PATJ;*
- *Analiza riscurilor manifestate, planificate și neplanificate, pe toată durata implementării PATJ (plecând de la riscurile deja prezentate în document, la care se pot adăuga altele identificate pe parcursul implementării);*
- *Evidențierea lecțiilor învățate din implementarea PATJ pentru planificarea dezvoltării teritoriale în perioada următoare (post 2030).*
- *Concluzii finale - o apreciere generală privind succesul implementării PATJ.*

Indicatorii de rezultat (monitorizare) – la nivel de prioritate

Tabel 15 - Indicatori de rezultat - după prioritate

Prioritatea	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
P.1.1. Atragerea de noi investiții private și locuri de muncă în sectoare cu valoare adăugată ridicată	Valoarea adăugată brută	Mil. Euro	Eurostat	8.528 (2017)	12.000
P.1.2. Încurajarea și sprijinirea antreprenoriatului, cu precădere în rândul tinerilor	Unități locale active	Nr.	INS	34.875 (2018)	42.000
P.1.3. Consolidarea poziției competitive a firmelor clujene pe piețele naționale și globale, inclusiv prin digitalizare	Valoarea exporturilor FOB	Mil. Euro	INS	1.802 (2018)	2.500
P.1.4. Încurajarea cooperării pe orizontală și verticală a întreprinderilor și încurajarea structurilor asociative	Clustere active	Nr.	Clustero	8 (2020)	10
P.1.5. Dezvoltarea cercetării aplicative și promovarea transferului tehnologic între sectorul CDI și cel antreprenorial	Brevete acordate	Nr.	OSIM	38 (2018)	60
P.1.6. Valorificarea durabilă a patrimoniului județean în vederea dezvoltării sectorului turistic	Sosiri turistice	Nr.	INS	667.261 (2019)	800.000
P.2.1. Reducerea poluării aerului și a poluării fonice	Depășiri ale valorii limită zilnice de pulberi în suspensie PM10 la stația CJ 3	Nr.	APM	9 (2017)	0
P.2.2. Reducerea poluării resurselor de apă, conservarea și valorificarea durabilă a acestora	Populație conectată la sisteme de canalizare cu epurare (treaptă terțiară)	Nr.	INS	387.524 (2018)	500.000
P.2.3. Asigurarea unui management integrat al deșeurilor și promovarea economiei circulare	Pondere deșeurilor municipale colectate selectiv	%	APM	11,7 (2018)	50

Prioritatea	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
P.2.4. Încurajarea producției și consumului de energie din surse regenerabile	Capacitatea instalată de producție a energiei din resurse regenerabile	MW	Transelectrica	80,7 (2020)	130
P.2.5. Reducerea poluării și a degradării solurilor	Suprafața siturilor contaminate / potențial contaminate	Mp	APM	325.877 (2018)	200.000
P.2.6. Conservarea patrimoniului natural, a biodiversității și creșterea suprafețelor plantate	Suprafața fondului forestier	Ha	INS	168.100 (2018)	175.000
P.2.7. Îmbunătățirea capacității de adaptare și de răspuns a județului la riscuri naturale asociate schimbărilor climatice și situații de urgență	Timpul mediu de deplasare în situații urgență – incendii	Min	ISU	12:59 (2018)	11:30
P.3.1. Asigurarea conectării rapide a județului la coridoarele majore de transport și la hub-urile de transport din Europa	Lungimea autostrăzilor și drumurilor expres	Km.	INS	68 (2019)	150
P.3.2. Creșterea mobilității persoanelor și a mărfurilor în interiorul județului, cu precădere la nivelul zonelor urbane, metropolitane și urbane funcționale	Lungimea drumurilor județene modernizate	Km.	INS	396	800
P.3.3. Accesibilizarea și creșterea siguranței în trafic	Decese provocate de accidente rutiere	Nr.	IPJ Cluj	58 (2018)	30
P.3.4. Asigurarea conectării județului la infrastructura și serviciile de internet în bandă largă	Grad de acoperire servicii 5G	%	ANCOM	1 (2020)	100
P.4.1. Asigurarea de forță de muncă suficientă, competentă și flexibilă pentru sectorul privat și public	Rata de ocupare a resurselor de muncă	%	INS	77,7 (2018)	82
P.4.2. Îmbunătățirea stării de sănătate și creșterea speranței de viață a populației	Ponderea decese sub vârsta de 75 de ani în total decese	%	INS	42,3 (2018)	37

Prioritatea	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
P.4.3. Reducerea numărului de persoane care aparțin unor grupuri vulnerabile și/sau care trăiesc în comunități urbane și rurale dezavantajate / marginalizate	Beneficiari ajutor social	Nr.	AJPIS	2.193 (2020)	1.000
P.4.4. Asigurarea accesului egal la locuire de calitate și facilități conexe	Locuințe publice	Nr.	INS	5.260 (2018)	7.500
P.4.5. Dezvoltarea și diversificarea oportunităților de creație și consum cultural	Spectatori și auditori	Nr.	INS	332.172 (2018)	500.000
P.4.6. Asigurarea sprijinului financiar și logistic pentru afirmarea sportului de masă și a celui de performanță	Sportivi legitimați	Nr.	INS	15.845 (2018)	25.000
P.5.1. Reducerea congestiei și a emisiilor generate de traficul motorizat din zonele urbane, inclusiv metropolitane și urbane funcționale	Pasageri care au utilizat transportul public urban	Mil.	INS	192,883 (2019)	250,000
P.5.2. Creșterea accesibilității la spații publice și spații verzi de calitate în zonele urbane, metropolitane / urbane funcționale	Suprafața spațiilor verzi din mediul urban	Ha	INS	1.108 (2018)	1.300
P.5.3. Creșterea performanței energetice a fondului construit din zonele urbane	Pondere locuințelor reabilitate termic	%	INS	24,1	50
P.6.1. Întărirea capacității de planificare și analiză la nivelul administrației publice locale din județ	Pondere UAT-urilor cu PUG aprobat în ultimii 10 ani	%	CJ Cluj	30 (2020)	100
P.6.2. Întărirea cooperării teritoriale interne și externe	Strategii ITI și CLLD în implementare	Nr.	Primării	3 (2020)	7
P.6.3. Asigurarea unui management de calitate al administrației publice locale, bazat pe transparență, implicare, integritate	Primării certificate ISO 9001	Nr.	Primării	3 (2020)	81

Prioritatea	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
P.6.4. Consolidarea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice	Veniturile proprii ale UAT/locuitor	Lei	MLPDA / DFPBL și INS	2.132 (2019)	3.000
P.6.5. Digitalizarea administrației publice locale din județ și implementarea conceptului de "smart territory / city"	Primării înrolate pe platforma Ghiseul.ro	Nr.	www.ghiseul.ro	11 (2020)	81

Indicatorii de impact (evaluare) – la nivel de obiectiv strategic

Tabel 16 - Indicatori de impact - după obiectiv strategic

Obiectivul strategic	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
O.S.1: Asigurarea unei creșteri economice inteligente, bazate pe talente, inovare, creativitate, antreprenariat, cooperare și deschiderea către piețele globale, în vederea atingerii unui PIB/locuitor în termeni comparabili ai puterii de cumpărare egal cu media U.E. – 27 în anul 2030	PIB(PPS)/locuitor	Euro	Eurostat	26.500 (2017)	35.000
O.S.2: Reducerea poluării, a emisiilor de carbon și a impactului la nivel județean al schimbărilor climatice, astfel încât în anul 2030 să nu se înregistreze nicio depășire a pragurilor maxime admise ale poluanților	Depășiri ale valorilor limită zilnice la indicatorii PM10, O3, NO2	Nr.	APM	28 (2018)	0
O.S.3. Asigurarea conectării județului la coridoarele majore de transport și piețele globale, concomitent cu promovarea mobilității durabile în interiorul acestuia, în vederea asigurării accesului	Numărul orașelor-capitală din U.E. în care se poate ajunge în maxim 3 ore din Cluj-Napoca	Nr.	INS	13 (2020)	27

Obiectivul strategic	Indicatorul	Unitatea de măsură	Sursa de documentare	Valoarea actuală	Valoarea-țintă (2030)
direct în maxim 3 ore la orice Stat Membru U.E. până în anul 2030.					
O.S.4. Asigurarea accesului populației, inclusiv a celei provenite din comunități dezavantajate, la infrastructură, servicii și oportunități educaționale, medicale, sociale, cultural-sportive, recreaționale și de locuire la standarde similare cu cele din U.E.-27, astfel încât ponderea populației care trăiește în zone urbane și rurale marginalizate să scadă la maxim 1% din total	Ponderea populației care trăiește în zone marginalizate urbane și rurale	%	Banca Mondială	2,4 (2011)	1
O.S.5. Susținerea consolidării rolului de oraș-magnet al municipiului Cluj-Napoca și a zonei sale metropolitane, respectiv de conurbații cu rol de echilibru teritorial și de deservire microregională a celorlalte municipii și orașe din județ (inclusiv zonelor urbane funcționale ale acestora), în vederea atingerii unui grad urbanizare de 80% în anul 2030	Ponderea populației rezidente urbane	%	INS	64,9 (2019)	68
O.S.6. Creșterea capacității administrației publice locale de a furniza servicii publice ușor accesibile, eficiente și de încredere, de a planifica și gestiona în mod participativ și transparent dezvoltarea comunităților locale, astfel încât aceasta să atragă finanțări europene de minim 3 miliarde de Euro în perioada 2021-2030	Volumul fondurilor europene investite în județul Cluj în perioada 2021-2020	Mil. Euro	MLPDA, DFPBL	n.a.	3000

IX. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE

Încă din faza de concepție, PATJ Cluj și-a propus să fie prima documentație de amenajare a teritoriului din România elaborată în mod participativ, într-o manieră total transparentă și deschisă dialogului cu orice persoană interesată de acest proces de planificare strategică și teritorială. Activitățile concrete întreprinse în acest sens, la nivelul fiecărei etape, sunt prezentate mai jos, concomitent cu propunerile legate de modul de implicare al actorilor relevanți în perioada de implementare și monitorizare a PATJ Cluj:

Etapa de elaborarea a studiilor de fundamentare și de identificare a disfuncționalităților teritoriale

- Organizarea a peste 10 ședințe tehnice cu personalul de specialitate CJ, respectiv experții sectoriali care au elaborat studiile de fundamentare pentru a identifica disfuncționalitățile din fiecare domeniu;
- Realizarea unui sondaj de opinie pe un eșantion județean de peste 1.000 de persoane, distribuite pe patru microregiuni de planificare, în jurul principalelor centre urbane, pentru a identifica nevoile și prioritățile de dezvoltare ale județului, din perspectiva cetățenilor;
- Crearea unei pagini WEB, cu peste 5.000 de utilizatori activi, care a permis comunicarea permanentă cu publicul larg, prin postarea de infografice pe baza informațiilor din studiile de fundamentare ale PATJ, sondaje deschise pentru identificarea de noi nevoi / disfuncționalități și poll-uri pentru identificarea opțiunilor utilizatorilor cu privire la modalitatea optimă de depășire a respectivelor probleme;
- Organizarea a 14 evenimente de consultare sectorială, cu o largă participare (o medie de peste 20 de participanți / eveniment), la care au participat reprezentanți ai diferitelor instituții, societății civile, partidelor politice, apartatului de specialitate al CJ și al primăriilor, ADI-urilor, GAL-urilor, clusterelor, firmelor antreprenoriale și investitorilor străini din județ, consulatelor, mass-media etc.;
- Realizarea a peste 30 de testimoniale cu participanții la evenimentele de consultare sectorială, în care aceștia și-au exprimat punctele de vedere cu privire la nevoile de dezvoltare ale județului și potențiale soluții la acestea - toate fiind publicate pe pagina de Facebook și site-ul WEB al proiectului;
- Prezentarea studiilor de fundamentare în fața membrilor Comisiei Tehnice pentru Urbanism și Amenajarea Teritoriului a CJ Cluj, care reprezintă universități și organizații profesionale de specialitate.
- Realizarea unui site WEB deschis publicului larg unde au fost încărcate studiile de fundamentare și rezultatele sondajului în rândul populației.

Etapa de definire a viziunii, obiectivelor strategice și măsurilor

- Utilizarea paginii de Facebook pentru consultarea utilizatorilor activi cu privire la viziunea și prioritățile de dezvoltare ale județului pentru perioada 2021-2030, sub forma de sondaje, poll-uri, forum-uri etc.
- Organizarea a 14 evenimente de consultare față-în-față și online (webinar) a actorilor relevanți, însă deschis publicului larg, în scopul definirii viziunii de dezvoltare, a obiectivelor strategice și măsurilor cuprinse în strategia teritorială a PATJ Cluj
- Organizarea a peste 15 întâlniri de lucru cu personalul din aparatul propriu al CJ, ADI-uri, GAL-uri, primării în vederea validării viziunii și a obiectivelor strategice de dezvoltare ale județului

Etapa formulării și prioritizării propunerilor de dezvoltare (proiectelor), inclusiv a mecanismelor de implementare, monitorizare și evaluare

- Utilizarea paginii de Facebook a PATJ Cluj pentru colectarea de propuneri de proiecte de la publicul larg
- Transmiterea a peste 50 de adrese prin email către primării, alte instituții, cluster, universități etc. pentru colectarea de propuneri de proiecte

Etapa de consultare publică și adoptare a PATJ

- Organizarea unui eveniment de consultare publică (inclusiv online) cu privire la draftul PATJ
- Prezentarea strategiei de dezvoltare teritorială a PATJ Cluj în fața CTATU
- Prezentarea variantei de PATJ aprobate de CTATU în plenumul CJ

Etapa de implementare și monitorizare a PATJ (2021-2030)

- Organizarea anuală a unei ședințe a Comitetului de Monitorizare a PATJ Cluj, în vederea analizei stadiului de implementare a strategiei de dezvoltare teritorială a județului, a identificării principalelor bariere în calea atingerii indicatorilor asumați prin document pentru anul 2030, respectiv a identifica soluții pentru depășirea acestora
- Actualizarea paginii WEB și a celei de Facebook cu concluziile Comitetului de Monitorizare și realizarea de poll-uri în rândul utilizatorilor cu privire la soluțiile optime pentru depășirea barierelor în calea atingerii țintelor asumate

Etapa de evaluare finală și de actualizare a PATJ (post 2023)

- Reluarea activităților din etapa de elaborare a studiilor de fundamentare (sondaj în rândul populației, evenimente de consultare sectorială, utilizare Social Media și site / alte mijloace de comunicare disponibile la acel moment), preferabil prin reactivarea aceluiași grupuri sectoriale și a membrilor Comitetului de Monitorizare al PATJ

Principalele instrumente care au fost folosite pentru implicarea părților interesate în procesul de elaborare al PATJ Cluj sunt prezentate sintetic mai jos:

Sondaj de opinie

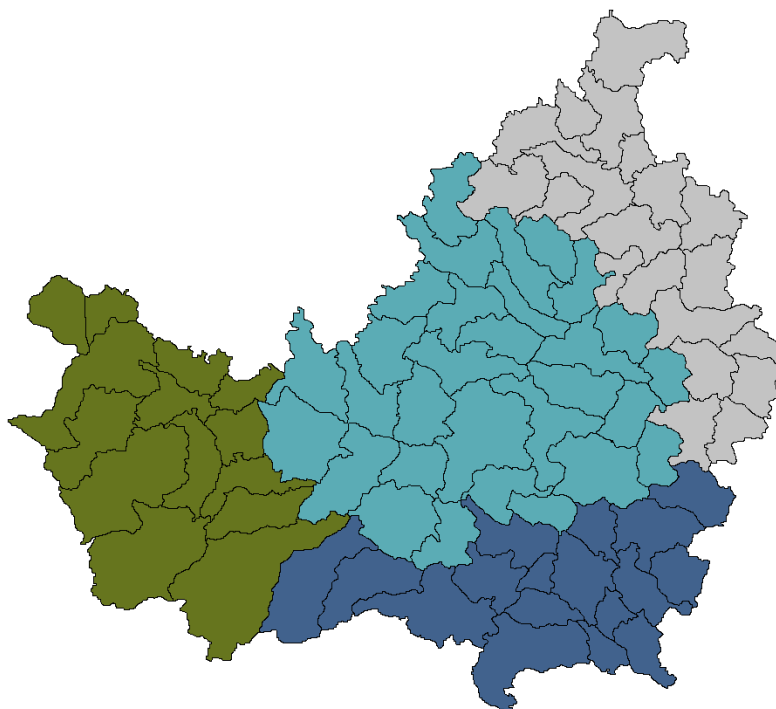
În vederea identificării nevoilor și așteptărilor populației privind Planul de Amenajare Teritorială a Județului Cluj, în perioada noiembrie-decembrie 2019, s-a realizat un Sondaj de opinie în rândul populației rezidente în județul Cluj. Metoda de culegere folosită a fost mixtă: PAPI (72%), CAWI (21%) și CATI 7%). Eșantionul rezultat a fost de 1005 persoane rezidente în județul Cluj de mai mult de 6 luni (cel mult iunie 2019). Eșantionul a fost de tip teoretic, stratificat, cu alegere aleatoare la nivelul straturilor de selecție. Referința a fost INS TempoPOP108D. S-au cules chestionare din 79 de localități din cele 81 de localități de pe raza județului Cluj.

Chestionarul a fost structurat pe 9 arii tematice, cu 33 de întrebări, la care s-au adăugat întrebările socio-demografice și de ponderare. Durata medie de aplicare față în față a fost de 38 de minute.

Marja de eroare statistică este de $\pm 3\%$ pentru un interval de încredere de 95% la nivel județean și de $\pm 5\%$ la nivel de zonă.

În prelucrarea datelor au fost utilizate două strategii de ponderare: ponderare pentru asigurarea reprezentativității eșantionului rezultat la nivelul județului și ponderare pentru asigurarea comparabilității la nivelul celor patru zone de interes delimitate la nivelul teritorial. Ambele variabile sunt evidențiate în baza de date. Dispersia la nivel de UAT a datelor va avea în vedere distribuția locală a eșantionului.

Figura 3 - Împărțirea pe zone de eșantionare a județului Cluj

Tabel 17 – Componenta zonelor urbane din județul Cluj

	UTP	Comune componente	Pol de dezvoltare
zona	Județul CLUJ		
1	Zona metropolitană Cluj-Napoca	Cluj-Napoca, Apahida, Cojocna, Suatu, Căianu, Jucu, Pălatca, Sic, Bonțida, Dăbâca, Iclod, Borșa, Chinteni, Aluniș, Cornești, Panticeu, Vultureni, Așchileu, Sânpaul, Baci, Gârbău, Aghireșu, Căpușu Mare, Gilău, Florești, Săvădisla, Ciurila, Feleacu, Aiton, Recea Cristur	Cluj-Napoca Florești Gilău Apahida Baci
2	Conurbația Dej-Gherla	Gherla, Dej, Mociu, Cămărașu, Cătina, Geaca, Buza, Țaga, Sânmartin, Fizeșu Gherlii, Mintiu Gherlii, Unguraș, Mica, Bobâlna, Vad, Cățcău, Cășeu, Cuzdrioara, Jichișu de Jos, Chiuiești	Dej Gherla
3	Conurbația Turda-Câmpia Turzii	Turda, Câmpia-Turzii, Moldovenești, Călărași, Luna, Viișoara, Tritenii de Jos, Ceanu Mare, Ploscoș, Mihai Viteazu, Săndulești, Tureni, Petreștii de Jos, Iara, Băișoara, Valea Ierii, Frata	Turda Câmpia Turzii
4	Zona Huedin	Huedin, Măguri-Răcătău, Beliș, Mărișel, Râșca, Călățele, Mărgău, Săcuieu, Sâncraiu, Mănăstireni, Izvoru Crișului, Poieni, Fildu de Jos (SJ), Negreni, Ciucea	Huedin

Majoritatea respondenților au provenit din mediul urban (64,1%), au fost de sex feminin (53%), de etnie română (80,7%), cu vârsta între 30-44 de ani (35%) (vârsta medie a fost de 45,4 ani), cu studii universitare sau liceale (33,4%, respectiv 30,2%), cu statut de salariat/angajat (47,3%), fără copii (64,5%) sau vârstnici (78,1%) în gospodărie, numărul mediu de membri în gospodărie fiind 3,03, iar media veniturii 2.140 lei.

Cele nouă arii tematice pe care a fost structural chestionarul sunt:

- Strategie, Percepție. Valori (2)
- Dezvoltare economică (2)
- Infrastructuri teritoriale (6)
- Populație. Social (6)
- Patrimoniul cultural (2)
- Turism (1)
- Arii protejate (5)
- Schimbările climatice (3)
- Riscuri (4)
- SWOT (2)

Rezultatele sondajului au fost preluate în analizele realizate. Raportul de cercetare aferent sondajului a fost predat Consiliului Județean și se regăsește ca document separat pe pagina web oficială a PATJ Cluj (<https://www.patjcluj.ro/>).

Grupuri de lucru

În perioada elaborării studiilor de fundamentare au fost realizate 14 ateliere de lucru tematice, cu actori relevanți din domeniul supus dezbaterii. Modul de derulare al atelierelor a fost similar.

Moderatorul prezenta participanților niște afirmații, reieșite din analizele sectoriale realizate, formulate ca probleme, astfel încât să suscite reacția celor din audiență, iar apoi se formulau întrebări pornind de la situația prezentată. Atelierele au durat aproximativ 2 ore, în care se analizau 3-5 subiecte. Participanții răspundeau la întrebări venind cu propuneri de rezolvare a problemelor prezentate. La final, moderatorul culegea alte propuneri de teme de discuție propuse de participanți pentru întâlniri viitoare.

Aceste ateliere s-au derulat în perioada noiembrie 2019 – martie 2020, acoperind domeniile și temele prezentate în tabelul de mai jos:

Tabel 18 – Tematica atelierelor de lucru

Domeniul atelierului	Teme abordate	Număr participanți	Data
Educație	A. Accesul la educație și calitatea actului educațional în mediul rural B. Eficientizarea rețelei educaționale din județul Cluj C. Oferta de învățământ superior	25	12.11.2019
Rețeaua de localități	A. Rolul și profilul funcțional al localităților B. Zone metropolitane/zone urbane funcționale C. Urbanism și amenajarea teritoriului	36	14.11.2019
Economie	A. Infrastructura de afaceri B. Investitori C. Forța de muncă D. IT&C E. CDI	30	15.11.2019
Mediu și schimbări climatice	A. Deșeuri B. Poluare ape C. Împăduriri / spații verzi D. Insule de căldură urbană și schimbări climatice E. Riscuri	40	19.11.2019
Patrimoniu, cultură, turism și sport	A. Conservarea și valorificarea patrimoniului B. Zone de dezvoltare turistică C. Cultură D. Sportul de masă	28	20.11.2019
Capacitate administrativă	A. Reorganizare administrativă B. Guvernanță metropolitană C. Îmbunătățire servicii publice D. Schimbări legislative E. Capacitatea de finanțare	25	22.11.2019
Infrastructură tehnico-edilitară	A. Infrastructura de apă și apă uzată B. Energie C. Infrastructura de telecomunicații	23	26.11.2019
Transport	A. Mobilitate locală, județeană și regională B. Transport public la nivel metropolitan/periurban/județean C. Transport aerian D. Infrastructură pentru transport nemotorizat	33	27.11.2019
Sănătate și servicii sociale	A. Sănătatea în mediul rural B. Distribuția teritorială a serviciilor medicale C. Servicii sociale D. Prestații sociale	29	28.11.2019

Domeniul atelierului	Teme abordate	Număr participanți	Data
	E. Locuirea în județul Cluj și în zona metropolitană Cluj-Napoca		
Educație universitară	A. Infrastructura universitară B. Adaptarea agilă a curriculei în contextul viitorului muncii C. Programe regionale de cercetare avansată	20	29.11.2019
Startups	A. Calitatea vieții și condiții de trai B. Relația cu administrația județeană și guvernanta locală C. Finanțarea startup-urilor, hub-urilor, incubatoarelor D. Spații de co-creare (fablabs, living labs)	21	16.12.2019
Planificare urbanistică și piața imobiliară	A. Dinamicile pieței imobiliare B. Calitatea locuirii C. Planificare urbanistică la nivel metropolitan și județean	19	30.01.2020
Investitori străini	A. Infrastructura de afaceri B. Forța de muncă C. IT&C D. Cercetare, dezvoltare, inovare	26	06.02.2020
CTATU	Prezentarea principalelor concluzii ale SF-urilor	46	05.03.2020

În urma derulării atelierelor, prezentările și concluziile discuțiilor au fost transmise tuturor actorilor invitați, pentru a putea să vină cu comentarii ulterioare. De asemenea, în la finalul atelierelor, participanții cei mai activi au fost rugați să dea un scurt interviu, de 1-2 minute, în care să prezinte impresiile personale legate de atelierul de lucru la care au participat. Aceste testimoniale, 39 la număr, au fost postate și pe pagina de Facebook a PATJ.

Soluțiile sau comentariile de la ateliere au fost centralizate pe măsura derulării discuțiilor și pot fi regăsite în Anexa 3.

Pagina de Facebook PATJ CLUJ

Încă de la începutul procesului de elaborare a PATJ Cluj s-a creat o pagină oficială de Facebook: Planul de Amenajare a Teritoriului Județului Cluj - <https://www.facebook.com/PATJCluj/>.

În prezent (iulie 2020) pagina are 1.848 de aprecieri și aproape 2.000 de urmăritori.

Pe această pagină de Facebook au fost realizate postări în medie cam 2-3 pe săptămână. Postările au vizat principalele concluzii ale Studiilor de fundamentare, au fost promovate atelierele de lucru, pentru care s-au realizat și chestionare online, pornind de la întrebările discutate sau apărute pe parcursul atelierelor de lucru, precum și filmulețele și pozele realizate pe parcursul derulării atelierelor. De asemenea, postările au urmărit și evenimentele relevante, de actualitate care au avut loc în această perioadă la nivelul județului Cluj sau studii relevante realizate la nivel local/național sau internațional, creându-se, de asemenea, chestionare. În cazul chestionarelor realizate prin intermediul paginii, respondenții au fost invitați să argumenteze, în comentarii, alegerea făcută.

Pagina de Web a Planului de Amenajare a Teritoriului Județului Cluj

După finalizarea Studiilor de fundamentare, a fost realizată și pusă în funcțiune, o pagină web pentru PATJ Cluj: <https://www.patjcluj.ro/>.

Pe această pagină sunt deja disponibile livrabilele predate până în prezent, adică cele 11 studii de fundamentare, Sinteza studiilor de fundamentare, raportul privind sondajul de opinie, urmând a fi încărcate, pe măsura finalizării, Strategia și Portofoliul de proiecte. De asemenea, sunt disponibile pentru descărcare, toate hărțile realizate în cadrul studiilor de fundamentare.

X. PLANUL DE COMUNICARE ȘI DISEMINARE

Măsurile de comunicare aferente elaborării, implementării și monitorizării PATJ Cluj au fost concepute pentru a fi strâns legate de procesul de implicare a actorilor relevanți în aceste demersuri. Acestea vor cădea în sarcina Direcției Urbanism și Amenajarea Teritoriului din cadrul CJ Cluj și sunt prezentate, etapizat, în tabelul de mai jos:

Tabel 19 – Plan de comunicare

Etapa	Mesajul-cheie transmis	Instrumentul utilizat	Grupurile țintă vizate	Rezultate
Inițierea procesului de elaborare a PATJ	<i>CJ Cluj, cu sprijinul Băncii Mondiale, a demarat pregătirea planului de amenajare a teritoriului județean pentru anul 2030</i>	Comunicate de presă	Publicul larg Toate categoriile de actori relevanți	5 articole apărute în mass-media
Elaborarea studiilor de fundamentare	<i>CJ Cluj vă invită să vă implicați activ în pregătirea planului de amenajare a teritoriului județean pentru anul 2030</i>	Transmitere adrese pentru solicitare date Aplicare chestionare în rândul populației Invitații la grupuri de lucru sectoriale (postare pe pagina de Facebook)	UAT-uri ADI-uri Instituții deconcentrate Universități Clustere ONG-uri Publicul larg	50 adrese transmise 1000 de chestionare aplicate 30 de testimoniale 20 de postări pe Facebook
Organizarea grupurilor de lucru sectoriale pentru elaborarea studiilor de fundamentare	<i>Clujenii se implică activ în elaborarea PATJ și au venit cu idei foarte interesante de dezvoltare</i>	Testimoniale video din partea celor prezenți la consultări (postare pe pagina de Facebook) Poll-uri / întrebări pentru publicul larg pe pagina de Facebook Poze de la grupurile de lucru (postate pe Facebook)	UAT-uri ADI-uri Instituții deconcentrate Universități Clustere ONG-uri Publicul larg	30 de testimoniale 30 de postări pe Facebook
Finalizarea studiilor de	<i>Experții care lucrează la PATJ au ajuns la</i>	Postarea studiilor de	Toți actorii relevanți	8 studii de fundamentare

Etapa	Mesajul-cheie transmis	Instrumentul utilizat	Grupurile țintă vizate	Rezultate
fundamentare ale PATJ	<i>următoarele concluzii. Ce părere aveți?</i>	fundamentare pe site-ul WEB al CJ și pe profilul de Facebook al PATJ		postate pe site și Facebook 10 apariții în mass-media
Finalizarea draftului de strategie al PATJ	<i>Experții care lucrează la PATJ propun următoarele investiții. Ce părere aveți?</i>	Postarea draftului de strategie (viziune, obiective, măsuri) pe site-ul WEB al CJ și pe profilul de Facebook al PATJ	Toți actorii relevanți	1 draft de strategie pe site și Facebook 10 apariții în mass-media
Identificarea și prioritizarea proiectelor	<i>Tu care crezi că ar trebui să fie proiectele-fanion de investiții ale Clujului pentru următorii 10 ani? Implică-te activ în consultări!</i>	Poll-uri și întrebări postate pe Facebook Transmisiuni live pe Facebook ale evenimentelor de consultare	Toți actorii relevanți	30 de postări pe Facebook 10 apariții în mass-media 5 transmisiuni live ale consultărilor
Finalizarea și aprobarea PATJ	<i>Clujul are un plan de amenajare a teritoriului pentru următorii 10 ani care vizează investiții de circa 10 md. Euro</i>	Postarea variantei finale și a listei de proiecte ale PATJ pe site-ul WEB și Facebook	Toți actorii relevanți	1 variantă finală a PATJ postată pe site și Facebook 15 apariții în mass-media
Monitorizarea implementării PATJ	<i>Care mai este stadiul implementării PATJ la .... ani de la adoptare?</i>	Postări ale raportului anual de monitorizare pe site și Facebook Transmisiuni live pe Facebook ale ședințelor Comitetului de Monitorizare Comunicate de presă	Toți actorii relevanți	10 postări (1/an) a Rapoartelor Anuale de Monitorizare pe site și Facebook 30 apariții în mass-media

Etapa	Mesajul-cheie transmis	Instrumentul utilizat	Grupurile țintă vizate	Rezultate
Evaluarea finală a PATJ	<i>Ce s-a realizat în ultimii 10 ani din PATJ-ul aprobat de CJ Cluj</i>	Postări ale raportului de de evaluare final pe site și Facebook Comunicate de presă	Toți actorii relevanți	1 postare a Raportului de Evaluare pe site și Facebook 10 apariții în mass-media

ANEXE

Anexa 1. Documente strategice de la nivelul U.E.

Agenda 2030 pentru dezvoltare sustenabilă (sept. 2015)

Agenda 2030 este un plan inovator, primul acord internațional care recunoaște dezvoltarea urbană durabilă ca o condiție fundamentală pentru prosperitatea orașelor. Acordul cuprinde 17 obiective de dezvoltare durabilă (SDGs) și 169 de ținte care urmăresc să fie realizate până în 2030 (<https://www.mae.ro/node/35919>).

2. Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
3. Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
4. Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
5. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
6. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
7. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitației pentru toți.
8. Energie curată și la prețuri accesibile – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
9. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.
10. Industrie, inovație și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
11. Inegalități reduse – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
12. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
13. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
14. Acțiune climatică – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.
15. Viața acvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.
16. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

17. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
18. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă se structurează pe cei trei piloni definiți în Raportul Comisiei Brundtland:

1. *Echitatea socială* – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;
2. *Creșterea economică* – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;
3. *Mediul* – cu nevoia de a conserva și îmbunătății baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

Programul Transnațional Dunărea 2021-2027 – în lucru (document de poziție)

Programul este conectat cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD) și acoperă același teritoriu. În documentul de poziție, Comisia Europeană sugerează concentrarea contribuției disponibile FEDER pe

(www.interreg-danube.eu/uploads/media/default/0001/38/0bd59657bac3ce9ce6b4087f3a2ae74639eb4eda.pdf):

- Obiectivul de politică 1 (o Europă mai inteligentă prin promovarea transformării economice inovatoare și inteligente);
- Obiectivul de politică 2 (o Europă mai ecologică, cu emisii reduse de carbon, prin promovarea tranziției energetice curate și corecte, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a adaptării climatice și a prevenirii și gestionării riscurilor);
- Obiectivul de politică 5 (o Europă mai aproape de cetățeni prin încurajarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale);
- Obiectivul specific Interreg privind o mai bună guvernare.

Astfel, viitorul program s-ar putea concentra:

- în conformitate cu OP 1 pe coeziunea în procesul de tranziție (inovație și industria 4.0; modernizarea infrastructurii de transport și a celei digitale; durabilitate; dimensiune socială - recalificare / perfecționare a forței de muncă);
- în conformitate cu OP 2 pe provocările transnaționale de mediu (biodiversitate, conectarea biosferelor; calitatea apei și a aerului; prevenirea inundațiilor);
- în conformitate cu OP 5 pe susținerea schimbului de tip people-to-people în domeniile tuturor nivelurilor de administrare, în special incluzând nivelul local, precum și societatea civilă, deoarece acestea reprezintă provocările cheie care necesită coordonare și cooperare transnațională. Rolul viitorului program trebuie privit ca un catalizator, un facilitator și un factor de politică;
- în ceea ce privește obiectivul specific Interreg, „o mai bună guvernare”, viitorul program ar trebui să sprijine în continuare guvernarea SUERD și să se coordoneze permanent cu principalele părți interesate ale SUERD pentru a crea cele mai bune sinergii posibile. În plus, ar trebui să permită solicitanților de proiecte să utilizeze la maxim întreaga varietate de programe de finanțare relevante. O problemă transversală care va rămâne importantă este

promovarea bunei guvernări, consolidarea capacității și combaterea corupției. Ar trebui promovată o interacțiune mai puternică între organismele publice și societatea civilă.

Principalele propuneri ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027

În domeniul dezvoltării teritoriale și urbane sunt

(https://ec.europa.eu/regional_policy/en/2021_2027/, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A372%3AFIN>):

- *Dezvoltarea teritorială integrată.* FEDR poate sprijini dezvoltarea teritorială integrată în cadrul programelor subordonate ambelor obiective: investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică și cooperarea teritorială europeană (Interreg). Statul membru sprijină dezvoltarea teritorială integrată prin strategii de dezvoltare locală și teritorială în oricare dintre următoarele forme: investiții teritoriale integrate; dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității; un alt instrument teritorial de sprijinire a inițiativelor concepute de statul membru pentru investițiile programate pentru FEDR în cadrul obiectivului de politică OP5: o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.
- *Strategii teritoriale.* Strategiile teritoriale conțin următoarele elemente: zona geografică vizată de strategie; o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei; o descriere a unei abordări integrate care răspunde necesităților de dezvoltare și potențialului identificat; o descriere a implicării de parteneri în pregătirea și implementarea strategiei. Acestea pot să conțină, de asemenea, o listă a operațiunilor care urmează să fie sprijinite. Strategiile teritoriale se redactează sub responsabilitatea autorităților sau organismelor teritoriale competente, urbane, locale sau de alt nivel.
- *Investiții teritoriale integrate.* Atunci când o strategie implică investiții care beneficiază de sprijin din partea unuia sau a mai multor fonduri, din partea mai multor programe sau din partea mai multor priorități din cadrul aceluiași program, acțiunile pot fi realizate ca investiții teritoriale integrate („ITI”). Autoritatea de management se asigură că sistemul electronic dedicat programului sau programelor permite identificarea operațiunilor, precum și a realizărilor și rezultatelor care contribuie la o ITI.
- *Strategii de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității.* Autoritățile de management competente se asigură că fiecare strategie prevede următoarele elemente: zona geografică și populația care fac obiectul strategiei; procesul de implicare a comunității în dezvoltarea strategiei; o analiză a necesităților de dezvoltare și a potențialului zonei; obiectivele strategiei, inclusiv ținte măsurabile pentru rezultate, precum și acțiunile conexe planificate; modalitățile de gestiune, monitorizare și evaluare, prin care se demonstrează capacitatea grupului de acțiune locală de a implementa strategia; un plan financiar, inclusiv alocarea planificată din partea fiecărui fond și program în cauză. Autoritățile de management competente definesc criteriile de selecție a strategiilor respective, instituie o comisie care să efectueze această selecție și aprobă strategiile selecționate de această comisie. Statele membre se asigură că sprijinul din partea fondurilor pentru dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității acoperă: consolidarea capacităților și acțiuni pregătitoare în sprijinul elaborării și al viitoarei implementări a strategiilor; implementarea operațiunilor selecționate în cadrul strategiei de dezvoltare locală, inclusiv activitățile de cooperare și pregătirea acestora; gestionarea, monitorizarea și evaluarea strategiei, precum și animarea acesteia.

- *Grupuri de acțiune locală.* Grupurile de acțiune locală concep și implementează strategiile de dezvoltare locală plasate sub responsabilitatea comunității. Autoritățile de management se asigură că grupurile de acțiune locală fie aleg un partener din cadrul grupului în calitate de partener principal pentru aspectele administrative și financiare, fie se reunesc în cadrul unei structuri comune legal constituite. Grupurile de acțiune locală, în mod exclusiv, îndeplinesc toate sarcinile următoare: consolidarea capacităților actorilor locali de a elabora și implementa operațiuni; elaborarea unei proceduri și a unor criterii de selecție nediscriminatorii și transparente, care să evite conflictele de interese și să garanteze că deciziile de selecție nu sunt controlate de niciun grup de interese în mod individual; pregătirea și publicarea cererilor de propuneri; selecționarea operațiunilor, stabilirea valorii sprijinului și prezentarea propunerilor către organismul responsabil pentru verificarea finală a eligibilității înainte de aprobare; monitorizarea progreselor înregistrate în direcția atingerii obiectivelor strategiei; evaluarea implementării strategiei.
- *Dezvoltarea urbană durabilă.* FEDR sprijină dezvoltarea teritorială integrată bazată pe strategii teritoriale axate pe zonele urbane („dezvoltare urbană durabilă”) în cadrul programelor subordonate ambelor obiective: investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în statele membre și cooperarea teritorială europeană (Interreg). Cel puțin 6 % din resursele FEDR la nivel național în cadrul obiectivului „Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică”, altele decât cele pentru asistența tehnică, sunt alocate dezvoltării urbane durabile sub forma dezvoltării locale plasate sub responsabilitatea comunității, a investițiilor teritoriale integrate sau a altui instrument teritorial în cadrul OP 5: o Europă mai aproape de cetățeni, prin promovarea dezvoltării durabile și integrate a zonelor urbane, rurale și de coastă și a inițiativelor locale.
- *Inițiativa urbană europeană.* FEDR sprijină, de asemenea, Inițiativa urbană europeană, implementată de Comisie prin gestiune directă și indirectă. Această inițiativă acoperă toate zonele urbane și sprijină Agenda urbană a Uniunii. Inițiativa urbană europeană constă în următoarele trei linii de acțiune, toate legate de dezvoltarea urbană durabilă: sprijin pentru consolidarea capacităților; sprijin pentru acțiunile inovatoare; sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare. La cererea unuia sau a mai multor state membre, Inițiativa urbană europeană poate sprijini, de asemenea, cooperarea interguvernamentală cu privire la aspecte urbane.
- *Regiunile ultraperiferice.* Alocarea suplimentară specifică destinată regiunilor ultraperiferice sprijină: investiții în infrastructură; investiții în accesul la servicii; investiții productive în IMM-uri; investițiile productive în alte întreprinderi decât IMM-urile pot fi susținute atunci când implică o cooperare cu IMM-urile pentru activități de cercetare și inovare; echipamente, software și active necorporale; activitățile de formare profesională, de învățare pe tot parcursul vieții și educaționale; informare, comunicare, studii, constituirea de rețele, cooperare, schimb de experiență și activități care implică clustere; asistență tehnică. Alocarea poate sprijini, de asemenea, cheltuielile care acoperă compensația acordată pentru îndeplinirea obligațiilor și derularea contractelor de serviciu public în regiunile ultraperiferice.
- În cadrul *obiectivului privind cooperarea teritorială europeană* (Interreg), FEDR poate sprijini, de asemenea: punerea în comun a instalațiilor și a resurselor umane; investițiile nemateriale însoțitoare și alte activități legate de OP 4 o Europă mai socială prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale în cadrul Fondului Social European Plus.

Obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) pentru perioada 2021-2027

Cooperarea teritorială europeană (ETC) este unul dintre obiectivele politicii de coeziune, contribuind la realizarea unei dezvoltări armonioase în UE, permițând în același timp regiunilor și autorităților locale să lucreze împreună peste granițe.

În cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană (Interreg), Fondul European de Dezvoltare Regională și, după caz, instrumentele de finanțare externă ale Uniunii sprijină următoarele cinci componente (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52018PC0374>) :

1. componenta 1 - cooperarea transfrontalieră între regiunile limitrofe pentru a promova dezvoltarea regională integrată (se concentrează asupra frontierelor terestre) și cuprinde: cooperarea transfrontalieră internă și cooperarea transfrontalieră externă (cu beneficiari ai Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA), țări partenere sprijinite de Instrumentul de vecinătate, dezvoltare și cooperare internațională (IVDCI) și Federația Rusă)
2. componenta 2 - cooperarea transnațională și cooperarea maritimă pe teritorii transnaționale vaste sau în jurul bazinelor maritime naționale, cu implicarea partenerilor regionali și locali ai programelor din statele membre, din țările terțe și din țările partenere, precum și din Groenlanda, în vederea atingerii unui grad mai înalt de integrare teritorială;
3. componenta 3 - cooperarea între regiunile ultraperiferice și între acestea și țări terțe învecinate, țări partenere sau alte teritorii sau țări și teritorii de peste mări (TTPM), pentru a le facilita integrarea regională în vecinătate;
4. componenta 4 - cooperarea interregională pentru a spori eficacitatea politicii de coeziune prin promovarea: schimbului de experiență, a abordărilor inovatoare și a consolidării capacităților în ceea ce privește implementarea programelor Interreg, implementarea programelor din cadrul obiectivului privind investițiile pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, înființarea, funcționarea și utilizarea grupărilor europene de cooperare teritorială, precum și analiza tendințelor de dezvoltare în ceea ce privește obiectivele coeziunii teritoriale;
5. componenta 5 - investițiile interregionale pentru inovare prin comercializarea și extinderea proiectelor interregionale de inovare cu potențial de încurajarea a dezvoltării lanțurilor valorice europene (ajută actorii implicați în strategiile de specializare inteligentă).

Pe lângă faptul că contribuie la cele cinci obiective de politică stabilite pentru 2021-2027, programele ETC vor servi două obiective specifice Interreg, unul de a sprijini consolidarea capacității instituționale și îmbunătățirea cooperării juridice și administrative („O mai bună guvernare a Interreg”), celălalt pentru a aborda probleme specifice de cooperare externă precum siguranța, securitatea, gestionarea trecerii de frontiere și migrația („O Europă mai sigură și mai securizată”).

Noua Agendă Urbană (2016)

Noua Agendă a fost adoptată la Conferința Națiunilor Unite privind locuirea și dezvoltarea urbană durabilă. Acest document ține cont de Obiectivele de dezvoltare durabilă (SDGs) stabilind modul în care orașele ar trebui planificate și gestionate pentru a promova cel mai bine urbanizarea durabilă. Agenda reprezintă o viziune împărtășită *pentru un viitor mai bun și mai durabil, unul în care oamenii au drepturi egale și acces la beneficiile și oportunitățile pe care orașele le pot oferi* și în care comunitatea internațională reconsideră sistemele urbane și forma fizică a spațiilor urbane pentru a atinge acest obiectiv.

Agenda prezintă o schimbare de paradigmă bazată pe știința orașelor; aceasta stabilește standarde și principii pentru planificarea, construcția, dezvoltarea, administrarea și îmbunătățirea zonelor urbane de-a lungul celor *cinci piloni principali* ai implementării:

- Politici urbane naționale;
- Legislație și reglementări urbane;
- Planificare și proiectare urbană;
- Economie locală și finanțare municipală;
- Implementare locală.

Noua Agendă urbană încorporează o nouă recunoaștere a corelației dintre o bună urbanizare și dezvoltare. Astfel, ea subliniază legăturile între buna urbanizare și crearea de locuri de muncă, oportunitățile de trai și o calitate a vieții îmbunătățită, care ar trebui incluse în fiecare politică și strategie urbană. *Principiile* interconectate care stau la baza Agendei sunt:

- Nu rămâne nimeni în urmă, punând capăt sărăciei în toate formele și dimensiunile sale, inclusiv eradicarea sărăciei extreme, prin asigurarea drepturilor și șanselor egale, a diversității socio-economice și culturale și a integrării în spațiul urban, prin îmbunătățirea locuirii, educației, securității alimentare și nutriției, sănătății și bunăstării, inclusiv prin oprirea epidemiilor de SIDA, tuberculoză și malarie, prin promovarea siguranței și eliminarea discriminării și a tuturor formelor de violență, prin asigurarea participării publice oferind acces sigur și egal tuturor, și prin asigurarea accesului egal pentru toți la infrastructura fizică și socială și la servicii de bază, precum și la locuințe decente și accesibile.
- Asigurarea unor economii urbane durabile și incluzive, folosind avantajele aglomerației unei urbanizări bine-planificate, inclusiv productivitate ridicată, competitivitate și inovare, prin promovarea ocupării depline și eficiente a forței de muncă și a muncii decente pentru toți, prin asigurarea creării de locuri de muncă decente și acces egal pentru toți la resurse economice și productive și oportunități și prin prevenirea speculațiilor funciare, promovarea asigurării securității terenurilor și gestionarea contracției urbane, acolo unde e cazul.
- Asigurarea sustenabilității mediului prin promovarea energiei curate și folosirii durabile a terenurilor și resurselor în dezvoltarea urbană, prin protejarea ecosistemelor și biodiversității, inclusiv prin adoptarea unui stil de viață sănătos, în armonie cu natura, prin promovarea consumului și a modelelor de producție durabile, prin construirea rezilienței urbane, prin reducerea riscurilor în caz de dezastre și prin atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.

Inițiativa Urbană Europeană (2021-2027)

Inițiativa este un nou instrument care furnizează sprijin pentru orașe urmărind să consolideze abordările integrate și participative pentru dezvoltarea urbană sustenabilă și să acorde o legătură mai puternică cu politicile relevante ale UE și investițiile politicii de coeziune.

Inițiativa urbană europeană constă în următoarele trei linii de acțiune, legate de dezvoltarea urbană durabilă (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2019/03/20-03-2019-european-urban-initiative-post-2020-the-commission-proposal, https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2019/explanatory-memo-european-urban-initiative-post-2020-article-104-5-cpr-proposal-and-article-10-erdf-cf-proposal):

a) sprijin pentru consolidarea capacităților

- Îmbunătățirea capacităților orașelor în conceperea politicilor și practicilor urbane durabile într-un mod integrat și participativ;
- Îmbunătățirea proiectării și implementării strategiilor și planurilor de acțiune urbane durabile în orașe:
  - crearea de rețele de cooperare ale orașelor (planificarea acțiunilor, implementare, transfer);
  - sprijin dedicat orașelor prin seminarii / ateliere de lucru specifice țării;
  - rețele de implementare și investiții în transferabilitatea soluțiilor inovatoare cu participarea orașelor de dezvoltare urbană durabilă și a autorităților de management;
  - schimburi de tip peer-to-peer;
  - soluții de tip e-learning și de tip învățare activă;
  - inițiative pilot privind guvernarea;
  - suport metodologic privind rețelele de consolidare a capacității;
  - sprijin direcționat de către experți (grup de experți) implementat prin rețele;
  - benchmarking pentru dezvoltare integrată.

b) sprijin pentru acțiunile inovatoare

- Dezvoltarea de soluții inovatoare transferabile și scalabile la provocările urbane:
  - Experimentare: proiecte de investiții ca dovadă a conceptului;
  - Valorificare: completarea registrului de condiții pentru extinderea și transferul cu succes a proiectelor din cadrul acțiunilor urbane inovatoare;
  - Adaptare: confruntarea și combinarea dovezilor din alte programe și inițiative UE.

c) sprijin pentru cunoaștere, elaborarea de politici și comunicare

- Dezvoltarea bazei de cunoștințe în sprijinul unei mai bune proiectări, implementări și integrări a politicilor urbane;
- Asigurarea accesului mai facil la cunoștințe tematice și împărtășirea cunoștințelor de dezvoltare urbană sustenabilă:
  - extragerea datelor și clasificarea urbană;
  - screening-ul evaluării de impact și a studiilor de evaluare;
  - coordonarea și eficientizarea cercetărilor urbane;
  - schimbul de informații și cunoștințe;
  - crearea punctelor de contact naționale pentru Inițiativa urbană europeană;
  - comunicarea și diseminarea informațiilor la nivelul UE;
  - asigurarea legăturii dintre inovație, consolidarea capacităților și elaborarea de politici;
  - asigurarea secretariatului Agendei urbane pentru UE și acțiuni interguvernamentale (dacă sunt solicitate de statele membre).

Această inițiativă poate sprijini, la cererea unuia sau a mai multor state membre, *cooperarea interguvernamentală* cu privire la aspecte urbane.

Programul URBACT (2021-2027)

URBACT este un program dedicat cooperării urbane interregionale, singurul program de cooperare teritorială europeană care lucrează exclusiv pentru orașe în domeniul dezvoltării urbane participative integrate. Se va adresa în continuare tuturor orașelor din Europa lucrând îndeaproape cu practicieni,

factori de decizie și actorii interesați de la nivel local (<https://urbact.eu/files/orientations-urbact-post-2020>).

Viitorul program propune două obiective complementare, care se bazează pe elementele de program care se sprijină reciproc: consolidarea capacității, schimbul de experiență, învățarea și colectarea cunoștințelor.

1. *Consolidarea capacității orașelor din Europa privind dezvoltarea urbană integrată și participativă*
  - identificarea nevoilor în schimbarea ale orașelor, pe fundalul schimbărilor care afectează zonele urbane din Europa;
  - completarea rețelelor de succes pe termen lung prin activități de colaborare pe termen scurt;
  - furnizarea unei oferte mai flexibile de consolidare a capacității, pentru a răspunde nevoilor orașelor;
  - extinderea activităților de succes privind consolidarea capacității și acoperirea unei arii mai largi în Europa;
  - țintirea specifică a orașelor cu capacități mai reduse;
  - diversificarea ofertei pentru a răspunde nevoilor anumitor actori urbani relevanți;
  - întărirea complementarităților între activitățile de consolidare a capacității de la nivelul UE și de nivel național.
2. *Aducerea cunoștințelor și know-how-ului de la temelie pentru a sprijini orașele și pentru a ajuta la informarea Agendei Urbane pentru Europa și oricărei viitoare platforme de politici urbane pe mai multe nivele*
  - îmbunătățirea îmbinării cunoștințelor și know-how-ului care provin de la orașele implicate în URBACT cu cerințele generate de politici;
  - colectarea și transferul mai flexibil al cunoștințelor, ca răspuns la provocările și dezbaterile urbane de la nivelul UE;
  - sprijinirea Agendei Urbane pentru Europa și acțiunile pe mai multe nivele pe teme urbane;
  - identificarea celor mai eficiente instrumente actuale și viitoare pentru dezvoltarea unei platforme de cunoaștere pentru orașele de la nivelul întregii UE.

Politica agricolă și de dezvoltare rurală pentru perioada 2021-2027

Conform regulamentelor propuse în 2018, politica agricolă comună și de dezvoltare rurală vizează îmbunătățirea în continuare a dezvoltării sustenabile a agriculturii, a sectorului alimentar și a zonelor rurale, prin intermediul celor două fonduri Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEGA) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR). Acestea contribuie la îndeplinirea următoarelor obiective generale

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0392&from=EN>) :

- promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care garantează securitatea alimentară;
- stimularea îngrijirii mediului și a combaterii schimbărilor climatice și contribuția la îndeplinirea obiectivelor Uniunii legate de mediu și climă;
- consolidarea structurii socioeconomice a zonelor rurale.

Obiectivele generale sunt completate de obiectivul transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri.

În regulamentul sunt propuse, de asemenea, următoarele obiective specifice:

- sprijinirea veniturilor fiabile ale fermelor și a rezilienței în întreaga Uniune, în vederea îmbunătățirii securității alimentare;
- îmbunătățirea orientării spre piață și sporirea competitivității, inclusiv punerea unui accent mai puternic asupra cercetării, tehnologiei și digitalizării;
- îmbunătățirea poziției fermierilor în cadrul lanțului valoric;
- contribuirea la energia sustenabilă, precum și la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea;
- promovarea dezvoltării sustenabile și a gospodăririi eficiente a unor resurse naturale precum apa, solul și aerul;
- contribuirea la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor;
- atragerea tinerilor fermieri și facilitarea dezvoltării întreprinderilor din zonele rurale;
- promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei și a silviculturii sustenabile;
- îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele sigure, hrănitoare și sustenabile, la deșeurile alimentare și la bunăstarea animalelor.

Mecanismul pentru Interconectarea Europei (2021-2027)

MIE are drept obiectiv general să dezvolte și să modernizeze rețelele transeuropene în domeniul transporturilor, al energiei și în domeniul digital și de a facilita cooperarea transfrontalieră în domeniul energiei din surse regenerabile, luând în considerare angajamentele de decarbonizare pe termen lung și punând accent pe sinergiile dintre sectoare (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A438%3AFIN>).

Programul Mecanismul pentru Interconectarea Europei are următoarele obiective specifice:

- *În sectorul transporturilor*
  - Să contribuie la dezvoltarea proiectelor de interes comun referitoare la rețele și infrastructuri eficiente și interconectate pentru o mobilitate inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, în condiții de siguranță și securitate.
  - Să adapteze rețelele TEN-T la nevoile în materie de mobilitate militară.
- *În sectorul energetic*
  - Să contribuie la dezvoltarea de proiecte de interes comun referitoare la o mai bună integrare a pieței interne a energiei, la interoperabilitatea rețelelor transfrontaliere și trans-sectoriale, la facilitarea decarbonizării și securitatea aprovizionării, precum și la facilitarea cooperării transfrontaliere în domeniul energiei din surse regenerabile.
- *În sectorul digital*

- Să contribuie la instalarea unor rețele digitale de foarte mare capacitate și a sistemelor 5G, la sporirea rezilienței și a capacității rețelelor digitale centrale pe teritoriul UE, corelându-le cu teritoriile învecinate, precum și la digitalizarea rețelelor de transport și energie.

De asemenea, prezintă 40 de inițiative concrete privind infrastructura și serviciile de transport de implementat în următorul deceniu. Inițiativele sunt corelate cu următoarele obiective de atins până în anul 2050:

- Eliminarea autoturismelor cu combustibili convenționali din orașe;
- Reducerea cu 40% a emisiilor din transportul maritim;
- Trecerea a 50% dintre pasagerii și mărfurile de pe relațiile interurbane de distanță medie de pe modul rutier pe modul feroviar și naval;
- Reducerea în ansamblu cu 60% a emisiilor generate de activitatea de transport.

EUROPA ÎN MIȘCARE. Mobilitate durabilă pentru Europa: sigură, conectată și curată (2018)

Pătrunderea pe piață a unor vehicule tot mai automatizate și mai conectate reprezintă următoarea frontieră în sectorul transporturilor și factorul care va revoluționa modul în care cetățenii vor beneficia de mobilitate în viitor. Vehiculele automatizate și sistemele de conectivitate avansate vor face ca vehiculele să devină mai sigure, mai ușor de utilizat în comun și mai accesibile pentru toți cetățenii, inclusiv pentru cei care în prezent ar putea fi privați de serviciile de mobilitate, cum ar fi persoanele în vârstă și persoanele cu handicap (https://ec.europa.eu/commission/news/europe-move-2018-may-17_en).

Cele trei dimensiuni ale pachetului Europa în mișcare:

1. *Mobilitatea sigură: acordarea de prioritate siguranței*
  - acordarea unei atenții speciale participanților la trafic vulnerabili (bicicliști, pietoni);
  - exploatarea mai bună a sinergiilor dintre măsurile privind siguranța și cele privind durabilitatea (încurajarea utilizării modurilor de transport cu emisii zero - creșterea siguranței mediului pentru pietoni și cicliști);
  - îmbunătățirea accesului la mobilitate pentru toți membrii societății (persoane cu handicap, persoane în vârstă);
  - transformarea standardelor UE de siguranță a vehiculelor pentru a include cele mai recente elemente de siguranță (optimizarea construcției vehiculelor);
  - îmbunătățirea gestionării siguranței infrastructurii rutiere (îmbunătățirea infrastructurii rutiere și reducerea vitezei);
  - implementarea legislației privind sistemul "eCall".
2. *Mobilitatea conectată și automatizată: construirea drumului către următoarea frontieră*
  - strategie pentru introducerea vehiculelor conectate și automatizate în Europa;
  - trei obiective strategice interconectate:
    - dezvoltarea tehnologiilor și a infrastructurii esențiale în vederea consolidării competitivității UE;
    - asigurarea introducerii în condiții de siguranță și de securitate a conducerii conectate și automatizate a autovehiculelor;
    - abordarea efectelor socioeconomice ale mobilității autonome;
  - accelerarea introducerii de servicii pentru sisteme de transport inteligente cooperative;
  - instituirea unui mediu digital pentru schimbul de informații în sectorul transporturilor (operatori de transport și autorități).

3. *Mobilitatea curată: combaterea schimbărilor climatice, menținând totodată competitivitatea industriei UE*

- crearea unui "ecosistem" competitiv pentru baterii în Europa - Plan strategic de acțiune - se acordă o atenție specială producției durabile a bateriilor de-a lungul întregului lanț valoric, începând cu extracția și prelucrarea materiilor prime, trecând prin faza de proiectare și de fabricare a celulelor de baterii și a grupurilor de baterii și încheind cu utilizarea primară, secundară, reciclarea și eliminarea acestora;
- finalizarea cadrului legislativ al UE privind emisiile de CO₂ generate de transportul rutier;
- nouă metodologie de comparare a preșurilor combustibililor pentru consumatori - diversificarea surselor de energie din sectorul transporturilor și reducerea emisiilor de CO₂ și de alți poluanți;
- îmbunătățirea etichetării pneurilor - promovarea pneurilor eficiente din punct de vedere al consumului de combustibil și sigure, cu zgomot exterior de rulare redus, pentru a asigura economiile de combustibil, precum și siguranța transportului rutier;
- cerințe de proiectare pentru camioane (masă, dimensiune, performanță aerodinamică) în vederea reducerii emisiilor de CO₂ și a îmbunătățirii siguranței;
- revizuirea cadrului pentru impozitarea energiei în vederea promovării electromobilității;
- raționalizarea punerii în aplicare a rețelei centrale transeuropene de transport în vederea realizării mobilității cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Document de lucru: Cadrul UE pentru 2021-2030 privind politica de siguranță rutieră – Următorii pași spre "Viziune Zero"

Obiectivul pe termen lung al UE este de a se apropia de zero decese în transportul rutier până în 2050 și același lucru ar trebui să fie obținut și pentru vătămările grave. Țintele intermediare vizează reducerea numărului de decese rutiere cu 50% între 2020 și 2030, precum și reducerea numărului de vătămări grave cu 50% în aceeași perioadă

(<https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/swd20190283-roadsafety-vision-zero.pdf>).

Principalele arii de intervenție pentru a face față celor mai mari provocări în materie de siguranță rutieră sunt:

- *Siguranța infrastructurii*
  - drumuri și acostamente sigure: drumuri bine proiectate și întreținute corespunzător, drumuri proiectate pe principiile sistemului de siguranță ("forgiving,, roads – drumuri indulgente);
  - cartografierea sistematică a riscurilor și clasificarea în funcție de siguranță;
  - niveluri mai ridicate de automatizare a vehiculelor;
  - specificații pentru performanța indicatoarelor și marcajelor rutiere, inclusiv plasarea, vizibilitatea și retro-reflectivitatea;
  - schimbul de experiență între practicieni privind metodele Sistemului de Siguranță;
  - cercetare-inovare privind siguranța infrastructurii – tehnologii noi pentru monitorizarea condițiilor infrastructurii.
- *Siguranța vehiculelor*
  - inovare în tehnologia vehiculelor: caracteristici pasive de siguranță (centuri, airbag-uri, rezistența generală la coliziune) și caracteristici active (sistem avansat de frânare de urgență, sistem inteligent de asistență pentru controlul vitezei, sisteme de control al

- stabilității vehiculelor, sistem de avertizare la trecerea involuntară peste liniile de separare a benzilor de circulație);
- modernizarea flotei existente (în special autobuze și camioane) cu sisteme avansate de asistență a șoferilor;
- lansarea unui proces pentru dezvoltarea unui cod de conduită pentru tranziția sigură la nivele superioare de automatizare;
- asigurarea faptului că cerințele și procedurile de siguranță rutieră sunt luate în considerare (trafic mixt, interacțiunea cu alți participanți la trafic, transferul controlului, degradarea abilităților, coloane, navete etc.).
- *Utilizarea rutieră în condiții de siguranță*
  - îmbunătățirea și armonizarea legislației privind infracțiunile rutiere: viteza, trecerea pe roșu, nefolosirea centurilor de siguranță, conducerea sub influența alcoolului sau drogurilor;
  - educație și sensibilizare specifice – viteză sigură (limite de viteză), șofat în stare de sobrietate (limite de cantitate de alcool în sânge - alcool și droguri), prevenirea șofatului neatent (dispozitive mobile / telefoane inteligente, sisteme electronice integrate în vehicule);
  - utilizarea corectă a centurilor de siguranță și a dispozitivelor de protecție pentru copii, folosirea căștilor de protecție de către motocicliști, bicicliști.
- *Răspunsul de urgență rapid și eficient*
  - tratamentul medical inițial oferit după accident (administrat la fața locului, în timpul transportului la un centru medical sau după);
  - transportul rapid către unitatea corectă, cu personal calificat;
  - reducerea timpului dintre accident și sosirea serviciilor medicale și instruirea sistematizată a echipelor de salvare și ambulanță;
  - facilitarea contactelor mai strânse între autoritățile de siguranță rutieră și sectorul sănătății pentru a evalua nevoile practice și de cercetare (ex. îmbunătățirea diagnosticului la fața locului);
  - sisteme de comunicare și standarde pentru serviciile de urgență;
  - dezvoltarea procedurilor de salvare, asigurarea concordanței între răni și personalul calificat și dotările medicale corespunzătoare;
  - transportul mai rapid al persoanelor rănite la unitățile de urgență sau a îngrijirilor medicale la locul accidentului).

Aspectele orizontale cruciale pentru toate aceste teme sunt punerea în aplicare și instruirea. În cadrul documentului de lucru a fost elaborat și un Plan de acțiune privind siguranța rutieră.

În contextul **Rețelelor Trans Europene de Transport**, Agenția Executivă pentru Dezvoltarea Rețelelor Transeuropene de Transport monitorizează pregătirea și implementarea proiectelor aferente celor 30 de axe prioritare definite în decizia nr. 884/2004/EC.

Noua politică a UE privind infrastructura de transport după 2013 și-a propus ca obiectiv transformarea amalgamului de drumuri, căi ferate, căi navigabile interioare, aeroporturi, porturi interioare și maritime și terminale feroviare / rutiere europene într-o rețea integrată care să cuprindă toate statele membre. S-a creat o structură pe două niveluri pentru rutele de transport din UE:

- *o rețea globală* – care asigură legături efective între toate regiunile UE – proiectele din rețeaua globală ar trebui să se finalizeze până la sfârșitul anului 2050;
- *o rețea centrală* – compusă din cele mai importante elemente din punct de vedere strategic ale rețelei globale – proiectele din această rețea ar trebui să îndeplinească criteriile TEN-T până la sfârșitul anului 2030.

S-au introdus 9 coridoare de implementare pentru rețeaua centrală. Fiecare coridor include cel puțin trei moduri de transport, trei state membre și două secțiuni transfrontaliere: Atlantic, Baltic – Adriatic, Mediteranean, Marea Nordului – Marea Baltică, Marea Nordului – Mediterana, Orient/Est-mediteranean (aliniere Kolin-Pardubice-Brno-Wien/Bratislava-Budapest-Arad-Timișoara-Craiova-Calafat (feroviar) -Vidin-Sofia), Rin – Alpin, Rin – Dunăre (tronson Dunăre (Kehlheim – Constanța/Midia/Sulina) și bazinele hidrografice aferente Sava și Tisa (căi navigabile interioare), legătură lipsă Arad-Craiova, București-Constanța (feroviar)), Scandinav - Mediterana. Proiectele din cadrul coridorului Rin-Dunăre sunt (https://ec.europa.eu/transport/themes/infrastructure/ten-t_en):

- Proiect pilot pentru ERTMS (European Rail Traffic Management and System) nivel 2 – studiu
  - transport feroviar;
  - porțiunea Brazi – Buftea din secțiunea feroviară Brașov – București.
- Reabilitarea podurilor feroviare care traversează Dunărea la km 152+149 și km 165+817 pe calea ferată București – Constanța
  - transport feroviar;
  - secțiunea București – Constanța.
- Construcții noi de infrastructură: Canalul Dunăre – București – Sistemizarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație și alte utilizări
  - transport pe căi navigabile interioare;
  - râurile Argeș și Dâmbovița.
- Modernizare TransRegio pe coridorul central TEN-T Craiova – București
  - transport rutier;
  - secțiunea Craiova – București.
- Reabilitarea a 127,097 km din DN6 (de la km 90+190 la km 222+182); reabilitarea a 17 poduri, 6 opriri pe termen lung
  - transport rutier;
  - zona Alexandria-Craiova, parte din secțiunea Craiova – București.

Rețeaua transeuropeană pentru energie (TEN-E) urmărește conectarea infrastructurii energetice a țărilor UE. Au fost identificate nouă coridoare prioritare și trei arii tematice prioritare. Coridoarele prioritare necesită o dezvoltare urgentă a infrastructurii de electricitate, gaze sau petrol. Ariile tematice prioritare sunt: implementarea rețelelor inteligente, autostrăzi de electricitate și o rețea transfrontalieră de dioxid de carbon

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:115:0039:0075:EN:PDF>).

- *Coridoarele de electricitate*
  - Gridul offshore din Marea Nordului (NSOG);
  - Interconectări de electricitate nord-sud în Europa de Vest (NSI West Electricity);
  - *Interconectări de electricitate nord-sud în Europa Centrală, de Est și Sud-Est (NSI East Electricity);*
  - Planul de interconectare a pieței Baltice a energiei electrice (BEMIP Electricity).
- *Coridoare de gaze*
  - Interconectări de gaze nord-sud în Europa de Vest (NSI West Gas);
  - *Interconectări de gaze nord-sud în Europa Centrală, de Est și Sud-Est (NSI East Gas);*
  - *Coridorul de gaze de Sud (SGC);*
  - Planul de interconectare a pieței Baltice a energiei în sectorul gazelor (BEMIP Gas).
- *Coridorul petrolier*
  - Conexiunile de aprovizionare cu petrol în Europa Centrală, de Est (OSC).
- *Aria tematică implementarea rețelelor inteligente*
  - extinderea rețelelor inteligente pentru a ajuta la integrarea energiei regenerabile și a permite consumatorilor să își regleze mai bine consumul de energie.

- *Aria tematică autostrăzi de electricitate*
  - construcția de rețele mari care permit transportul energiei electrice pe distanțe lungi de-a lungul Europei.
- *Aria tematică rețea transfrontalieră de dioxid de carbon*
  - dezvoltarea infrastructurii de transport pentru CO2 capturat.

Comisia a stabilit **obiectivele societății gigabiților** pentru a se asigura că principalele căi de transport terestre au acoperire 5G neîntreruptă până în 2025. Un prim pas include acțiuni pe tronsoanele transfrontaliere de experimentare pentru MCA (mobilitatea conectată și automatizată), iar în a doua etapă vizează acțiuni privind secțiunile mai ample în vederea implementării pe o scară mai largă a MCA de-a lungul coridoarelor. Coridoarele TEN-T sunt utilizate ca bază pentru acest scop, însă instalarea tehnologiei 5G nu e limitată la aceste coridoare. Pentru România sunt prevăzute (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/5g-europe-action-plan>):

- *Pentru coridorul Orient/Est – mediteranean*: secțiunea mai extinsă Timișoara – Sofia – frontiera TR;
- *Pentru coridorul Rin – Dunăre*: secțiune mai extinsă Frankfurt (M) – Passau – Vienna – Budapest – București – Constanța.

Programul Europa Digitală pentru perioada 2021-2027

Programul are următoarele obiective generale: să sprijine transformarea digitală a economiei și a societății europene și să aducă beneficii cetățenilor și întreprinderilor europene (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0434&from=EN>). Programul:

- va consolida capacitățile Europei în domeniile-cheie ale tehnologiilor digitale prin implementarea acestora pe scară largă;
- va extinde difuzarea și adoptarea acestora în domenii de interes public și de către sectorul privat.

Programul va avea cinci obiective specifice și obiective operaționale corespunzătoare:

1. Obiectivul specific nr. 1: calculul de înaltă performanță

- implementarea, coordonarea la nivelul Uniunii și exploatarea unei infrastructuri integrate de date și de supercalcul la scară exa de nivel mondial [76](#) în Uniune care să fie accesibilă în condiții necomerciale utilizatorilor publici și privați și cercetării finanțate din fonduri publice;
- implementarea tehnologiei gata de utilizare/operationale rezultate în urma cercetării și inovării pentru a construi o Uniune integrată de calcul de înaltă performanță, care să acopere toate segmentele lanțului valoric științific și industrial, inclusiv echipamente informatice (hardware), programe informatice (software), aplicații, servicii, interconexiuni și competențe digitale;
- implementarea și exploatarea unei infrastructuri la scara post-exa [77](#), inclusiv integrarea tehnologiilor de informatică cuantică și dezvoltarea de noi infrastructuri de cercetare pentru științele informatice.

2. Obiectivul specific nr. 2: inteligența artificială

- extinderea și consolidarea capacităților de bază în domeniul inteligenței artificiale în Uniune, inclusiv a resurselor de date și a bibliotecilor de algoritmi în conformitate cu legislația privind protecția datelor;

- punerea acestor capacități la dispoziția tuturor întreprinderilor și administrațiilor publice;
- consolidarea facilităților de testare și de experimentare în materie de inteligență artificială existente în statele membre și crearea unei rețele a acestor facilități.

3. Obiectivul specific nr. 3: securitatea cibernetică și încrederea

- sprijinirea, împreună cu statele membre, a achiziționării de echipamente, instrumente și infrastructuri de date de securitate cibernetică avansate, cu respectarea deplină a legislației privind protecția datelor;
- sprijinirea utilizării optime a cunoștințelor, capacităților și competențelor europene legate de securitatea cibernetică;
- asigurarea unei largi implementări a celor mai recente soluții de securitate cibernetică în toate sectoarele economiei;
- consolidarea capacităților în cadrul statelor membre și în sectorul privat pentru ca acestea să poată respecta Directiva (UE) 2016/1148 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 2016 privind măsuri pentru un nivel comun ridicat de securitate a rețelelor și a sistemelor informatice în Uniune

4. Obiectivul specific nr. 4: competențele digitale avansate

- sprijinirea conceperii și furnizării de formare și de cursuri pe termen lung pentru studenți, profesioniști din domeniul IT și pentru alte categorii de lucrători;
- sprijinirea conceperii și furnizării de formare și de cursuri pe termen scurt pentru antreprenori, directori de întreprinderi mici și pentru lucrători;
- sprijinirea formării la locul de muncă și a stagiilor pentru studenți, tineri absolvenți și tineri întreprinzători.

5. Obiectivul specific nr. 5: dezvoltarea, utilizarea optimă a capacităților digitale și interoperabilitatea

- asigurarea faptului că sectorul public și domeniile de interes public, cum ar fi sănătatea și îngrijirea, educația, sistemul judiciar, transporturile, energia, mediul, sectoarele culturale și creative, pot implementa și accesa tehnologiile digitale de ultimă generație, în special calculul de înaltă performanță, inteligența artificială și securitatea cibernetică;
- implementarea, exploatarea și întreținerea infrastructurilor de servicii digitale interoperabile transeuropene (inclusiv a serviciilor conexe) în complementaritate cu acțiunile întreprinse la nivel național și regional;
- facilitarea elaborării, actualizării și utilizării de soluții și cadre de către administrațiile publice, întreprinderile și cetățenii europeni, inclusiv reutilizarea soluțiilor și a cadrelor de interoperabilitate;
- includerea administrațiilor publice în procesul de testare și experimentare a tehnologiilor digitale, inclusiv în utilizarea transfrontalieră a acestora;
- sprijinirea adoptării de către întreprinderile din Uniune, în special de către IMM-uri, a tehnologiilor digitale avansate și conexe, în special a calculului de înaltă performanță, a inteligenței artificiale, a tehnologiilor viitoare și emergente în materie de securitate cibernetică;
- sprijinirea conceperii, testării, aplicării și implementării unor soluții digitale interoperabile pentru serviciile publice, la nivelul UE, furnizate prin intermediul unei platforme de soluții reutilizabile bazate pe date, care încurajează inovarea și stabilește cadre comune pentru ca serviciile de administrație publică să își poată pune întregul potențial în slujba cetățenilor și a întreprinderilor europene;

- asigurarea unei capacități permanente la nivelul Uniunii pentru a observa, a analiza și a se adapta la tendințele digitale care evoluează rapid, precum și partajarea și integrarea celor mai bune practici;
- sprijinirea cooperării în vederea realizării unui ecosistem european de infrastructuri fiabile, utilizând servicii și aplicații de registre distribuite, inclusiv sprijinirea promovării interoperabilității și a standardizării și a introducerii de aplicații transfrontaliere în UE;
- crearea și consolidarea rețelei de centre de inovare digitală.

Politica UE în domeniul energiei până în 2030

Obiectivul este de a trimite un semnal puternic pe piață, încurajând investițiile private în conducte noi, rețele de electricitate și tehnologie cu emisii reduse de carbon. Țintele stabilite vizează să ajute UE să atingă un sistem energetic mai competitiv, mai sigur și mai durabil și să își îndeplinească obiectivul pe termen lung de reducere a gazelor cu efect de seră pentru 2050

(<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/2030-energy-strategy>).

Țintele stabilite pentru 2030 în cadrul politicii energetice sunt:

- *Gaze cu efect de seră* - o reducere de 40% a emisiilor de gaze cu efect de seră comparativ cu nivelurile din 1990
- *Energii regenerabile* - cel puțin 32% consum de energie regenerabilă, cu o clauză de revizuire ascendentă pentru 2023
- *Eficiență energetică* - o țintă indicativă pentru o îmbunătățire a eficienței energetice la nivelul UE de cel puțin 32,5%, continuând ținta de 20% pentru 2020
- *Piața internă de energie* - sprijinirea finalizării pieței interne a energiei prin atingerea țintei de 10% de interconectare a energiei electrice până în 2020, în vederea atingerii a 15% până în 2030

Politica UE în domeniul energiei până în 2050

Strategia pe termen lung urmărește să se asigure că tranziția sistemului energetic spre unul compatibil cu reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, este echitabilă din punct de vedere social și îmbunătățește competitivitatea economiei și industriei UE pe piețele globale, asigurând locuri de muncă de înaltă calitate și creștere durabilă în Europa, contribuind totodată la abordarea altor provocări de mediu, precum calitatea aerului și pierderea biodiversității

(<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/2050-energy-strategy>).

Scopul acestei strategii pe termen lung nu este de a stabili ținte, ci de a crea o viziune și o direcție, planificarea acesteia și de a inspira, precum și de a permite părților interesate, cercetătorilor, antreprenorilor și cetățenilor deopotrivă să dezvolte industrii noi și inovative și locuri de muncă asociate acestora.

Politica UE în domeniul schimbărilor climatice

Propune ca și obiectiv pe termen lung (2050) reducerea emisiilor cu 80-95% comparativ cu nivelul din 1990. Transformarea Europei într-o economie eficientă din punct de vedere energetic și cu emisii scăzute de carbon va duce și la îmbunătățirea economiei, crearea de locuri de muncă și întărirea competitivității. Strategia UE privind adaptarea la schimbările climatice include măsuri precum: utilizarea unei cantități mai mici de apă, adaptarea regulamentelor privind construcțiile, construcții împotriva inundațiilor, dezvoltarea unor culturi adaptate unor condiții de secetă

(https://ec.europa.eu/clima/policies/eu-climate-action_en).

Drumul către o economie neutră din punct de vedere climatic necesită acțiuni comune în șapte domenii strategice:

- Eficiență energetică;
- Implementarea de surse regenerabile;
- Mobilitate curată, sigură și conectată;
- Industrie competitivă și economie circulară;
- Infrastructură și interconectări;
- Bio-economie și scurgeri naturale de carbon;
- Captarea și stocarea carbonului pentru a face față emisiilor rămase;

Programul pentru mediu și politici climatice LIFE (2021-2027)

Obiectivul general al programului este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, inclusiv prin tranziția către energia curată, precum și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și inversarea declinului biodiversității, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă (https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/budget-may2018-new-life-programme_en.pdf).

Programul are și trei obiective specifice:

- să dezvolte, să demonstreze și să promoveze tehnici și abordări inovatoare pentru realizarea obiectivelor legislației și ale politicilor Uniunii în domeniul mediului și al climei, inclusiv tranziția către energie curată, și să contribuie la aplicarea celor mai bune practici în ceea ce privește natura și biodiversitatea;
- să sprijine elaborarea, punerea în aplicare, monitorizarea și asigurarea respectării legislației și a politicilor relevante ale Uniunii, inclusiv prin îmbunătățirea guvernantei prin consolidarea capacităților actorilor din sectoarele public și privat și prin implicarea societății civile;
- să catalizeze utilizarea pe scară largă a soluțiilor tehnice și de strategie politică eficiente pentru a pune în aplicare legislația și politicile relevante ale Uniunii prin replicarea rezultatelor, integrarea obiectivelor conexe în alte politici și în practicile sectoarelor public și privat, mobilizarea investițiilor și îmbunătățirea accesului la finanțare.

Programul este structurat pe două domenii și patru subprograme:

- *Domeniul mediu*
  - Subprogramul Natură și biodiversitate;
  - Subprogramul Economia circulară și calitatea vieții;
- *Domeniul Politici climatice*
  - Subprogramul Atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea;
  - Subprogramul Tranziția către energia curată.

Granturile pot finanța următoarele tipuri de acțiuni: proiecte strategice de protejare a naturii, proiecte strategice integrate, proiecte de asistență tehnică, proiecte de acțiune standard, alte acțiuni necesare în vederea atingerii obiectivului general, proiectele din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate care vizează gestionarea, refacerea și monitorizarea siturilor Natura 2000.

Pactul ecologic european (European Green Deal)

Se reiterează angajamentul Comisiei de a aborda provocările legate de climă și de mediu. Acesta prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente. În același timp, tranziția trebuie să fie echitabilă și favorabilă incluziunii, trebuie să pună oamenii pe primul plan și să acorde atenție regiunilor, industriilor și lucrătorilor care se vor confrunta cu cele mai mari dificultăți. Întrucât va aduce schimbări substanțiale, participarea activă a cetățenilor și încrederea acestora în tranziție sunt de o importanță capitală dacă ne dorim ca politicile să funcționeze și să fie acceptate (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0640&from=EN>).

Obiectivele propuse în cadrul acestui pact sunt:

- Sporirea nivelului de ambiție al UE în materie de climă pentru 2030 și 2050;
- Furnizarea de energie curată, sigură și la prețuri abordabile;
- Mobilizarea sectorului industrial pentru o economie curată și circulară;
- Construirea și renovarea clădirilor într-un mod eficient din punct de vedere energetic și din punctul de vedere al utilizării resurselor;
- Accelerarea tranziției către o mobilitate durabilă și inteligentă;
- „De la fermă la consumator”: conceperea unui sistem alimentar echitabil, sănătos și ecologic;
- Conservarea și refacerea ecosistemelor și a biodiversității;
- Reducerea poluării la zero pentru un mediu fără substanțe toxice;
- Mobilizarea cercetării și încurajarea inovării;
- Activarea educației și a formării profesionale.

Programul InvestEU (2021-2027)

Obiectivul general al Programului este de a sprijini obiectivele politice ale Uniunii prin intermediul unor operațiuni de finanțare și de investiții care contribuie la: competitivitatea Uniunii, inclusiv inovarea și digitalizarea; durabilitatea și creșterea economiei Uniunii; reziliența socială și caracterul incluziv al Uniunii; integrarea piețelor de capital ale Uniunii și consolidarea pieței unice, inclusiv prin soluții care abordează fragmentarea piețelor de capital ale Uniunii, prin diversificarea surselor de finanțare pentru întreprinderile din Uniune și prin promovarea finanțării durabile (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A439%3AFIN>).

Programul InvestEU are următoarele obiective specifice:

- Sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții în infrastructură durabilă în domeniile transportului, energiei, conectivității digitale, aprovizionării și prelucrării materiilor prime, spațiului, oceanelor și apei, deșeurilor, naturii și al altor infrastructuri de mediu, echipamentelor, bunurilor mobile și implementării tehnologiilor inovatoare care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii sau la ambele obiective, ori care respectă standardele de mediu sau de sustenabilitate socială ale Uniunii;
- Sprijinirea finanțării și operațiunilor de investiții în domeniile cercetării, inovării și digitalizării;
- Sporirea accesului la finanțare și a disponibilității fondurilor pentru IMM-uri și, în cazuri justificate în mod corespunzător, pentru întreprinderile mici cu capitalizare medie;
- Sporirea accesului la și a disponibilității microfinanțării și a finanțării întreprinderilor sociale, sprijinirea finanțării și a operațiunilor de investiții legate de investițiile și competențele sociale

și dezvoltarea și consolidarea piețelor de investiții sociale: microfinanțare, finanțarea întreprinderilor sociale și economie socială, competențe, educație, formare și servicii conexe, infrastructura socială (inclusiv locuințe sociale și studentești, inovare socială, asistență medicală și îngrijire pe termen lung, incluziune și accesibilitate, activități culturale cu obiectiv social, integrarea persoanelor vulnerabile, inclusiv a resortisanților țărilor terțe.

Politica UE în domeniul IMM-urilor

Pentru următoarea perioadă în cadrul Politicii UE în domeniul IMM-urilor Comisia Europeană va derula noi inițiative care vizează șapte obiective strategice (https://ec.europa.eu/growth/smes_en):

1. *Să permită IMM-urilor să lucreze într-un mediu juridic și administrativ modern*
  - regulile trebuie să fie suficient de flexibile să permită inovația, noi modele de afaceri și transformarea digitală;
  - legislația trebuie să evite ca IMM-urile să suporte sarcini administrative disproporționate.
2. *Să realizeze o piață unică prietenoasă cu IMM-urile*
  - îmbunătățirea accesului IMM-urilor la informații despre piețe și reglementări;
  - să simplifice procedurile administrative necesare pentru operarea transfrontalieră;
  - combaterea barierelor datorate implementării proaste și neaplicării legislației pieței unice;
  - asigurarea faptului că activitatea legislativă națională nu generează noi bariere în calea comerțului;
  - adoptarea unor reguli UE care reflectă realitățile unei noi generații de produse în care bunurile, serviciile și tehnologiile digitale funcționează împreună.
3. *Să ajute IMM-urile să se internaționalizeze în afara UE*
  - viitoarele acorduri de comerț liber ar trebui să includă un capitol pentru IMM-uri;
  - strategia UE de acces la piețe ar trebui să se concentreze pe IMM-uri;
  - îmbunătățirea serviciilor UE în domeniul internaționalizării IMM-urilor.
4. *Să sprijine IMM-urile în transformarea lor digitală*
  - coordonarea inițiativelor naționale de digitalizare;
  - dezvoltarea unui program de digitalizare a Europei;
  - întărirea securității cibernetice, stabilirea unor standarde comune pentru infrastructura digitală și creșterea investițiilor în instruirea personalului.
5. *Să sprijine IMM-urile în eforturile lor de inovare*
  - întărirea ecosistemelor de cercetare și inovare;
  - crearea unui cadru pentru o piață UE prietenoasă cu inovarea, în care guvernele să acționeze ca și clienți care lansează produsele și sistemele inovatoare legate de tranziția energetică, economia circulară, etc.
6. *Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la finanțare*
  - îmbunătățirea piețelor de capital și a cadrului de reglementare pentru finanțarea IMM-urilor;
  - UE ar trebui să încurajeze dezvoltarea de surse alternative de finanțare;
  - băncile ar trebui să ia în considerare și elemente calitative atunci când evaluează cererile de creditare pentru IMM-uri.
7. *Să îmbunătățească accesul IMM-urilor la competențe, talente și consultanță externă*
  - îmbunătățirea accesului IMM-urilor la o forță de muncă calificată;
  - asigurarea accesului antreprenorilor la instrumente care ajută la dezvoltarea abilităților lor pentru asumarea responsabilităților lor sociale;
  - reforma pieței muncii.

Programul privind piața unică

Programul este menit să capaciteze și să protejeze consumatorii și să permită unui număr mai mare de IMM-uri europene să profite pe deplin de o piață unică care funcționează bine. Noul program privind piața unică va sprijini

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1540389031742&uri=CELEX%3A52018PC0441>) :

- *Protejarea și capacitatea consumatorilor*
  - va garanta aplicarea drepturilor consumatorului, va asigura un nivel ridicat de protecție a consumatorilor și de siguranță a produselor și ca ajută consumatorii în cazul în care se confruntă cu probleme;
- *Competitivitatea întreprinderilor, în special a IMM-urilor*
  - consolidarea sprijinului acordat întreprinderilor mici, astfel încât să își intensifice și să își extindă activitățile dincolo de frontiere;
- *Un nivel ridicat al sănătății umane, a animalelor și a plantelor*
  - sprijinirea producției de alimente sigure, prevenirea și eradicarea bolilor animalelor și a organismelor dăunătoare plantelor și îmbunătățirea bunăstării animalelor;
  - promovarea accesului la piață pentru producătorii de alimente din UE, contribuția la exporturile către țări terțe și sprijinirea industriei agroalimentare, ca sector de vârf al economiei UE;
- *Aplicarea eficientă a legislației și standarde de primă clasă*
  - consolidarea cooperării dintre statele membre și Comisie pentru ca normele UE să fie implementate și aplicate în mod corespunzător;
  - sprijin pentru elaborarea unor standarde actualizate și orientate către viitor;
- *Concurență loială în era digitală*
  - va ajuta Comisia să își consolideze și mai mult instrumentele și expertiza în domeniul informatic, pe care le utilizează pentru a aplica cu eficacitate normele în materie de concurență în contextul economiei digitale;
- *Statistici europene de înaltă calitate*
  - va acorda finanțare institutelor naționale de statistică pentru elaborarea și difuzarea de statistici europene.

Investiții într-o industrie inteligentă, inovatoare și durabilă. O strategie reînnoită privind politica industrială a UE

Aceasta este o strategie care permite întreprinderilor să creeze locuri de muncă și creștere economică, care își apără regiunile și lucrătorii cei mai afectați de mutațiile industriale și care consolidează și protejează rolul de lider, competitivitatea și avansul tehnologic ale Europei (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:479:FIN>) .

Prioritățile strategiei în domeniul politicii industriale sunt:

- *Consolidarea industriei europene*
  - să creeze de locuri de muncă și creștere economică prin intermediul inovării și al investițiilor;
- *pieță unică mai profundă și mai echitabilă: capacitatea cetățenilor și a întreprinderilor*
  - să faciliteze integrarea întreprinderilor UE în lanțurile valorice europene și globale și să acționeze ca un motor al competitivității industriale;
  - să ajute industria, cetățenii și comunitățile locale să se adapteze la schimbările sociale, economice și de mediu;

- asigurarea rezilienței prin învățare pe tot parcursul vieții, oferirea de șanse egale și acces echitabil la educație, formare și competențe tehnologice;
- *Modernizarea industriei pentru era digitală*
  - stimularea asimilării tehnologiilor inteligente pe tot parcursul lanțurilor valorice industriale și promovarea creșterii întreprinderilor;
  - desfășurarea de centre de inovare digitală și de alte centre tehnologice;
  - digitalizarea la scară mai largă a industriei și modernizarea serviciilor publice, inclusiv prin acțiuni privind standardizarea în domeniul TIC, administrație publică, conectivitate de mare viteză (inclusiv 5G) și internetul obiectelor;
- *Valorificarea poziției de lider a Europei într-o economie circulară și cu emisii scăzute de dioxid de carbon*
  - transformarea către modele de afaceri mai durabile și mai eficiente din punctul de vedere al resurselor;
  - o strategie privind trecerea la o economie circulară a materialelor plastice, o dezvoltare mai puternică a bioeconomiei;
- *Investițiile în industriile viitorului*
  - investiții în infrastructură și în noile tehnologii;
  - să stimuleze mai mult capitalul de investiții, să faciliteze utilizarea inovațiilor promițătoare și să ofere un mediu favorabil pentru dezvoltarea IMM-urilor dinamice;
- *Promovarea inovării industriale pe teren*
  - transformarea cercetării în inovații revoluționare și crearea unor piețe noi care să genereze locuri de muncă și creștere economică;
  - accelerarea și îmbunătățirea adoptării tehnologiilor în special în rândul IMM-urilor și al industriilor tradiționale;
- *Dimensiunea internațională*
  - asigurarea unui comerț deschis și bazat pe norme, pentru valorificarea efectelor globalizării;
  - promovarea condițiilor de concurență echitabile la nivel mondial, în negocierile comerciale bilaterale și multilaterale;
- *Parteneriat cu statele membre, cu regiunile, cu orașele și cu sectorul privat*
  - îmbunătățirea condițiilor-cadru pentru investiții pentru a contribui la distribuirea resurselor și îmbunătățirea mediului de afaceri;
  - reforma piețelor de produse și de servicii, care să faciliteze mobilitatea continuă și integrarea în lanțul valoric dincolo de frontierele geografice și sectoriale; reforma piețelor muncii și sistemelor sociale;
  - facilitarea colaborării interregionale strategice mai aprofundată de-a lungul lanțurilor valorice industriale.

O nouă agendă europeană pentru cultură (2018)

Noua agendă răspunde invitației liderilor europeni de a face mai mult, prin cultură și educație, pentru a clădi societăți bazate pe coeziune și pentru a oferi o viziune a unei Uniuni Europene atractive. Scopul este de a valorifica întregul potențial al culturii pentru a contribui la construirea unei Uniuni mai echitabile și mai favorabile incluziunii, prin sprijinirea inovării, a creativității și a creșterii și creării de locuri de muncă durabile

https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/commission_communication_-_a_new_european_agenda_for_culture_2018.pdf .

Noua agendă are trei obiective strategice, cu dimensiuni sociale, economice și externe:

1. *Dimensiunea socială* - valorificarea potențialului culturii și al diversității culturale pentru coeziunea și bunăstarea socială
  - va sprijini cercetarea în materie de interacțiuni culturale pentru a evalua efectele în diverse domenii, inclusiv al sănătății și al bunăstării;
  - va elabora acțiuni specifice în vederea incluziunii sociale prin cultură, prin intermediul programelor Creative Europe și Erasmus +, și va avea în vedere stabilirea unor criterii de selecție pentru programul Creative Europe, cu scopul de a încuraja gestionarea proiectelor bazată pe egalitatea de gen;
  - va lansa, în cadrul programului Creative Europe, un proiect intitulat "Spații și orașe culturale și creative", pentru a promova participarea culturală și regenerarea socială și urbană;
  - va propune, în cadrul programului Creative Europe, un program de mobilitate pentru profesioniștii din sectoarele culturale și creative;
  - Comisia invită statele membre să se angajeze să realizeze progrese substanțiale în ceea ce privește eliminarea barierelor administrative și fiscale din calea mobilității, printre altele prin intermediul viitorului plan de lucru în domeniul culturii.

2. *Dimensiunea economică* - sprijinirea creativității bazate pe cultură în domeniul educației, al inovării, al creării de locuri de muncă și al creșterii
  - va sprijini etapa de validare a proiectului OCDE intitulat "Predarea, evaluarea și învățarea gândirii creative și critice în educație", în vederea includerii unui modul de creativitate în Programul privind evaluarea internațională a elevilor 2021 și va explora posibilitățile de a realiza ceva similar în învățământul superior și în domeniul formării;
  - va promova muzica și artele în educație și formare, inclusiv ca temă prioritară în cadrul programului Erasmus+, precum și elaborarea unor module interdisciplinare axate pe creativitate în instituțiile de învățământ superior, care să combine artele, tehnologia informației și comunicațiilor și competențele antreprenoriale și de afaceri;
  - va continua să sprijine regiunile care pun în aplicare strategii de specializare inteligentă și macro-regionale axate pe cultură și să promoveze turismul cultural durabil printr-o inițiativă europeană specială în cadrul Anului European;
  - va sprijini parteneriatele între profesioniști și industriile din domeniul creativ și rețelele europene de incubatoare pentru inovarea bazată pe creativitate, integrând creativitatea, arta și designul cu tehnologia și știința de vârf;
  - va realiza un proiect-pilot care să stimuleze crearea unor parteneriate mai puternice între sectoarele culturale și creative, autoritățile locale, partenerii sociali și furnizorii de servicii în domeniul educației și formării;
  - va explora crearea unei comunități de cunoștințe și inovare în domeniul patrimoniului cultural și al industriilor creative în cadrul Institutului European de Inovare și Tehnologie;
  - va organiza un dialog periodic cu sectoarele culturale și creative, în contextul strategiei pentru politica industrială, pentru a identifica necesitățile în materie de politică și a pune bazele unui cadru cuprinzător de politică la nivelul UE;
  - va organiza un dialog periodic cu sectorul muzical și va desfășura acțiunea pregătitoare Music Moves Europe;
  - va consolida dialogul cu industria europeană a audiovizualului, inclusiv prin intermediul evenimentelor din cadrul Forumului filmului european;
  - va sprijini statele membre în asigurarea remunerării echitabile a artiștilor și a creatorilor, prin intermediul unor dialoguri generale și specifice fiecărui sector, în concordanță cu Strategia privind piața unică digitală;
  - Comisia invită statele membre să se angajeze să îmbunătățească condițiile socioeconomice ale artiștilor și creatorilor și să promoveze educația și formarea în domeniul artei în cadrul viitorului plan de lucru.

3. *Dimensiunea externă* - consolidarea relațiilor culturale internaționale

- va promova sectoarele culturale și creative din Balcanii de Vest prin consolidarea sprijinului acordat prin programul Creative Europe și intenționează să utilizeze instrumentul de asistență pentru preaderare pentru a sprijini cultura în țările implicate în procesul de aderare și în Balcanii de Vest, în special în ceea ce privește punerea în aplicare a inițiativelor emblematice corespunzătoare din planul de acțiune în sprijinul activităților de transformare a Balcanilor de Vest;
- intenționează să lanseze a treia etapă a programului cultural al Parteneriatului estic și să consolideze societatea civilă prin cultură în țările din regiunea mediteraneeană;
- va lansa o acțiune pregătitoare privind casele de cultură europene în țările partenere;
- va consolida dialogul pe teme culturale cu China și va lansa un nou dialog cu Japonia;
- va pune în aplicare al 11-lea program cultural al Fondului european de dezvoltare intra-ACP pentru țările din Africa, zona Caraibilor și Pacific, care va completa acțiunile din cadrul tuturor celorlalte programe relevante ale UE, pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, construirea identității, formarea profesională, cooperarea în domeniul audiovizualului și punerea în aplicare a Convenției UNESCO din 2005 în țările respective;
- va elabora strategii de cooperare culturală la nivel regional, începând cu Balcanii de Vest, regiunile din Orientul Mijlociu și Nordul Africii și America Latină;
- va adăuga protecția patrimoniului cultural la sarcinile misiunilor din cadrul politicii de securitate și apărare comune, acolo unde este cazul, pe baza misiunilor și a proiectelor în curs;
- vor sprijini coridoarele patrimoniului Drumului Mătăsii din Asia Centrală, Afganistan și Iran;
- Comisia invită statele membre să coopereze la elaborarea unor activități comune cu Comisia, Înalțul Reprezentant și cu serviciile aferente, inclusiv cu Serviciul European de Acțiune Externă.

Acțiuni transversale

- Protejarea și valorificarea patrimoniului cultural:
  - va prezenta un plan de acțiune pentru patrimoniul cultural, va invita statele membre să elaboreze proiecte de planuri similare la nivel național și va monitoriza cele 10 inițiative europene prin intermediul planurilor de lucru ale Consiliului în domeniul culturii;
  - va propune integrarea rezultatelor anului în viitoarele programe ale UE și în politica de coeziune a acesteia;
  - va sprijini asigurarea punerii în aplicare a viitorului regulament al UE privind importul de bunuri culturale, prin intermediul planului de acțiune privind comerțul ilegal cu bunuri culturale, și va institui o platformă socială a părților interesate din domeniul științei și al politicilor cu privire la patrimoniul cultural aflat în pericol;
- Digital4Culture - strategie pentru a valorifica propunerile din domeniul drepturilor de autor, al audiovizualului și al radiodifuziunii:
  - va crea o rețea de centre de competență pe întreg teritoriul UE pentru a proteja cunoștințele privind monumentele de patrimoniu aflate în pericol prin digitalizarea la scară largă (2019);
  - va crea un anuar online al filmelor europene și va lansa prima Săptămână a filmului european pentru a pune filmele europene la dispoziția școlilor din întreaga Europă (2019);
  - va institui o rețea paneuropeană de centre creative și de inovare digitale pentru a sprijini transformarea digitală (2020);

- va propune următoarele etape pentru Europeana, platforma digitală europeană dedicată patrimoniului cultural (2018);
- va lansa proiecte-pilot de mentorat pentru profesioniștii din domeniul audiovizualului - în special pentru femei - pentru a ajuta noi talente să își dezvolte cursurile și abilitățile profesionale (2019);
- va stimula interacțiunile și colaborarea dintre artă și tehnologie în sprijinul inovării durabile la nivel industrial și societal (2018).

Programul Europa Creativă (2021-2027)

Programul își propune ca și obiective generale, promovarea cooperării la nivel european în domeniul diversității lingvistice și culturale și al patrimoniului cultural și creșterea competitivității sectoarelor culturale și creative europene, în special competitivitatea sectorului audiovizual (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15618-2018-COR-1/ro/pdf>).

Programul are următoarele obiective specifice:

- Sporirea dimensiunilor economice, sociale și externe ale cooperării la nivel european pentru dezvoltarea și promovarea diversității culturale europene și a patrimoniului cultural al Europei și consolidarea competitivității sectoarelor culturale și creative europene, precum și consolidarea relațiilor culturale internaționale;
- Promovarea competitivității și scalabilității industriei audiovizuale europene;
- Promovarea cooperării privind politicile și a acțiunilor inovatoare care sprijină toate componentele programului, inclusiv promovarea unui peisaj mediatic diversificat și pluralist, a alfabetizării mediatice și a incluziunii sociale.

Programul cuprinde următoarele trei componente:

1. Componenta CULTURĂ

- sporirea dimensiunii și a circulației transfrontaliere a operelor europene și a operatorilor europeni din domeniile culturale și creative;
- creșterea participării la viața culturală în întreaga Europă;
- promovarea rezilienței societății și a incluziunii sociale prin intermediul culturii și al patrimoniului cultural;
- sporirea capacității sectoarelor culturale și creative europene de a prospera și de a genera locuri de muncă;
- consolidarea identității și a valorilor europene prin sensibilizarea culturală, educația în domeniul artei și creativitatea bazată pe cultură în domeniul educației;
- promovarea consolidării capacității internaționale a sectoarelor culturale și creative europene, astfel încât acestea să fie active la nivel internațional;
- contribuirea la strategia globală a Uniunii pentru relațiile culturale internaționale prin diplomație culturală.

2. Componenta MEDIA

- cultivarea talentelor și a competențelor și stimularea colaborării și a inovării în crearea și producerea de opere audiovizuale europene;
- creșterea distribuției operelor teatrale și online și oferirea unui acces mai larg la nivel transfrontalier la operele audiovizuale europene, inclusiv prin modele de afaceri inovatoare și prin utilizarea de noi tehnologii;
- promovarea operelor audiovizuale europene și sprijinirea atragerii unui public mai larg în Europa și dincolo de granițele acesteia.

3. Componenta TRANS-SECTORIALĂ

- sprijinirea cooperării politice transnaționale trans-sectoriale, inclusiv referitor la rolul culturii pentru incluziunea socială, promovarea cunoașterii programului și susținerea transferabilității rezultatelor;
- promovarea unor abordări inovatoare pentru crearea, accesarea, distribuția și promovarea de conținut în sectoarele culturale și creative;
- promovarea activităților transversale care acoperă mai multe sectoare, cu scopul de a ajusta schimbările structurale cu care se confruntă sectorul mijloacelor de informare în masă, precum și de a spori caracterul liber, diversificat și pluralist al peisajului mediatic, jurnalismul de calitate și alfabetizarea mediatică;
- înființarea și sprijinirea unor birouri de program care să promoveze programul în țara lor și care să stimuleze cooperarea transfrontalieră în sectoarele culturale și creative.

Politica UE în domeniul turismului

Își propune să mențină Europa pe primul loc ca și destinație și, în același timp, să maximizeze contribuția industriei la creștere și ocupare și să promoveze cooperarea între statele membre UE, în special prin schimbul de bune practici. În cadrul Comunicării Comisiei Europene "Europa, destinația turistică nr. 1 la nivel mondial – un nou cadru politic pentru turism în Europa" au fost identificate patru acțiuni prioritare: stimularea competitivității în sectorul turismului european, promovarea dezvoltării unui turism sustenabil, responsabil și de calitate ridicată și consolidarea imaginii Europei ca o colecție de destinații sustenabile și de înaltă calitate (https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/policy-overview_en).

O agendă europeană reînnoită pentru cercetare și inovare – șansa Europei de a-și modela viitorul – COM (2018) 306 final din 15.05.2018

Noua Agendă prezintă o serie de acțiuni concrete care să aprofundeze capacitatea de inovare a Europei și să ofere o prosperitate durabilă. Acțiuni și etape propuse în cadrul Agendei (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com-2018-306-a-renewed-european-agenda_for-research-and-innovation-may-2018_en_0.pdf):

1. *Asigurarea investițiilor publice esențiale și stimularea investițiilor private*
  - Adoptarea rapidă a următorului cadru financiar multianual pentru a se asigura faptul că cercetarea și inovarea continuă să fie în viitor una dintre prioritățile esențiale ale politicii și ale finanțării UE, în cadrul diferitelor instrumente bugetare.
  - Statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru a-și maximiza investițiile în cercetare și inovare în vederea realizării obiectivului de 3 % din produsul intern brut.
  - Sporirea investițiilor private în cercetare și inovare și extinderea inițiativelor, cum ar fi VentureEU, pentru stimularea investițiilor private și a capitalului „răbdător” (patient capital).
2. *Adaptarea cadrelor de reglementare la inovare*
  - Elaborarea unor cadre de reglementare ale UE și naționale adaptate exigențelor viitorului care să aplice principiul inovării. Acest lucru ar asigura faptul că, de fiecare dată când politica și legislația sunt revizuite, elaborate sau puse în aplicare, impactul asupra inovării este evaluat pe deplin.
  - Acordarea de prioritate transpunerii Directivei privind cadrele de restructurare preventivă, a doua șansă și măsurile de sporire a eficienței procedurilor de restructurare, de insolvență și de remitere de datorie.
  - Comisia va simplifica în continuare normele sale privind ajutoarele de stat. Acest lucru va contribui la facilitarea combinării fără sincope a diferitelor fonduri, precum și la

îmbunătățirea utilizării standardelor comune de evaluare pentru proiectele de cercetare și inovare.

3. *Transformarea Europei într-un lider în inovarea creatoare de piață*
  - Înființarea unui Consiliu European pentru Inovare în vederea identificării și a extinderii inovațiilor revoluționare și deschizătoare de drumuri. Se va pune accentul pe inovațiile rapide, cu grad ridicat de risc, care au un potențial puternic de a crea piețe complet noi.
4. *Stabilirea misiunilor de cercetare și inovare la nivelul întregii UE*
  - Lansarea unui prim set de misiuni de cercetare și inovare la nivelul UE, cu obiective îndrăznețe, ambițioase și o valoare adăugată europeană accentuată.
5. *Sprrijinirea diseminării rapide a inovării și a adoptării în întreaga Uniune*
  - Utilizarea fondurilor structurale și de investiții europene pentru a aduce regiunile în economia inovării. Strategiile de specializare inteligentă ar trebui să fie consolidate și optimizate pentru a permite sprijinirea inovării interregionale. Ar trebui să se creeze sinergii cu programul „Orizont Europa”, Fondul InvestEU, Fondul social european, Programul Erasmus +, Programul „Europa digitală”, politica agricolă comună și alte programe.
6. *Investiții în competențe la toate nivelurile și capacitatea universităților europene pentru a deveni mai antreprenoriale și interdisciplinare*
  - Contribuirea la modernizarea universităților și a organizațiilor publice de cercetare cu ajutorul unei etichete „știință deschisă”.

Program-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa (2021-2027)

Obiectivul general al programului este ca investițiile Uniunii în cercetare și inovare să genereze un impact științific, economic și societal care să permită consolidarea bazelor științifice și tehnologice ale Uniunii și stimularea competitivității sale, inclusiv în industrie, îndeplinirea priorităților strategice ale Uniunii, precum și abordarea provocărilor globale, inclusiv obiectivele de dezvoltare durabilă (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1540387631519&uri=CELEX%3A52018PC0435>).

Programul are patru obiective specifice:

- Să sprijine crearea și difuzarea unor cunoștințe, competențe, tehnologii și soluții la provocările globale noi și de înaltă calitate;
- Să consolideze impactul cercetării și inovării în ceea ce privește elaborarea, sprijinirea și punerea în aplicare a politicilor Uniunii și să sprijine utilizarea soluțiilor inovatoare în industrie și în societate pentru a aborda provocările mondiale;
- Să stimuleze toate formele de inovare, inclusiv inovarea revoluționară, și să consolideze introducerea pe piață a soluțiilor inovatoare;
- Să optimizeze rezultatele programului în vederea obținerii unui impact mai mare în cadrul unui Spațiu European al Cercetării consolidat.

Programul este alcătuit din următoarele părți / piloni care contribuie la obiectivele generale și specifice:

1. *Pilonul I Excelență științifică* - consolidarea și extinderea excelenței bazei științifice a Uniunii
  - Consiliul european pentru cercetare (CEC) - cercetare de frontieră realizată de cei mai buni cercetători împreună cu echipele lor;
  - acțiunile Marie Skłodowska-Curie - dotarea cercetătorilor cu noi cunoștințe și competențe prin intermediul mobilității și al formării;

- infrastructurile de cercetare - infrastructuri de cercetare de nivel mondial, integrate și interconectate;
2. *Pilonul II Provocări globale și competitivitate industrială europeană* - stimularea tehnologiilor esențiale și a soluțiilor care susțin politicile UE și obiectivele de dezvoltare durabilă
    - clusterul Sănătate;
    - clusterul Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii;
    - clusterul Dezvoltarea digitală, industria și spațiul;
    - clusterul Climă, energie și mobilitate;
    - clusterul Alimente, bioeconomie, resurse naturale, agricultură și mediu;
    - Securitate civilă pentru societate;
  3. *Pilonul III O Europă inovatoare* - stimularea inovațiilor revoluționare creatoare de piețe și a ecosistemelor favorabile inovării
    - Consiliul european pentru inovare (CEI) - sprijin pentru inovațiile cu potențial revoluționar și creator de piețe;
    - ecosistemele europene de inovare - conectarea cu actorii regionali și naționali din domeniul inovării;
    - Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) - reunirea principalilor actori (din cercetare, educație și mediul de afaceri) în jurul obiectivului comun de stimulare a inovării;
  4. *Extinderea participării și consolidarea Spațiului European de Cercetare* - optimizarea punctelor forte și a potențialului pentru o Europă mai inovatoare
    - extinderea participării și răspândirea excelenței, de exemplu: formarea de echipe comune de cercetare (teaming) și twinning; catedre SEC; COST; sprijinirea PCN-urilor; circulația creierelor și inițiative pentru excelență; acces (Hop-on);
    - reformarea și consolidarea sistemului european de cercetare și inovare - dovezi științifice și activități prospective; știința deschisă; mecanismul de sprijin al politicilor; cariere atractive în cercetare; inițiative științifice cetățenești, cercetare și inovare responsabile; egalitate de gen.

Pilonul european al Drepturilor sociale

Pilonul Drepturilor sociale vizează furnizarea de drepturi noi și mai eficiente pentru cetățeni. Se bazează pe 20 de principii cheie, structurate pe trei categorii

(https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_en):

1. Egalitate de șanse și acces pe piața muncii
  - educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții;
  - egalitate de gen;
  - egalitate de șanse;
  - sprijin activ pentru ocuparea forței de muncă;
2. Condiții corecte de muncă
  - ocupare sigură și adaptabilă;
  - salarii;
  - informații despre condițiile de muncă și protecție în caz de concedieri;
  - dialog social și implicarea lucrătorilor;
  - echilibrul muncă-viață personală;
  - mediu de muncă sănătos, sigur și bine adaptat și protecția datelor;
3. Protecție și incluziune socială
  - îngrijirea copiilor și sprijin pentru copii;
  - protecție socială;

- beneficii pentru șomaj;
- venit minim;
- venituri și pensii pentru vârstnici;
- asistență medicală;
- incluziunea persoanelor u dizabilități;
- îngrijiri pe termen lung;
- locuințe și asistență pentru persoanele fără adăpost;
- accesul la servicii de bază.

Erasmus, programul de acțiune al Uniunii în domeniul educației, formării, tineretului și sportului (2021-2027)

Obiectivul general al programului este de a sprijini dezvoltarea educațională, profesională și personală a persoanelor din domeniul educației, formării, tineretului și sportului, atât în Europa, cât și în afara ei, contribuind astfel la o creștere economică durabilă, la crearea de locuri de muncă, la coeziune socială și la consolidarea identității europene. Astfel, programul este un instrument esențial pentru instituirea unui spațiu european al educației, pentru sprijinirea implementării cooperării strategice europene în domeniul educației și formării, cu agendele sectoriale aferente, pentru promovarea cooperării în domeniul politicii pentru tineret în cadrul strategiei pentru tineret a Uniunii pentru perioada 2019-2027 și pentru dezvoltarea dimensiunii europene a sportului ([http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628313/EPRS_BRI\(2018\)628313_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/628313/EPRS_BRI(2018)628313_EN.pdf)).

Programul are următoarele obiective specifice:

- Să promoveze mobilitatea de studiu, precum și cooperarea, incluziunea, excelența, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul educației și formării;
- Să promoveze mobilitatea de studiu în scopul învățării non-formale și participarea activă a tinerilor, precum și cooperarea, incluziunea, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul tineretului;
- Să promoveze mobilitatea de studiu a antrenorilor sportivi și a personalului, precum și cooperarea, incluziunea, creativitatea și inovarea la nivelul organizațiilor și al politicilor în domeniul sportului.

Obiectivele programului se urmăresc prin următoarele trei acțiuni-cheie și prin intermediul acțiunilor Jean Monnet:

- Acțiunile Jean Monnet
  - acțiunea Jean Monnet în domeniul învățământului superior;
  - acțiunea Jean Monnet în alte domenii ale educației și formării;
  - sprijinirea următoarelor instituții care urmăresc un obiectiv de interes european: Institutul Universitar European din Florența, inclusiv Școala de guvernanță transnațională a acestuia; Colegiul Europei (campusurile din Bruges și Natolin); Institutul European de Administrație Publică din Maastricht; Academia de Drept European din Trier; Agenția Europeană pentru Educație Specială și Incluzivă din Odense și Centrul Internațional de Formare Europeană din Nisa;
- Acțiunea cheie 1. Mobilitatea de studiu
  - mobilitatea studenților și a personalului din învățământul superior;
  - mobilitatea cursanților și a personalului din instituțiile de educație și formare profesională;
  - mobilitatea elevilor și a personalului din școli;

- mobilitatea personalului care se ocupă de educația adulților;
- oportunitățile de învățare a limbilor, inclusiv cele care sprijină activitățile de mobilitate;
- mobilitatea tinerilor;
- activitățile la care participă tinerii;
- activitățile DiscoverEU;
- mobilitatea lucrătorilor de tineret;
- mobilitatea personalului și a antrenorilor sportivi.
- Acțiunea cheie 2. Cooperarea între organizații și instituții
  - parteneriate în domeniul educației, formării, tineretului și sportului pentru cooperare și schimb de practici, inclusiv parteneriate la scară redusă menite să încurajeze un acces mai larg și mai incluziv la program;
  - parteneriate pentru excelență, în special universități europene, centre de excelență profesională și programe de masterat în cotutelă;
  - parteneriate pentru inovare în domeniul educației, formării și tineretului menite să consolideze capacitatea de inovare a Europei;
  - platforme și instrumente online în vederea unei cooperări virtuale, inclusiv servicii de asistență pentru eTwinning și pentru platforma electronică pentru învățarea în rândul adulților în Europa;
  - evenimente sportive organizate fără scop lucrativ care urmăresc dezvoltarea dimensiunii europene a sportului.
- Acțiunea cheie 3. Sprijin pentru elaborarea de politici și pentru cooperare
  - elaborarea și punerea în aplicare a agendelor de politică generale și sectoriale ale Uniunii în domeniul educației și al formării, inclusiv cu sprijinul rețelei Eurydice sau al activităților altor organizații relevante;
  - sprijinirea instrumentelor și a măsurilor Uniunii care promovează calitatea, transparența și recunoașterea competențelor, a aptitudinilor și a calificărilor;
  - dialogul în materie de politică și cooperarea cu principalele părți interesate, inclusiv cu rețelele existente la nivelul Uniunii, cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale din domeniul educației și formării;
  - elaborarea și punerea în aplicare a agendei de politică a Uniunii privind tineretul, cu sprijinul rețelei Wiki pentru tineret;
  - instrumente și măsuri ale Uniunii care să promoveze calitatea, transparența și recunoașterea competențelor și a aptitudinilor, în special prin intermediul Youthpass;
  - dialogul în materie de politică și cooperarea cu părțile interesate relevante, inclusiv cu rețelele existente la nivelul Uniunii, cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale în domeniul tineretului, dialogul UE cu tinerii și sprijinirea Forumului European de Tineret;
  - elaborarea și punerea în aplicare a agendei de politică a Uniunii privind sportul și activitatea fizică;
  - dialogul în materie de politică și cooperarea cu părțile interesate relevante, inclusiv cu organizațiile neguvernamentale europene și cu organizațiile internaționale în domeniul sportului;
  - măsuri care să contribuie la o punere în aplicare calitativă și favorabilă incluziunii a programului;
  - cooperarea cu alte instrumente ale Uniunii și furnizarea de sprijin altor politici ale Uniunii;
  - activități de difuzare și de sensibilizare cu privire la rezultatele și prioritățile politicilor europene, precum și cu privire la program, inclusiv premii și recompense sportive.

Bună guvernanță pentru politica de coeziune. Consolidarea capacității administrative (2018)

Documentul subliniază importanța continuării modernizării instituțiilor publice și îmbunătățirii condițiilor pentru investiții eficiente în acest domeniu. Acesta identifică condițiile și instrumentele corespunzătoare pentru sprijinirea capacității administrative

(https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/brochures/2018/good-governance-for-cohesion-policy-administrative-capacity-building).

Două aspecte sunt considerate de importanță în legătură cu gestionarea politicii de coeziune:

- Sprijinirea capacității administrative se referă la asigurarea structurilor corespunzătoare, a resurselor umane, a sistemelor și instrumentelor necesare, adică asigurarea faptului că responsabilitățile și sarcinile sunt clar atribuite și personalul este motivat și are competențele cerute pentru a gestiona fondurile. De asemenea, instituțiile trebuie să aibă la dispoziție instrumentele corespunzătoare (sisteme IT, manuale, regulamente etc.), care să le facă mai puțin vulnerabile;
- Guvernarea include asigurarea interacțiunii și coordonării cu părțile interesate și responsabilizarea politicienilor și managerilor pentru performanță, protejarea împotriva corupției și a conflictelor de interese și promovarea transparenței.

Acțiuni prioritare propuse în document:

- *Instrumente (toolbox) pentru stimularea capacității*
  - TAIEX-REGIO PEER 2 PEER - sistem de schimb de experți pentru a îmbuna nevoile cu expertiza din diferite țări;
  - platforme specifice - Platforma S3 pentru specializare inteligentă sau Rețeaua de Dezvoltare Urbană pentru dezvoltare urbană sustenabilă;
  - inițiativele pentru capacitate administrativă se concentrează pe politici orizontale precum achiziții publice și ajutor de stat - elaborarea de planuri de acțiune naționale, promovarea utilizării Pactelor de integritate;
  - dezvoltarea instrumentului integrat IT tool ARACHNE pentru sprijinirea autorităților de management cu controalele și verificările administrative (data mining);
  - dezvoltarea unei e-biblioteci de bune practici în achiziții publice;
  - elaborarea unui ghid "ușor de folosit" pentru a sprijini funcționarii publici în a evita erorile cele mai frecvente în achiziții publice.
- *Instruire și sprijin adaptate*
  - profesionalizarea funcționarilor publici;
  - dezvoltarea unui cadru de competențe pentru instituțiile care gestionează fonduri și a unui instrument de auto-evaluare;
  - dezvoltarea unor programe de instruire profesională specifice;
  - cooperarea cu alte organizații internaționale (ex. OECD, BM) pentru promovarea achizițiilor publice strategice sau analiza factorilor care blochează creșterea și ajută regiunile rămase în urmă să recupereze decalajul;
  - crearea unui grup de lucru pentru implementarea mai bună a politicii de coeziune și utilizarea fondurilor disponibile;
  - sprijin specific pentru regiunile industriale pentru a-și restructura economiile;
  - parteneriate transnaționale inter-regionale pentru proiecte inovatoare și stimulente pentru investiții în mediul de afaceri în concordanță cu strategiile de specializare inteligentă;
  - asistență tehnică adaptată, oferită de UE pentru autoritățile de management pentru perioada de după 2020.
- *Proceduri de calitate și parteneriate*

- Comisia a creat un grup de lucru de experți la nivel înalt pentru a oferi consultanță pentru simplificarea procedurilor;
- Cooperarea cu Banca Europeană de investiții - instrumente JASPERS, FI-Compass, URBIS (consultanță pentru orașe pentru a-și planifica investițiile care să sprijine propriile strategii de dezvoltare urbană și să obțină acces la finanțare);
- planuri de consolidare administrativă.

Anexa 2. Documente strategice de la nivel național²

Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani (2016-2035)

Strategia a fost elaborată sub coordonarea a 11 institute de cercetare de excelență și filiale ale Academiei Române. Viziunile asupra evoluției și strategiilor sunt menite să creeze convergențe și un program de acțiune care are în vedere (<https://acad.ro/strategiaAR/strategiaAR.htm>) :

- *pe termen scurt* – stoparea fenomenelor negative care se constată în economia și societatea noastră;
- *pe termen mediu* – situarea României pe o poziție medie din punct de vedere al nivelului de trai al țărilor din zona Vișegrad 4 și Slovenia;
- *pe termen lung* – situarea României pe o poziție medie a țărilor dezvoltate din UE corespunzătoare din punct de vedere al resurselor de care dispune pe plan uman, al resurselor naturale, economic, geo-politic în cadrul UE.

Structura Strategiei de dezvoltare a României în următorii 20 de ani are 11 (+2) proiecte interdisciplinare, pentru care au fost identificate obiective, direcții strategice, măsuri:

P1. Școala și educația

- formarea inițială și continuă a dascălilor - resurse-umane;
- organizarea structurală și funcțională a SNE;
- programe formative și curricula asociată ciclurilor de educație;
- infrastructura SNE;
- educație continuă pe tot parcursul vieții;
- resursele financiare și materiale necesare SNE.

P2. Resursele naturale - rezerve strategice, ce folosim și ce lăsăm generațiilor viitoare

- Subdomenii: resurse naturale, aerul, apa, solul, pădurile, arii protejate, resursele subsolului, resurse energetice, deșeuri-materiale reciclabile.

P3. Securitatea și eficiența energetică

- principalele tendințe de dezvoltare se referă la rolul biomasei în mixul energetic, viitorul electro-mobilității, creșterea ponderii SRE în mixul energiei electrice și utilizarea tehnologiilor de captare și stocare a carbonului (CSC), stocarea energiei (incl. centrale hidroelectrice de acumulare prin pompare), eficiența energetică (în special la imobile), încălzirea electrică pe sisteme de pompe de căldură etc.

P4. Siguranța informatică - protecția cibernetică, protecția proprietății intelectuale în proiecte și în publicarea electronică

- buna guvernare a spațiului cibernetic național - menținerea echilibrului între securitate, drepturi și libertăți cetățenești și prosperitate economică;
- prevenția, protecția și reacția rapidă în cazul incidentelor;
- cooperarea interguvernamentală, public-privată, business-to-business, atât pe plan național, cât și na nivel internațional;
- avertizarea timpurie și responsabilizare;
- educația și cultura cetățenilor în domeniul protecției cibernetică, siguranței informatice, protejării proprietății intelectuale;

---

² Lista documentelor strategice de la nivel național se va completa în Trimestrul IV 2020 pe măsura publicării variantelor finale ale programelor pentru perioada de programare 2021-2027

- armonizarea cadrului legal național în context european și internațional, în raport cu provocările Erei Informaționale;
- stimularea și facilitarea creației, inovării și înregistrării proprietății intelectuale și valorificarea justă a acesteia;
- convergența înregistrării și brevetării cu posibilitățile efective de exploatare;
- abordarea proprietății intelectuale din perspectiva drepturilor omului.

P5. Securitate și siguranță alimentară

- creșterea rolului agriculturii românești ca furnizor de securitate alimentară;
- creșterea accesului populației la hrană și îmbunătățirea calității alimentației;
- dezvoltarea rurală și ridicarea nivelului educațional - premise pentru îmbunătățirea siguranței alimentare și nutriționale.

P6. Economia și calitatea vieții

- stimularea investițiilor pentru a sprijini creșterea viitoare;
- realizarea unor reforme structurale ambițioase pe piețele produselor, serviciilor și forței de muncă menite să ducă la creșterea productivității, a competitivității și a investițiilor;
- continuarea politicilor bugetare responsabile, care asigură echilibrul între stabilizarea pe termen scurt și sustenabilitatea pe termen lung;
- îmbunătățirea politicii de ocupare a forței de muncă și a protecției sociale pentru a le oferi cetățenilor mai multe mijloace, sprijin și protecție pe tot parcursul vieții și pentru a asigura o mai mare coeziune socială.

P7. Sănătatea - de la biologia moleculară la medicina personalizată de vârf în România

- dezvoltarea mai accelerată a sistemului de sănătate comparativ cu cea a restului economiei;
- alinierea finanțării în sănătate cu nivelul european (cca 10% din PIB);
- formarea constantă a resursei umane cu evaluarea și cuantificarea periodică și sistematică a performanțelor;
- promovarea medicinei personalizate (programe pentru screening și diagnostic timpuriu);
- identificarea predispoziției genetice pentru dezvoltarea unor maladii și definirea unui profil individual de risc;
- introducerea unor algoritmi diagnostici și terapeutici în funcție de biomarkeri de predicție ai evoluției bolii;
- dezvoltarea unor metode inovative de tratament și profilaxie.

P8. Proiectul european al Dunării. Strategia națională a Dunării

Strategia națională de CDI pentru Dunărea românească:

- interconectarea regiunii Dunării Românești cu restul bazinului fluviului: îmbunătățirea mobilității și multimodalității și încurajarea energiilor durabile;
- protejarea mediului în regiunea Dunării Românești: restaurarea și întreținerea calității apelor, gestionarea riscurilor de mediu și conservarea biodiversității, a peisajelor și a calității aerului și solurilor;
- elaborarea unui program pentru regiunea Dunării pentru clustere și rețele de IMM-uri;
- Proiectul Centrul Internațional de Studii Avansate pentru Sisteme Fluvii-Mări-DANUBIUS-RI, o infrastructură de cercetare pan-europeană distribuită;
- Proiectul STURION 2020. Conservarea sturionilor în Bazinul Dunării - o abordare complexă ambientală - economică – socială;

- Proiectul ATLAS - Atlasul Modificărilor Globale ale Mediului în Valea Dunării Românești - o facilitate pentru utilizatori în procesul de luare a deciziilor.

P9. Cultura românească între național, localizare în zona proximală și universal - Europa multilingvistă, cultura electronică

- conservarea și dezvoltarea patrimoniului cultural național;
- creșterea vizibilității internaționale a patrimoniului cultural național;
- intensificarea participării culturii naționale la dialogul intercultural european.

P10. România - societate a cunoașterii și a valorii adăugate la ceea ce are

- realizarea unui salt calitativ în domeniile prinse în Clasele de indicatori UE (DESI - Conectivitate, Capital uman, Utilizare Internet, Integrarea tehnologiei digitale, Servicii publice digitale);
- utilizarea tehnologiilor generice / KETs (nanotehnologiile, microelectronică și nanoelectronică, biotehnologiile, fotonica, materialele avansate, tehnologiile avansate de fabricație, software);
- stimularea IMM-urilor și valorificarea finanțărilor oferite de UE pentru utilizarea rezultatelor CDI, a cunoașterii în noile tehnologii;
- menținerea ritmului de dezvoltare de cel puțin 5%, superior celui european UE, cu creșterea bugetelor pentru educație (6%), pentru CDI (minim 2%), orientarea pe produse și servicii de nișă pe piața globalizată, pe infrastructură;
- educarea continuă a populației active, din mediul rural, însușirea cunoștințelor ICT și alfabetizarea digitală a persoanelor în vârstă sau a celor cu curențe în educație.

P11. România în era globalizării - spațiu și tradiție de întâlnire a civilizațiilor, de echilibru și moderație

România - punte euroatlantică între est și vest:

- reducerea decalajelor de dezvoltare față de media UE pentru a face din România a șaptea economie din UE, în acord cu mărimea fizică și demografică a țării;
- creșterea rolului și importanței României în matricea rezultată din intersecția Balcanilor cu regiunea extinsă a Mării Negre;
- identificarea unei identități strategice de tipul "To be Romania" / "2B Romania";
- un Plan Marshall (Fondul Moldova) pentru Republica Moldova și integrarea acesteia în spațiul euroatlantic.

P12. Finanțele publice și moneda. Politici financiare și monetare - echilibru și asigurarea unei dezvoltări durabile

- predictibilitate și transparență privind politica fiscal-bugetară pentru evitarea situațiilor de aprobare-prorogare-revenire la o variantă intermediară a legilor, ceea ce creează distorsiuni profunde în alocarea resurselor și asigurarea echității sociale;
- implementarea unui management fiscal ferm, prietenos cu mediul de afaceri în faza de elaborare a legilor, dar sever în aplicarea acestora odată negociate și aprobate;
- întărirea managementului cheltuirii banului public prin fermitate în aplicarea legislației specifice privind achizițiile publice, derularea cheltuielilor de capital, utilizarea fondurilor europene;
- îmbunătățirea managementului fiscal-bugetar pentru a se asigura o execuție ritmică a bugetului în cursul fiecărui an, de natură să consolideze efectul de antrenare al politicii fiscal-bugetare în plan economic și social;
- aplicarea, în administrarea fiscală a metodelor moderne de control practicate în țările dezvoltate, bazate pe riscul fiscal;

- introducerea pentru toate sectoarele bugetare a criteriilor de eficiență, eficacitate și economicitate care permit cuantificarea performanței în cheltuirea banilor publici.

P13. Instituții publice stabile, respectate și durabile - stabilitatea statului român

- creșterea semnificativă a performanței instituțiilor publice prin implementarea unei abordări moderne și pro-active, orientate către nevoile și așteptările cetățenilor, în contextul unui stat stabil și durabil;
- principiile aflate la baza administrației publice românești sunt: principiul legalității, permanenței și al continuității, principiul egalității și neutralității, principiul separării punctelor publice de cele politice, principiul transparenței și cel al deconcentrării.

Declarația de la București – Către un cadru comun pentru dezvoltare urbană în Uniunea Europeană (2019)

Documentul urmărește stabilirea unui acord politic pentru inițierea activităților de dezvoltare a unui cadru strategic pentru Uniunea Europeană, prin

(<https://www.mdrap.ro/comunicare/presa/comunicate/ministrii-responsabili-cu-dezvoltarea-urbana-din-statele-membre-ale-ue-au-adoptat-declaratia-de-la-bucuresti-catre-un-cadru-comun-pentru-dezvoltare-urbana-in-uniunea-europeana-->):

- implementarea și continuarea Agendei Urbane a Uniunii Europene;
- corelarea cu procesul de revizuire a Cartei de la Leipzig;
- asigurarea coordonării între diferitele inițiative din cadrul Agendei Urbane a Uniunii Europene.

Obiectivele stabilite în cadrul Declarației de la București vizează:

- un angajament comun pentru crearea unui cadru de dezvoltare urbană la nivel european, prin stabilirea cadrului strategic reprezentat de Carta de la Leipzig și prin stabilirea cadrului operațional în care Agenda Urbană pentru UE are un rol major;
- corelarea celor două procese (dezvoltarea noii Carte de la Leipzig și Agenda Urbană pentru UE), precum și asigurarea conexiunii dintre coeziunea teritorială și dezvoltarea urbană;
- menținerea sprijinului politic pentru Agenda Urbană pentru UE și pentru cooperarea pe mai multe niveluri (multi-level governance);
- susținerea vizibilității și implementării Agendei Urbane pentru UE;
- continuarea Agendei Urbane pentru UE și stabilirea unui calendar pe termen scurt, precum și lansarea ultimelor două parteneriate (Cultură și patrimoniu cultural, respectiv Securitate în spațiul public);
- stabilirea unui mandat politic pentru revizuirea Cartei de la Leipzig;
- asigurarea unei punți de legătură între reuniunea ministerială anterioară (Președinția Olandei) și reuniunea următoare (Președinția Germaniei), menținându-se, astfel, nivelul de atenție pentru zona urbană, mai ales în contextul procesului de negociere pentru perioada de finanțare 2021-2027.

Programul Național de Dezvoltare Locală I și II

PNDL, coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară și socio-educativă (<https://www.mdrap.ro/lucrari-publice/pndl>).

Obiectivele de investiții care pot fi finanțate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- Sisteme de alimentare cu apă și stații de tratare a apei;
- Sisteme de canalizare și stații de epurare a apei;
- Unități de învățământ;
- Unități medicale;
- Drumuri publice;
- Poduri, podețe, pasaje sau punți pietonale;
- Biblioteci, muzee, teatre, centre culturale;
- Platforme de gunoi;
- Piețe publice, comerciale, târguri, oboare;
- Baze sportive.

Subprogramele și beneficiarii eligibili în cadrul PNDL:

1. *Subprogramul „Regenerarea urbană a municipiilor și orașelor”*
  - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor și orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale municipiilor, inclusiv ale subdiviziunilor administrativ-teritoriale ale acestora, ale orașelor, inclusiv pentru satele componente ale acestora.
2. *Subprogramul „Infrastructură la nivel județean”*
  - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale județene.
3. *Subprogramul „Modernizarea satului românesc”*
  - beneficiarii eligibili sunt unitățile administrativ-teritoriale reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor, precum și unitățile administrativ-teritoriale membre ale asociațiilor de dezvoltare intercomunitară, constituite în condițiile legii, pentru investițiile realizate prin asociațiile de dezvoltare intercomunitară, reprezentate de autoritățile administrației publice locale ale comunelor.

Master Plan General de Transport al României

Master Planul analizează obiectivele majore ale sistemului național de transport. Prin urmare, acesta constituie un instrument strategic de planificare a intervențiilor majore (proiecte și alte acțiuni) ce sunt semnificative pentru obiectivele de transport la scară națională. Sunt avute în vedere transportul rutier, feroviar, porturi și căi navigabile, aerian și multimodal

(<http://www.mt.gov.ro/web14/strategia-in-transporturi/master-plan-general-transport>).

Strategia de transport intermodal în România 2020 (2023)

Obiectivele specifice avute în vedere sunt

(<http://mt.gov.ro/web14/documente/strategie/strategii-sectoriale/strategie-de-transport-intermodal-text.pdf>):

- Modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente;
- Realizarea unor servicii intermodale de calitate;
- Implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață;
- Stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.

Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România (2023)

Principiul care stă la baza Strategiei naționale este crearea un mediu competitiv, care să încurajeze și să atragă cetățenii și întreprinderile plătitoare de impozite, care, la rândul lor, să asigure o creștere durabilă pe termen lung. Cele 4 domenii de acțiune ale Agendei digitale pentru România 2014-2020 sunt: *e-Guvernare, Interoperabilitate, Securitate Cibernetică, Cloud Computing, Open Data, Big Data și Media Sociale* – creșterea eficienței și reducerea costurilor din sectorul public din România prin modernizarea administrației; *TIC în Educație, Sănătate, Cultură și eInclusion* intervine în provocările sociale la un nivel sectorial și va asigura că investițiile TIC vor crea un impact pozitiv în contextul social; *e-Commerce, Cercetare, Dezvoltare și Inovare în TIC*– se bazează pe avantajele comparative ale României regionale și sprijină creșterea economică din sectorul privat; *Broadband și Servicii de Infrastructură Digitală* – asigură incluziunea socială și permite beneficii în toate celelalte domenii de acțiune

(http://www.ancom.org.ro/uploads/links_files/Strategia_nationala_privind_Agenda_Digitala_pentru_Romania_2020.pdf).

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României – orizonturi 2013-2020-2030

Obiectivele care privesc dezvoltarea durabilă pentru orizontul de timp 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. În ceea ce privește ținta de atins pentru orizontul de timp 2030, Strategia urmărește apropierea semnificativă a României de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale UE din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile (<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/dezvoltare-durabila/strategia-nationala-a-romaniei-2013-2020-2030/>).

Tabelul 1. Obiectivele naționale, conform orientărilor prioritare ale UE

Domeniu	Orizont
Schimbările climatice și energia curată	<u>Orizont 2020</u> : Asigurarea funcționării eficiente și în condiții de siguranță a sistemului energetic național, atingerea nivelului mediu actual al UE în privința intensității și eficienței energetice; îndeplinirea obligațiilor asumate de România în cadrul pachetului legislativ „Schimbări climatice și energie din surse regenerabile” și la nivel internațional în urma adoptării unui nou acord global în domeniu; promovarea și aplicarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice și respectarea principiilor dezvoltării durabile
	<u>Orizont 2030</u> : Alinierea la performanțele medii ale UE privind indicatorii energetici și de schimbări climatice; îndeplinirea angajamentelor în domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în concordanță cu acordurile internaționale și comunitare existente și implementarea unor măsuri de adaptare la efectele schimbărilor climatice.
Transport durabil	<u>Orizont 2020</u> : Atingerea nivelului mediu actual al UE în privința eficienței economice, sociale și de mediu a transporturilor și realizarea unor progrese substanțiale în dezvoltarea infrastructurii de transport.

Domeniu	Orizont
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea de nivelul mediu al UE din acel an la toți parametrii de bază ai sustenabilității în activitatea de transporturi.
Producție și consum durabile	<u>Orizont 2020</u> : Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
Conservarea și gestionarea resurselor naturale	<u>Orizont 2020</u> : Atingerea nivelului mediu actual al țărilor UE la parametrii principali privind gestionarea responsabilă a resurselor naturale.
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea semnificativă de performanțele de mediu ale celorlalte state membre UE din acel an.
Sănătatea publică	<u>Orizont 2020</u> : Atingerea unor parametri apropiați de nivelul mediu actual al stării de sănătate a populației și al calității serviciilor medicale din celelalte state membre ale UE; integrarea aspectelor de sănătate și demografice în toate politicile publice ale României.
	<u>Orizont 2030</u> : Alinierea deplină la nivelul mediu de performanță, inclusiv sub aspectul finanțării serviciilor de sănătate, al celorlalte state membre ale UE.
Producție și consum durabile	<u>Orizont 2020</u> : Decuplarea creșterii economice de degradarea mediului prin inversarea raportului dintre consumul de resurse și crearea de valoare adăugată și apropierea de indicii medii de performanță ai UE privind sustenabilitatea consumului și producției.
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea de nivelul mediu realizat la acea dată de țările membre UE din punctul de vedere al producției și consumului durabile.
Incluziunea socială, demografie și migrația	<u>Orizont 2020</u> : Promovarea consecventă, în noul cadru legislativ și instituțional, a normelor și standardelor UE cu privire la incluziunea socială, egalitatea de șanse și sprijinirea activă a grupurilor defavorizate; punerea în aplicare, pe etape, a Strategiei Naționale pe termen lung privind populația și fenomenele migratorii.
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința coeziunii sociale și calității serviciilor sociale.
Sărăcia globală și sfidările dezvoltării durabile	<u>Orizont 2020</u> : Conturarea domeniilor specifice de aplicare a expertizei și resurselor disponibile în România în slujba asistenței pentru dezvoltare, și alocarea în acest scop a circa 0,50% din venitul național brut.
	<u>Orizont 2030</u> : Alinierea completă a României la politicile Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare, inclusiv din punctul de vedere al alocărilor bugetare ca procent din venitul național brut.
Educație și formare profesională	<u>Orizont 2020</u> : Atingerea nivelului mediu de performanță al UE în domeniul educației și formării profesionale, cu excepția serviciilor în mediul rural și pentru grupurile dezavantajate, unde țintele sunt cele ale UE pentru 2010.
	<u>Orizont 2030</u> : Situarea sistemului de învățământ și formare profesională din România la nivelul performanțelor superioare din UE; apropierea semnificativă de nivelul mediu al UE în privința serviciilor educaționale oferite în mediul rural și pentru persoanele provenite din medii dezavantajate sau cu dizabilități.
Cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, inovarea	<u>Orizont 2020</u> : Încadrarea cercetării românești în fluxul principal al evoluțiilor științifice și tehnologice din UE; generalizarea activităților inovative; apariția unor centre de excelență cu impact internațional.

Domeniu	Orizont
	<u>Orizont 2030</u> : Statornicirea principalelor elemente ale societății și economiei bazate pe cunoaștere; contribuții esențiale ale cercetării românești la realizarea obiectivelor complexe ale dezvoltării durabile.
Dezvoltarea rurală, agricultura, silvicultura și pescuitul	<u>Orizont 2020</u> : Consolidarea structurilor din domeniul agro-alimentar și silvic concomitent cu dezvoltarea economică și socială a zonelor rurale pentru reducerea în continuare a decalajelor și atingerea nivelului mediu actual de performanță al țărilor membre ale UE; afirmarea României ca element de stabilitate a securității alimentare în Europa de Sud-Est.
	<u>Orizont 2030</u> : Adoptarea în totalitate a politicilor și practicilor comunitare în domeniul agriculturii, silviculturii și pescuitului; finalizarea restructurării și modernizării acestor sectoare și a spațiului rural.
Planificare spațială	<u>Orizont 2020</u> : Constituirea la nivel regional, conform strategiilor de dezvoltare spațială, a sistemului policentric de arii funcționale urbane (aglomerări urbane) și de coridoare de urbanizare în lungul arterelor de transport de interes european (policentricitate de rețea).
	<u>Orizont 2030</u> : Structurarea și dezvoltarea rețelei extinse de localități urbane și rurale ca premisă pentru afirmarea regiunilor României ca entități dinamice, atrăgătoare și competitive și pentru racordarea lor deplină la spațiul european.
Cadastru României	<u>Orizont 2020</u> : Finalizarea, în linii generale, a cadastrului general al României și asigurarea transparenței și accesibilității sistemului.
	<u>Orizont 2030</u> : Asigurarea compatibilității și interoperativității depline a sistemului cadastral din România cu standardele de fiabilitate și siguranță a datelor din celelalte state ale UE.
Dimensiunea culturală a dezvoltării durabile	<u>Orizonturi 2020 și 2030</u> : Stabilirea obiectivelor naționale pentru aceste orizonturi de timp nu apare posibilă întrucât documentele și studiile elaborate până la momentul întocmirii strategiei nu au permis identificarea unor priorități de perspectivă în domeniu.
Capacitatea administrativă și calitatea serviciilor publice; dezvoltarea durabilă ca măsură a eficienței guvernării și a calității politicilor publice	<u>Orizont 2020</u> : Definitivarea procesului de reformă în administrația publică și reducerea substanțială a decalajelor față de nivelul mediu de performanță al administrației centrale și locale și al serviciilor publice din celelalte state membre ale UE; creșterea gradului de încredere și satisfacție al cetățenilor în raporturile cu autoritățile administrației publice centrale și locale.
	<u>Orizont 2030</u> : Aproximarea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința performanței administrației publice centrale și locale în furnizarea serviciilor publice.

Strategia Energetică a României 2016-2030, cu perspectiva anului 2050

Strategia își propune ca și obiectiv general satisfacerea necesarului de energie atât în prezent, cât și pe termen mediu și lung, la un preț cât mai scăzut, adecvat unei economii moderne de piață și unui standard de viață civilizată, în condiții de calitate, siguranță în alimentare, cu respectarea principiilor dezvoltării durabile (https://www.mmediu.gov.ro/app/webroot/uploads/files/2017-03-02_Strategia-Energetica-a-Romaniei-2016-2030.pdf).

Strategia energetică are cinci obiective strategice și 25 de obiective operaționale pentru atingerea obiectivului general:

1. Creșterea nivelului de securitate energetică

- OP1. Mix energetic diversificat și echilibrat (răspunde și la obiectivele II, III);
  - OP2. Dezvoltarea de noi zăcăminte de resurse primare, pentru menținerea unui nivel scăzut de dependență de importuri de energie;
  - OP3. Creșterea capacităților de interconectare a rețelelor de transport de energie;
  - OP4. Asigurarea capacității de stocare de energie și a sistemelor de rezervă;
  - OP5. Creșterea flexibilității sistemului energetic național prin digitalizare, rețele inteligente și prin dezvoltarea categoriei consumatorilor activi (proconsumatori) (răspunde și la obiectivele II, V);
  - OP6. Protecția infrastructurii critice împotriva atacurilor fizice și informatice;
  - OP7. Participarea proactivă a României la inițiativele europene și internaționale de diplomatie energetică;
  - OP8. Adâncirea parteneriatelor strategice ale României pe dimensiunea energetică;
2. *Piețe de energie competitive, baza unei economii competitive*
- OP9. Înlocuirea, la orizontul anului 2030, a capacităților de producție de energie electrică ce vor ieși din exploatare cu capacități noi, eficiente și cu emisii reduse (răspunde și la obiectivele III, V);
  - OP10. Creșterea eficienței energetice pe întreg lanțul valoric al sectorului energetic (răspunde și la obiectivele III, V);
  - OP11. Creșterea concurenței pe piețele interne de energie (răspunde și la obiectivul V);
  - OP12. Liberalizarea piețelor de energie și integrarea lor regională, astfel încât consumatorul de energie să beneficieze de cel mai bun preț al energiei (răspunde și la obiectivul V);
  - OP13. Eficientizarea activității economice a companiilor energetice controlate de stat (răspunde și la obiectivul IV);
  - OP14. Politici economice și fiscale de stimulare a investițiilor în dezvoltarea industriei producătoare de echipamente pentru SRE, eficiență energetică și electromobilitate;
3. *Energie curată, cu emisii reduse de gaze cu efect de seră și alte noxe*
- OP15. Reducerea emisiilor de GES și noxe în sectorul energetic;
  - OP16. Dezvoltarea sustenabilă a sectorului energetic național, cu protecția calității aerului, a apei, a solului și a biodiversității;
  - OP17. Participarea echitabilă la efortul colectiv al statelor membre UE de atingere a țintelor de eficiență energetică, de SRE și de reducere a emisiilor GES (răspunde și la obiectivul I);
4. *Modernizarea sistemului de guvernare energetică*
- OP18. Separarea funcției statului de proprietar și acționar de cea de arbitru al pieței energetice;
  - OP19. Transparentizarea actului administrativ, simplificarea birocrăției în sectorul energetic și întărirea capacității administrative a statului în sectorul energetic (răspunde și la obiectivele II, V);
  - OP20. Susținerea educației și promovarea cercetării științifice;
  - OP21. Îmbunătățirea guvernării corporative a companiilor cu capital de stat;
  - OP22. Îmbunătățirea cadrului instituțional din sectorul energetic;
  - OP23. Cadru legislativ și de reglementare transparent, coerent, echitabil și stabil, care să stimuleze investițiile la un cost competitiv al capitalului (răspunde și la obiectivul II);
5. *Protecția consumatorului vulnerabil și reducerea sărăciei energetice*
- OP24. Creșterea accesului populației la energie electrică și gaz natural;
  - OP25. Reducerea gradului de sărăcie energetică și protecția consumatorului vulnerabil.

Pentru a beneficia de oportunitățile oferite de procesul de tranziție energetică globală, România trebuie să își asume direcții noi de dezvoltare în sectorul energetic:

- Transformarea României în centru de producție de mașini, componente și materiale pentru tranziția energetică;
- Dezvoltarea rețelelor inteligente de transport și distribuție a energiei electrice;
- Rețelele inteligente vor facilita tranziția consumatorului către rolul de prosumator, care injectează în rețea propria producție de energie electrică;
- Promovarea autovehiculelor hibride și a celor electrice, atât autoturisme, cât și autobuze și autoutilitare de mic tonaj, dedicate mediului urban;
- Clădirile inteligente, din punct de vedere al construcției, arhitecturii, operării, transformării și stocării energiei, cu caracteristici de prosumator.

Strategia Națională privind Schimbările Climatice 2013-2020 (2023)

Această strategie este documentul de ghidare pentru planul național de acțiune privind schimbările climatice ce are ca scop atingerea țelurilor Europa 2020 - reducerea cu 20% a emisiilor de GHG (emisii de gaze cu efect de seră), îmbunătățirea cu 20% a eficienței energetice și creșterea cu 20% a surselor de energie regenerabilă. Strategia evidențiază provocările sectoriale și recomandă adaptare sectorială corespunzătoare și politici de reducere (<http://mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Strategia-Nationala-pe-Schimbari-Climatice-2013-2020.pdf>).

Strategia propune **tipuri de măsuri cheie**, care trebuie să fie implementate în fiecare sector, scopul acestora fiind de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității naturale de absorbție a CO₂ din atmosferă și adaptarea la efectele schimbărilor climatice:

- *Generarea energiei electrice și termice*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
  - Valorificarea resurselor de energie regenerabilă;
  - Promovarea Sistemelor Inteligente pentru producerea, transportul, distribuția și consumul energiei electrice;
  - Promovarea cogenerării de înaltă eficiență;
  - Îmbunătățirea eficienței energetice;
  - Realizarea de investiții în instalații și echipamente pentru întreprinderile din industrie care să conducă la economii de energie;
  - Creșterea eficienței energetice în sectorul Agricultură;
  - Proiectare ecologică;
  - Captarea și stocarea carbonului în România.
- *Transport*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
  - Reducerea emisiilor aferente transportului rutier;
  - Utilizarea autovehiculelor prietenoase mediului;
  - Sisteme de transport inteligent – STI;
  - Eficientizarea transportului feroviar;
  - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în transportul aerian;
  - Dezvoltarea Transportului Intermodal;
  - Utilizarea biocarburanților;
  - Taxe;
  - Încurajarea și promovarea transportului nemotorizat;
  - Stimularea cercetării și dezvoltării în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul transporturi;
  - Îmbunătățirea performanțelor în domeniul transportului urban;
  - Informare și conștientizare.
- *Spațiu locativ și dezvoltare urbană*

- Îmbunătățirea performanței termice a clădirilor;
- Încurajarea dezvoltării de proiecte ce vizează casele ecologice, casele pasive și/sau active;
- Modernizarea infrastructurii de transport și distribuție a energiei termice în sisteme centralizate;
- Program de sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile ocupate de persoanele cu venituri reduse;
- Programe de încurajare a consumatorilor pentru achiziționarea de articole electrice și electrocasnice cu eficiență energetică crescută;
- Reducerea consumului de apă;
- Programe de educare și conștientizare a populației;
- Creșterea suprafețelor de spații verzi în zonele urbane și periurbane.
- *Procese industriale*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
  - Includerea analizei privind emisiile de GES în cerințele standard de evaluare a politicilor publice în domeniul economic pe perioada de aplicare și post aplicare a politicii publice;
  - Promovarea tehnologiilor eficiente și a industriilor curate, ținându-se seama de punctele tari ale economiei românești;
  - Promovarea unor acorduri pe bază de voluntariat care să contribuie la accelerarea procesului de eficientizare a consumului de resurse în industrie.
- *Agricultură*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
  - Reducerea emisiilor provenite din activitățile specifice fermelor, respectiv metan și protoxid de azot;
  - Reducerea pierderilor de carbon din sol și îmbunătățirea capacității de absorbție a acestuia;
  - Îmbunătățirea eficienței energetice și contribuții la dezvoltarea sectorului de obținere a energiei din surse regenerabile Îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a sectorului și a interdependenței cu schimbările climatice.
- *Utilizarea terenurilor, schimbărilor utilizării terenurilor, silvicultură*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind creșterea capacității de absorbție a gazelor cu efect de seră prin rezervoare naturale;
  - Creșterea suprafeței forestiere;
  - Protecția pădurilor virgine și cvasi-virgine;
  - Protecția și refacerea ecosistemelor acvatice din păduri;
  - Ameliorarea stării de sănătate a pădurilor;
  - Utilizarea eficientă a produselor lemnoase;
  - Utilizarea tehnologiei informației și comunicațiilor pentru realizarea managementului forestier;
  - Dezvoltarea unor scheme naționale de bonificații pentru împăduriri, reîmpăduriri, conservarea pădurilor virgine;
  - Educație, cercetare și conștientizare.
- *Gestiunea deșeurilor*
  - Dezvoltarea unei strategii sectoriale privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
  - Prevenirea producerii deșeurilor;
  - Reducerea cantităților de deșeuri organice depozitate.
- *Dezvoltarea strategiilor sectoriale privind reducerea emisiilor*
  - Identificarea variantelor pentru optimizarea utilizării prevederilor articolului 24.a al Directivei EU ETS;
  - Identificarea opțiunilor în vederea asigurării unui tratament echitabil între operatorii care se află și cei care nu se află sub incidența prevederilor ETS dar care funcționează în sectoare ETS;

- Identificarea opțiunilor optime pentru utilizarea flexibilităților prevăzute de către Decizia nr. 406/2009/CE;
- Creșterea gradului de informare și conștientizare a cetățenilor;
- Dezvoltarea activităților de cercetare în domeniul schimbărilor climatice pentru toate sectoarele de activitate;
- Promovarea achizițiilor publice ecologice cu analiza ciclului de viață al produsului.
- *Adaptarea la efectele schimbărilor climatice*
  - monitorizarea activă a impactului schimbărilor climatice, precum și a vulnerabilității sociale și economice asociate;
  - integrarea măsurilor de adaptare la efectele schimbărilor climatice în strategiile de dezvoltare și politicile la nivel sectorial, precum și armonizarea acestor măsuri între ele;
  - identificarea măsurilor urgente de adaptare la efectele schimbărilor climatice în sectoarele socio-economice critice.

Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020 și Planul Național privind Managementul Deșeurilor

Scopul SNGD este de a îndrepta România către o "societate a reciclării" prin: ordonarea după prioritate a eforturilor din domeniul gestionării deșeurilor în conformitate cu ierarhia deșeurilor; încurajarea prevenirii generării deșeurilor și reutilizarea pentru o mai mare eficiență a resurselor; dezvoltarea și extinderea sistemelor de colectare separată a deșeurilor în vederea promovării unei reciclări de înaltă calitate; dezvoltarea/implementarea tehnologiilor/instalațiilor de reciclare și/sau valorificarea cu randament ridicat de extragere și utilizare a materiei prime din deșeuri; susținerea recuperării energiei din deșeuri, după caz, pentru deșeurile care nu pot fi reciclate; reducerea cantităților de deșeuri eliminate prin depozitare (<http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/01/2013-01-11-DGDSP-SNGD.pdf>).

Strategia Națională pentru Competitivitate 2014-2020 (2023)

Asigură o abordare comprehensivă și orizontală în ceea ce privește politicile de dezvoltare în următoarele sectoare: competitivitate industrială și CDI, clustere, specializare inteligentă regională, IMM-uri, eco-inovare și industrii verzi, industrii creative, mediul de afaceri. Prioritățile de investiții se concentrează în acele zone în care România are avantaje competitive. Prioritățile strategice formulate în cadrul strategiei sunt: îmbunătățirea mediului de reglementare; acțiuni parteneriale între mediul public și mediul privat; factori și servicii suport; promovarea celor 10 sectoare de viitor (turism și ecoturism, textile și pielărie, lemn și mobilă, industrii creative, industria auto și componente, tehnologia informațiilor și comunicațiilor, procesarea alimentelor și băuturilor, sănătate și produse farmaceutice, energie și management de mediu și bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii; pregătirea Generației 2050 și provocări societale (<https://www.fonduri-structurale.ro/descarca-document/319>).

Prioritățile de investiții se concentrează în acele zone în care România are avantaje competitive. Strategia a identificat 5 priorități strategice, respectiv direcțiile de acțiune în cadrul acestora:

1. *Îmbunătățirea mediului de reglementare*
  - Îmbunătățirea cadrului legislativ;
  - îmbunătățirea nivelului de predictibilitate a deciziilor Guvernului vis-a-vis de mediul de afaceri;
  - Îmbunătățirea gradului de transparentă a autorităților și a întreprinderilor publice;
  - Reducerea nivelului de birocrație al administrației publice;
  - Reducerea poverii fiscalității și a parafiscalității asupra companiilor;

- Îmbunătățirea accesului la finanțare al companiilor și în special al IMM-urilor.
2. *Susținerea acțiunilor parteneriale între mediul public și mediul privat*
    - Instituționalizarea pe termen lung a unor centre de foresight industrial / tehnologic / CDI în regim colaborativ public-privat;
    - Parteneriat public-privat pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare;
    - Consolidarea și dezvoltarea clusterelor / poliilor de competitivitate.
  3. *Sprijinirea factorilor și serviciilor suport*
    - Resurse umane și educație: îmbunătățirea calității sistemului de aducție și formare astfel încât să asigure corelarea cu piața muncii;
    - Cercetare, dezvoltare și inovare: asigurarea unei finanțări publice echivalente de 1% care să permită efectul de antrenare asupra cererii de cercetare în sectorul privat și sprijinirea IMM-urilor în vederea lansării de produse sau servicii inovative;
    - Creativitate: stimularea antreprenoriatului în industrii creative prin crearea de incubatoare / clustere / acceleratoare și prin susținerea dezvoltării și înființării de firme în domeniul cultural și creativ;
    - Infrastructura rutieră: îmbunătățirea infrastructurii rutiere care leagă România de țările vecine;
    - Infrastructura de comunicații în bandă largă: îmbunătățirea și extinderea infrastructurii de comunicații în bandă largă;
    - Energie: reducerea pierderilor în rețelele de distribuție a energiei electrice;
    - Mediu: îmbunătățirea infrastructurii de apă și consolidarea și extinderea sistemelor de management integrat al deșeurilor, inclusiv recuperarea energiei din deșeuri;
    - Antreprenoriat: îmbunătățirea densității IMM-urilor raportată la populație și creșterea contribuției IMM-urilor la valoarea adăugată brută.
  4. *Promovarea celor 10 sectoare de viitor*
    - Îmbunătățirea poziției de exportator a României;
    - Creșterea atractivității investițiilor în cele 10 sectoare de viitor: Turism și ecoturism; Textile și pielărie; Lemn și mobilă; Industrii creative; Industria auto și componente; Tehnologia informației și comunicațiilor; Procesarea alimentelor și a băuturilor; Sănătate și produse farmaceutice; Energie și management de mediu; Bioeconomie, biofarmaceutică și biotehnologii.
  5. *Pregătirea Generației 2050 și provocări societale*
    - Asigurarea unui echilibru sustenabil economic și social, cu o rată cât mai bună de participare și ocupare a forței de muncă;
    - Dezvoltarea competitivă a agriculturii și spațiului rural;
    - Creșterea coeziunii sociale și a contribuției economiei sociale ca bază a dezvoltării competitive;
    - Reechilibrarea relației funcționale dintre economie, natură și societate prin gestionarea eficientă a consumului de resurse, care să asigure sustenabilitatea economică;
    - Tranziția către o economie cu emisii reduse de gaze cu efect de seră.

Strategia națională pentru export a României pentru perioada 2014-2020 (2023)

Strategia își propune ca declarație de viziune "Bunăstarea economică națională prin competitivitate la export bazată pe calitate, inovație și dezvoltare sustenabilă". Strategia pentru perioada 2014-2020 se concentrează mai mult pe (https://www.portaldecomert.ro/Files/SNE_2014-2020_VersHG-apr_2014_2014513350429.pdf):

- Creșterea culturii de export și a abilităților manageriale în cadrul comunității locale de afaceri, astfel încât să se extindă baza de exportatori, să se adune mai multe firme în măsură să facă export în cadrul unor centre sau incubatoare teritoriale de export;

- Consolidarea capacității instituționale a ministerului ca organizație de promovare și susținere a exportului, inclusiv printr-o măsurare mai bună a modului de implementare a SNE și a instrumentelor de susținere;
- Abordarea concertată a inițiativelor în programe și proiecte care să facă obiectul unei abordări multianuale din perspectiva management-ului proiectelor;
- Diversificarea instrumentelor de susținere;
- Consolidarea lanțurilor valorice naționale pentru a spori valoarea adăugată a exporturilor;
- Promovarea firmelor locale inovative.

Strategia identifică patru perspective și 15 considerente strategice:

1. *Perspectiva dezvoltării*

- CS1. Dezvoltarea regională a exporturilor;
- CS2. Concentrări economice teritoriale – clustere;
- CS3. Promovarea investițiilor și a ISD-urilor orientate spre export;

2. *Perspectiva competitivității sectoriale*

- CS4. Eficientizarea lanțurilor valorice și priorități sectoriale ale sectoarelor strategice importante;
- CS5. Probleme și priorități în interior, de dezvoltare și diversificare a capacității;
- CS6. Probleme și priorități de graniță, operaționale și de facilitare a comerțului (mediu de afaceri pro-export și reducerea costurilor tranzacțiilor);
- CS7. Probleme și priorități externe: accesul pe piețe externe și dezvoltarea prezenței pe piețele externe, promovarea exportului și branding-ul;

3. *Perspectiva clientului*

- CS8. Segmentarea clienților;
- CS9. Certificări și standarde de excelență;
- CS10. Cercetarea și dezvoltarea, inovarea și transferul tehnologic în favoarea exportatorilor;
- CS11. Creșterea competenței la nivel național;
- CS12. Finanțarea comerțului, crearea de capacități și diversificarea ofertei în sectorul național financiar;
- CS13. Informații de comerț exterior;

4. *Perspectiva instituțională*

- CS14. Rețeaua de sprijin a strategiei (RSS);
- CS15. Rețeaua de furnizare a serviciilor (RFS).

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007-2026

Documentul are ca principale obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural care să corespundă standardelor Uniunii Europene privind furnizarea produselor și serviciilor și realizarea unei dezvoltări durabile din punct de vedere al mediului sectorului turistic într-un ritm de dezvoltare superior altor destinații turistice din Europa. Strategia are în vedere următoarele direcții strategice: structuri administrative, planificare și infrastructură fizică, dezvoltarea resurselor umane, îmbunătățirea produselor turistice, servicii de informare, statistici și cercetare, marketingul destinației și mediul natural (http://www.turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/05/masterplan_partea1.pdf).

Strategia Națională de Dezvoltare a Ecoturismului în România

Strategia are ca și obiectiv general crearea condițiilor de dezvoltare a ecoturismului la nivelul ariilor protejate și în zonele din vecinătatea acestora, urmărindu-se realizarea unui produs ecoturistic competitiv pe plan național și internațional. În cadrul strategiei au fost vizate următoarele domenii: cadrul instituțional și asociativ, infrastructura turistică și amenajarea teritoriului, educație și conștientizare, dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea afacerilor și dezvoltarea locală, conservarea și protejarea naturii, marketing și promovare

(www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016-06-08_Strategia_nationala_de_dezvoltare_a_ecoturismului_in_Romania_2016%20-%202020.pdf).

Strategia sectorială în domeniul culturii și patrimoniului național pentru perioada 2016-2022

SCPN 2016-2022 este documentul de planificare culturală la nivel național, fundamentând documentele strategice de nivel regional, județean și local și documentațiile operaționale pentru programe și proiecte cu fonduri publice, precum și celelalte strategii de dezvoltare la nivel național cu relevanță și impact cultural. Strategia consideră creativitatea drept esența ecosistemului cultural, pentru care susținerea valorii strict economice a subsectoarelor productive din cadrul sectoarelor culturale și creative trebuie însoțită de măsuri care să contribuie la reducerea eșecului pieței luând în calcul valoarea socială și valoarea culturală (www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/2016-06-08_Strategia_nationala_de_dezvoltare_a_ecoturismului_in_Romania_2016%20-%202020.pdf).

În cadrul strategiei au fost definite următoarele axe prioritare și obiective generale:

1. *AP1. Cultura - factor de dezvoltare durabilă*
  - Valorificarea resurselor culturale - elemente de identitate locală și regională - pentru o dezvoltare teritorială durabilă și o calitate ridicată a vieții:
    - susținerea unei dezvoltări durabile prin turism cultural;
    - dezvoltarea infrastructurii de servicii și a ofertei culturale pentru producție și consum culturale de proximitate;
  - O mai bună protejare a patrimoniului cultural, bazată pe o cunoaștere a situației și a angajării de parteneriate eficiente (local-central și public-privat).
2. *AP2. Economie creativă*
  - Dezvoltarea antreprenoriatului în sectoarele culturale și creative (SCC);
  - Valorificarea avantajelor competitive ale SCC pentru dezvoltare;
  - Creșterea activității comerciale externe a operatorilor români din SCC.
3. *AP3. Acces la cultură și diversitatea expresiilor culturale*
  - Dezvoltarea publicului pentru cultură:
    - susținerea diversificării categoriilor de public al instituțiilor de cultură;
    - impulsivarea creșterii consumului cultural;
    - o mai bună integrare a obiectivelor comune domeniilor culturii și educației - educație prin și pentru cultură;
  - Dezvoltarea creativității contemporane;
  - Creșterea vitalității formelor culturale specifice minorităților naționale și ale noilor grupuri etnice de pe teritoriul României;
  - Amplificarea intervențiilor culturale pentru grupurile vulnerabile.
4. *AP4. Cultura română în circuitul cultural internațional*
  - Creșterea prezenței operelor, creatorilor și operatorilor culturali români la nivel internațional:
    - promovarea pe plan internațional a valorilor culturale ale României;

- susținerea mobilității practicienilor culturali și a participării operatorilor culturali români la rețele, proiecte și programe internaționale bazate pe cooperare.
5. *AP5. Capacitatea sectoarelor culturale și creative*
- Îmbunătățirea serviciului public în domeniul culturii:
    - sprijinirea performanței administrației și a instituțiilor publice de cultură;
    - promovarea integrității în sectorul cultural public;
    - încurajarea guvernării participative prin informarea și implicarea operatorilor culturali;
  - Extinderea și modernizarea infrastructurii culturale;
  - Debirocratizarea și actualizarea cadrului de reglementare și a practicilor de finanțare a SCC;
  - Îmbunătățirea statutului socio-profesional și a condiției creatorului;
  - Creșterea rolului TIC în cultură;
  - Dezvoltarea competențelor practicienilor culturali și a atractivității SCC ca arie ocupațională pentru alegerea unei profesii.

Strategia pentru Dezvoltarea Sectorului Agro-Alimentar pe termen mediu și lung (orizontul 2020-2030)

Acest document oferă o viziune pe termen lung de dezvoltare a agriculturii și zonei rurale cu scopul de a valorifica inteligent și durabil potențialul agro-alimentar și dezvoltarea economiei non-fermiere, orientată către stabilirea unui echilibru corect între dezvoltare economică și impactul asupra mediului agriculturii. Strategia este rezultatul abordării sistematice sectoriale, ținând cont de interlegăturile ce țin de economie, societate, mediu, în timp ce se recunosc nevoile de coeziune socială, egalitate de șanse, nediscriminare și diversitate (<https://www.madr.ro/strategia-pentru-dezvoltarea-sectorului-agroalimentar-pe-termen-mediu-si-lung-orizont-2020-2030.html>).

Strategia Națională pentru Învățarea pe tot Parcursul Vieții

Strategia are drept obiectiv crearea cadrului strategic pentru a încuraja și crește participarea la educația pe tot parcursul vieții. Obiectivele strategice sunt creșterea participării la învățarea pe tot parcursul vieții, creșterea relevanței sistemelor de educație și formare profesională pentru piața muncii și dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții în strânsă colaborarea cu partenerii sociali și cu toate părțile interesate relevante (<https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategie%20LLL.pdf>).

Documentul prezintă trei piloni strategici ai învățării pe tot parcursul vieții:

1. *Acces și stimulente pentru participare*
  - creșterea accesului și participarea la învățarea pe tot parcursul vieții pentru toți;
  - direcțiile de acțiune se axează pe depășirea barierelor existente în creșterea participării indivizilor și a firmelor la activități de învățare pe tot parcursul vieții, în mod specific prin extinderea cererii și ofertei de programe de învățare pe tot parcursul vieții;
2. *Calitate și relevanță*
  - asigurarea faptului că învățarea pe tot parcursul vieții este relevantă pentru indivizi și pentru piața muncii;
  - direcțiile de acțiune au drept scop creșterea relevanței și calității programelor ÎPV din România pentru indivizi și piața muncii;
3. *Parteneriate pentru o mai bună informare*
  - dezvoltarea învățării pe tot parcursul vieții în strânsă colaborare cu partenerii economici, sociali, din mediul academic și cu toate părțile interesate relevante.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020 (2023)

Obiectivul general al strategiei este atingerea unui nivel sustenabil de ocupare a forței de muncă susținut de competitivitate economică, coeziune socială și dezvoltare durabilă (http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Munca/2014-DOES/2014-01-31_Anexa1_Strategia_de_Ocupare.pdf).

Strategia propune următoarele obiective specifice și direcții de acțiune:

- 1. Creșterea ocupării în rândul tinerilor și prelungirea vieții active a persoanelor în vârstă*
  - diminuarea șomajului în rândul tinerilor și a numărului de tineri din categoria NEETs;
  - creșterea participării pe piața muncii a persoanelor în vârstă.
- 2. Îmbunătățirea structurii ocupaționale și participării pe piața muncii în rândul femeilor și persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile*
  - reducerea ocupării în agricultura de subsistență și facilitarea relocării acestei resurse umane către activități non-agricole;
  - creșterea participării femeilor pe piața muncii, inclusiv prin măsuri suport de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie;
  - creșterea participării persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile pe piața muncii prin dezvoltarea de măsuri care să combine suportul social cu activarea.
- 3. Dezvoltarea unei resurse umane cu un nivel înalt de calificare și competențe adaptate la cerințele pieței muncii*
  - sprijinirea adaptabilității și dezvoltării permanente a forței de muncă corelate cu schimbările structurale ale pieței muncii;
  - îmbunătățirea nivelului de competențe al persoanelor șomere și inactive apte de muncă pentru a facilita reintegrarea acestora pe piața muncii.
- 4. Îmbunătățirea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii*
  - consolidarea mecanismului de fundamentare, implementare, monitorizare și evaluare a politicilor cu impact pe piața muncii;
  - consolidarea dialogului social la toate nivelurile pentru a facilita adoptarea, implementarea și respectarea politicilor cu impact pe piața muncii.

Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare Tehnologică și Inovare 2014-2020 (2023)

Se pune accent pe zonele în care România și regiunile românești au avantaje competitive, specializare inteligentă, sectoare de excelență. Obiectivele generale vizează: creșterea competitivității economiei românești prin inovare; creșterea contribuției românești la progresul cunoașterii de frontieră; creșterea rolului științei în societate (https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2016/strategii/strategia-cdi-2020_-_proiect-hq.pdf).

În cadrul strategiei au fost identificate patru obiective specifice și două transversale:

- 1. Crearea unui mediu stimulativ pentru inițiativa sectorului privat*
  - instrumente de antrenare a antreprenoriatului și a comercializării rezultatelor CD, precum și prin credibilizarea parteneriatelor dintre operatorii publici și cei privați;
- 2. Susținerea specializării inteligente*

- concentrarea resurselor în domenii de cercetare și inovare cu relevanță economică și cu potențial CD demonstrat, prin parteneriate public-public, care să conducă la concentrare, eficiență și eficacitate, și public-privat, care să deblocheze potențialul identificat;
- 3. *Concentrarea unei părți importante a activităților CDI pe probleme societale*
  - dezvoltarea capacității sectorului CDI public de a solicita și adopta rezultatele cercetării și de a răspunde unor teme legate de provocări globale de importanță pentru România;
- 4. *Susținerea aspirației către excelență în cercetarea la frontiera cunoașterii*
  - internaționalizarea cercetării din România, evaluarea internațională, creșterea atractivității sistemului CDI românesc, prin mobilitate și parteneriate;
- 5. *Atingerea până în 2020 a masei critice de cercetători pentru transformarea CDI în factor al creșterii economice*
  - asigurarea unei evoluții rapide și sustenabile, numerice și calitative, a resurselor umane din cercetare, dezvoltare și inovare;
- 6. *Dezvoltarea unor organizații de cercetare performante, capabile să devină operatori regionali și globali*
  - stimularea defragmentării sistemului CDI, concentrarea resurselor și prioritizarea alocării lor, încurajarea parteneriatelor public-public și public-privat, finanțarea științei și evaluarea impactului acestora, noi modele de finanțare pentru a facilita inovarea.

Sectoarele cu potențial de dezvoltare în viitor, menționate în strategie sunt: Turism și ecoturism; Textile și pielărie; Lemn și mobilă; Industrii creative; Industria auto și componente; Tehnologia informației și comunicațiilor; Procesarea alimentelor și a băuturilor; Sănătate și produse farmaceutice; Energie și management de mediu; Bioeconomie (agricultură, silvicultură, pescuit și acvacultură), biofarmaceutică și biotehnologii.

Strategia pentru Sănătate 2014-2020 (2023)

Obiectivul general al strategiei este de a facilita accesul la servicii de sănătate mai bune și mai sigure, în special pentru grupurile vulnerabile și acoperă patru piloni: Infrastructura de sănătate; Tehnologii ale informației în sănătate - e-Sănătate; Cercetare extensivă în domeniul sănătății; Servicii de sănătate publică și asistență medicală (<http://www.ms.ro/strategia-nationala-de-sanatate-2014-2020/>).

Strategia propune trei arii de intervenție strategică: "Sănătate publică", "Servicii de sănătate" și "Măsuri transversale pentru un sistem de sănătate sustenabil și predictibil", precum și următoarele obiective generale și specifice:

1. *OG1. Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului*
  - Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a mamei și copilului și reducerea riscului de deces infantil și matern;
  - Reducerea numărului de sarcini nedorite, a incidenței avortului la cerere și a mortalității materne prin avort.
2. *OG2. Reducerea morbidității și mortalității prin boli transmisibile, a impactului lor la nivel de individ și societate*
  - Întărirea capacității sistemului național de supraveghere a bolilor transmisibile prioritare, de alertare rapidă și răspuns coordonat;
  - Protejarea sănătății populației împotriva principalelor boli care pot fi prevenite prin vaccinare;
  - Reducerea morbidității și mortalității prin TB și menținerea unor rate adecvate de depistare și de succes terapeutic;
  - Reducerea incidenței bolilor transmisibile prioritare: HIV / SIDA și asigurarea accesului pacienților la tratamente antivirale;

- Reducerea incidenței bolilor transmisibile prioritare: hepatite B și C și asigurarea accesului pacienților la tratamente antivirale.
3. *OG3. Diminuarea ritmului de creștere a morbidității și mortalității prin boli netransmisibile și reducerea poverii lor în populație prin programe naționale, regionale și locale de sănătate cu caracter preventiv*
    - Creșterea eficacității și rolului promovării sănătății în reducerea poverii bolii în populație în domeniile prioritare;
    - Reducerea poverii cancerului în populație prin depistarea în faze incipiente de boală și reducerea pe termen mediu-lung a mortalității specifice prin intervenții de screening organizat;
    - Îmbunătățirea stării de sănătate mintală a populației;
    - Protejarea sănătății populației împotriva riscurilor legate de mediu;
    - Asigurarea accesului la servicii de diagnostic și / sau tratament pentru patologii speciale.
  4. *OG4. Asigurarea accesului echitabil la servicii de sănătate de calitate și cost-eficace, în special la grupurile vulnerabile*
    - Dezvoltarea serviciilor de asistență comunitară, integrate și comprehensive, destinate în principal populației din mediul rural și grupurilor vulnerabile, inclusiv Roma;
    - Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară;
    - Consolidarea serviciilor ambulatorii de specialitate pentru creșterea ponderii afecțiunilor rezolvate în ambulatorul de specialitate și reducerea poverii prin spitalizarea continuă;
    - Îmbunătățirea accesului populației la servicii medicale de urgență prin consolidarea sistemului integrat de urgență și continuarea dezvoltării acestuia;
    - Îmbunătățirea performanței și calității serviciilor de sănătate prin regionalizarea / concentrarea asistenței medicale spitalicești;
    - Creșterea accesului la servicii de calitate de reabilitare, paliativă și de îngrijiri pe termen lung, adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației și profilului epidemiologic al morbidității;
    - Crearea de rețele de furnizori de asistență medicală la nivel local, județean și regional.
  5. *OG5. Un sistem de sănătate incluziv, sustenabil și predictibil prin implementarea de politici și programe transversale prioritare*
    - Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local și comunicarea schimbării;
    - Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate;
    - Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor financiare în sănătate, asigurarea controlului costurilor și a protecției financiare a populației;
    - Asigurarea și monitorizarea calității serviciilor de sănătate publice și private;
    - Dezvoltarea și implementarea unei politici a medicamentului bazate pe dovezi care să asigure accesul echitabil și sustenabil al populației la medicație;
    - Promovarea cercetării și inovării în sănătate;
    - Colaborarea intersectorială pentru o stare de sănătate mai bună a populației, în special a grupurilor vulnerabile.
  6. *OG6. Eficientizarea sistemului de sănătate prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne (E-sănătate)*
    - Dezvoltarea Sistemului Informatic Integrat în domeniul sănătății prin implementarea de soluții sustenabile de E-sănătate;
    - Creșterea accesului la servicii de sănătate prin utilizarea serviciilor de telemedicină.
  7. *OG7. Dezvoltarea infrastructurii de sănătate la nivel național, regional și local în vederea reducerii inechității în accesul la serviciile de sănătate*
    - Îmbunătățirea infrastructurii spitalicești în condițiile necesarei remodelări a rețelei spitalicești prin restructurare și raționalizare;

- Îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate oferite în regim ambulatoriu prin asistență medicală comunitară, medicină de familie și ambulatoriul de specialitate;
- Dezvoltarea infrastructurii serviciilor integrate de urgență;
- Îmbunătățirea infrastructurii serviciilor de sănătate publică.

Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020 (2023)

Obiectivul strategiei este ca toți cetățenii României să aibă oportunități egale de a participa în societate, să fie apreciați și valorizați, să trăiască în demnitate, iar nevoile lor elementare să fie satisfăcute și diferențele respectate

(http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/2016/StrategyVol1RO_web.pdf).

Strategia identifică obiectivele specifice alături de provocări și direcții de acțiune, definind trei tipuri de politici: sociale, zonale și de consolidare a capacității instituționale:

1. Politici orientate către persoane

- Ocuparea forței de muncă:
  - activarea persoanelor sărace care nu sunt angajate, nu sunt înscrise în sistemul de învățământ sau formare profesională;
  - reducerea ocupării în sectorul informal și creșterea productivității firmelor mici și mijlocii;
  - reducerea sărăciei persoanelor încadrate în muncă;
  - dezvoltarea capacității instituționale și a resurselor serviciului public de ocupare;
  - creșterea participării pe piața muncii a categoriilor vulnerabile;
  - dezvoltarea economiei sociale în vederea creșterii oportunităților de angajare pentru grupurile vulnerabile.
- Transferuri sociale:
  - îmbunătățirea performanței sistemului de transferuri sociale;
  - creșterea importanței programelor țintite către grupurile vulnerabile;
  - eficientizarea sistemului de transferuri sociale și creșterea rolului acestora de activare a grupurilor vulnerabile prin introducerea Venitului Minim de Inserție;
  - oferirea sprijinului financiar adecvat pentru persoanele cu dizabilități în risc de sărăcie sau excluziune socială;
  - protejarea persoanelor vârstnice aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială;
  - protejarea consumatorilor săraci și vulnerabili împotriva creșterii tarifelor la electricitate.
- Servicii sociale:
  - asigurarea mecanismelor de creștere a responsabilității sociale din serviciile sociale;
  - îmbunătățirea sistemelor de evaluare a nevoilor și de management al informațiilor, precum și corelarea acestora cu politica și practicile locale de luare a deciziilor;
  - îmbunătățirea finanțării serviciilor sociale;
  - consolidarea și îmbunătățirea asistenței sociale la nivelul comunității;
  - dezvoltarea echipelor comunitare de intervenție integrată;
  - dezvoltarea serviciilor destinate grupurilor vulnerabile.
- Educație:
  - îmbunătățirea sistemului de educație și îngrijire pentru copiii preșcolari;
  - creșterea ratei participării și îmbunătățirea rezultatelor obținute de toți copiii cuprinși în învățământul primar și gimnazial;
  - promovarea unui acces mai larg la învățământul terțiar (non-universitar) a grupurilor sub-reprezentate;

- creșterea accesului la programul de învățare și formare pe tot parcursul vieții pentru tinerii dezavantajați și populația de vârstă activă;
  - creșterea accesului copiilor din grupuri vulnerabile la educație de calitate;
  - îmbunătățirea eficienței programelor de protecție socială în educație.
  - Sănătate:
    - promovarea echității în materie de sănătate și protecție financiară;
    - îmbunătățirea furnizării de servicii de sănătate în arii de intervenție relevante pentru grupurile sărace sau vulnerabile;
    - creșterea accesului grupurilor vulnerabile la servicii de asistență medicală primară de bună calitate.
  - Locuire:
    - creșterea accesibilității și îmbunătățirea calității locuințelor, în special pentru populația vulnerabilă;
    - dezvoltarea sectorului locuirii sociale;
    - asigurarea sprijinului de urgență și creșterea capacității de prevenție timpurie pentru persoanele fără adăpost.
  - Participare socială:
    - îmbunătățirea climatului social și creșterea încrederii în instituțiile statului;
    - creșterea toleranței și reducerea discriminării;
    - creșterea participării la activități de voluntariat cu și pentru grupurile vulnerabile;
    - responsabilizarea și creșterea implicării în luarea deciziilor care afectează comunitățile sărace și marginalizate prin participare socială activă;
    - îmbunătățirea accesului la informații și cunoaștere prin inovare socială.
2. *Politici zonale*
- Dimensiunea teritorială a sărăciei:
    - reducerea disparităților teritoriale;
    - îmbunătățirea calității vieții în comunitățile rurale;
    - îmbunătățirea calității vieții în localitățile urbane mici.
  - Integrarea comunităților marginalizate:
    - integrarea comunităților rurale marginalizate;
    - integrarea comunităților urbane marginalizate;
    - integrarea comunităților rome.
3. *Consolidarea capacității instituționale de reducere a sărăciei și de promovare a incluziunii sociale*
- Creșterea capacității de elaborare de politici și de management la toate nivelurile;
  - Dezvoltarea unei abordări integrate în domeniul politicilor sociale;
  - Dezvoltarea sistemelor de monitorizare și evaluare;
  - Îmbunătățirea furnizării de servicii cu tehnologia informației și comunicațiilor;
  - Modernizarea sistemelor de plată.

Strategia națională pentru promovarea îmbătrânirii active și protecția persoanelor vârstnice 2015-2020 (2023)

Scopul strategiei este de a reduce îmbătrânirea fizică prematură, și, acolo unde este posibil, de a încuraja populația vârstnică să lucreze mai mult timp, de a continua să-și aducă contribuția la societate prin activități civice și politice mult timp după pensionare și să aibă o viață independentă chiar și la vârste mai înaintate (<http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Familie/2015-DSS/2015-09-21-sn-ia-2020-anexa1.pdf>).

În strategie au fost stabilite trei obiective strategice în domeniul îmbătrânirii active și două obiective transversale, considerate esențiale pentru atingerea obiectivelor strategice:

1. *Prelungirea și îmbunătățirea calității vieții persoanelor vârstnice*
  - Consolidarea reformei sistemului public de pensii;
  - Modificări ale politicilor de resurse umane pentru o mai bună integrare a lucrătorilor vârstnici;
  - Crearea și menținerea locurilor de muncă favorabile vârstnicilor;
  - Îmbunătățirea abilităților, a capacității de angajare și a independenței populației vârstnice.
2. *Promovarea participării sociale active și demne a persoanelor vârstnice*
  - Accentuarea imaginii sociale a populației vârstnice și promovarea participării și a incluziunii sociale;
  - Îmbunătățirea accesibilizării infrastructurii spațiilor publice;
  - Prevenirea abuzurilor asupra vârstnicilor și a excluziunii acesteia .
3. *Obținerea unui grad ridicat de independență și siguranță pentru persoanele cu necesități de îngrijire de lungă durată*
  - Crearea sistemului unificat de îngrijire de lungă durată;
  - Asigurarea de resurse financiare, umane și materiale suficiente pentru sistemul de îngrijire de lungă durată.
4. *Obiective transversale pentru o viață mai lungă în condiții bune de sănătate*
  - Întârzierea îmbătrânirii fizice și a apariției afecțiunilor cronice;
  - Pregătirea sistemului de sănătate pentru furnizarea de servicii destinate persoanelor vârstnice.

Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome pentru perioada 2015-2020 (2023)

Scopul strategiei este de a asigura incluziunea socio-economică a cetățenilor români aparținând minorității rome la un nivel similar cu cel al restului populației și asigurarea de șanse egale prin inițierea și implementarea unor politici și programe publice în domenii precum: educația, formarea profesională și ocuparea forței de muncă, sănătatea, locuirea și mica infrastructură, cultura, infrastructura socială, prevenirea și combaterea discriminării (<http://www.anr.gov.ro/docs/Site2015/ANR/Strategia/Anexa%20Strategie.pdf>).

Strategia propune următoarele obiective specifice, pe domenii:

1. *Educație*
  - Reducerea decalajului de acumulare educațională (nivel de cunoștințe) și participare școlară la toate nivelurile (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, terțiar) între cetățenii români aparținând minorității rome și restul populației.
  - Reducerea decalajului socio-economic între elevii romi și cei ne-romi în aspectele care blochează incluziunea educațională (hrană, haine, condiții de locuire, stare de sănătate) inclusiv prin furnizarea de suport pentru îmbunătățirea situației economice a familiei sau asigurarea de transport gratuit zilnic de acasă la școală.
  - Promovarea educației incluzive și reducerea cazurilor de discriminare și segregare școlară pe baze etnice, de statut social, dizabilități sau alte criterii care afectează copiii și tinerii proveniți din grupuri dezavantajate, inclusiv prin instituirea unui sistem de identificare eficace, monitorizare și intervenție promptă pentru eradicarea cazurilor de segregare școlară și completarea legislației actuale pentru combaterea segregării (Ordinul nr. 1540 din 19 iulie 2007), cu sancțiuni sau acțiuni obligatorii în cazul depistării situațiilor de segregare școlară.
  - Creșterea ponderii elevilor romi care beneficiază de suport în cadrul unor programe de tip „școala după școală” (pregătire teme + hrană).

- Creșterea ponderii persoanelor aparținând minorității rome care beneficiază de suport în cadrul unor programe de tip „A doua șansă”, pentru creșterea nivelului educațional.
  - Cultivarea și dezvoltarea identității etno-culturale a romilor prin educație, în concordanță cu legislația națională și cea a UE.
2. *Ocuparea forței de muncă*
    - Îmbunătățirea participării pe piața muncii a cetățenilor români aparținând minorității rome.
  3. *Sănătate*
    - Îmbunătățirea accesului cetățenilor români aparținând minorității rome la servicii de sănătate de bază, preventive și curative, integrate și de calitate.
    - Reducerea riscurilor și prevenirea îmbolnăvirilor asociate modelelor de mortalitate și morbiditate prevalente în populația romă.
    - Creșterea capacității autorităților locale în procesul de identificare a nevoilor de sănătate, dezvoltare și implementare a programelor/intervențiilor de sănătate adresate comunităților cu romi, monitorizarea și evaluarea acestora.
    - Prevenirea discriminării cetățenilor români aparținând minorității rome care accesează serviciile de sănătate.
  4. *Locuire și infrastructură mică*
    - Asigurarea condițiilor decente de locuit în comunitățile defavorizate din punct de vedere economic și social, inclusiv în comunitățile de romi, precum și asigurarea accesului la servicii publice și la infrastructura de utilități publice.
  5. *Cultură*
    - Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității culturale (limbă, obiceiuri, istorie, patrimoniu) a cetățenilor români aparținând minorității rome.
  6. *Infrastructură și servicii sociale*
    - Dezvoltarea de către instituțiile publice a unor măsuri care să răspundă unor nevoi sociale ale categoriilor defavorizate, inclusiv ale cetățenilor români aparținând minorității rome, în domeniile: protecția copilului, dezvoltare comunitară, justiție și ordine publică.

Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului 2014-2020 (2023)

Strategia își propune să promoveze investiția în dezvoltarea și bunăstarea copilului, pe baza unei abordări holistice și integrate de către toate instituțiile și autoritățile statului, în condițiile respectării drepturilor copilului, satisfacerii nevoilor acestuia, precum și accesului universal la servicii (<http://www.copii.ro/anpdca-content/uploads/2015/01/Anexa-1-Strategia-nationala-aprobata-de-Guvern.pdf>).

Strategia propune următoarele obiective generale și măsuri:

- *Îmbunătățirea accesului copiilor la servicii de calitate*
  - Creșterea gradului de acoperire a serviciilor la nivel local;
  - Creșterea calității serviciilor furnizate copiilor;
  - Creșterea capacității beneficiarilor de a accesa și utiliza serviciile destinate copilului și familiei;
  - Întărirea capacității de evaluare și monitorizare a drepturilor copilului și a situației sociale a acestuia.
- *Respectarea drepturilor și promovarea incluziunii sociale a copiilor aflați în situații vulnerabile*
  - Asigurarea unui minim de resurse pentru copii, în cadrul unui program național antisărăcie, cu atenție specială pe copii;
  - Reducerea decalajelor existente între copiii din mediul rural și copiii din mediul urban;

- Eliminarea barierelor de atitudine și mediu în vederea reabilitării și reintegrării sociale a copiilor cu dizabilități;
- Reducerea decalajului de oportunități dintre copiii romi și ne-romi;
- Continuarea tranziției de la îngrijirea instituțională a copiilor la îngrijire comunitară;
- Reducerea fenomenului copiii străzii;
- Încurajarea reintegrării sociale și familiale a copiilor în conflict cu legea și prevenirea recidivelor;
- Reducerea influenței factorilor de risc și dezvoltarea influenței factorilor de protecție la consumul de droguri și alte substanțe nocive pentru copii, corelat cu diversificarea serviciilor de asistență integrată a consumului de substanțe;
- Oferirea de sprijin adecvat copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate precum și persoanelor care îi îngrijesc;
- Promovarea unui stil de viață sănătos în rândul adolescenților.
- *Prevenirea și combaterea oricăror forme de violență*
  - Promovarea valorilor non-violenței și implementarea unor acțiuni de sensibilizare;
  - Reducerea fenomenului violenței în rândul copiilor.
- *Încurajarea participării copiilor la luarea deciziilor care îi privesc*
  - Dezvoltarea mecanismelor care să asigure participarea copiilor.

Strategia națională "O societate fără bariere pentru persoanele cu dizabilități" 2015-2020 (2023)

Scopul strategiei este dat de promovarea, protejarea și asigurarea exercitării depline și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități, precum și promovarea respectului pentru demnitatea lor intrinsecă (<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/transparenta/proiecte-in-dezbatere/4076-2015-10-08-proiecthq-strateg-diz>).

Strategia propune opt direcții de acțiune: Accesibilitate; Participare; Egalitate; Ocuparea forței de muncă; Educație și formare profesională; Protecție socială; Sănătate; Statistici și colectarea datelor.

Pentru fiecare direcție de acțiune sunt stabilite obiective generale, specifice și măsuri:

- *Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic - clădiri civile și spațiul urban;
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la sistemul de transport public - mijloace de transport și infrastructură tehnico-edilitară aferentă;
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații;
  - Coordonarea și monitorizarea la nivel național a procesului de promovare și implementare a accesibilității în toate domeniile vieții, în concordanță cu principiile "designului universal".
- *Asigurarea participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții*
  - Promovarea participării efective și depline a persoanelor cu dizabilități la procesele de luare a deciziilor publice;
  - Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a capacității juridice;
  - Asigurarea de sprijin pentru accesul efectiv al persoanelor cu dizabilități la actul de justiție;

- Asigurarea de sprijin pentru exercitarea de către persoanele cu dizabilități a dreptului de vot;
- Îmbunătățirea cadrului de furnizare a informațiilor destinate publicului larg în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de handicap;
- Asigurarea de sprijin și asistență adecvată pentru exercitarea deplină și efectivă de către persoanele cu dizabilități a dreptului la alegere, libertate individuală, control al vieții personale și pentru îndeplinirea responsabilităților ce le revin în creșterea copiilor;
- Asigurarea de servicii de sprijin diversificate, accesibile, pentru facilitarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități furnizate în comunitate, atât în mediul urban, cât și în mediul rural;
- Dezinstituționalizarea și prevenirea instituționalizării persoanelor cu dizabilități, concomitent cu dezvoltarea serviciilor alternative de sprijin pentru viață independentă și integrare în comunitate;
- Asigurarea accesului și participării persoanelor cu dizabilități la programe și contexte de educație nonformală, activități culturale, sportive, timp liber și recreative, adecvate intereselor și cerințelor specifice;
- Asigurarea mobilității persoanelor astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții.
- *Eliminarea discriminării și asigurarea egalității pentru persoanele cu dizabilități*
  - Eliminarea discriminării pe criterii de dizabilitate;
  - Asigurarea exercitării drepturilor civile și politice de către toate persoanele cu dizabilități, inclusiv de cele care au nevoie de mai mult sprijin;
  - Protejarea persoanelor cu dizabilități împotriva actelor de violență, exploatare, neglijare, abuz, împotriva rețelilor de tratament, torturii, tratamentelor sau pedepselor crude, inumane și degradante, precum și a traficului de persoane;
  - Asigurarea protecției și securității persoanelor cu dizabilități în situații de risc, urgențe umanitare și dezastre naturale;
  - Monitorizarea respectării drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități.
- *Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, inclusiv și accesibil, atât în sectorul public, cât și în cel privat, concomitent cu asigurarea accesului lor efectiv la servicii de sprijin pentru creșterea ocupării pe piața muncii*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la un mediu de lucru deschis, inclusiv și accesibil;
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la programe vocaționale, de pregătire pentru muncă, de tip antreprenoriat și viață independentă;
  - Promovarea contribuțiilor valoroase pe care le pot aduce persoanele cu dizabilități comunității, prin ocupare în muncă;
  - Coordonarea și monitorizarea procesului de promovare și protejare a dreptului la viață independentă și muncă al persoanelor cu dizabilități.
- *Promovarea educației și formării profesionale favorabile incluziunii la toate nivelurile și a învățării de-a lungul vieții pentru persoanele cu dizabilități*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la educație și formare, în forme și contexte adaptate, în comunitățile în care trăiesc;
  - Dezvoltarea competențelor persoanelor cu dizabilități necesare participării depline și egale la educație și formare, ca membri activi ai comunității din care fac parte;
  - Asigurarea calității serviciilor educaționale și de formare, adaptate nevoilor persoanelor cu dizabilități și relevante din perspectiva incluziunii;
  - Creșterea gradului de conștientizare în familie, școală, comunitate și societate a importanței și nevoii respectării dreptului la educație și formare profesională pentru toate persoanele cu dizabilități.

- *Promovarea și protecția dreptului persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții lor*
  - Îmbunătățirea continuă a condițiilor de viață a persoanelor cu dizabilități, precum și protecția dreptului acestora la un standard adecvat de viață;
  - Asigurarea accesului la protecție socială, în special în cazul copiilor, fetelor, femeilor și persoanelor vârstnice cu dizabilități;
  - Asigurarea de servicii integrate în comunitate;
  - Conștientizarea și sensibilizarea opiniei publice pentru susținerea creșterii calității vieții persoanelor cu dizabilități.
- *Asigurarea accesului echitabil al persoanelor cu dizabilități, la servicii și facilități de sănătate, de calitate, care acordă atenție problemelor specifice de gen, la un cost rezonabil și cât mai aproape posibil de comunitățile în care acestea trăiesc*
  - Asigurarea accesului persoanelor cu dizabilități la aceeași gamă de servicii de sănătate, la același nivel de calitate, precum cele furnizate pentru celelalte persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive, al sănătății dentare și mentale;
  - Asigurarea accesului copiilor și persoanelor adulte cu dizabilități la diagnosticare și intervenție timpurie, la măsuri pentru prevenirea riscului apariției dizabilității;
  - Creșterea gradului de conștientizare al profesioniștilor din sănătate privind drepturile omului, demnitatea, autonomia, drepturile și nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare, prin instruire și promovarea de standarde etice în domeniul serviciilor de sănătate publice și private;
  - Conștientizarea populației privind drepturile persoanelor cu dizabilități în materie de sănătate, abilitare și reabilitare.
- *Fundamentarea de politici pentru persoanele cu dizabilități pe baza evidențelor statistice și de cercetare colectate din toate domeniile de activitate*
  - Îmbunătățirea modalităților de colectare de informații cu privire la persoanele cu dizabilități și nevoile acestora;
  - Asigurarea transparenței informațiilor calitative și cantitative;
  - Îmbunătățirea colaborării pentru a asigura o abordare comună și unitară a statisticilor privind dizabilitatea.

Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023

Prin această strategie se urmărește asigurarea unui acces echitabil la medii de învățare sigure și flexibile, care facilitează inovarea în predare și învățare prin utilizarea unui model decizional transparent, bazat pe date concrete. Cadru strategic privind investițiile în infrastructura de învățământ din România este structurat pe 3 piloni strategici: Acces la serviciile de educație; Calitate, condiții de siguranță și funcționare; Calitatea și relevanța mediilor de învățare (https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategie%20SMIE_2017docx_0.pdf).

Pilonii strategici cuprind direcții specifice de acțiune care contribuie la îndeplinirea obiectivelor strategice:

- *Îmbunătățirea accesului la servicii de educație în zonele insuficient deservite*
  - Modernizarea, reabilitarea, extinderea, echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ cu nivel primar și gimnazial;
  - Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea unităților de învățământ cu nivel de învățământ profesional și tehnic și/sau învățare pe tot parcursul vieții;
- *Creșterea capacității de școlarizare în învățământul antepreșcolar*
  - Construirea, reabilitarea, modernizarea, extinderea și echiparea unităților de învățământ cu nivel antepreșcolar și preșcolar;

- *Îmbunătățirea condițiilor de cazare și posibilităților de transport pentru elevi și studenți*
  - Dotarea cu microbuze școlare și construirea, reabilitarea de campusuri școlare și universitare;
- *Dezvoltarea și actualizarea cadrului legislativ al infrastructurii școlare pentru asigurarea unui mediu propice pentru spațiile de învățare*
  - Revizuirea și crearea unui cadru normativ al infrastructurii școlare propice unui spațiu de învățare;
- *Îmbunătățirea calității condițiilor de siguranță și de funcționare a spațiilor de învățare*
  - Consolidarea, reabilitarea, modernizarea și extinderea unităților de învățământ în vederea asigurării condițiilor de siguranță;
  - Reabilitarea spațiilor de învățare în vederea asigurării condițiilor minime de funcționare;
- *Asigurarea și dezvoltarea unor medii de învățare de calitate care să sprijine procesul de învățare*
  - Modernizarea, reabilitarea, extinderea, echiparea și flexibilizarea spațiilor de învățare în cadrul unităților de învățământ în vederea creșterii calității mediilor de învățare;
- *Îmbunătățirea calității și relevanței mediilor de învățare pentru stimularea dezvoltării competențelor solicitate pe piața forței de muncă sau fundamentale pentru succesul în viață și societate*
  - Construirea, modernizarea, reabilitarea, extinderea, dotarea și flexibilizarea spațiilor de învățare din cadrul unităților de învățământ în vederea corelării cu nevoile și cerințele pieței muncii;
  - Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea mediilor de învățare din cadrul universităților în vederea corelării cu nevoile și cerințele pieței muncii.

Strategia pentru reducerea părăsirii timpurii a școlii

Pentru 2020 se propune ca și obiectiv reducerea la maximum 11,3%, a ratei de tineri între 18-24 de ani care au finalizat cel mult ciclul de învățământ secundar inferior și care nu sunt înscriși în nicio formă de continuare a studiilor sau formare profesională. *Strategia propune și un obiectiv pe termen lung care vizează contribuția la creșterea inteligentă și incluzivă a României, prin reducerea numărului de persoane în risc de șomaj, sărăcie și excluziune socială*

<https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategia%20privind%20reducerea%20parasirii%20timpurii%20a%20scolii.pdf>.

Principalele programe și măsuri propuse pentru a atinge obiectivele acestei strategii sunt grupate în patru piloni strategici:

1. *Asigurarea accesului la educație și la o educație de calitate pentru toți copiii*
  - Creșterea accesului la îngrijire și educație timpurie a copiilor;
  - Asigurarea accesului la învățământ primar și secundar inferior de calitate a tuturor elevilor;
2. *Asigurarea finalizării învățământului obligatoriu de către toți copiii*
  - Elaborarea sistemelor de avertizare timpurie și consolidarea programelor remediale și de sprijin pentru elevii aflați în situație de risc, în învățământul obligatoriu;
  - Îmbunătățirea atractivității, a incluziunii, a calității și a relevanței învățământului profesional și tehnic;
3. *Reintegrarea în sistemul de educație a persoanelor care au părăsit timpuriu școala*
  - Asigurarea unei oferte adecvate de programe educaționale de tip A Doua Șansă;
4. *Dezvoltarea sprijinului instituțional adecvat*
  - Consolidarea capacității guvernului de a implementa, monitoriza și evalua strategia de reducere a părăsirii timpurii a școlii.

Strategia educației și formării profesionale din România pentru perioada 2016-2020 (2023)

Obiectivul general al strategiei este dezvoltarea unui sistem de educație și formare profesională adaptat cerințelor pieței muncii și nevoilor beneficiarilor direcți. Strategia definește patru obiective specifice / strategice, pentru fiecare dintre ele fiind formulate direcții de acțiune (https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategia_VET%2027%2004%202016.pdf)

:

1. *OS1. Îmbunătățirea relevanței sistemelor de formare profesională pentru piața muncii*
  - Actualizarea instrumentelor de descriere a ocupațiilor și calificărilor, a curriculumului și a auxiliarelor curriculare, pe nivelurile de calificare stabilite prin Cadrul național al calificărilor, pentru o mai bună articulare între subsisteme, pentru facilitarea mobilității în educație și formare profesională și pentru creșterea relevanței pentru piața muncii;
  - Dezvoltarea mecanismelor pentru anticiparea competențelor solicitate pe piața muncii, definirea profilurilor profesionale, în scopul dezvoltării/revizuirii calificărilor în concordanță cu abilitățile și cunoștințele relevante pentru nevoile pieței forței de muncă și adaptarea programelor de învățământ la nevoile și tendințele pieței muncii;
  - Monitorizarea inserției profesionale a absolvenților programelor de formare;
  - Îmbunătățirea învățării la locul de muncă în formarea profesională;
  - Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare publică și privată a formării profesionale;
  - Creșterea implicării partenerilor sociali în dezvoltarea sistemului de formare profesională.
2. *OS2. Creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare profesională*
  - Dezvoltarea marketingului programelor de formare profesională și al rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
  - Îmbunătățirea orientării profesionale și a consilierii în carieră;
  - Consolidarea și flexibilizarea mecanismelor de recunoaștere și validare a rezultatelor învățării dobândite în context nonformal și informal;
  - Facilitarea accesului la programele de formare profesională din sistemul de învățământ pentru tineri, cu accent pe cei din grupuri vulnerabile.
3. *OS3. Îmbunătățirea calității formării profesionale*
  - Dezvoltarea unui cadru național de asigurare a calității educației și formării profesionale la nivel de sistem;
  - Asigurarea calității certificării rezultatelor învățării;
  - Îmbunătățirea competențelor persoanelor cu atribuții în furnizarea programelor de formare profesională din formarea profesională inițială și formarea profesională continuă și în evaluarea rezultatelor învățării dobândite în context formal, nonformal și informal;
  - Îmbunătățirea infrastructurii formării profesionale inițiale și continue;
  - Promovarea excelenței în educație și formare profesională.
4. *OS4. Dezvoltarea inovării și cooperării naționale și internaționale în domeniul formării profesionale*
  - Dezvoltarea componentelor privind inovarea, creativitatea și spiritul antreprenorial din cadrul programelor de formare profesională;
  - Dezvoltarea mobilității internaționale în formarea profesională;
  - Extinderea învățării mutuale și a schimbului de bune practici, în vederea asigurării premiselor pentru participarea la o piață a muncii europene incluzive.

Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015-2020 (2023)

Obiectivul principal al viziunii pentru dezvoltarea învățământului terțiar din România este dat de concentrarea eforturilor pentru ca România să se alătore, până în anul 2030, statelor din Europa cu economii avansate. Strategia propune trei piloni și trei condiții de sprijin, fiecare cu obiectivele lui, după cum urmează

(https://www.edu.ro/sites/default/files/fisiere%20articole/Strategie_inv_tertiar_2015_2020.pdf):

- **P1. Îmbunătățirea participării în toate nivelurile învățământului terțiar**
  - Facilitarea transferurilor și a traseului profesional al tinerilor între diverse forme și niveluri de învățământ, în special de la învățământul secundar către cel terțiar și mai departe către învățarea pe tot parcursul vieții;
  - Eliminarea barierelor care împiedică potențialii și actualii studenți să își atingă obiectivele educaționale;
  - Dezvoltarea capitalului uman specializat prin creșterea gradului de participare la învățământul terțiar;
  - Consilierea tinerilor în a lua decizii informate cu privire la traseul lor profesional în învățământul terțiar;
  - Creșterea accesului și participării persoanelor dezavantajate la sistemul de învățământ superior, îndeosebi ale studenților netradiționali.
- **P2. Dezvoltarea programelor de studii flexibile, de înaltă calitate, relevante și corelate du cerințele pieței muncii**
  - Dobândirea de către absolvenți atât a competențelor transversale, cât și a competențelor profesionale cu prioritate în sectoarele economice cu potențial competitiv și în domeniile de specializare inteligentă;
  - Actualizarea/adaptarea curriculei referitor atât la conținuturi cât și didactica disciplinelor;
  - Promovarea unei formări de calitate a cadrelor didactice la toate nivelurile învățământului terțiar cu prioritate în sectoarele economice cu potențial competitiv și în domeniile de specializare inteligentă;
  - Diversificarea ofertei de programe de studii care să răspundă cerințelor pieței muncii și studenților.
- **P3. Angajament strategic față de sectorul economic**
  - Utilizarea feedback-ului de la angajatori care să fundamenteze politicile publice naționale și regionale în domeniu și prioritățile instituționale;
  - Conectarea învățământului terțiar la mediul de afaceri și la societate pentru a stimula dezvoltarea;
  - Pregătirea forței de muncă pentru a genera creștere economică la nivel național și regional.
- **CS1. Asigurarea unei finanțări adecvate și eficiente**
  - Asigurarea finanțării necesare pentru a sprijini universități cu programe de studii de calitate ridicată, relevante și eficiente;
  - Alocarea de fonduri funcție de performanța instituțională potrivit obiectivelor politicilor publice și a rezultatelor așteptate.
- **CS2. Bună guvernare și responsabilitate publică**
  - Implicarea părților interesate în procesul de identificare și atingere a obiectivelor strategice pentru învățământul terțiar;
  - Armonizarea autonomiei operaționale a I.Î.S. cu responsabilizare pentru rezultatele obținute, în raport cu așteptările părților;
  - Publicarea datelor relevante despre studenții și angajatorii eligibili în organisme necesare unei bune guvernare.

- CS3. Utilizarea monitorizării și evaluării datelor pentru elaborarea de politici publice bazate pe dovezi
  - Asigurarea transparenței datelor pentru părțile interesate, inclusiv a celor ce privesc calitatea programelor de studii.

Strategia națională în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2015-2020 (2023)

Obiectivul general al strategiei se referă la susținerea participării active a tinerilor la viața economică, socială, educațională, culturală și politică a țării, asigurând oportunități egale de acces la educație, ocupare și condiții de viață decente, cu o atenție particulară către adolescenții și tinerii care, din diferite motive, ar putea avea mai puține oportunități (<http://mts.ro/wp-content/uploads/2015/01/Strategia-tineret-ianuarie-2015.pdf>).

Strategia definește următoarele domenii principale de intervenție și obiective specifice:

1. *Cultură și Educație Non-formală*
  - Asigurarea accesului tuturor adolescenților și tinerilor la formare și educație de calitate, atât formală, cât și informală;
  - Îmbunătățirea ofertei de educație non-formală;
  - Stimularea interesului tinerilor de a participa la activități de educație non-formală;
  - Asigurarea unei mai bune relevanțe practice a abilităților dobândite prin educație formală și non-formală;
  - Facilitarea accesului tinerilor la consum de cultură și creație culturală de calitate;
  - Îmbunătățirea finanțării activităților culturale.
2. *Sănătate, Sport, Recreere*
  - Susținerea sănătății și calității vieții tinerilor, prevenirea rănilor, tulburărilor de alimentație, dependenței și abuzului de substanțe;
  - Realizarea educației prin sport și activitate fizică pentru formarea unui stil de viață sănătos, a dezvoltării ca cetățeni activi și responsabili și încurajarea asocierii de către tineri a recreerii cu practicarea sportului și mișcării;
  - Îmbunătățirea oportunităților de petrecere a timpului liber de către tineri, atât în modalități organizate, cât și în modalități informale.
3. *Participare și Voluntariat*
  - Creșterea gradului de participare a tinerilor la viața comunității, sub toate aspectele ei, sociale, educaționale, culturale, economice, de sănătate;
  - Creșterea gradului de participare a tinerilor la viața politică;
  - Creșterea gradului de participare a organizațiilor neguvernamentale de și pentru tineret la dialogul structurat;
  - Crearea unui mediu favorabil voluntariatului în România;
  - Îmbunătățirea sistemului de atestare și recunoaștere publică a activității de voluntariat;
  - Creșterea gradului de sensibilizare a opiniei publice cu privire la importanța implicării în activități de voluntariat.
4. *Muncă și Antreprenoriat*
  - Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă tinere, cu focalizare pe grupele de vârstă 15-24 ani și 25-29 ani;
  - Promovarea măsurilor legislative existente în favoarea tinerilor, prin care să fie asigurată tranziția coerentă de la sistemul educațional către piața forței de muncă;
  - Promovarea și susținerea echilibrului între viața profesională și cea personală a tinerilor;
  - Stimularea mobilității tinerilor pe piața internă a muncii;

- Sprijinirea mobilității tinerilor din România pe piața europeană a forței de muncă, inclusiv prin programe de combinare a muncii cu pregătirea prin programe de integrare, în cadrul fazei post-pilot a programului "Primul tău job EURES";
- Asigurarea unor șanse mai bune de acces și de menținere pe piața muncii a tinerilor, prin însușirea și dezvoltarea abilităților și competențelor;
- Dezvoltarea economiei sociale și creșterea gradului de participare a tinerilor în cadrul acesteia;
- Creșterea gradului de auto-ocupare a tinerilor în domeniul afacerilor;
- Creșterea gradului de auto-ocupare a tinerilor în domeniul afacerilor în mediul rural;
- Promovarea antreprenoriatului la toate nivelele educației și formării tinerilor;
- Facilitarea adaptării tinerilor întreprinzători la procesele de integrare europeană și globalizare.

Strategia stabilește și domeniile de intervenție și obiective specifice pentru a contribui la incluziunea socială a tinerilor, în special a celor vulnerabili și / sau care, din diferite motive, ar putea avea oportunități mai puține:

1. *Excluziune ocupațională*

- Promovarea unor măsuri incluzive adresate tinerilor în vederea facilitării accesului acestora pe piața formală de muncă.

2. *Excluziune de la educație formală, non-formală și cultură*

- Direcționarea educației non-formale spre reintegrarea socială a tinerilor excluși social, asigurarea menținerii sau restabilirii accesului la educația formală în paralel cu o reală promovare a învățării non-formale și informale și a recunoașterii competențelor dobândite.

3. *Excluziune de la sănătate*

- Promovarea accesului egal la sănătate al tinerilor și menținerea accesului gratuit la un pachet de servicii medicale de bază, precum și îmbunătățirea calității actului medical de care beneficiază copiii și tinerii în dificultate.

4. *Excluziune de la participare*

- Încurajarea „vocii” și împuternicirea comunităților sărace locuite masiv de copii și tineri și a categoriilor de tineri excluse social.

5. *Sărăcie, excluziune socială și grupuri vulnerabile*

- Relansarea politicilor de combatere a sărăciei și promovare a incluziunii sociale în România cu accent pe tineri și copii pentru a reduce deficitele pe toate dimensiunile vieții, acumulate în stadiile inițiale ale vieții, deficite care sunt de așteptat să marcheze negativ tot parcursul ulterior al indivizilor și să devină mult mai dificil de recuperat;
- Conceperea unor noi programe de construire sau amenajare de locuințe sociale, care să permită implementarea prevederilor legale care îndreptățesc tinerii defavorizați la o locuință;
- Elaborarea și implementarea în parteneriat cu toate instituțiile responsabile din toate sectoarele a unor măsuri de suport special pentru grupurile de tineri vulnerabile social.

Strategia națională pentru sport 2016-2032

Strategia propune următoarea viziune: În 2028 sportul românesc se va alinia standardelor de performanță internaționale și a celor de dezvoltare socială prin crearea unei infrastructuri sportive de calitate și a unei culturi a sportului prin unitate, solidaritate, etică și excelență. Sportul de masă intens practicat de toate categoriile de vârstă reprezintă un fundament pentru o populație mai sănătoasă, pentru o integrare educațională și socială eficientă și este, de asemenea, bază de selecție pentru

sportul de performanță (<http://mts.ro/wp-content/uploads/2016/02/Strategia-nationala-pentru-SPORT-v2016-v2.pdf>).

Direcțiile de acțiune pentru susținerea și dezvoltarea sportului sunt:

- Creșterea gradului de *participare activă* a populației de toate vârstele la activități sportive cu caracter permanent în interesul ridicării și păstrării nivelului de sănătate individuală, îmbunătățirii gradului de coeziune, integrare și încredere socială;
- Creșterea gradului de *practicare a activităților sportive* cu precădere în rândul copiilor și tinerilor în scopul formării și dezvoltării de cetățeni activi, educați și responsabili;
- Creșterea nivelului și calității reprezentării României la cele mai înalte *competiții sportive de performanță*.

Strategia privind dezvoltarea activității fizice și a sportului de performanță definește obiective și măsuri concrete de acțiune, în acord cu realitatea românească:

1. *Dezvoltarea sportului de masă în România*
  - Creșterea nivelului de informare și educație a cetățenilor privind importanța și beneficiile practicării activității fizice și a sportului;
  - Eliminarea obstacolelor care frânează practicarea sporturilor de masă;
  - Elaborarea și formarea bazei organizaționale a managementului sportului de masă;
  - Creșterea nivelului de practicare a sportului pe diverse categorii de populație ținând cont de vârsta și statutul social al acestora;
  - Reinserția socială prin sport a persoanelor cu nevoi speciale și a celor defavorizate (sportul la persoane cu dizabilități, copii proveniți din familii dezorganizate, centre de plasament, emigranți, șomeri etc.);
  - Revigorarea conceptului și a activităților de voluntariat în educație fizică și sport;
  - Extrapolarea valorilor etico-morale din sport în viața socială.
2. *Dezvoltarea sportului românesc de performanță*
  - Dezvoltarea sistemului de selecție și identificarea de talente;
  - Perfecționarea resurselor umane implicate direct în sportul de performanță;
  - Amplificarea relațiilor de colaborare internațională și creșterea vizibilității organizațiilor sportive naționale la nivel mondial;
  - Susținerea și dezvoltarea cercetării științifice cu aplicabilitate directă în sport;
  - Dezvoltarea practicii de voluntariat în sportul de înaltă performanță;
  - Promovarea fair-play-ului în sportul de performanță și a măsurilor de combatere a conduitelor non-etice.
3. *Dezvoltarea infrastructurii sportive*
  - Evaluarea precisă și detaliată a infrastructurii existente la nivel național, și a gradului de funcționalitate al acesteia, împreună cu o estimare a condițiilor minime de existență a acestor baze;
  - Elaborarea unor planuri de menținere și modernizare a bazelor și instalațiilor sportive la nivel național în vederea dezvoltării sportului de masă și a celui de performanță;
  - Sporirea gradului de disponibilitate a serviciilor și bazelor sportive de acces comunitar;
  - Eficientizarea bazelor sportive naționale existente și construirea altora noi;
  - Armonizarea bazei materiale sportive cu potențialul uman, geografic și material al fiecărei regiuni a țării;
  - Modernizarea și crearea de noi cabinete de medicină sportivă în bazele sportive de antrenament și competiții.

Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020 (2023)

Strategia are ca scop remedierea principalelor deficiențe care împiedică administrația din România să-și îndeplinească rolul la nivelul așteptărilor beneficiarilor săi, prin stabilirea cadrului general de reformă al administrației publice pentru perioada 2014-2020. Prin această strategie se propune crearea unei administrații publice eficiente, responsabile, credibile, transparente și deschise în relația cu beneficiarii serviciilor sale (cetățenii și mediul de afaceri) și totodată, a unei administrații predictibile și stabile, capabilă să favorizeze și să susțină dezvoltarea socio-economică echilibrată la nivel național și local, contribuind astfel la atingerea țintelor Strategiei Europa 2020 (http://www.mdrap.ro/userfiles/strategie_adm_publica.pdf).

Strategia propune ca și obiective generale: adaptarea structurii și mandatului administrației la nevoile cetățenilor și la posibilitățile reale de finanțare; implementarea unui management performant în administrația publică; debirocratizare și simplificare pentru cetățeni, mediul de afaceri și administrație; creșterea autonomiei locale și consolidarea capacității autorităților administrației publice locale pentru promovarea și susținerea dezvoltării la nivel local; creșterea calității și accesului la serviciile publice

Strategia privind mai buna reglementare 2014-2020 (2023)

Obiectivul general al strategiei vizează îmbunătățirea calității instrumentelor de implementare a politicilor publice reprezentate de reglementări (acte normative, proceduri etc.) precum și a procesului de inițiere, adoptare, implementare și evaluare a acestora. Strategia propune următoarele obiective specifice și direcții de acțiune

(http://sqq.gov.ro/docs/File/UPP/doc/proiecte_finale/Strategia%20privind%20mai%20buna%20reglementare%202014%20-%202020%203%20decembrie_varianta%20finala.pdf):

1. Simplificarea fondului activ al legislației

- Sistematizarea și unificarea legislației:
  - inventarierea și analiza stocului legislativ existent;
  - propunerea celor mai potrivite metode de simplificare a legislației pe baza criteriilor de priorizare stabilite;
  - implementarea efectivă a măsurilor de simplificare a legislației;
  - includerea propunerilor de sistematizare și unificare a legislației în Planul anual de lucru al Guvernului (PALG);
- Reducerea birocrăției pentru mediul de afaceri:
  - continuarea procesului de reducere a sarcinilor administrative;
  - simplificarea procedurilor iritante identificate și asumate în cadrul Memorandumului de înțelegere între UE și România;
  - realizarea planurilor anuale de simplificare;
  - dezvoltarea metodologiei "burden hunting" (identificarea poverilor administrative);
  - aplicarea în regim pilot a unor instrumente alternative de simplificare a legislației;
  - măsurarea și reducerea costurilor de conformare;
  - implementarea unor soluții IT pentru simplificarea unor proceduri orizontale, trans-sectoriale pentru mediul de afaceri (pe modelul ghișeului unic);
  - continuarea măsurătorilor prin utilizarea SCM (modelul costului standard) și actualizarea măsurilor globale;
  - eliminarea punctuală a unor proceduri administrative de tipul celor cuantificate de către Banca Mondială, OECD și alte instituții similare.

2. Creșterea calității fluxului reglementărilor

- Fundamentarea actelor normative:

- dezvoltarea studiilor de impact extinse - adoptarea metodologiilor pentru analiza de impact economică și de mediu;
  - introducerea obligativității evaluărilor de impact extinse;
  - elaborarea unui Ghid practic de aplicare a normelor de tehnică legislativă;
  - **Transparență și calitatea procesului de consultare:**
    - elaborarea și publicarea unui buletin guvernamental periodic cu cele mai importante propuneri anunțate în Ședințele Pregătitoare;
    - publicarea studiilor de impact pentru reglementări înainte de adoptare;
    - dezvoltarea unei baze de date cu părțile interesate relevante pentru diferite domenii de intervenție ale Guvernului;
    - monitorizarea implicării părților interesate în stadiile incipiente de elaborare a analizelor de impact pentru actele normative cu impact major;
    - dezvoltarea instrumentelor ICT pentru procesul de consultare, asigurarea transparenței, baza de date pentru studiile de impact;
  - **Implementarea legislației europene:**
    - continuarea perfecționării mecanismului de transpunere a directivelor europene;
    - asigurarea aplicării directe a regulamentelor europene, însoțită de activități de informare și comunicare publică privind aceste reglementări;
    - continuarea activităților de prevenire și soluționare a problemelor legate de aplicarea dreptului european;
    - dezvoltarea Centrului SOLVIT România.
3. *Dezvoltarea capacității administrative pentru implementarea politicilor privind mai buna reglementare*
- **Cadru instituțional:**
    - adoptarea Hotărârii de Guvern privind documentele de politici publice și evaluarea impactului proiectelor de acte normative;
    - adoptarea formatului standard pentru studiile de impact extinse;
  - **Specializarea resurselor umane în elaborarea studiilor de impact:**
    - specializarea pe domenii de politici publice la nivelul DCP / Cancelaria PM;
    - elaborare și susținerea de pachete de cursuri pentru analize de impact pe domenii specifice.

Anexa 3. Principalele concluzii ale atelierelor de lucru

EDUCAȚIE

De unde plecăm?

În anul școlar 2017-2018

- 82 de unități școlare județul Cluj nu aveau autorizație de funcționare din partea Direcției de Sănătate Publică a Județului Cluj,
- din care 72 de unități erau în mediul rural.
- dintre acestea:
  - 69 nu aveau acces la apa potabilă
  - 20 nu aveau un grup sanitar funcțional.

Ce credeți că s-ar putea face pentru a îmbunătăți această situație în mediul rural? Ce alte aspecte considerați că sunt relevante?

Soluții posibile:

1. Investiții locale pentru rezolvarea problemelor legate de avizarea pe potabilitate. La fel în cazul creșelor. Implicarea CJ în rezolvarea situației (potabilitate) la nivelul comunităților din județ, nu doar al școlilor;
2. Dezvoltarea rețelei de drumuri și a serviciilor de transport pentru elevi pentru comasarea școlilor + 2. Studii pentru comasarea școlilor.
3. Amenajarea școlilor pentru after school + dotări;
4. Educația să fie parte a strategiilor de dezvoltare locală, ca responsabilitate a administrației;
5. 5. Sistem de implicare a vârstnicilor ca tutori pentru elevi și copii și alte mecanisme public-private și public-civile. Și alte inovații.

De unde plecăm?

În ultimii 20 de ani numărul mediu de elevi dintr-o generație școlară a crescut la nivel de județ cu 28%, iar la nivelul zonei metropolitane Cluj cu 38%.

Cele mai multe nașteri sunt în Cluj-Napoca și în Florești, creșterea cea mai mare a cohortei de elevi este la nivel de grădinițe și școli primare.

Cum putem utiliza mai eficient infrastructura educațională din județ? De ce fel de unități de învățământ ar fi nevoie acum: creșe, grădinițe, școli primare și gimnaziale sau licee? De ce fel de unități de învățământ credeți că vom avea nevoie în următorii 10 ani?

Soluții posibile:

1. Dezvoltarea de campusuri pentru +12 ani;
2. Curțile școlilor: accesibilizare, dotare;
3. Școlile din urban și periurban să fie multifuncționale (pentru comunitate);
4. Cazuri de supraaglomerare: utilizarea de clădiri temporare, care respect principii sănătoase (green etc.). E nevoie de un screening al școlilor;
5. Cazuri de neutilizare: să facem creșe, să facem programe comunitare, în special inter-generaționale, campusuri de învățare, să aducem copii de la oraș vara acolo, să găzduim acolo programe de pregătire pentru profesori, să întrebăm comunitatea ce campusuri specializate (ecologie, știință etc.) dorește acolo;
6. Participarea elevilor și a profesorilor în procesul de replanificare/redesign a școlilor;
7. Spațiile actuale sunt inadecvate pentru practicile contemporane și pentru well-being-ul și sănătatea copiilor și profesorilor;
8. Peste 10 ani: să ne pregătim cu profesori (în special de științe) prin încurajarea interesului pentru asta (prin acele campusuri?) și prin atragerea de „profesori temporary” din alte domenii, profesori mentori, specialiști.
9. Construcții noi: în cartierele Clujului (ex. Bună Ziua), Florești (nu există liceu), Apahida. Dacă există dezvoltări rezidențiale în jurul unui centru de business, acolo să facem și școală. Să reconvertim alte clădiri actuale. Școli fanion / model.
10. La vârste mici, nevoia părinților e să aibă copiii aproape de casă. La vârste mai mari (+12), diferențiam pe prestigiu/interes.
11. Reglementat dotări minimale necesare (tehnologie și altele) și securizarea de bugete pentru asta.
12. Modele: Ciugud, Valea Lupului. Programe de funcționare prelungite.

De unde plecăm?

În județul Cluj în anul școlar 2015-2016 18% dintre elevi au făcut naveta zilnică între casă și o școală din altă localitate (conform unui sondaj ARACIP pe 242 unități școlare din județ).

În anul 2018 peste 70 de mii de angajați au făcut naveta spre locul de muncă din altă localitate decât cea de domiciliu.

Adesea copiii își însoțesc părinții în mișcarea zilnică de navetism spre școlile cele mai convenabile în raport cu orarul de muncă al adulților

Ce tipuri de resurse ar putea fi oferite elevilor sau studenților să acceseze mai ușor diversele oportunități educaționale din județ? De exemplu, cum ar putea fi organizat transportul în interiorul județului să faciliteze accesul spre unitățile școlare? De ce alte resurse ar fi nevoie pentru un acces mai ușor? Ce tipuri de stimulente ar putea funcționa pentru a stimula cadrele didactice să facă naveta spre zonele unde e nevoie de profesori?

Soluții posibile:

1. Hrană pentru copiii care optează pentru program mai lung în școală (pentru pregătire), împreună cu spor pentru profesor?
2. Access la baze de date și resurse informaționale/educaționale pentru elevi;
3. Programe pentru well-being-ul și sprijinirea profesorilor;

4. Redefinirea circumscripțiilor sau a regulilor actuale? Nu (echitate, dezvoltare comunitară, trafic);
5. Sistemul de alocare a profesorilor: acum mulți de la sate se detașează la oraș
6. Secții/ramuri în cartiere și parteneriate urban-rural (ex. Bălcescu) și parteneriate rurale (Mera) + parteneriate școli – laboratoare/instituții care să facă programa mai atractivă (eventual finanțate public);
7. Marketingul școlilor + folosirea resurselor locale;
8. Piste de biciclete în mediul rural pentru acces facil.

De unde plecăm?

În anul universitar 2018-2019, numărul total al studenților care urmează programe universitare cu frecvență este de 65 mii.

Creșterea anuală în ultimii cinci ani a fost de 1%, adică relativ mică.

Raportul de cadre didactice la numărul de studenți este 1 la 18.

Există o relația dintre capacitatea infrastructurii de a găzdui studenți și calitatea procesului de învățare? Cum este oferta educațională în raport cu cerințele studenților și ale firmelor? Cum putem îmbunătăți oferta de studii a universităților clujene?

Soluții posibile:

1. Corelare pre-universitar – universitar: granturi vocaționale de la CJ (asemănătoare rezidențiatului), facilitarea comunicării și consultării între cele două;
2. Campus în afara Clujului (în ZMC?);
3. Locuri în cămine;
4. Abordare necesară: Județul Cluj – Capitala Transilvaniei ☺
5. Promovarea locurilor pentru medii defavorizate

REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

De unde plecăm?

În județul Cluj

- nu (mai) există comune unde ponderea sectorului secundar să fie predominantă,
- în schimb este în creștere numărul de comune în care, la fel ca și în orașe, sectorul terțiar (al serviciilor) devine cel mai important,
- opt comune au funcții rezidențiale și de servicii, șase dintre acestea (Florești, Gilău, Baci, Apahida, Chinteni și Feleacu) fiind situate în imediata apropiere a municipiului Cluj-Napoca, unde se înregistrează și cele mai frecvente cazuri de urbanizare și extindere haotică, necontrolată.

Cum credeți că ar trebui să evolueze rolul și profilul funcțional al localităților din județul Cluj și care ar fi cele mai viabile alternative de locuire în zona metropolitană Cluj-Napoca?

Soluții posibile:

1. Să dezvoltăm profiluri complementare, evitând monofuncționarea (ex. Funcțiuni culturale). Există interese diferite ale populației: ca la oraș și dimpotrivă;
2. Să cartăm puncte/zonă importante funcționale în județ. Punerea în valoare a potențialului local;
3. Să reprofilăm localitățile de pe traseul trenului metropolitan, mai ales dpdv locuire. Pe microregiuni;
4. Creșterea mobilității pentru reprofilarea localităților (inclusiv aplicații care să comaseze posibilități de transport + integrare transport regional cu stații locale). Soluție pe termen scurt: densificare în municipiu + termen lung: infrastructură în județ;
5. Sprijinit educația locală pentru a ține tinerii acolo la școli;
6. Strategie de locuire la nivel de ZMC;
7. Să dezvoltăm mediul slab urbanizat pentru mai multă atractivitate;

8. Identificarea localităților rurale urbanizate și oferirea de recomandări pentru dezvoltare;
9. Administrația să achiziționeze terenuri pe care să le folosească în interesul comunității.

De unde plecăm?

- În ultimii 15 ani, în vreme ce majoritatea localităților din județul Cluj și-au continuat declinul demografic, municipiul Cluj-Napoca și-a consolidat rolul de pol regional
- O parte din comunele din zona sa metropolitană s-au dezvoltat foarte mult, unele dintre acestea (Florești, Apahida, Baci) depășind pragul de 10000 de locuitori menționat de lege pentru a putea accede la statutul urban.

Care credeți că este cea mai viabilă perspectivă din punct de vedere al organizării administrativ-teritoriale pentru municipiul Cluj-Napoca și comunele din zona sa metropolitană, în special cele din primul inel, cele mai afectate de fenomenul de suburbanizare?

Soluții posibile:

1. Stimulente pentru respectarea reglementărilor și standardelor în ZMC (finanțare prin ADI ZMC pentru investiții în comune). Implicarea mediului de afaceri (corelare parcuri industriale și tehnologice etc.).
2. Problema e de comunicare. Identificarea și explicarea beneficiilor funcționării integrate (valabil pentru referendumuri, acord politic etc.)
3. Campusuri, funcțiuni partajate de universități și de alte instituții locale;
4. Screening/cartare teritorială pentru a putea gândi intervenții punctuale, mai ales în zonele nedezvoltate;
5. Structurare de proces / cod, apoi asumat politic;
6. Corelare cu centura metropolitană.
7. Sondaj înainte de referendumuri ☺
8. Să facem strategie în scenarii: comune, orașe, cartiere. Inclusiv cu recomandări de politici publice și schimbări legislative necesare.
9. Reorganizarea administrativă generală a județului, pentru a rezolva problema comunelor cu 100 de locuitori și altele.

De unde plecăm?

În ciuda investițiilor masive realizate în ultimii ani în ariile rurale din județul Cluj, există în continuare disparități importante între standardele de locuire și de viață din mediul rural și cele din mediul urban.

Comunele cele mai deficitare din punct de vedere al nivelului de dotare și echipare tehnico-edilitară, și totodată situate la distanțe mari față de cel mai apropiat centru urban, sunt localizate în Munții Apuseni, Podișul Someșan și Câmpia Transilvaniei.

Teme noi

1. Strategia în jurul lacurilor și cursurilor de apă;
2. Cum ne poate afecta regionalizarea;
3. Instrumente pentru implicarea cetățenilor în toate aceste demersuri;
4. Relația cu politicul! Cum poate județul să intre peste deciziile locale;
5. Corelarea resurselor cu oportunităților.

De unde plecăm?

Județul Cluj ocupă locul 2 la nivel național în ceea ce privește suprafața parcurilor industriale publice și private.

Acestea au atras investiții străine de milioane de euro, au generat foarte multe locuri de muncă și au adus în județ branduri recunoscute internațional.

Credeți că mai este necesar să se construiască parcuri industriale și altundeva în județ? Dacă da, unde și cu ce profil?

Soluții posibile:

1. Test track pentru industria automotive;
2. Mobilitate spre și dinspre parcurile industriale. Poate și locuințe temporare;
3. Centre de depozitare / logistice pentru industria mobilei și nu numai. De studiat posibilitatea de a le face în proximitatea Clujului (subterane?);
4. Facilități de cercetare-inovare în parcurile existente și viitoare. Servicii conexe necesare;
5. Funcțiuni mixte. Focus pe transfer tehnologic.

De unde plecăm?

Județul nu s-a mai bucurat de ceva timp de investiții străine remarcabile, ultimii investitori mari care au fost atrași în zonă fiind BOSCH și DE'LONGHI.

Cum ar putea fi atrași noi investitori în județ? În ce sectoare ar trebui atrași investitori?

Soluții posibile:

1. Corelare cu strategia de specializare a ADR Nord-Vest pentru stabilirea sectoarelor prioritare. Ales 5-10 proiecte strategice cu pre-fezabilitate, verificat dacă există investitori locali pentru ele, apoi mers la investitori străini.
2. Priorități: Automotive, agricultură, sectoare transversale, robotizare, sănătate (inclusiv vârstnici), energie și apă, imobiliar, turism și aventură.

3. Să construim un centru expozițional serios, aproape de Cluj-Napoca;
4. Atenție, să nu fie în detrimentul companiilor locale. Să nu favorizăm investitorii străini în detrimentul celor români;
5. Sprijinirea investitorilor locali. Crearea unui accelerator pentru ei. Parteneriat public-privat pentru promovarea și sprijinirea lor.
6. Inventar al terenurilor din județ și o clasificare a lor pe funcțiuni.
7. Infrastructură de transport.

De unde plecăm?

Deși numărul tinerilor atrași este substanțial, în contextul în care Clujul rămâne al doilea centru universitar al țării, în anumite domenii, precum cercetarea se manifestă un fenomen de "brain-drain" cu impact negativ asupra dezvoltării economice.

Totodată, foarte multe din locurile de muncă din județ au un risc mare de automatizare.

Cum putem face față provocării generate de automatizare, trecând mai ușor peste "șocul" celei de-a patra revoluții industriale în condițiile în care societatea îmbătrânește, există un deficit de competențe, iar roboții și inteligența artificială par a fi elementele care vor aduce avantaje competitive pe termen lung companiilor?

Soluții posibile:

1. De făcut studii de impact;
2. Industria mobilei: îmbunătățirea învățământului dual și începerea lui și la nivel de universitate;
3. Investiții în cercetare. Analizat ce a funcționat până acum în cercetare și ce nu;
4. Informare privind digitalizarea și automatizare. Educație și contact/implicare în comunitate a mediului de afaceri;
5. Conectarea cu specialiștii care au plecat din țară și atragerea lor;
6. Conectarea IT-ului cu domeniile care vor folosi serviciile lor;
7. Recalificarea către servicii a celor afectați de automatizare;
8. Pregătirea/calificarea oamenilor pentru a putea oferi servicii de automatizare;
9. De pregătit pentru mentenanță: pregătire tehnicieni, stimulente pentru elevii din dual.
10. Înființarea de centre de învățământ de tip dual care să pregătească oameni pentru automatizare etc.;
11. Dezvoltarea de nuclee/poli în orașele mici pentru a păstra oamenii acolo (ex. Turismul la Mărișel). + Strategie pe locuire la nivel de județ.

De unde plecăm?

Chiar dacă în ultimii ani au existat produse proprietare inovative comercializate pe piață de către întreprinderi existente sau start-up-uri, în general sectorul IT&C din județul Cluj este caracterizat prin activități de outsourcing.

Care sunt principalele elemente, măsuri necesare astfel încât acest sector să se reorienteze de la outsourcing la inovare și creare de produse proprietare?

Soluții posibile:

1. Susținerea de comunități de business angels pentru a sprijini companiile mici. Stimulente;
2. Needs assessment. Știm să facem produse, nu știm ce produse să facem. Cercetare și dezvoltare aplicată;
3. Expo/târguri unde să se expună soluții IT;
4. Stimulente pentru ca IT-ul să intre în alte domenii (construcții, administrație etc.). Pregătirea IT-iștilor pentru business și pentru alte specializări;
5. Alegerea unor priorități la intersecția dintre IT și alte domenii de vârf (ex. Medicină);

6. Exemplul Oradea: dacă 50% dintr-o clădire de birouri e ocupată de IT;
7. Gândit în contextul economiei europene (e greu să lucrezi din România pentru România);
8. Birou de sprijin la CJ pentru mici antreprenori în IT. Mecanism care încurajează testarea (Parteneriat pentru inovare). Participare la expoziții și târguri internaționale pentru promovarea soluțiilor locale. Instrumente financiare la nivel județean. Burse de cercetare. Conectare cu ino.ro al ADR. Catalogul inițiativelor de la nivel național.
9. Există la Cluj un biroul al Oficiului pt. Drepturi de autor. Conectare.
10. Modelul Seul: produse locale testate în condiții de piață, găzduite gratuit în mall/spațiu;

De unde plecăm?

Inovarea și transferul tehnologic se bucură de sprijinul unor entități dedicate acestor activități. Din păcate, însă, s-a constatat că serviciile oferite de aceste infrastructuri nu răspund nevoilor de dezvoltare existente în mediul de business sau că oferta și cererea de transfer tehnologic nu se întâlnesc.

Ce măsuri ar trebui luate pentru a stimula colaborarea dintre cele două "tabere"? În ce domenii sunt observate totuși câteva rezultate? Ce domenii ar putea să pună județul pe hartă dacă activitatea de inovare este intensificată?

Soluții posibile:

1. Promovarea inițiative existente;
2. Digital Innovation Hubs pe teme alese ca prioritate;
3. Corelare cu strategia de specializare a ADR NV. Colaborare CJ-ADR.
4. Să facem un parc tehnologic - științific

Teme noi:

1. Modele care funcționează în alte părți pe subiectele de interes;
2. Sprijin pentru ca mediul de afaceri să iasă pe alte piețe;
3. Reprezentanță la Bruxelles;
4. Parteneriate public-private pentru investiții;
5. Economie socială.

MEDIU ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

De unde plecăm?

Printre categoriile de deșuri pentru care e a fost gândit Sistemul de Management Integrat al Deșeurilor Cluj intră și deșeurile din construcții și demolări (în special codul 17 01).

În prezent, pentru gestionarea acestora, pe teritoriul județului există două platforme de depozitare a deșeurilor din construcții și demolări, la Dej și la Cluj-Napoca.

Considerați că e necesară amenajarea altor platforme în acest scop? Cum s-ar putea eficientiza colectarea acestor deșuri și valorificarea lor, având în vedere cantitățile foarte mari care se depozitează clandestin?

Soluții posibile:

1. Modelul francez (semnalizare + obligativitate pentru UAT-uri să amenajeze platforme la un număr minim de persoane). Campanii de informare privind posibilitățile de depozitare.
2. Gândire pe tipuri de deșuri (și duratele lor de viață) și posibilitățile lor de prelucrare/reciclare/reutilizare. A se vedea modelul Lăpuș pentru reciclarea molozului. Modelul Oradea pentru persoane fizice.
3. Mai multe platforme (proximitate – costuri). De văzut cum schimbăm geografia locului cu ele – să identificăm locații (ex. Cara);
4. De rezolvat situația rampelor ilegale/informale. Cartare (participativă), inclusiv pentru tipul materialelor.

De unde plecăm?

La nivelul județului Cluj, au fost semnalate numeroase situații critice, în ceea ce privește neconformitățile calitative ale apei potabile distribuite populației în sisteme locale, respectiv din fântâni la nivel de unități administrativ-teritoriale.

Ce soluții considerați că ar trebui aplicate în situațiile menționate mai sus, pentru eliminarea acestor neconformități?

Soluții posibile:

1. Utilizarea surselor locale când e posibil;
2. Corelare apă-canalizare. Lipsește rețeaua de canalizare centralizată (microstații de epurare locale unde nu se poate central);
3. Identificarea surselor de poluare punctiforme;
4. Târnița: Va fi prevăzută centrala (e prevăzută și la nivel național);
5. „Întoarcerea cu fața la ape” ca prevenție;
6. Poluarea prin deșeuri casnice: cum asigurăm în fapt colectarea (e obligatorie, dar nu se face);
7. Plase/diguri de captare pe râuri, obligatorii pentru fiecare UAT;
8. Vrem zone naturale pe ape, „nu visuri hidrotehniste” ☺.

De unde plecăm?

Gestionarea terenurilor forestiere din spațiul montan este responsabilitatea mai multor instituții (ocoale silvice de stat, ocoale silvice private, administrații și custozi de arii naturale protejate etc.), urmărindu-se obiective diferite referitoare la acestea.

Județul Cluj se situează, conform ultimului raport Greenpeace privind tăierile ilegale din pădurile României, pe primele locuri la toate capitolele (numărul infracțiunilor silvice, volumul masei lemnoase tăiate ilegal, numărul cazurilor de tăieri ilegale).

Ce soluții aveți în vedere pentru îmbunătățirea monitorizării tăierilor de pădure și pentru gestiunea integrată a terenurilor forestiere?

Soluții posibile:

1. Consultarea comunităților locale cu privire la ponderea fond forestier / pășune;
2. Control pentru veridicitatea raportărilor vehiculate public;
3. Pădurile în intravilan interzise – de respectat asta;
4. Dezvoltarea la nivel de județ a unor culoare verzi cu rol ecologic și turistic (inclusiv împăduriri). Inclusiv de-a lungul centurii, de exemplu. Zona de câmpie e deficitară.
5. Perspectiva ecologică: zone de protecție în jurul localităților; target de împădurire; de văzut care sunt despăduririle/răririle necesare. Platformă participativă gen Waze pentru a semnaliza zonele cu probleme;
6. Calitatea fondului: au scăzut suprafețele ocupate de conifere. Sistem de monitorizare a calității suprafețelor (imagini satelitare etc.);
7. Spații verzi în municipii: unde suntem acum și unde vrem să ajungem cu privire la suprafața verde per locuitor (și calitatea, și proximitatea trebuie reglementate prin coeficienți). Legate între ele prin culoare ecologice.
8. Colaborare cu județul Alba.

De unde plecăm?

Studiul insulelor de căldură urbane de pe teritoriul Județului Cluj a scos în evidență faptul că arealele cu temperaturile cele mai ridicate sunt cele ale fostelor sau prezentelor suprafețe industriale și ale centrelor comerciale mari urmate de cele ale clădirilor de tip rezidențial cu regim mare de înălțime (Mărăști, Gheorgheni și Mănăștur) care sunt mai calde decât cele din zonele verzi cu până la 2-4 °C. În general, temperaturile au o tendință de creștere generalizată la scara județului, în timp ce în cazul precipitațiilor, se înregistrează, o creștere a frecvenței zilelor cu cantități mari de precipitații.

Care credeți ca ar fi soluțiile cele mai potrivite pentru diminuarea efectului de insula de căldură urbană și a schimbărilor climatice detectate?

Soluții posibile:

1. Valorificare pe verticală (păduri urbane);
2. Investiții în irigații;

3. Cum facem parcuri în ZMC? Inclusiv parcuri-pădure;
4. Stoparea tendinței de megalopolis (unirea intravilanelor);
5. De definit păduri periurbane – despăgubiri pentru lemnul exploatat;
6. Adaptarea măsurilor de îmbunătățiri funciare la rezultatele obținute pe schimbări climatice;
7. A nu se degrada pădurile la păduri-parc? De discutat.
8. Strategie de reziliență la schimbări climatice?

De unde plecăm?

Studiul arealelor afectate de alunecări a arătat că, deși pe fondul „aridizării” suprafața afectată de alunecări de teren se reduce, se observă o creștere a pagubelor provocate.

Acest lucru poate fi explicat prin:

1. expansiunea localităților în areale cu risc din ce în ce mai ridicat de alunecări de teren;
2. încrederea neadeverită în noile tehnologii de construire;
3. Studiile geotehnice nu se realizează decât pentru parcele mici, deși se impune o analiză integrată pe tot profilul versanților;
4. depășirea perioadei de viabilitate a sistemelor antialunecare.

Ce măsuri de contracarare a efectelor alunecărilor de teren asupra societății sunt mai adecvate în momentul de față: măsuri structurale, adică intervenții tehnice pentru contracararea efectelor hazardelor geomorfologice sau măsuri nestructurale, preventive, inclusiv impunerea unor polițe de asigurare?

Soluții posibile:

1. Abordare proactivă: să vedem care sunt zonele de risc (de avut în vedere pentru avizarea PUG-urilor) – hărți de hazard și măsuri de avizare a construcțiilor în concordanță;
2. Bază de date cu studii geotehnice;
3. Atenție la cele realizate prin dispoziții de șantier;

Teme noi:

1. Poluarea luminoasă;
2. Inundații;
3. Ariile naturale protejate și culoare ecologice;
4. Terenuri neproductive & situri contaminate istoric;
5. Educație și conștientizare privind mediul și schimbările climatice;
6. Cartarea peisajelor valoroase din județ;
7. Harta emisiilor în județ și plan pentru scăderea lor;
8. Compost municipal.

PATRIMONIU, CULTURĂ, TURISM ȘI SPORT

De unde plecăm?

Județul Cluj nu are în momentul de față o evidență clară, transparentă și ușor accesibilă a patrimoniului său cultural, indiferent de tipul lui.

Diversitatea și volumul mare al patrimoniului cultural din Județul Cluj fac o abordare eficientă a Consiliul Județean pentru dezvoltarea lui aproape imposibilă.

Care ar trebui să fie lista pragmatică a priorităților Consiliului Județean pentru dezvoltarea patrimoniului cultural din Județul Cluj? Ce instrumente fundamentate juridic și financiar considerați că ar trebui proiectate pentru a putea aborda eficient această listă?

Soluții posibile:

1. Repertoriere. Cartarea și documentarea elementelor de patrimoniu material și imaterial. Publicarea lor (open). Conectare cu INP, care face deja asta. Pe folosit rețeaua de „turism cu cheia”.
2. Cartarea/definirea pe microregiuni;
3. Corelarea cartărilor cu realitatea legală/administrativă/fizică a elementelor (verificare + integrare cu diverse evidențe);
4. Includerea patrimoniului arheologic și industrial în repertoriu. Și peisajele. Și oamenii. Satele temporare. Și evenimentele;
5. Reglementarea acțiunilor posibile în zonele limitrofe și de protecție;
6. Planuri de valorificare făcute împreună cu comunitatea locală, corelate cu strategiile locale. Și introducerea lor în funcționare. Identificarea unui operator (familie, ONG, mecanism etc.) care să se ocupe de aceste planuri. Finanțare pentru valorificare în comunitate. De gândit la obligația de folosință;
7. De verificat potențialul de branding și marketing;
8. Educație și conștientizare în comunități, consultare, participare (ex. Cultural Heritage Counts for Europe).

De unde plecăm?

Municipiul Cluj-Napoca este cel mai important pol turistic la nivelul județului Cluj, concentrând detașat peste 72% din numărul total de sosiri turistice și din înnoptările turistice realizate.

Cum credeți că ar putea fi rezolvată această situație? Ce ar putea face celelalte localități pentru a-și valorifica mai bine potențialul turistic?

Soluții posibile:

1. Redefinirea indicatorilor folosiți, pentru a avea măsurători mai realiste. Să numărăm vizitatori, nu turiști. Monitorizare și evaluare anuală;
2. Îmbunătățirea infrastructurii de transport (acum se poate ajunge numai la Turda). Rutele sunt făcute pentru navetă, nu pentru turism;
3. Crearea de povești/circuite/rute/culoare turistice. Inclusiv în funcție de profilurile de turiști vizate. Conectarea cu agențiile de turism;

4. Mecanism pentru rezervări de cazare în județ (poate include chestionare de evaluare etc.). Platformă online open pentru întregul domeniu, integratoare;
5. Centrele de informare turistică nu sunt funcționale. Să aibă roluri mai importante/complexe. Să devină centre culturale/centralizatoare. Să colecteze informații de la vizitatori. Colaborare între centrele info din județ și cele din municipiu. Elementele fizice (hărți pe hârtie, trasee marcate etc.) trebuie păstrate;
6. Turismul de aventură și sport. Rețeaua de trasee montane trebuie omologată;
7. Puncte/zona/microregiuni de atracție turistică dispersate în județ. Actualizarea definiției „atracțiilor turistice”;
8. Formarea/calificarea personalului în turism. Bugetarea de programe de formare, stimulente pentru a lucra în alte locuri decât municipiului. Școli de ghizi locali, din comunități.
9. Înființarea unei organizații de management al destinațiilor la nivel de județ sau regiune.
10. Înființarea de puncte gastronomice locale. Trebuie intervenție de la CJ (există modele în Delta, Brașov). Promovarea rețetelor locale. Turismul gastronomic și agro-gastronomic. Integrare cu circuitele, în aplicația/platforma mare.
11. Abordarea „Clujul, poartă spre Transilvania”;
12. Strategie de turism sustenabil (ex. Managementul deșeurilor, protecție prin regulament local etc.)

De unde plecăm?

Pe parcursul ultimului deceniu Cluj-Napoca și câteva dintre localitățile din județul Cluj au cunoscut o creștere spectaculoasă a evenimentelor culturale.

Acestea au atras turiști și au generat venituri pentru orașul Cluj-Napoca.

În același timp, localitățile rurale și urbane mici din județ se bucură de relativ puține manifestări culturale și de o bază materială dedicată culturii modeste.

Cum ar putea fi îmbunătățită infrastructura culturală din județ? Ce tipuri de activități culturale ar merita să fie finanțate în sate, comune și orașele mai mici din județ?

Soluții posibile:

1. Prioritate: asigurarea accesului la cultură, mai ales prin producție culturală care nu e condiționată de evenimente. Schimbare mindsetului de la eveniment la acces la cultură;
2. În proximitatea Clujului, organizarea de spații de lucru pentru artiști;
3. Conectarea cu resursele deja existente (ex. Patrimoniu, spațiu, contacte locale).
4. Activarea centrelor locale cu operatori, artiști, studenți din Cluj-Napoca. Atenție la integrarea/angajarea comunității locale;
5. Educație culturală în școlile din județ;
6. Punerea la dispoziție a echipamentelor pentru evenimente: sonorizare, standuri etc. Acordarea lor către cele care respectă ghidul de bune practici;
7. Calendar/hartă/platformă cu evenimente și activități pozitive ☺
8. Rezidențe artistice în rural și urbanul mic;
9. Investiție în capacitatea operatorilor culturali locali: nu administrațiile trebuie să organizeze activitățile culturale;
10. Culoare/circuite de biciclete/bike sharing care să lege satele, gările etc.
11. Cămine culturale mai funcționale, folosibile pentru mai multe activități;
12. Ghid pentru organizarea evenimentelor și activităților culturale;
13. Consultarea / activarea comunităților locale;
14. Revizuirea sistemului de finanțare de la județ (sume, priorități, metodologie, mărirea ariei de interes de la folclor etc.). Finanțarea de expertiză de consultanță pusă la dispoziția operatorilor locali. Gândirea și în funcție de decalajele existente;

De unde plecăm?

Infrastructura sportivă la nivelul județului (terenuri, săli de sport, cluburi, asociații) prezintă o discrepanță majoră între Cluj-Napoca și restul orașelor și comunelor.

Această discrepanță afectează posibilitatea de a practica sport în numeroase zone și afectează posibilitățile de recrutate a noi sportivi.

Cum ar putea fi îmbunătățită și susținută infrastructura sportivă la nivelul județului? Care ar putea fi tipurile de infrastructuri sportive ce ar merita să fie prioritizate în acest context?

Soluții posibile:

1. Diferențiere între sportul de masă, sportul de performanță și industria spectacolului sportiv;
2. Campusuri sportive pentru microregiuni (mai ales prin reconversie, pentru rapiditate și investiții minime – separare față de investițiile masive);
3. Intervenția dincolo de infrastructură: finanțarea educației, conștientizării și încurajării sportului și mișcării;
4. Consultare locală pentru a înțelege nevoile specifice;
5. Infrastructură de cazare/parcare pentru competițiile de anvergură. Încurajarea sporturilor outdoor (trail, MTB etc.) prin finanțare și în alte feluri. Sunt la limită cu turismul – promovare la pachet;
6. Integrarea cu celelalte rețele gândite în PATJ (patrimoniu, cultură, educație, gastronomie, turism etc.). Realizarea unor hărți suprapuse, să putem vedea heat points. Corelat cu transportatorii publici și privați și politica de ticketing.
7. Să atragem Via Transylvanica în Cluj, mai avem în zonă Via Carpatica și Via Maria. Poate reușim să atragem Magistrala Europeană de Lung Parcurs.
8. Cartarea inițiativelor diferite în domeniul sportului și încurajarea mobilității lor;
9. Încurajarea participării femeilor (pe baza modelelor de succes);
10. Plan pentru sporturile de iarnă (ex. ski pass comun). Plus monitorizarea investițiilor private care afectează negativ peisajul, comunitatea etc. Reevalua dezvoltările de profil și efectele lor negative (urbanism, trafic etc.), să nu mai fie lăsate la mâna privaților;
11. Promovarea sporturilor outdoor: montane, trail, MTB. (Plus să facem două refugii în județ: Vlădeasa și Muntele Mare.)

Teme noi:

1. Arie protejate;
2. Sustenabilitate și reziliență;
3. Reglementare ATV, motoare, bărci;
4. Defrișări ilegale;
5. Culoarele turistice;
6. Drumul către Padiș (speo, Cetățile Rădesei);
7. Speologie;
8. Armenopolis & istorie locală;
9. Accesibilizarea (de toate felurile) pentru persoane cu nevoi speciale;
10. Integrarea diferitelor componente strategice;
11. Evaluare și monitorizare, colectare de date;
12. Centralizarea/integrarea;
13. Definirea unei viziuni;
14. Ce se întâmplă pe aceste subiecte în județele vecine și unități protejate și GAL-uri.

CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ

De unde plecăm?

Capacitate administrativă, inclusiv financiară, limitată la nivelul comunelor în ceea ce privește furnizarea de servicii publice

Discrepanțe de dezvoltare între mediul urban și rural dar de asemenea intra-urban și intra-rural

Rolul județului în viitor va fi strâns legat de o posibilă reformă a nivelului regional

Constrângeri legislative și/sau politice semnificative care fac acest proces dificil

Care considerați că ar trebui să fie prioritățile unei viitoare reforme administrativ-teritoriale și cum ar putea această reforme să integreze nu doar considerente administrative ci și care țin de economie/dezvoltare economică locală și planificare spațială și funcțională?

Soluții posibile:

1. Stimularea colaborării între județele învecinate: ADI-uri,
2. Clarificarea limitelor administrative (între județe vs. între comune); Harta ANCPI.
3. Digitalizare: unificare a bazelor de date între județe învecinate și între sectoare/domenii. Atlasul Teritorial;
4. Colaborare între zonele peri-urbane: sisteme de finanțare pentru proiecte integrate, inter-comunitare;
5. Strategii comune între UAT-uri. Să nu le facem numai în funcție de fondurile europene, sunt și alte căi de finanțare.

De unde plecăm?

Slabă tradiție a cooperării la nivel local și lipsă de încredere între comunitățile care fac parte din ZM
Caracterul voluntar al cooperării este mai mult teoretic, nu există mecanisme de jos în sus prin care să se inițieze proiecte și eforturi comune

Tensiuni oraș vs. comune în ceea ce privește poziția egală în cadrul ZM

ZM atașate poliilor de creștere = un simplu cadru de implementare a unei politici naționale și de atragere de fonduri europene

Ce alte soluții în afară de asociațiile de dezvoltare intercomunitară pot fi propuse pentru ZM astfel încât cooperarea să nu fie strict asociată cu politica polilor de creștere ci să permită și proiecte proprii, care să presupună o cooperare reală între urban și rural?

Soluții posibile:

1. Unități de planificare + PATZ-uri pentru zone periurbane (care însă acum nu reglementează, ci ghidează); UP-uri pe zone (ex. Câmpia Transilvaniei);
2. Definierea mai corectă a zonelor periurbane + colaborări cu comunele care nu intră în ele;
3. Contopire administrativă pentru creșterea calității serviciilor publice, atragerea de resurse, demararea unor proiecte care acum stagnează (ex. Transporturi), reglementări urbanistice. Crearea de cadre/mecanisme pentru societatea civilă pentru a propune dezbateri și soluții. Educație și conștientizare privind beneficiile, dar și privind „temele false” împotriva;
4. ADI-urile să facă planuri de colaborare în interior și de creștere a încrederii între membri. Să implice și experți în guvernare

De unde pleacă?

Calitatea vieții (în urban + rural) devine conceptul strategic de bază în dezvoltarea locală
Instituțiile deconcentrate se pot implica în eficientizarea serviciilor publice oferite (educație, sănătate)

Tehnologia trebuie văzută ca un *enabler* (facilitator) și nu ca scop în sine

Leadershipul, mecanismele participative, transparența – factori care influențează calitatea guvernării

Cum vedeți rolul nivelului județean în viitor cu privire la furnizarea unor servicii publice care acum sunt plasate la alte niveluri și cum credeți că se vor modifica relațiile cu administrațiile locale în acest sens?

Soluții posibile:

1. Prioritatea: rezolvarea disparităților urban-rural, mai multă energie în rural;
2. Comasarea comunelor mici: grijă la identitatea locală și la țesutul social (vezi rolul social al școlii), nu doar la funcțiuni și servicii;
3. Rol de planificare urbanistică. Sprijinirea autorităților din periurban să facă față presiunilor aduse de reglementările urbanistice ale metropolei.
4. Rol de planificare a investițiilor (în special PNDL);
5. Coordonarea de servicii publice comunitare.

De unde pleacă?

Incertitudine legislativă în contextul noului cod administrativ

Reforma administrativ-teritorială implică modificarea Constituției și a legilor care fac referire la autonomie locală

Există tensiune între eficiența economică în furnizarea serviciilor publice versus democrație locală

Abordare neintegrată a reformei administrativ-teritoriale

Care considerați că ar trebui să fie principalele schimbări legislative care vizează capacitatea administrativă la nivel local și județean și care considerați că sunt principalele bariere care trebuie depășite?

Soluții posibile:

1. Creșterea autonomiei profesionale a arhitecților șefi;
2. Schimbarea statutului PATJ/PATZ înspre normativ;
3. Dimensionarea corectă a organigramelor/structurilor pentru livrarea serviciilor necesare, în raport cu numrul și nevoile populației (ex. Să nu poată rămâne roluri neacoperite);

4. Consultări/ateliere cu consilierii locali (pe educație și informare pe urbanism etc.). Obligativitatea consultărilor publice.
5. Planificarea urbanistică locală să ia în considerare PUG-ul metropolei învecinate și ale vecinilor în general;
6. Încurajarea participării și guvernancei alternative (civice) de jos în sus;
7. Deconcentrare a biroului de urbanism și a altor birouri în cartiere și în teritoriu;

De unde plecăm?

În timp ce în cazul UAT-urilor urbane cea mai mare parte a veniturilor provine din surse proprii, în cazul comunelor numai aproximativ jumătate din venituri sunt generate din surse interne restul provenind de la centru sau din surse externe.

Cum credeți ca ar putea Consiliul Județean să ajute UAT-urile să își crească capacitatea de autofinanțare?

Soluții posibile:

1. Încurajarea UAT-urilor să își crească taxele locale (deși 70% din venituri vin de la persoane juridice). Corectarea zonelor de impozitare pe clădiri, taxă de mediu, suprataxarea proprietăților abandonate.
2. Numirea de manageri competenți pentru birouri/servicii care pot genera venituri;
3. Strategii de valorificare economică pe microregiuni (vezi Economie, Turism etc.);
4. Consultanță pentru UAT-uri pentru a face Ghiduri ale investitorilor (și un ghid județean). Corelare cu inno.ro. Și sprijin concret pentru inițiative locale (ex. Întreprinderi sociale). Biroul pentru investitori al CJC.

Teme noi:

1. Ateliere în comunități;
2. Dezvoltarea pe axa nord-sud a zonei metropolitane;
3. Resurse umane în administrația publică locală;
4. Transparența în administrația publică locală;
5. Modele de organizare, bune practici;

INFRA TEHNICO-EDILITARĂ

De unde plecăm?

În județul Cluj, numărul localităților conectate la sistemele centralizate regionale de colectare ale apelor uzate este în continuă creștere pe fondul investițiilor pe programele POIM (Programul Operațional Infrastructura Mare), care vizează, printre altele, asigurarea colectării și epurării apelor uzate pentru aglomerările mai mari de 2.000 locuitori echivalenți

Care ar putea fi soluțiile de epurare controlată pentru unitățile administrativ-teritoriale care au un potențial demografic sub pragul limită de 2000 locuitori echivalenți ?

Soluții posibile:

1. Soluții individuale: bazine vidanjabile, mini-stații de epurare. Soluțiile sunt prevăzute în masterplan (din 2012), care e în actualizare acum – de corelat cu PATJ. De văzut dacă CJC poate stimula investițiile individuale în ministații;
2. Acum nu există proiecte pentru sisteme centralizate (excepție: Aghireșu);
3. Programe județene dedicate acestor comunități. În relație cu evoluția demografică? Dimpotrivă, lipsa infrastructurii generează scăderi demografice.
4. Soluții naturale (la toate treptele de epurare sau mai degrabă la a treia?)

De unde plecăm?

În perimetrul ZMC, (zona periurbană) pe fondul unui ritm accelerat al dezvoltării proiectelor imobiliare au apărut presiuni asupra capacității de transport a rețelelor de preluare a apelor uzate, fapt ce presupune intervenții zilnice ale operatorului regional, pentru asigurarea fluidizării transferului apelor menajere spre stația de epurare.

Aceste situații se multiplică în contextul unor perioade cu precipitații, care amplifică volumul de apă ce ar putea fi preluat de sistemele de transport.

Care ar putea fi măsurile de optimizare a transferului apelor uzate spre SEO (Stația de epurare orășenească)?

Soluții posibile:

1. Inventarierea situațiilor în care rețeaua este încărcată ilegal cu apele de ploaie;
2. Mecanisme de verificare din partea autorității. Verificare pe faze, nu numai la final;
3. Reabilitare: mărirea capacităților, bazine de retenție. Dublarea rețelelor;
4. Investiții în educarea utilizatorilor rețelei la nivelul județului; Folosirea și a Salubrității pentru asta (inclusiv scăderea taxelor acolo unde practicile sunt bune);
5. Poluatorul plătește: taxarea comportamentelor incorecte; montarea de filtre în rețea unde să se facă verificare, cât mai aproape de utilizator;
6. Filtrare/curățare intermediară, pe parcurs? Filtre individuale, pe locuință?

De unde plecăm?

În prezent, încă există localități în județul Cluj care, integral sau parțial, nu sunt racordate la rețeaua de furnizare a energiei electrice. De exemplu, localitatea Comorâța din comuna Cășeiu, sau Stărcu și Andici din comuna Ceanu Mare.

Conform AFM (2019), 23 de localități din județul Cluj erau clasificate ca localități izolate, în cadrul cărora 101 gospodării nu beneficiau de racordare la rețeaua de alimentare cu energie electrică.

Ce soluții ar fi de implementat pentru a asigura disponibilitatea de energie electrică în aceste zone?

Soluții posibile:

1. Panouri solare se instalează acum doar la solicitarea utilizatorului. Se poate oferi subvenție/împrumut pentru cei 10% contribuție proprie prin APM?
2. Insule energetice, prosumatori cu stocare: CJC să facă proiecte pilot în parteneriat – inițiatorii pot fi UAT de sat, grupuri private, universități. Extindere de rețea;
3. Extindere de rețea făcute de UAT și predate către Electrica; Sau încurajare de investiții economice în zonele respective, care să le facă interesante pentru Electrica; Integrare cu alte extinderi (rețele de canalizare etc.);
4. De verificat viabilitatea soluțiilor de energie regenerabile: biomasă, deșeuri etc.

De unde plecăm?

Potențialul fotovoltaic pe teritoriul județului Cluj este de nivel moderat spre bun, în special în arealele de deal și podiș, unde este pretabilă instalarea de parcuri fotovoltaice.

Există încă zone neexploatate/ libere de investiții în scopul producerii de energie electrică.

În perioada 2012-2017, au fost puse în funcțiune 89 de unități de producție energie electrică pe baza instalațiilor fotovoltaice, majoritatea în regim privat, racordate la SEN (50%) și neracordate (50%) - autoproducători.

Considerați că este oportună crearea de facilități/soluții privind extinderea producției de energie electrică din surse alternative, regenerabile? Dacă da, unde și care sunt actorii de bază care ar trebui să contribuie la și să beneficieze de implementarea acestui obiectiv?

Soluții posibile:

1. Extinderea rețelei de energie pentru a permite activitatea producătorilor individuali – analize de management energetic pe localități, potențialul lor de a produce energie și de interconectare;
2. Energie din procesarea deșeurilor (modelul Suedia) – apropo și de problema gropii de gunoi, care ar putea fi sursă de energie pentru Sopor;
3. UAT-uri să condiționeze noile investiții de a prevedea surse de energie regenerabilă;
4. Vântul? De analizat.
5. Biomasă: conștientizare/informare la nivel de GAL-uri, proiecte pilot sprijinite de CJC în zonele agricole sau zootehnice;
6. Energia din apă? De analizat.

De unde plecăm?

Județul Cluj este echipat cu infrastructură de telecomunicații pentru a asigura toate formele de transmisie de date, atât prin rețele fixe cât și prin rețele mobile.

Deși 25% din localitățile rurale nu sunt deservite de servicii de telecomunicații prin rețele fixe, acest deficit este completat prin rețelele mobile.

Totuși, în zonele rurale, regăsim majoritar servicii de tip GSM 2G (90%) și UMTS 3G (70%), serviciile LTE 4G fiind disponibile, cu semnal maxim, în doar 50% dintre localități.

Putem considera accesul la serviciile de telecomunicații o condiție esențială pentru dezvoltarea economică și localizarea investițiilor noi în zonele rurale? și Care ar fi posibilitățile de extindere a acestor „utilități” spre arealele slab deservite?

Soluții posibile:

1. Îmbunătățirea mecanismelor de emisie a autorizațiilor de construcție: să prevedem în PATJ zonele în care să fie pilonii autorizați;
2. Audit/assessment al rețelelor în județ și al potențialului lor;
3. Condiționarea operatorilor cu acoperirea zonelor defavorizate;
4. Reutilizarea/relocare rețelelor 4G, 3G etc. în locuri unde e nevoie de ele, când 5G-ul se extinde în Cluj;
5. Soluții prin baloane de aer sau satelit – de studiat oportunitatea închirierii unui astfel de serviciu la nivelul județului;
6. CJC a prevăzut tuburi pentru cablații ca să îi sprijine pe operatori;

De unde plecăm?

Deși asigurarea conexiunii la internet nu mai reprezintă o problemă majoră la nivelul județului Cluj, acest serviciu fiind disponibil, contra cost, prin intermediul rețelelor fixe și mobile, totuși accesarea acestui serviciu este realizată majoritar la nivel individual.

Considerați oportun transferul accesului la acest serviciu din categoria acces individual în acces public, astfel încât să faciliteze creșterea conectivității și accesului la informații la nivelul comunităților locale? Dacă da, ce soluții sunt posibile în acest sens?

Soluții posibile:

1. Acces individual vs. Acces public: E necesar să asigurăm posibilitatea de acces public în acele zone în care nu există servicii pentru acces individual. În mediul rural e important să asigurăm acces public: Biblionet, internet cafes, programul Comisiei pentru wifi public etc.. Rolul inclusiv al asigurării accesului public (pentru persoanele defavorizate). Rolul pozitiv în încurajarea turismului.
2. Să contorizăm interesul pentru acces public prin huburile care îl aigură;
3. Calibrarea corectă pe destinație (ex. Vatra satului) și rolul social;
4. Operatorii privați (restaurante, comercianți) încurajați de CJC (cum?) să ofere acces public. CJC să facă un program cu clustere IT pentru accesibilizare în zonele unde e necesară. CJC să facă un program. ☺
5. Conectarea cu platformele online open propuse în diverse consultări.
6. Huburi acolo unde există PayPoint.

Teme noi:

1. Buget pentru educație pe temă;
2. Infrastructura de gaz;
3. Apă, stingere, hidranți.

TRANSPORT

De unde plecăm?

Conform recensământului de trafic efectuat de CESTRIN (2015) pe drumurile naționale (DN 1, DN 1C, DN 1 F, DN 17 precum și centurile ocolitoare) ale municipiului Cluj-Napoca și zona metropolitană, municipiile Turda și Dej se înregistrează valori de trafic specifice clasei tehnice I (autostrăzi), pe anumite porțiuni depășind cu 50% sau 100% pragul de referință de 16000 unități fizice, ceea ce conduce la suprasolicitarea infrastructurii rutiere și la permanente ambuteiaje și blocaje ale traficului rutier, cu o multitudine de efecte conexe (întârzieri, poluare, stres, accidente, degradare rapidă a suprastructurii rutiere etc).

Observarea distribuției în plan teritorial a traficului rutier la nivelul județului Cluj pentru anii 2015, 2020, 2025 și 2030 scoate în evidență o tendință clară de creșterea a traficului în zona centrală a județului (Municipiul Cluj-Napoca și ZMCN) precum și pe DN 1 între Cluj-Napoca și Turda, DN 1C între Cluj-Napoca și Dej.

Ce soluții considerați că ar trebui adoptate pentru scăderea intensității traficului rutier și timpilor de călătorie, creșterea mobilității persoanelor și mărfurilor și scăderea nivelului de poluare și alte efecte adverse în centrele urbane și zona metropolitană?

Soluții posibile:

1. Centură ocolitoare completă + drumuri de legătură cu autostrada + noduri rare pe autostradă (nu bariere).
2. Termen scurt: îmbunătățiri ale infrastructurii rutiere. Asfaltări pentru conexiuni noi între sate pentru scăderea presiunii de pe rutele mari;
3. Termen mediu și lung: scăderea nevoii de mobilitate rutieră (etc. încurajarea traficului feroviar, transport public intra-județean);
4. De adresat problema Huedin;
5. Transport feroviar: trenul metropolitan, linia electrificată Huedin – Dej;
6. Realizat Someș Expres (Cluj-Bistrița); Conexiunea „Drumul 109” e în execuție;
7. Piste de biciclete între sate;
8. Drum județean de la Gilău spre Bucium (la sud de Florești) pentru sprijinirea turismului – de analizat cu prudență, să nu introducem trafic și mai mult în Florești; Sunt multe construcții până în pădure, care blochează culoarul – există un studiu pentru asta la centura metropolitană;
9. Investiție în infrastructura educațională în Florești, ca să reducem nevoia de mobilitate;
10. Previziuni demografice și gândite în scenarii nu doar de trafic automobilistic, ca până acum;
11. De urmărit situația drumurilor de exploatare agricolă.

De unde plecăm?

Transportul public în zona ZMCN și la nivel județean, în general sub forma navei pentru școală și serviciu, este asigurat majoritar prin liniile de transport cu autobuzul.

În lipsa unor variante ocolitoare, rutele se suprapun peste drumurile naționale și județene. Accesibilitatea este dificilă și confortul redus, cu preponderență în intervalele orare 6:30 – 8:30, 16:30 – 19:30 în sectoarele periurbane, cu prelungirea duratei de parcurs în zona centrală a municipiului Cluj-Napoca.

În acest context, capacitatea transportului urban este depășită în anumite intervale orare și transportul public devine neatractiv pentru anumite segmente de călători.

Care considerați că ar fi opțiunile cele mai potrivite să fie implementate la nivelul ZMCN pentru creșterea conectivității și accesibilității și scăderea duratei de parcurgere a distanțelor în următorii 10 ani?

Soluții posibile:

1. Trenul metropolitan;
2. Stații de transport public la cel mult 350/500 m și 10/7 min (studii?) de locuință. Regândit întregul mod de penetrare a transportului în comun în localități, inclusiv mașini de transport în comun mai mici pe axe secundare și prioritizarea transportului public (benzi dedicate);
3. CJC să organizeze transportul public în afara ariei de acoperire a CTP Cluj-Napoca (inclusiv decontarea pierderilor operatorilor care acoperă rute neproductive economice);
4. Intermodal lângă gara Cluj-Napoca (există un teren liber lângă Dedeman) și la aeroport – priorități zero;
5. Park&ride la fiecare intrare majoră în Cluj-Napoca, conectate cu transportul public; De identificat posibile locații concrete pentru aceste park&ride pentru PUZ-ul centurii;
6. Soluții pe termen scurt la Florești și poate ZMC: mai multe autobuze (discutabil: sunt scumpe și rămân blocate în trafic deocamdată), transport de noapte, tarifele sunt nejustificat de mari comparativ cu cele din municipiu, nu funcționează plata prin SMS, tren sau tramvai (prelungirea liniei de la Cluj) (discutabil, nu există suficienți oameni pentru asta) care să lege Floreștiul de Cluj;
7. PUG-urile de pe traseele trenului metropolitan și centurii metropolitane să impună soluții de detaliu pentru colectarea teritoriului înspre aceste zone;
8. Platformă de informare privind transportul public;
9. Nu există opțiuni de transport public în week-end;
10. Transport public eficient există numai în zone cu densitate mare a locuirii (3000 de locuitori), posibil de reglementat printr-o strategie județeană de locuire; Trebuie combătută suburbanizarea; De asemenea, sub o anumită densitate, transportul public poate fi subvenționat;
11. Soporul poate fi un proiect de succes, care să dea un model pentru dezvoltări ulterioare;
12. Pistă de biciclete de-a lungul centurii (și în general cu ocazia șantierelor în lucru);
13. Linia 0 electrică va face un inel al centrului în Cluj-Napoca.

De unde plecăm?

În prezent, Aeroportul Internațional Avram Iancu din Cluj-Napoca ocupă poziția 2 la transport persoane și bunuri, după București (2.782.127 pasageri în 2018), înregistrându-se o creștere de 278% față de valorile înregistrate în anul 2008.

Se preconizează o creștere de 2% și pentru anul 2019 (2.824.800 persoane transportate). În ultimii 10 ani, acesta a devenit principalul aeroport regional din Transilvania, deservind și celelalte centre urbane din județele învecinate.

Pe fondul extinderii capacității de trafic persoane și mărfuri, ce măsuri considerați că sunt necesare pentru susținerea performanțelor aeroportului dar și pentru diminuarea efectelor nefavorabile ale traficului aerian asupra populației municipiului Cluj-Napoca (zgomot, trafic intens în zona aeroportuară)?

Soluții posibile:

1. Pe termen scurt, numai restricțiile orare pot rezolva problemele generate de aeroport. De asemenea, să ne gândim la efectele pe termen lung ale viitoarei piste mari;
2. De luat în calcul mutarea aeroportului (la Luna), nu se poate ține pe termen lung în oraș. Mai exista o variantă cu Mociu (patru zile de ceață pe an?). Conectat cu tren de mare viteză cu Clujul. Opțiuni bune și pentru transportul de marfă;
3. De luat în calcul variata de coexistență a celor două aeroporturi (cargo la Luna, mici la Cluj). Riscant dpdv fezabilitate economică. De făcut SF pentru asta urgent;
4. Proiect major de reabilitare integrală a aeroportului actual (toate funcțiunile sunt depășite). Raportul Jaspers ne spune exact ce trebuie să facem cu aeroportul;
5. De văzut cazul Basel, care a interzis prin justiție zborul deasupra orașului.

De unde plecăm?

Dezvoltarea urbană durabilă presupune și dezvoltarea infrastructurii de transport alternativ (pentru biciclete, trotinete). România nu are încă o cultură și experiență avansată în practicarea acestei forme de transport, exprimată vizibil în configurația și parametrii tehnici ai rețelei stradale și a drumurilor naționale/județene și chiar în infrastructura dedicată acestei forme de transport (piste, parcări, etc).

Considerați că este viabilă și oportună implementarea acestei alternative în județul Cluj, în mediile urbane, periurbane, metropolitane și rurale? Dacă da, ce implicații /măsuri ar trebui luate pe termen scurt, mediu și lung?

Soluții posibile:

1. Nevoie de intervenție la nivel județean pentru a crea culoare de mobilitate nemotorizată (inclusiv turistice), în special în jurul nucleelor urbane principale. Nevoie de integrare.
2. Nevoie de conectare cu transportul public, intermodalitate. Nevoie de a-ți putea transporta bicicleta cu trenul și autobuzul (rastel?) și de a-ți-o putea parca în gări/autogări;
3. Centura metropolitană: pregătim un culoar de 40 de km pentru microtransportul cu biciclete și vehicule electrice. Microtransportul electric e o soluție durabilă, trebuie planificat de pe acum la nivelul județului, cu tot cu stații de încărcare (rezidențial, office, comercial; stațiile împrăștiate prin oraș nu sun ok). Bicicletele vor trebui oferite gratuit sau ieftin de îndată ce există infrastructură;
4. Chestiunea siguranței este principală, mai importantă de cât a costului. Trebuie create căi și sisteme dedicate. Limitarea reală a vitezei la 30 la oră în zonele rezidențiale;
5. Educația în comunitate, importantă. Educația la studenți (ei încă vin cu mașini în oraș, cei mai tineri nu mai aspiră la mașini). Educația șoferilor în respect pentru bicicliști;
6. Rastel de biciclete în parkinguri actuale;
7. Piste de biciclete între localități;
8. Funicular din Zorilor în centru, peste cimitir.

Teme noi:

1. Metro;
2. Drone;

3. Microbilitate electrică, nemotorizată – discuție separată;
4. Accesul în Tetarom III;
5. Transportul feroviar, electrificare Cluj – Oradea, Alba Teiuș;

SĂNĂTATE ȘI SERVICII SOCIALE

De unde plecăm?

Majoritatea comunelor din județul Cluj au mai puțin de un cadru medical specializat la o mie de locuitori.

O parte din medicii de familie deservesc populației din mai mult de un singur UAT.

Chiar dacă în fiecare comună există cel puțin un cabinet medical de familie, unui număr important de comune îi lipsesc alte servicii medicale de bază precum cele stomatologice sau puncte farmaceutice.

Ce credeți să s-ar putea face pentru atragerea de personal medical mai numeros și de servicii medicale de bază variate în zonele rurale care prezintă deficit?

Soluții posibile:

1. Oferirea de facilități pentru medici în comunele cu probleme (locuință, utilități etc.);
2. Infrastructura locală (dispensare etc.). Centre de sănătate (farmacie + cabinet medical etc.). CJC să creeze cadrul care să permită posibilitatea ca un medic să deservească mai multe cabinete în cabinete învecinate, dacă și pacienții doresc;
3. Soluții de mobilitate finanțate de CJC: caravane mobile, servicii de telemedicină;
4. Centre de permanență în județ (acum există unul singur);
5. Linii de finanțare din partea CJC pentru înființarea de astfel de centre în rural;
6. Osteopați, servicii de recuperare în sate (după modelul francez);
7. Corelarea infrastructurii de transport, astfel ca pacientul să aibă opțiuni simple de a merge la medic;
8. Acțiuni afirmative CJC: spor pentru atragerea de copii din familii vulnerabile pe listă;
9. Soluții mobile pentru aprovizarea cu medicamente, vaccinuri etc.
10. Problema comunităților vulnerabile (unde nu se fac vaccinuri, de ex.): campanii de educare și conștientizare de la CJC; accesibilizare: centre sau caravane sprijinite de CJC care să meargă în aceste comunități (ex. Festivalurilor de vaccinare din Canada);
11. Extinderea rețelei de mediatori sanitari;
12. UAT pot angaja medici de familie.

De unde plecăm?

Serviciile medicale de specialitate sunt concentrate mai ales în Municipiul Cluj-Napoca, unde se află cea mai mare rețea unități sanitare publice și private, cât și cel mai numeros personal medical angajat.

În Cluj-Napoca secțiile celui mai mare spital județean sunt dispersate în întreg orașul, fapt care face dificilă mobilitatea medicilor și a pacienților de la o secție la alta.

Ce consecințe considerați că are o astfel de concentrare a serviciilor medicale de specialitate în Cluj-Napoca asupra populației județului? În ce măsură este nevoie de o rețea variată de servicii medicale de specialitate distribuită policentric pe raza județului Cluj? Cât de fezabilă este construirea unui nou spital monobloc care să deservească întregii regiuni?

Soluții posibile:

1. Nevoi: Spital Județean de Urgență (cel mai devreme în 2026), Spital Monobloc de Copii;
2. Infrastructura să permită timpi de răspuns rezonabili pentru servicii de urgență;
3. CPU sunt necesare în județ, problema e tot una de personal;
4. Propunere: cine e angajat la UPU să meargă și o zi pe săptămână /lună la CPU-uri;
5. Problema de personal: stimulente de la CJ – decontarea transportului, consult de la distanță (telemedicină), locuințe, stimulente „culturale”: recunoaștere, rewards;
6. Investiții la Stanca;

De unde plecăm?

În județul Cluj sunt 168 de tipuri de servicii sociale: dintre acestea 37% sunt centre pentru copii și 26% sunt centre de îngrijire pentru vârstnici și persoane în situații de dependență.

La polul opus avem 1 centru pentru victimele violenței în familie, 1 centru pentru victime ale traficului de persoane și 1 centru pentru tineri în dificultate.

Ce tipuri de servicii sociale licențiate, publice sau private, ar fi necesare în județul Cluj? Care sunt zonele care nu sunt deservite corespunzător? Ce tipuri de investiții sunt necesare pentru a acoperi nevoile din mediul rural din județ?

Soluții posibile:

1. Centre de toate felurile pentru adulți: studiu de impact pentru ce înseamnă lipsa intervenției;
2. Adăposturi pentru victimele violenței domestice;
3. Concesionarea serviciilor și menținerea celor existente, sprijinirea lor (cazul Estuar, care s-a desființat din lipsă de spațiu); Subvenții pentru susținerea lor (după modelul Consiliului Local);
4. Adicții: centre speciale sau servicii integrale în cadrul centrelor existente;
5. Centru de tip Respiro;
6. Centre pentru adolescenți cu dizabilități;
7. Centre medico-sociale (lipsește acum din județ);
8. Servicii sociale pentru protecția minorilor;
9. Nu avem asistenți sociali la sate și sunt insuficienți în spitale;

Ce tipuri de servicii sociale licențiate, publice sau private, ar fi necesare în județul Cluj? Care sunt zonele care nu sunt deservite corespunzător? Ce tipuri de investiții sunt necesare pentru a acoperi nevoile din mediul rural din județ?

Soluții posibile:

1. În mediul rural: UAT-urile să aloce buget pentru serviciile sociale;
2. CJC să facă o linie verde pentru a informa cu privire la tipurile de servicii existente. Promovarea publică a acestor linii verzi;
3. Termen scurt: vor fi înființate centre de servicii complexe integrate (cu fonduri norvegiene), ele vor trebui preluate de CJC;
4. Centre de recuperare în județ (avem numai la Cluj și la Turda);
5. Și aici se poate vorbi de caravane mobile finanțate de CJC. Și pentru screening, nu numai pentru intervenție;
6. În 2020 CJC pregătește noua strategie de servicii sociale.
7. Linii de finanțare, subvenție și facilități fiscale pentru unități de economie socială (pentru integrarea celor cu diferite dizabilități etc.).
8. Program de voluntariat pe servicii sociale la nivelul județului.

De unde plecăm?

În județul Cluj avem zece unități administrativ teritoriale care au în același timp populații îmbătrânite, cu conexiuni anevoioase de transport public spre urban, cu comunități marginale compacte.

Într-unele dintre aceste localități persoanele în situații de sărăcie primesc prestații sociale prin testarea mijloacelor (Bobâlna, Petreștii de Jos, Sânmartin, Valea Ierii).

În altele avem un număr mic de persoane care primesc prestații sociale prin testarea mijloacelor, relativ la media județului (Cămărașu, Cășeu, Chiuiești, Pălatca, Panticeu, Săcuieu).

Care sunt principalele provocări legate de alocarea de prestații sociale pentru persoanele în situații de sărăcie? Se pot oferi servicii sociale complementare pentru persoanele aflate în situații de sărăcie? Ce tipuri de probleme administrative fac dificilă munca asistenților sociali cu persoanele sărace?

Soluții posibile:

1. Prestațiile sociale fără servicii sociale sunt inutile. Corelarea lor;
2. Prestațiile sociale sunt infime. Trebuie crescute la nivel național. Ce poate face CJ-ul: situațiile de urgență (ajutoare de urgență), munca în folosul comunității (mutată spre dezvoltarea de competențe a beneficiarilor de VMG), degrevarea de muncă în folosul comunității după participarea la programe de tip „Șansa a doua” sau la cursuri de calificare;
3. Cursuri de calificare adaptate nivelului de educație sau competențe;
4. Tablete pentru asistenții sociali pentru munca administrativă (beneficiarii nu pot completa singuri de multe ori);
5. CJC: campanie de educare cu schimbarea discursului;

Teme noi:

1. Centre de reconversie profesională;
2. Sănătate + locuire: OMS Plan Local de Acțiune pentru Sănătate și Locuire;
3. Nutriție și școli;
4. Conectare cu tema sportului;
5. Vârstnici;
6. Adicțiile tinerilor;
7. Medicină școlară (mai ales în rural);
8. Artă și sănătate;

EDUCAȚIE UNIVERSITARĂ

De unde plecăm?

În anul universitar 2018-2019, numărul total al studenților care urmează programe universitare cu frecvență este de 65 mii.

Creșterea anuală, în ultimii cinci ani a fost de 1% pe an, o creștere relativ modestă.

Raportul de cadre didactice la numărul de studenți este de 1 la 18.

Care credeți că sunt principalele probleme ce afectează calitatea actului de învățământ universitar? Există o relație între capacitatea infrastructurii de a găzdui studenți și calitatea procesului de învățare? Cum se prezintă oferta educațională în raport cu cerințele studenților?

Soluții posibile:

1. Problema lipsei de spații: prea puține, prea mici, greu de avizat pentru modificări la Monumente;
2. Campus în afara orașului (inițiativa UBB), în analiză; De legat cu parcurile tehnologice; Studenții nu pot fi scoși din oraș decât cu tot cu economie – există însă exemple bune în acest sens (Barcelona); 6000 de cadre didactice în oraș, ar trebui mutați și ei în afara orașului;
3. Spitalul Județean de Urgență de la Florești ar putea elibera spațiile din zona Clinicilor, care ar putea fi folosite de universități în mod colaborativ (poate concurs de soluții pentru zonă, inclusiv cu BCU și CCS);
4. Problema căminelor: axa centurii metropolitane (și a trenului metropolitan) ar avea potențial pentru a găzdui infrastructură universitară; Subvenție pentru studenți pentru locuire/chirie sau program universitar pentru chirii/subînchiriere către studenți, cu grijă să nu ducă la chirii și mai mari;
5. Colaborare între universități pentru dezvoltarea unei zone împreună;
6. Problema terenurilor de sport: UAD, Sapiientia folosesc terenuri ale liceelor;

De unde plecăm?

Noul val de automatizare, prin intermediul roboticii mobile și a învățării asistate (machine learning), vine cu promisiunea, dar și cu riscul, restructurării în mod semnificativ a ocupațiilor.

În Cluj-Napoca 57% din locurile de muncă au un risc mare de automatizare în următorii zece ani. Noile tehnologii au o componentă tehnică foarte importantă, dar și una culturală.

Ce rol trebuie să joace universitățile pentru a asigura pregătirea pentru viitorul muncii având în vedere transformările tehnologice și sociale rapide? Cum pot fi îmbunătățite curriculele pentru o mai bună conexiune cu noile transformări tehnologice și sociale? Cum se poate stimula colaborarea cu actorii de business care folosesc cunoaștere aplicată avansată? Cum se pot genera legături mai strânse între nivelul preuniversitar și cel universitar?

Soluții posibile:

1. Colaborare între universități pentru a promova schimbări legislative necesare pentru învățământul ID și online;
2. Studenții au nevoie de mai multă practică: Internshipuri în CJC și administrația publică, în business – dar internshipurile cresc riscul de abandon;
3. Companiile să finanțeze laboratoare și să influențeze curricule universitare (există deja colaborări bune, trebuie încurajate – CJC? - și replicate); Parteneriate în proiect; Companiile și universitățile să nu fie în concurență;
4. Universitățile să își dezvolte capacitatea organizațională (ex. Departamente de HR);
5. Pe termen lung: crearea de spații multifuncționale în locul celor de producție, pentru a susține gig economy și noile forme de muncă; cartea acestor spații și posibilități.

De unde plecăm?

În Cluj-Napoca sunt 11 universități.

Universitatea Babeș-Bolyai își desfășoară activitatea în 63 de clădiri, în timp ce Universitatea Tehnică își desfășoară activitatea în 42 de clădiri, în orașul Cluj-Napoca.

Adesea, dispersia spațială a locațiilor face ca utilizarea resurselor să fie mai puțin eficientă, necesită mobilitate urbană, reduce posibilitatea colaborării.

În plus, universitățile adesea investesc în echipamente similare sau dotări identice ale laboratoarelor.

Ce strategii de îmbunătățire a folosirii infrastructurii deja existente pot fi realizate? Considerați ca se impune crearea unui campus universitar major, care să deservească mai multe universități în comun? De ce tipuri de resurse de infrastructură comună ar fi nevoie? Ar fi posibilă centralizarea echipamentelor existente? Ar fi posibilă crearea unor programe regionale de cercetare avansată?

Soluții posibile:

1. Partajarea laboratoarelor și echipamentelor: firmele sunt dispuse și pot fi încurajate să primească studenți și cercetători;
2. Companiile să investească în cercetare ghidată și realizată de universități; CJC să sprijine concret această direcție;
3. Campus universitar cu echipamente comune, cu competențe puse la comun între universități, pol de competență. Centru de transfer tehnologic comun s-a mai încercat prin finanțare elvețiană și a murit imediat ce finanțarea s-a terminat.
4. Huburi/spații de coworking în universități, în locații alese bine (mutarea unor spații de lucru pentru eliberarea pentru spații de coworking/markers);
5. CJC are nevoie de un birou/echipă de facilitatori care să organizeze continuu conversația și să facă follow-up. CJC poate sprijini printr-un birou economic să îi sprijine pe studenți și tineri să pornească afaceri.

Teme noi

- A. Costul vieții pentru studenți;
- B. Corelarea temei în strategia județului și cea a orașului;
- C. Decizii colective în loc de decizii individuale în sistemul universitar

PREȘEDINTE,
Alin Tișe

Contrasemnează:
SECRETAR GENERAL AL JUDEȚULUI,
Simona Gaci